

नालन्दा-देवनागरी-पालि-गन्धमालाय

अभिधम्मपिटके
धातुकथा-
पुगलपञ्जतिपालि

पधानससोधको
भिक्खु जगदीसकस्सपो

विहारराजकीयेन पालिपकासनमण्डलेन
पकासिता

बु० २५०४

१६६०

वि० २०१७

वितरक

मोतीलाल बनारसीदास,

नेपाली खपरा,
पोर्ट ब्राक्स नं० ७५,

वाराणसी ।

(भारत)

Nālandā-Devanāgarī-Pāli-Series

THE
DHĀTUKATHĀ
&
PUGGALAPAÑÑATTI

General Editor
BHIKKHU J KASHYAP

PĀLI PUBLICATION BOARD
(BIHAR GOVERNMENT)

B. E. 2504

1960

V. E. 2017

Sole Agents:
MOTI LAL BANARASI DAS,
Nepali Khapara,
Post Box No. 75,
Varanasi
(India)

GENERAL PREFACE

The teaching of the prophets is generally distorted by the beliefs of the world and the interpretations of the priests. If we wish to ascertain what the founders of great religions taught, we have to get back to the original sources.

Buddhism in all its forms goes back to the life and teaching of the Buddha. While the austerities practised by him till he attained enlightenment appeal to the Hinayāna, the Pāli, or the Southern school, his life of service and compassion for 45 years after the attainment of enlightenment is the authority for the Mahāyāna, the Sanskrit or the Northern school.

The religious quest springs from the consciousness of the imperfection and suffering of the world. The questions which worried Tolstoy in the fiftieth year of his life disturb all thinking men. "What is life? Why should I live? Why should I do anything? Is there any meaning in life that can overcome inevitable death?" Nijenzky summed up the whole problem in his *Diary* when he wrote "The whole life of my wife and of all mankind is death." How can we be saved from the body of this death? This is the problem of religion.

The Buddha traces suffering to selfish desire. Suffering is the result of tension between a living creature's essential impulse to try to make itself into the centre of the universe and its essential dependence on the rest of creation. Craving is that which binds the individual to the creative process. The individual with selfish desire becomes the slave of the universe. We can overcome suffering only if we get rid of tṛṣṇā or tanhā. To attempt to get rid of suffering through the various devices of self-deception is not to cease to suffer but to suffer in a different way.

The Buddha formulates the eight-fold path of morality which helps us to eliminate selfish desire and overcome suffering.

When the Upaniṣads declare, "That thou art", *tat tvam asi*, it is not a mere statement of fact. It is a call to action. Make thyself that which thou know thou canst be. Whereas the Hindu mind believes in a permanent element in the individual which can stand firm and unshaken in the midst of change, the Buddhist stresses the dynamic character of the self. No change is possible with an unchanging consciousness. We can achieve the possibilities in us by the exertion of the will rather than by the play of the intellect. Religion is not a creed, but a vital process. It is no use railing against God or destiny when we are ourselves the authors of our disgrace. If few are chosen, it is because few choose to be chosen. The Buddha laid stress on the creative freedom of man. The Buddha did not encourage dependence on the supernatural. He could not conceive of a being capable of creating a world for the express purpose of its creatures praising him. The ten veramaṇis or prohibitions or abstinences called *daśaśīla* or *daśaśikṣāpada* which the novices in the path of Buddhism utter are given in these words : "I take upon myself the abstinence, (1) from destroying life, (2) from taking what is not given, (3) from leading an unchaste life, (4) from speaking untruth, (5) from giving myself to intoxicating drugs, (6) from eating at irregular hours, (7) from seeing musical and dancing performances and other shows and pageants, (8) from wearing garlands, perfumes, unguents and other bodily decorations, (9) from using high couches and seats, (10) from accepting gifts of gold and silver" The first five are the Buddhist *pāñcasīla*

Pāñcātipātā veramaṇi sikkhāpadam̄ samādiyāmi
 Adinnādānā veramani sikkhāpadam̄ samādiyāmi
 Kāmesu micchācārā veramaṇi sikkhāpadam̄
 samādiyāmi
 Musāvādā veramani sikkhāpadam̄ samādiyāmi
 Surā-meraya-majja-pamādaṭṭhānā
 veramani sikkhāpadam̄ samādiyāmi

Conflicts in the world are conflicts in the human soul enlarged. If men were at peace within themselves, the outer conflicts

between nations would inevitably cease. By practising the Buddha's pañcaśila we will develop patience, courage, love and unselfishness. The Buddha teaches us that even in an age of anxiety and violence, it is possible to gain and maintain inner harmony, which is not at the mercy of outward circumstance.

Nirvāṇam paramam sukham : Nirvāṇa is the highest bliss. It is not a negative state of annihilation but a positive state of joy, consciousness grown from an unhappy to a beatific one. The Buddha does not tell us that man is but a bubble on the turbulent surface of nature and that he has no destiny save to undergo dissolution. The Hindu affirms that man can realise his identity with Brahman, the ground of all being; the Buddhist says that man can live in a transfigured world where *samsāra* and *nirvāṇa* are one. In *Mahā-saccaka Sutta*, the Buddha himself is reported to have described the supreme triumph of reaching the goal of his quest as follows :

"When this knowledge, his insight had arisen within me, my heart was set free from intoxication of lusts, set free from the intoxication of becomings, set free from the intoxication of ignorance. In me, thus emancipated, there arose the certainty of that emancipation. And I came to know : "Rebirth is at an end. The higher life has been fulfilled. What had to be done has been accomplished. After this present life there is no further for this or that. This last insight did I attain to in the last watch of the night. Ignorance was beaten down, insight arose, darkness was destroyed, the light came, inasmuch as I was there strenuous, earnest, master of myself." Thus ended the struggle of six long years.

The Buddha is said to be a physician. Even as the physician strives to restore to health a sick man, the Buddha tries to restore us to our normal condition. If our leaders become normal, we may be able to replace the present social order in which division, falsehood and violence prevail, by a new one in which humanity, truth and brotherhood will reign.

On the occasion of the 2,500th anniversary of the Buddha's parinirvāna, the Government of India decided to publish standard versions in Devanāgarī Script of the complete Pāli and the Sanskrit texts of the two schools, Southern and Northern in the hope that some of the readers of these books may be impelled to love the good, to practise altruism and hold their spirit aloof from the desires and ambitions of the world.

S. Radhakrishnan

INTRODUCTION

1. The Pāli Tipiṭaka

After the passing away of the Buddha at Kusmārā, the disciples had assembled to pay their last homage to him. The Venerable Mahā Kassapa, the chief of the congregation, was delivering words of consolation to the bereaved assembly, reminding them of the declaration of the Buddha —“It is the very nature of all things near and dear to us that we must divide ourselves from them.” Subhadra, a monk who had received ordination in an advanced age, however, did not look gloomy. He took a perverted view of the situation and spoke—“Do not grieve, brothers, for now we are definitely released from the restraint of the Great Teacher and his too rigid discipline. While the Teacher lived, we were constantly rebuked for failing to observe the hard rules; but, now we are at liberty to do as we please; therefore, do not grieve.” These words sounded a note of warning against the future possible distortion of the Dhamma at the hands of Ruthless members of a similar category. The Venerable Mahā Kassapa felt an urgent need for convening a Grand Council of the leading Elders of the Sangha to make a full collection of the teachings, and also to adopt means for their right preservation and transmission to posterity. He addressed the Bhikkhus thus:—“Come, friends, let us chant together the Dhamma and the Vinaya.” The Venerable Mahā Kassapa drew a list of five hundred names of the topmost disciples to be appointed as members of the Council. At first, the name of the Venerable Ānanda was left out in view of the fact that he had not attained Arhat-hood till then. But, as no one else in the Sangha had the privilege of listening to the Teacher so very closely and for such a long period of time, his participation was deemed necessary and important. He was, consequently, asked to go to a suitable abode and develop insight, so as to become an Arhat and be able in time to join the Council. King Ajatasattu made necessary arrangements for the accommodation and convenience

of the convention at Rājagaha, a favourite resort of the Teacher himself. A spacious beautiful pavilion was raised for the meeting at the entrance of the Sattapaññī cave, on the northern side of the Vebhāra Hill.

Venerable Ānanda made the best efforts to train himself in developing insight. He kept walking up and down for the whole night absorbed in deep meditation; and, early in the morning, as he was going to stretch himself on the bed, his feet had left the ground and the head had not reached the pillow, at that moment, as if by a flash of light, darkness was dispelled and the sublime light of saint-hood dawned upon him. And, through his miraculous superhuman power of an Arhat, he appeared all of a sudden on his appointed seat in the hall, as if emerging out of the ground, exactly as the proceedings were going to be started.

With the permission of the Saṅgha, Venerable Mahā Kassapa asked Upāli questions on Vinaya, relating to the different monastic transgressions; the matter, the occasion, the individuals concerned, the principal rules (paññatti), the amended rules (anupaññatti) and all other details about them. In this, the Vinaya text was agreed upon and settled. Then, again, with the permission of the Sangha, he asked Ānanda questions on the Dhamma, the occasion of a sermon and the person or persons with reference to whom it was preached¹.

The commentary, Atthakathā, of a much later date, assumes that the Abhidhamma Piṭaka was also included in the collection of the Dhamma, and that the Tipiṭaka, as it is available to us, was finalised at this very stage.²

A century after the passing away of the Buddha, a great controversy arose in the Saṅgha concerning the interpretation of some Vinaya rules. This necessitated the holding of the Second Council at Vesālī. Seven hundred leading Elders from distant parts of the country assembled to take part in

1. *Cullavagga*, Chapter xi. 2 *Sumangalavilāsinī*, *Nidānakathā*.

it; and they had drawn up a new edition of the Scripture, resulting in the fixing up of the Piṭakas, Nikāyas, Aṅgas and Dhammakkhandhas¹.

A century after, when King Asoka embraced Buddhism and gave patronage to its propagation, the richly furnished monasteries became centres of attraction even for the members of other sects. They donned the yellow robe, either by proper ordination or stealthily, and went about as Bhikkhus enjoying the privileges and honour given to them. They could not, however, leave their own inclinations behind, and began to twist and distort the Doctrine in their own ways. This led to a state of confusion and it became difficult to distinguish the true principles from the coloured ones. The Elders felt the necessity of safeguarding the purity of the Dhamma by affecting a total purge of the alien elements in the philosophical life of the Saṅgha. This task was entrusted to the Venerable Moggaliputta Tissa, a saint, a thinker and a writer. He compiled a book called the Kathāvatthu, refuting all the foreign theories, which was adopted as a book of the Tipiṭaka at the Third Council held at Pāṭaliputra under his presidentship. After the council, Asoka despatched missionaries to the then civilised parts of the world for a wide propagation of the Dhamma².

Prince Mahinda and Princess Saṅghamittā renounced the world and joined the Order to lead a mission to Sīhaladīpa (Ceylon). Since then, the island became a stronghold of Buddhism, and, even up to this day, has maintained the tradition of Pāli Tipiṭaka with all religious zeal³.

Up till then, the Tipiṭaka was traditionally handed down orally from teachers to pupils. The complete Scripture was compiled in the form of books for the first time in Ceylon in 29 B.C., under the patronage of king Vaṭṭagāmani Abhaya, with all the detailed classifications that are now obtained in the Pāli Tipiṭaka of the Theravāda School. This was done at the

1. *Cullavagga*, chapter xi. 2. *Mahāvātsa*, chapter v.
3. *Mahāvātsa*, op. cit.

Council convened for the purpose, known as the Fourth Great council¹.

The Fifth Council, according to orthodox tradition, was held at Mandlay, Upper Burma, in 1871, under the patronage of king Mindon. In this Council the entire Pāli Tipiṭaka was revised, re-edited and finally engraved on 729 marble slabs as follows²—

Vinaya:	111 slabs
Sutta:	410 slabs
Abhidhamma:	208 slabs

Now, in this present age, the necessity of bringing out an upto-date edition of the Tipitaka printed on modern machines was felt. This task was taken up by the Burmese Chaṭṭha Saṅgāyana, the Sixth Great Council, held in Rangoon, which opened on the 17th May, 1954 in the artificially built Rock Cave, especially constructed for the purpose, at a little distance from the city. Two thousand and five hundred of the most erudite Bhikkhus, from all parts of the world, participated in chanting the Tipiṭaka together. A modern printing press was installed in a separate building and there the texts were printed as soon as they received the sanction of the Saṅgāyana. The Council kept functioning for two years, and concluded on the fullmoon day, May 1956, synchronising with the 2500th Jayanti of the Buddha.

In Ceylon, Burma, Thailand and Cambodia the principal religion of the people is Theravāda Buddhism, that adheres to Pāli Tipiṭaka as its Scripture. There, they have been having editions of it in their own scripts. Pāli Text Society, London, has been able to complete the publication of a major portion of it in Roman characters. But, as yet, it is not fully available in any script of India.

It is with a view to removing this want that the Government of India and the State Government of Bihar have jointly sanctioned a scheme of editing and publishing the entire Pāli

1. *Mahāvaṃsa*, chapter x-xxiii. 2. बीद्र धर्म के २५०० वर्ष, १९५६, p. 35.

Tipiṭaka in Devanāgarī, which will be complete in 40 volumes of about 400 pages each. This task has been entrusted to the Devanāgarī Tripiṭaka Publication Department, Nalanda. It aims at presenting a co-ordinated edition of the text based on the printed books in Roman, Sinhalese, Burmese and Siamese scripts.

The following chart will show the distribution of books in the literature:—

TIPITAKA

Vinaya Piṭaka	Sutta Piṭaka	Abhidhamma Piṭaka
1. Mahāvagga	1. Dighanikāya	1. Dhammasaṅgaṇi
2. Cullavagga	2. Majjhimanikāya	2. Vibhaṅga
3. Pārājika	3. Saṃyuttanikāya	3. Dhātukathā
4. Pācittiya	4. Aṅguttaranikāya	3. Puggalapaññatti
5. Parivāra	5. Khuddakanikāya	5. Kathāvatthu which contains the following fifteen books:—
	i. Khuddakapāṭha	7. Paṭṭhāna
	ii. Dhammapada	
	iii. Udāna	
	iv. Itivuttaka	
	v. Suttanipāta	
	vi. Vimānavatthu	
	vii. Petavatthu	
	viii. Theragāthā	
	ix. Therigāthā	
	x. Jātaka	
	xi. Niddesa	
	xii. Paṭisambhidāmagga	
	xiii. Apadāna	
	xiv. Buddhavaṁsa &	
	xv. Cariyāpiṭaka	

2. The Present Volume

The present volume contains the third and the fourth *Pakaraṇas* of the *Abhidhammapiṭaka*—the *Dhātukathā* and

the *Puggalapaññatti*. An introduction is given herebelow to the contents and style of the same—

1. THE DHĀTUKATHĀ

The scope of the book is wider than what its name seems to suggest. It is devoted not only to the study of the *Dhammas* as related to *Dhātu*, but also to *Khandha* and *Āyatana*. It has been, therefore, often suggested that a proper name of it would have been 'Khandha-Āyatana-Dhātukathā'. The study is based on the following two considerations

(i) How far are the *Dhammas* included in the *Khandha*, *Āyatana* and *Dhātu* divisions, and also how far they are not; and

(ii) How far are the *Dhammas* associated with the contents of the *Khandha*, *Āyatana* and *Dhātu* divisions, and also how far they are not

All possible questions have been raised that could arise under these considerations, which are sometimes very complicated and tricky. Unless one has a very clear and prompt presence of the distribution of the *Dhammas* under these divisions, it would be difficult to follow the trend of a page. There are 14 Chapters in the book, representing so many aspects of study of the *Dhammas* under the above two considerations. These are—

1 SANGAHĀSANGAHĀ

This Chapter studies in how many *Khandhas*, *Āyatanas* and *Dhātus* are the *Dhammas* included, and in how many not. Thus—

1. (a) In how many *Khandhas*, in how many *Āyatanas*, and in how many *Dhātus* is *Rūpakkhandha* included ?

It is included in one *Khandha*, in eleven *Āyatanas*, and in eleven *Dhātus*.

(b) In how many it is not included ?

It is not included in four *Khandhas*, in one *Āyatana*, and in seven *Dhātus*

2. (a) In how many *Khandhas*, in how many *Āyatanas*, and in how many *Dhātus* is *Vedanākkhandha* included ?

It is included in one *Khandha*, in one *Āyatana* (i.e., *Dhamma*), and in one *Dhātu* (i.e., *Dhamma*).

- (b) In how many it is not included ?

It is not included in four *Khandhas*, in eleven *Āyatanas*, and in seventeen *Dhātus*.

**

**

**

5. (a) In how many *Khandhas*, in how many *Āyatanas*, and in how many *Dhātus* is *Vinñānakkhandha* included ?
It is included in one *Khandha*, in one *Āyatana*, and in seven *Dhātus*.

- (b) In how many it is not included ?

It is not included in four *Khandhas*, in eleven *Āyatanas*, and in eleven *Dhātus*.

6. (a) In how many are *Rūpakkhandha* and *Vedanākkhandha* included ?

They are included in two *Khandhas*, in eleven *Āyatanas*, and in eleven *Dhātus*.

- (b) In how many they are not included ?

They are not included in three *Khandhas*, in one *Āyatana*, and in seven *Dhātus*.

Rūpakkhandha and *Saññākkhandha* *Rūpakkhandha*,
Vedanākkhandha and *Vinñāṇakkhandha* ..

**

**

**

16. (a) In how many *Khandhas*, in how many *Āyatanas*, and in how many *Dhātus* are the five *Khandhas* included ?
They are included in all the *Khandhas*, in all the *Āyatanas*, and in all the *Dhātus*.

- (b) In how many they are not included ?

They are not un-included in any *Khandha*, *Āyatana* or *Dhātu*.

17. (a) In how many .. is *Cakkhāyatana* included ?

It is included in one *Khandha*, in one *Āyatana*, and in one *Dhātu*.

- (b) In how many it is not included ?

It is not included in four *Khandhas*, in eleven *Āyatanas*, and in seventeen *Dhātus*.

**

**

**

27. (a) In how many . . is *Manāyatana* included ?

It is included in one *Khandha* (i.e., *Viññānakkhandha*), in one *Khandha* (i.e., itslef), and in seven *Dhātus* (viz *Mana*, *Cakkhuviññāna* ... *Manovīññāna*).

- (b) In how many it is not included ?

It is not included in four *Khandhas*, in eleven *Āyatanas*, and in eleven *Dhātus*.

28. (a) In how many . . is *Dhammāyatana* included ? Except the *Asankhata-dhātu*, it is included in four *Khandhas* (i.e., *rūpa*, *vedanā*, *saññā*, and *sankhāra*), in one *Āyatana*, and in one *Dhātu*. .

**

**

**

40. (a) In how many . . are all the twelve *Āyatanas* included ?

They, leaving out the *Asankhata-dhātu*, are included in all the *Khandhas*, in all the *Āyatanas*, and in all the *Dhātus*.

- (b) In how many they are not included ?

They are notun-included in any one of them

.. *Cakkhudhātu* .. *Manovīññānadhiātu* all the eighteen *Dhātus*..

**

**

**

77. (a) In how many . . is *Dukkha-sacca* included ?

It is included in all the *Khandhas*, in all the *Āyatanas*, and in all the *Dhātus*

78. (a) In how many . . is *Samudaya-sacca* included ?

It is included in one *Khandha* (i.e., *Saṅkhāra*), in one *Āyatana* (i.e., *Dhamma*), and in one *Dhātu* ..

79. (a) In how many . . is *Magga-sacca* included ?

It is included in one *Khandha* (i.e., *Saṅkhāra*), in one *Āyatana*, and in one *Dhātu*.

80. (a) In how many ... is *Nirodha-sacca* included ?

It is not included in any *Khandha*. It is included in one *Āyatana*, and in one *Dhātu* (i.e., *Dhamma*)...

**

**

**

The same process is repeated, with necessary changes, with the *Indriyas*, *Paṭiccasamuppāda*, *Iddhipādas*, *Jhānas*, *Appamāṇas*, *Balas*, *Maggas*, *Phassa*, *Vedanā*, *Saññā*, *Cetanā*, *Adhimokkha*, *Manaskāra* and *Citta*.

**

**

**

Then, the same process follows with the heads of the *Tika* and the *Duka* groups, as below—

176 (a) In how many . the *Kusala* and the *Akusal Dhammas* are included ?

They are included in four *Khandhas* (i.e., *vedanā*, *saññā*, *sankhāra*, *viññāna*), in two *Āyatana* (i.e., *mana*, *dhamma*), and in two *Dhātus* .

177 (a) In how many are the *Abyākata-Dhammas* included ?

Leaving out *Nibbāna*, they are included in all the *Khandhas*, in all the *Āyatanas*, and in all the *Dhātus*.

. *Araṇā dhammā Saranā dhammā...*

2 SANGAHITENA ASANGAHITAM

This Chapter studies in how many *Khandhas*, *Āyatanas* and *Dhātus* are those *Dhammas* not-included, that, together with some other *Dhamma* or *Dhammas*, are included in the same *Khandha*, but not in the same *Āyatana* or *Dhātu*. Thus :—

1 In how many *Khandha*, *Āyatana* and *Dhātu* are those *Dhammas* not-included, that, together with *Cakkhāyatana* ... *Phoṭṭhabbāyatana*, *Cakkhudhātu* *Phoṭṭhabbadhātu*, are included in the same *Khandha*, but not in the same *Āyatana* or *Dhātu* ?

They are not-included in four *Khandhas*, in two *Āyatanas*, and in eight *Dhātus* ..

7. In how many ... are those *Dhammas* not-included in the same *Khandha*, but not in the same *Āyatana* or *Dhātu* ?

They are not-included in four *Khandhas*, in two *Āyatanas*, and in eight *Dhātus*.

3. ASANGAHITENA SANGAHITAM

This Chapter studies in how many *Khandhas*, *Āyatanas* and *Dhātus* are those *Dhammas* included, that, together with some other *Dhamma* or *Dhammas*, are not-included in the same *Khandha*, but are included in the same *Āyatana* and in the same *Dhātu*. Thus, for example—

1. In how many *Khandha*, *Āyatana* and *Dhātu* are those *Dhammas* included, that, together with *Vedanākkhandha-Saññākkhandha-Saṅkhārakkhandha-Samudayasacca-Maggasacca*, are not-included in the same *Khandha*, but are included in the same *Āyatana* and in the same *Dhātu* ?

Leaving out *Nibbāna*, they are included in three *Khandhas*, in one *Āyatana*, and in one *Dhātu*.

4. SANGAHITENA SANGAHITAM

This Chapter studies in how many *Khandhas*, *Āyatanas*, and *Dhātus* are those *Dhammas* included, that, together with some other *Dhamma*, are included in the same *Khandha*, *Āyatana* and *Dhātu* that are again included in the same *Khandha*, *Āyatana* and *Dhātu*, together with still other *Dhammas*. Thus, for example—

1. In how many *Khandha*, *Āyatana* and *Dhātu* are those *Dhammas* included, that together with those *Dhammas* are included in the same *Khandha*, *Āyatana* and *Dhātu* that are again included in the same *Khandha*, *Āyatana* and *Dhātu* together with *Samudayasacca-Maggasacca* ?

They are included in one *Khandha*, in one *Āyatana* and in one *Dhātu*.

5. ASANGAHITENA ASANGAHITAM

This Chapter studies in how many *Khandhas*, *Āyatanas* and *Dhātus* are those *Dhammas* not-included that, together with some other *Dhammas*, are not-included in the same *Khandha*, *Āyatana* and *Dhātu*, that are again not-included

in the same *Khandha*, *Āyatana* and *Dhātu*, together with still other *Dhammas*. Thus, for example--

1. In how many *Khandha*, *Āyatana* and *Dhātu* are those *Dhammas* not-included that, together with those *Dhammas*, are not-included in the same *Khandha*, *Āyatana* and *Dhātu*, together with *Rūpakkhandha* ?

They are not-included in one *Khandha*, in one *Āyatana*, and in seven *Dhātus*.

6. SAMPAYOGO VIPPAYOGO

This Chapter studies with how many *Khandha*, *Āyatana* and *Dhātu* the *Dhammas* are associated, and with how many they are not associated. Thus, for example --

1. (a) With how many *Khandha*, *Āyatana* and *Dhātu* is *Rūpakkhandha* associated ?

With none, (for, it cannot be associated with itself; nor can it be associated with others that are mental).

(b) With how many it is not associated ?

It is not associated with four *Khandhas*, with one *Āyatana*, and with seven *Dhātus*. And, it is not associated partially with one *Āyatana*, and with one *Dhātu* (i.e., *Dhamma*).

2 *Vedanākkhandha* is associated with three *Khandhas* (i.e., *Saññā*, *Saṅkhāra*, *Viññāna*), with one *Āyatana* (i.e., *Mana*), and with seven *Dhātus* (i.e., *Mana*, *Cakkhu* .. *Manoviññāna*). With one *Āyatana* and one *Dhātu* it is associated partially (i.e., *Dhamma*, in as much as it is mental). Similarly with *Āyatanas*, *Dhātus*, *Indriyas*, *Saccas* and others.

It should be noted that, as *Nāma* (mind) is absolutely distinct from *Rūpa* (matter), only the mental *Dhammas* can be associated with those *Khandhas*, *Āyatanas* and *Dhātus* that are mental.

7. SAMPAYUTTENA VIPPAYUTTAM

This Chapter studies from how many *Khandha*, *Āyatana*

and *Dhātu* are those *Dhammas* dissociated, that are dissociated from those *Dhammas* that are associated with some other *Dhammas*. Thus, for example—

1. From how many *Khandha*, *Āyatana* and *Dhātu* are those *Dhammas* dissociated, that are dissociated from those *Dhammas* that are associated with *Vedanākkhandha-Saññākkhandha-Saṅkhārakkhandha-Viññānakkhandha-Manāyatara* ?

They are dissociated from four *Khandhas*, from one *Āyatana*, from seven *Dhātus*, and partially from one *Āyatana* and one *Dhātu*.

8. VIPPAYUTTENA SAMPAYUTTAM

This Chapter studies with how many *Khandha*, *Āyatana* and *Dhātu* are those *Dhammas* associated, that are associated with those *Dhammas* that are dissociated from some other *Dhammas*. Thus, for example—

1 With how many *Khandha*, *Āyatana* and *Dhātu* are those *Dhammas* associated, that are associated with those *Dhammas* that are dissociated from *Rūpakkhandha* ?

With none

The four psychic *Khandhas* are dissociated from *Rūpakkhandha*, they cannot be associated with other *Dhammas*. *Rupa* and *Nibbāna* are dissociated from *Vedanākkhandha*; that is not associated with any other *Dhamma*. Thus, those cannot be associated with any, that are dissociated from any other. Therefore, all the questions in this Chapter must be answered in the negative.

9. SAMPAYUTTENA SAMPAYUTTAM

This Chapter studies with how many *Khandha*, *Āyatana* and *Dhātu* are those *Dhammas* associated that are associated with those *Dhammas* that are associated with some other *Dhammas*. Thus, for example— .

1. With how many ... are those *Dhammas* associated that are associated with those *Dhammas* that are associated with *Vedanākkhandha-Saññākkhandha-Saṅkhārakkhandha* ?

They are associated with three *Khandhas*, with one *Āyatana*, with seven *Dhātus*, and partially with one *Āyatana* and one *Dhātu*.

10. VIPPAYUTTENA VIPPAYUTTAM

This Chapter studies from how many *Khandha*, *Āyatana* and *Dhātu* are those *Dhammas* dissociated that are dissociated from those *Dhammas* that are dissociated from some other *Dhammas*. Thus, for example—

1. From how many *Khandha*, *Āyatana* and *Dhātu* are those *Dhammas* dissociated that are dissociated from those *Dhammas* that are dissociated from *Rūpakkhandha* ?

They are dissociated from four *Khandhas*, from one *Āyatana*, from seven *Dhātus*, and partially from one *Āyatana* and one *Dhātu*.

11 SANGAHITENA SAMPAYUTTAM VIPPAYUTTAM

This Chapter studies (a) with how many *Khandha*, *Āyatana* and *Dhātu* are those *Dhammas* associated that are not included in the same *Khandha*, but included in the same *Āyatana* and *Dhātu*, together with some other *Dhammas* : and (b) from how many they are dissociated. Thus, for example—

1 (a) With how many *Khandhas*, *Āyatanas* and *Dhātus* are those *Dhammas* associated that are not-included in the same *Khandha*, but included with *Saṃudayasaṃca* and *Maggasaṃca* ?

They are associated with three *Khandhas*, with one *Āyatana*, with seven *Dhātus*, and partially with one *Khandha*, one *Āyatana*, and one *Dhātu*.

(b) From how many they are dissociated ?

They are dissociated from one *Khandha*, from ten *Āyatanas*, from ten *Dhātus*, and partially from one *Āyatana* and one *Dhātu*.

12. SAMPAYUTTENA SANGAHITAM ASANGAHITAM

This Chapter studies (a) in how many *Khandhas*, *Āyatanas* and *Dhātus* are those *Dhammas* included that are associated with some other *Dhammas*; and (b) in how many they are not-included. Thus, for example—

1. (a) In how many ... are those *Dhammas* included that are associated with *Vedanākkhandha*, *Saññākkhandha* and *Saṅkhārakkhandha*

They are included in three *Khandhas*, in two *Āyatanas*, and in eight *Dhātus*.

(b) In how many they are not included ?

They are not included in two *Khandhas*, in ten *Āyatanas*, and in ten *Dhātus*.

13 ASAṄGAHITENA SAMPAYUTTAM VIPPAYUTTAM

This Chapter studies (a) with how many *Khandhas*, *Āyatanas* and *Dhātus* are those *Dhammas* associated that are not included in the same *Khandha*, *Āyatana* or *Dhātu*, together with some other *Dhammas*; and (b) from how many they are dissociated. Thus, for example—

1. (a) With how many *Khandhas*, *Āyatanas* and *Dhātus* are those *Dhammas* associated that are not included in the same *Khandha*, *Āyatana* or *Dhātu*, together with *Rūpakkhandha* ?

They are associated with three *Khandhas*, and partially with one *Āyatana*, and with one *Dhātu*.

(b) From how many they are dissociated ?

They are dissociated from one *Khandha*, from ten *Āyatanas* from ten *Dhātus*, and partially from one *Āyatana* and one *Dhātu*.

14. VIPPAYUTTENA SANGAHITAM ASANGAHITAM

This Chapter studies (a) in how many are those *Dhammas* included that are dissociated from some other *Dhammas*, (b) and in how many they are not included. Thus, for example—

1. (a) In how many *Khandhas* *Āyatanas* and *Dhātus* are those *Dhammas* included that are dissociated from *Rūpakkhandha* ?

They are included in four *Khandhas*, in two *Āyatanas*, and in eight *Dhātus*.

(b) In how many they are not included ?

They are not included in one *Khandha*, in ten *Ayatana*s,
and in ten *Dhātus*

2. THE PUGGALAPĀÑÑATTI

The *Puggalapāññatti* is very much different from the other books of the *Abhidhammapitaka*, both in language and style. It is devoted not to the study of the *Dhammas* but to the human types, considered from different criteria. It follows the method of *Anguttara-Nikāya* in grouping the classifications by way of ascending numerical order, from one to ten. Let us, to illustrate, take the following quotations from the translation of the book :—

HUMAN TYPES BY ONE

(i) What sort of person is one of perturbable nature ?

Here a person obtains the attainments (of ecstasic trance) whether accompanied by the idea of form or by an idea of formless, and he does not surely obtain them as he desires, nor without difficulty, nor without toil, neither does he get into, nor get up from them where he desires, when he desires, and as long as he desires; there is this possibility that indolence coming over him should perturb those attainments. Such a person is said to be of perturbable nature.

**

**

**

(1) What sort of person is said to be a worldling ?

The person whose three fetters have not been put away and who is not proceeding to put these away— such a person is said to be a worldling.

**

**

**

(i) What sort of person is said to be ‘equal-headed’ ?

The person in whose case no sooner does the termination of sinful tendencies take place than the life terminates. Such a person is said to be ‘equal-headed.’

**

**

**

(i) What sort of person is a ‘noble one’ ?

မာရွေး၏

One who has attained any of the eight stages of saint-hood is said to be a 'noble one'.

**

**

**

(i) What sort of person is *Sammāsambuddha* ?

Here a certain person who himself thoroughly understands the truths in regard to doctrines unheard of before, and attains omniscience there in, as well as mastery over the fruitions—this sort of person is said to be *Sammāsambuddha* (Perfectly Enlightened One).

**

**

**

(i) What sort of person is an *Arhat* ?

The person whose attachment to form and the formless, to pride, haughtiness and ignorance has been entirely put away is said to be an *Arhat*.

HUMAN TYPES BY TWO

(i) What sort of person is a slanderer ? What then is slandering ?

That which is slander, that which is slandering, and that which is calumny. This is said to be slander. He in whom this slander remains unremoved is said to be a slanderer.

(ii) What sort of person is quarrelsome ? What then is quarreling ?

That which is a quarrel, that which is quarreling, and that which is quarrelsome, the way of quarrel, the point of dispute, the coming to fight, unrelenting—this is called quarreling. A person in whom such quarreling remains unremoved is said to be a quarrelsome person.

**

**

**

(i) What sort of person is shameless ? What then is shamelessness ?

That which is not being ashamed where one should be ashamed, the not being ashamed of acquiring sinful and immoral qualities-- this is said to be shamelessness. A person

who is possessed of this shamelessness is said to be a shameless person.

(ii) What sort of person is impudent ? What then is impudence ?

Not repenting where one ought to, not repenting of the acquiring sinful and immoral qualities—this is said to be impudence. A person who is possessed of impudence as this, is said to be impudent.

**

**

**

Which two persons are rare in this world ?

He who does good first and he who recognises it—these two persons are rare in this world.

**

**

**

Which two persons are hard to satisfy ?

He who stores up whatever he gets and he who gives away whatever he gets —these two persons are hard to satisfy.

HUMAN TYPES BY THREE

(i) What sort of person is dung-tongued ?

Here a certain person who is a liar . . would say he saw those things which he never saw, and would not say which things he actually witnessed thus either for his own sake, or for the sake of others, or for the sake of any least gain to him, he would speak untruth consciously. Such a man is said to be dung-tongued.

(ii) What sort of person is flower-tongued ?

Here a certain person giving up falsehood .. if he has not seen it, he at once says that he has not seen it, but on the contrary if he has seen it, he says what he has seen. Thus, neither for his own sake nor for the sake of others, nor for the sake of any least gain to him would he speak untruth consciously. Such a person is said to be flower-tongued.

(iii) What sort of person is honey-tongued ?

Here a certain person speaks those words that are blame-

less, pleasing to the ear, lovely, appealing to the heart, urbane, coveted by many and fascinating to many. Such a person is said to be honey-tongued.

**

**

**

(i) What sort of person is blind ?

Here a certain person does not possess that sight whereby he can discover and attain that wealth which has not been attained, or can augment it, he has not even that insight whereby he can distinguish good and bad, the blameworthy and the blameless, the superior and the inferior states and the admixture of dark and light qualities. Such a person is said to be blind.

(ii) What sort of person is one-eyed ?

Here a person possesses that eye which can help him to bring that wealth which he could not attain before and also to increase it, as well as that insight which makes it possible for him to know the good and bad, the blameworthy and the blameless. Such a person is said to be one-eyed

(iii) What sort of person is two-eyed ?

Here a person possesses that eye which can help him to bring that wealth which he could not attain before and also to increase it, as well as that insight which makes it possible for him to know the good and the bad, the blameworthy and the blameless, the superior and the inferior states, and the admixture of dark and light qualities. Such a person is said to be two-eyed.

**

**

**

(i) What sort of person is like a line drawn on stone ?

Here a certain person becomes repeatedly angry and that anger endures for long, just as a line drawn on stone is so indelible that it cannot be effaced soon either by wind or by water, but lasts long. So also there is a person etc. Such is the person who may be said to be like a line drawn on stone.

(ii) What sort of person is like a line drawn on earth ?

Here a certain person gets angry repeatedly, but his passion

does not last long; for instance, a mark on earth disappears quickly either by wind or by water and does not last long ; in the same manner there is a certain person etc. Such is the person who may be said to be like a line drawn on earth.

(iii) What sort of person is like a line drawn on water ?

Here a certain person who, even if he is spoken to in a strong and harsh and unpleasant manner, is connected and coherent, and makes himself agreeable. Just as a line drawn on water disappears quickly and does not last long, so also a certain person etc. Such is the person who may be said to be like a line drawn on water.

**

**

**

(i) What sort of person is one to be easily measured ?

Here is a certain person who is haughty, insolent, fickle, garrulous . unmindful, of unsettled and erring mind, with his senses out of hand. Such a person is one who may be easily measured.

(ii) What sort of person is one hard to be measured ?

Here a certain person who is not haughty, not insolent, not fickle ... his senses controlled. Such person is one who is hard to be measured.

(iii) What sort of person is unmeasurable ?

Here is a certain person who on the wearing out of the sinful tendencies, devoid of these, having by himself come to know and realise even in this life emancipation of mind and of insight, lives in attainment there of. Such a person is said to be unmeasurable.

HUMAN TYPES BY FOUR

(i) What sort of person is blameworthy ?

Here a certain person has come to have blameworthy action, speech and thought Such is the person who is said to be blameworthy.

(ii) What sort of person is exceedingly blameworthy ?

Here a certain person has come to have more of blameworthy action, speech and thought and less of unblame-worthy action, speech and thought. Such is the person who is said to be exceedingly blameworthy.

(iii) What sort of person is little blameworthy ?

Here a certain person has come to have more of unblame-worthy conduct, speech and thought and less of blameworthy conduct, speech and thought. Such is the person who is said to be little blameworthy.

(iv) What sort of person is blameless ?

Here a certain person has come to have blameless conduct, speech and thought. Such a person is said to be blameless.

**

**

**

(i) What sort of person is one who makes a fit but not a prompt reply ?

Here a certain person answers correctly but not quickly when a question is put to him. Such a person is said to be one who makes a fit but not a prompt reply.

(ii) What sort of person is one who makes a prompt but not a fit reply ?

Here a certain person answers quickly but not fitly when a question is put to him. Such a person is said to be one who makes a prompt but not fit reply.

(iii) What sort of person is one who makes a fit and prompt reply ?

Here a certain person who answers quickly and says the fit thing when a question is put to him, is said to be a person who makes both a fit and prompt reply.

(iv) What sort of person is one who makes neither a fit nor a prompt reply ?

Here a certain person who answers neither quickly nor fitly when a question is put to him, is said to be a person who makes neither a fit nor a prompt reply.

**

**

**

(i) What sort of person is one who thunders but rains not ?

Here a certain person does not act up to what he says. Just as the cloud that thunders but rains not, so also is this person

(ii) What sort of person is one who rains but thunders not ?

Here a certain person acts without speaking. Just as a cloud that rains without thundering, so also is this person.

(iii) What sort of person is one who thunders as well as rains ?

Here a certain person speaks and acts. Just as the cloud that thunders and rains, so also is this person.

(iv) What sort of person is one who neither thunders nor rains ?

Here a certain person neither speaks nor acts. Just as the cloud that neither thunders nor rains, so also is this person.

HUMAN TYPES BY FIVE

(i) How does a person who has given despise ?

Here is a certain person to whom a person gives garment, food, alms-bowl, bed, seat, things necessary for the sick and medicine and requisites ; to the latter it occurs thus—I give this person, on the other hand, accepts. Giving this to him, he despises him ; thus a person giving, despises

(ii) How does a person despise by living together ?

Here a certain person dwells with a person for two or three years ; by living together with him he despises him ; thus a person despises by living together

(iii) How is a person a gape-mouth ?

Here a certain person, while the praise or dispraise of a person is being uttered, becomes quickly infatuated about him ; thus is a person a gape-mouth .

(iv) How does a person become dull and stupid ?

Here a certain person does not know blameworthy or blameless qualities, does not know low or excellent qualities, does not know dark or bright qualities; thus a person becomes dull and stupid.

3. The Present Edition

This presents a co-ordinated edition in Devanāgarī of the third and fourth *Pakarana*s of the Abhidhammapiṭaka—the Dhātukathā & the Puggalapaññatti based on the following versions of the text—Burmese, Chaṭṭha-saṅgāyana publication, 1956; Siamese, Mahāmakaṭa Government publication, 1926; and Roman—*Dhātukathā*, edited by E. R. Gooneratne, (P.T.S. London, 1892.) and *Puggalapaññatti*, edited by R. Morris, (P.T.S. London, 1883.)

For preparing our MSS, we have adopted the Chaṭṭha-saṅgāyana edition as our basic text, an edition that has been brought out by the efforts and sanction of an international Saṅgha constituting of the zealous holders of the orthodox Theravāda tradition. Very often, we have agreed in selecting the readings and in paragraph-arrangement, but, we have broken new grounds by providing a system of headings and sub-headings and adopting a method of punctuation, thereby making the text more useful for the modern reader.

(a) *Headings*

In the old-fashioned books, no headings have been given in the beginning of a section. Instead, it is at the end that we have words like, *niṭṭhitām*. But, to the modern reader, this presents a difficulty in forming a complete picture of the text as an organic unity. We have, therefore, ventured to provide headings, numbered and arranged, with the purpose of bringing to relief the order and sequence in the parts of it. As far as possible, the headings have been constructed with words picked up from the body of the text, the chief objective being to indicate at the outset what does the section contain. Our readers should note that they have been supplied by us and that they do not belong to the original text.

The principal headings have been printed in 16pt.

Mono Black and are numbered, with the article sign. Notable heads contained in it have also been printed in 16pt. Mono Black, but have not been numbered. The sub-headings have been serially numbered either in figures or in letters and have been printed in 14pt. Mono Black. Headings, still subordinate to it have been numbered and printed in 12pt. Mono Black. In the folio of odd pages, it is only the principal headings that have been mentioned, not the subordinate ones.

(b) Selection of readings

In selecting a reading for our text out of the variants available, philological justification, no doubt, has been the chief consideration; but, at the same time, we have not lost sight of the importance of the historical usage. When different forms are both grammatically correct and current in use, we have put one in the text and mentioned the others in the footnotes. In such cases, selection of one form does not mean the rejection of others.

(c) Punctuation marks

Originally, no punctuation marks were used in Pāli, except, perhaps, one for full-stop. The Siamese edition has followed the same tradition. But, as the syntax of Pāli is, at times, so very difficult and complicated, the use of the modern marks of punctuation is decidedly advantageous in making out the meaning explicit and in bringing out clearly the interconnections between the different constituent clauses and phrases, which, in their absence, would have remained obscure, if not misleading. We have, therefore, used all the modern marks freely, not in a mechanically rigid manner; but, only with a view to facilitating the correct understanding of the sentences. And in this, we have tried to be systematic and consistent.

The following marks have been used—full-stop of Devanāgarī (!); comma (,), Colon (:); semicolon (;); note of interrogation (?); note of interjection (!), hyphen (-); dash (—); double inverted commas (" "); and single inverted commas (' ')

(d) Abbreviations

In the foot-note, the abbreviation රෝ stands for the Roman edition, සීං for the Sinhalese edition, ສාම for the Siamese edition and ຜ. for the Burmese edition.

In the margin, the abbreviation 'R' stands for the Roman, and 'B' for the Burmese edition. They indicate that the page number put by its side begins from that line. Reference to the page numbers of the Roman edition will facilitate the use of the P T S Pāli English Dictionary, as well as other modern publications in or on Pāli in which references are made to the books of the Roman edition.

(e) Corner references

On odd pages of the book, the corner numbers refer to the article and paragraph occurring at the end of the page; and on even pages they refer to those occurring at the beginning of the page.

(f) Spelling

About the mode of our spelling, it is necessary to note that we have generally treated the indeclinable particles *va*, *pi* and *ti* as independent words, as the initial vowels of *eva*, *api* and *iti* are very often dropped in Pāli.

The Parāsavarṇa combination has essentially been made when occurring in the same words, as—*Saṅgha*, *Kūṭī*, *Pāñca* etc. At other places, this combination has been generally avoided as—*evam̄ pi*, *kammaṁ ti* etc. But, to show that the other forms are also grammatically valid, we have on occasions, used this form also—*evampi*, *kammanti* etc.

Some western editions have accepted the same method of spelling; but, in cases where 'ti' is preceded by 'i' or 'pi' by 'a' they have applied the Sanskrit rule of sandhi—*akāḥ savarne dīrghāḥ*; and have spelt the indeclinable particles together with the preceding words; as—*deseti* and *tassāpi*. But, in such cases also, we have spelt them separately, as—*desesi ti* and *tassā pi*. The lengthening of the preceding vowels before *ti* and *pi* may well be explained by the rule—*Byaṭṭjane dīgharassā*

(Moggallāna 1.33), which allows lengthening of a short vowel, if it precedes a consonant; as in—*muni+care=municare*; *Khanti+paramam=Khanti paramam*; *Gotama+ti=Gotomā ti*, *Hotī+ti=Hotī ti*.

**

**

**

The basic MSS have been edited by the Venerable Acharya D. Sasanasiri, Principal, International Pali Institute, Mahabodhi Society, Sarnath, and finally revised and seen through the press by our learned Editor, Shree Birbal Sharma, M. A. My best thanks are due to them for their prompt and valuable cooperation.

Bhikkhu J. Kashyap.

THE PĀLI ALPHABET IN DEVANĀGARI AND ROMAN CHARACTERS

VOWELS

अ a आ ā इ i ई ī उ u ऊ ū ए e ओ o

CONSONANTS WITH VOWEL "A"

क ka	খ kha	গ ga	ঘ gha	ঙ ña
চ ca	ছ cha	জ ja	ঝ, ঝ jha	ঙ ña
ত ṭa	ঢ ṭha	ঢ da	ঢঢ dha	ণ na
ত ta	ঢ tha	ঢ da	ঢঢ dha	ন na
প pa	ফ pha	ব ba	ঘ bha	ম ma
য ya	ৰ ra	ল la	ৱ va	স sa
		হ ha	ঙ la	ঙ am

— —

VOWELS IN COMBINATION

क ka का kā कि ki की ki तु ku तु kū के ke को ko
 ख kha खा khā खि khi खी khī खु khu खु khū खे khe खो kho

CONJUNCT—CONSONANTS

क्क kka	न्न n̄ca	द्व dva	म्ब mba
ख्ख kkha	न्ध n̄cha	ध्व dhya	म्भ mbha
क्य kya	न्य n̄ja	ध्व dhva	म्य mya
क्रि kri	न्स, न्क n̄jha	न्त nta	म्स mya
क्ल kla	द्ग, द्ट t̄ta	न्त्व ntva	म्ह mha
क्व kva	द्ग, द्ठ t̄tha	न्थ ntha	म्य yya
ख्य khya	द्ध, द्ढ d̄da	न्द nda	म्ह yha
ख्व khva	द्ध, द्ढ d̄dha	न्द्र ndra	ल्ल lla
ग्ग gga	न्त n̄ta	न्द्र ndha	ल्य lyā
ग्घ ggha	न्त n̄tha	न्न, न्न nna	ल्ह lha
ग्य gya	न्त n̄da	न्य nya	म्ह vha
ग्रा gra	न्ण n̄ṇa	न्ह nha	स्त sta
ङ्ङ् न्का n̄ka	न्ह nha	प्प ppa	स्त्र stra
त्त् न्क्हा n̄kha	त्त tta	प्पा ppha	स्न sna
ज्ज् ज्ञ् न्गा n̄ga	त्त्व ttha	प्य pya	स्म sma
ज्ज् ज्ञ् न्घा n̄gha	त्व tva	प्ल pla	स्य sya
च्च cca	त्य tya	ब्ब bba	स्व sva
च्छ ccha	त्र tra	ब्बा bbha	स्स ssa
ज्ज् jja	द्व, द्व dda	ब्य bya	ह्म hma
ज्ञ् ज्ञ् jjha	द्व ddha	ब्र bra	ह्व hva
झ्झ न्हा n̄ña	द्य dyā	म्पा mpa	झ्ह jha
झ्झ न्हा n̄ha	द्र dra	म्फ mpha	

i=ā; f=i; ḷ=ī; ḷ=u; ḷ=ū; ḷ=e; ḷ=o

१	२	३	४	५	६	७	८	९	०
1	2	3	4	5	6	7	8	9	0

धातुकथापालि

सूची

उद्देसो

१. नयमातिका
२. अबभन्तरमातिका
३. नयमुखमातिका
४. लक्खणमातिका
५. बाहिरमातिका

निदेसो

११. सङ्ग्रहो असङ्ग्रहो
 - (१) पञ्चवक्षन्धा
 - एकमूलक
 - दुकमूलक
 - तिकमूलक
 - चतुर्वक्षमूलक
 - पञ्चवक्षमूलक
 - (२) द्वादसायतनानि
 - एकमूलक
 - दुकमूलक
 - द्वादसक
 - (३) अट्टारस धातुयो
 - एकमूलक
 - दुकमूलक
 - अट्टारसक
 - (४) चत्तारि सच्चानि
 - एकमूलक
 - दुकमूलक
 - तिकमूलक
 - चतुर्वक्ष
 - (५) बाबीसतिन्द्रियानि

पिण्डका

	पिण्डका	पिण्डका
	एकमूलक	१४
	दुकमूलक	१५
(६)	पटिच्छसमृप्यादादि	१६
(७)	घम्मसङ्गणि-मातिका	१६
६	२. सङ्गहितेन असङ्गहितं	३५
६	३. असङ्गहितेन सङ्गहितं	३७
६	४. सङ्गहितेन सङ्गहितं	४०
६	५. असङ्गहितेन असङ्गहितं	४२
६	६. सम्पयोगो विप्पयोगो	५०
	(१) पञ्चवक्षन्धा	५०
	(२) द्वादसायतनानि	५०
	(३) अट्टारस धातुयो	५१
	(४) चत्तारि सच्चानि इच्छादि	५१
	(५) घम्मसङ्गणि-मातिका	५५
६	७. सम्पयुत्तेन विप्पयुतं	६६
६	८. विप्पयुत्तेन सम्पयुतं	६८
६	९. सम्पयुत्तेन सम्पयुतं	६९
१०	१०. विप्पयुत्तेन विप्पयुतं	७५
१०	११. सङ्गहितेन सम्पयुतं	
११	विप्पयुतं	८५
१२	१२. सम्पयुत्तेन सङ्गहितं	
१२	असङ्गहितं	८८
१३	१३. असङ्गहितेन सम्पयुतं	
१३	विप्पयुतं	९४
१३	१४. विप्पयुत्तेन सङ्गहितं	
	असङ्गहितं	९६

पुगलपञ्चतिपालि

सूची

प्रक्रम	प्रक्रम
मातिकाउद्देसो	
छ पञ्चतियो	
६ १ खन्धानं खन्धपञ्चतिति	३
६ २ आयतनानं आयतनपञ्चतिति	३
६ ३ धातुनं धातुपञ्चतिति	३
६ ४ सच्चानं सच्चपञ्चतिति	४
६ ५ इन्द्रियानं इन्द्रियपञ्चतिति	४
६ ६ पुगलानं पुगलपञ्चतिति	४
(१) एको पुगला	४
(२) द्वे पुगला	६
(३) तयो पुगला	८
(४) चत्तारो पुगला	१०
(५) पञ्च पुगला	१५
(६) छ पुगला	१६
(७) सत्र पुगला	१७
(८) अठु पुगला	१८
(९) नव पुगला	१८
(१०) दस पुगला	१८
मातिकानिदेसो	
६ १ एककुपुगलपञ्चतिति	१६
(१) समयविमुत्तो पुगलो	१६
(२) असमयविमुत्तो पुगलो	१६
(३) कुप्पधम्मो पुगलो	१६
(४) अकुप्पधम्मो पुगलो	१६
(५) परिहानधम्मो पुगलो	२०
(६) अपरिहानधम्मो पुगलो	२०
(७) चेतनामब्दो पुगलो	२०
(८) अनुरक्षणाभव्यो पुगलो	२०
(९) पुथुजनो पुगलो	२१
(१०) गोत्रभू पुगलो	२१
(११-१२) भयूपरतो अभयूपरतो पुगलो	२१
(१३-१४) भवागमनो अभवागमनो पुगलो	२१
(१५-१६) नियतो अनियतो पुगलो	२२
(१७-१८) पटिपञ्चको फले ठितो पुगलो	२२
(१९) समसीसी पुगलो	२२
(२०) ठितकप्यी पुगलो	२२
(२१-२२) अरियो अनरियो पुगलो	२२
(२३-२५) सेक्ष्यो असेक्ष्यो नेवेसेक्ष्य-नासेक्ष्यो पुगलो	२२
(२६) तेविज्ञो पुगलो	२३
(२७) छलभिज्ञो पुगलो	२३
(२८) सम्मासम्बुद्धो पुगलो	२३
(२९) पञ्चेकसम्बुद्धो पुगलो	२३
(३०) उभतोभागविमुत्तो पुगलो	२३
(३१) पञ्चाविमुत्तो पुगलो	२३
(३२) कायसक्ष्यो पुगलो	२४
(३३) विट्ठिप्पतो पुगलो	२४
(३४) सद्वाविमुत्तो पुगलो	२४
(३५) वस्मानुसारी पुगलो	२४
(३६) सदानुसारी पुगलो	२४
(३७) सत्तव्यत्तुपरमो पुगलो	२५
(३८) कोलङ्कोलो पुगलो	२५

	पिंडाला		पिंडाला
(३६) एकबीजी पुगलो	२५	(८. क) चट्टस्ति पुगलो	३४
(४०) सकदागामी पुगलो	२५	(ख) असम्पजानो पुगलो	३४
(४१) अनागामी पुगलो	२६	(९. क) सीलविपन्नो पुगलो	३४
(४२) अनरापरिनिवार्यी पुगलो	२६	(ख) दिट्टविपन्नो पुगलो	३५
(४३) उपहच्चपरिनिवार्यी पुगलो	२६	(१०. क) अज्ञतसंयोजनो पुगलो	३५
(४४) अमङ्कारपरिनिवार्यी पुगलो	२६	(ख) बहिदासंयोजनो पुगलो	३५
(४५) ससङ्कारपरिनिवार्यी पुगलो	२६	(११. क) अकोधनो पुगलो	३६
(४६) उद्धसोनो प्रकनिष्ठगामी पुगलो	२७	(ख) अनुपनाही पुगलो	३६
(४७-४८) सोतापत्रो .. पुगलो	२७	(१२. क) अमक्खी पुगलो	३६
(४९-५०) सकदागामी पुगलो	२७	(ख) अपवासी पुगलो	३६
(५१-५२) अनागामी पुगलो	२७	(१३. क) अनिस्मुकी पुगलो	३७
(५३-५४) अरहा .. पुगलो	२८	(ख) अमच्छरी पुगलो	३७
१२. दुकपुगलपञ्जाति	२६	(१४. क) असठो पुगलो	३७
(१. क) कोधनो पुगलो	२६	(ख) अमायावी पुगलो	३८
(ख) उपनाही पुगलो	२६	(१५. क) हिरिमा पुगलो	३८
(२. क) मक्खी पुगलो	२६	(ख) ओतप्पी पुगलो	३९
(ख) पलासी पुगलो	३०	(१६. क) सुवचो पुगलो	३९
(३. क) इस्मुकी पुगलो	३०	(ख) कल्याणमितो पुगलो	३९
(ख) मच्छरी पुगलो	३०	(१७. क) इन्द्रियेसु गत्तद्वारो पुगलो	३९
(४. क) सठो पुगलो	३१	(ख) भोजने मत्तञ्जू पुगलो	४०
(ख) मायावी पुगलो	३१	(१८. क) उपट्टिस्ति पुगलो	४१
(५. क) अहिरिको पुगलो	३२	(ख) सम्पजानो पुगलो	४१
(ख) अनोतप्पी पुगलो	३२	(१९. क) सीलसम्पन्नो पुगलो	४१
(६. क) दुब्बचो पुगलो	३२	(ख) दिट्टिसम्पन्नो पुगलो	४२
(ख) पापमितो पुगलो	३२	(२०) द्वे दुलभा पुगला	४२
(७. क) इन्द्रियेसु अगत्तद्वारो पुगलो	३३	(२१) द्वे दुतप्या पुगला	४२
(ख) भोजने अमत्तञ्जू पुगलो	३३	(२२) द्वे सुतप्या पुगला	४२
		(२३) द्विष्ठ आसवा वहुन्ति	४३
		(२४) द्विष्ठ आसवा न वहुन्ति	४३
		(२५. क) हीनाधिमुक्तो पुगलो	४३
		(ख) पणीताधिमुक्तो पुगलो	४३
		(२६. क-ख) तितो पुगलो तप्पेता च	४३

	पिंडाता	पिंडाता
१३. तिकपुगलपञ्चति	४४	(ग) अप्पमेव्यो पुगलो ५५
(१. क) निरासो पुगलो	४४	(१३. क) न सेवितब्बो पुगलो ५५
(ख) आसंसो पुगलो	४४	(ख) सेवितब्बो पुगलो ५५
(ग) विगतासो पुगलो	४४	(ग) सककतवा सेवितब्बो
(२) तयो गिलानूपमा पुगला ४५		पुगलो ५६
(३. क) कायसकली पुगलो	४६	(१४. क) जिगुच्छितब्बो न सेवितब्बो ५६
(ख) दिट्टिप्पत्तो पुगलो	४६	(ख) अज्ञापेक्षितब्बो न सेवितब्बो ५७
(ग) सद्गाविमृतो पुगलो	४६	(ग) सेवितब्बो पुगलो ५७
(४. क) गृथभाणी पुगलो	४७	(१५. क) सीलेसु परिपूरकारी पुगलो ५८
(ख) पुष्पभाणी पुगलो	४७	(ख) सीलसमाधिसु परिपूरकारी पुगलो ५८
(ग) मध्यभाणी पुगलो	४७	(ग) सीलसमाधिपञ्चासु परिपूरकारी पुगलो ५८
(५. क) अरुकूपमचित्तो पुगलो	४८	(१६) तयो सत्यारो ५९
(ख) विज्जूपमचित्तो पुगलो ४८		(१७) अपरे पि तयो सत्यारो ५९
(ग) वजिरूपमचित्तो पुगलो ४८		१४. चतुरकपुगलपञ्चति ६०
(६. क) अन्धो पुगलो	४९	(१. क) असपुरिसो पुगलो ६०
(ख) एकचक्खु पुगलो	४९	(ख) असपुरिसेन असपुरिस-
(ग) द्विचक्खु पुगलो	४९	तरो पुगलो ६०
(७. क) अवकुज्जपठ्ठो पुगलो	५०	(ग) सप्पुरिसो पुगलो ६०
(ख) उच्छ्वङ्गपञ्चो पुगलो	५०	(घ) सप्पुरिसेन सप्पुरिसतरो
(ग) पुथुपञ्चो पुगलो	५१	पुगलो ६०
(८. क) कामेसु च भवेसु च अवीतरागो पुगलो	५१	(२. क) पापो पुगलो ६१
(ख) कामेसु वीतरागो भवेसु		(ख) पापेन पापतरो पुगलो ६१
अवीतरागो	५१	(ग) कल्याणो पुगलो ६१
(ग) कामेसु च भवेसु च वीतरागो	५२	(घ) कल्याणेन कल्याणतरो
(९. क) पासाणलेखूपमो पुगलो	५२	पुगलो ६२
(ख) पथविलेखूपमो पुगलो	५२	(३. क) पापधम्मो पुगलो ६२
(ग) उदकलेखूपमो पुगलो	५२	(ख) पापधम्मेन पापधम्मतरो
(१०) तयो पोत्थकूपमा पुगला ५३		पुगलो ६२
(११) तयो कासिकवत्थूपमा		(ग) कल्याणधम्मो पुगलो ६२
पुगला	५४	
(१२. क) सुप्पमेव्यो पुगलो	५५	
(ख) दुप्पमेव्यो पुगलो	५५	

पिंडक्षण		पिंडक्षण
(८) कल्याणधर्मेन कल्याण-		(८) वण्णारहस्स अवण्णं
धर्मतरो पुगलो	६३	भासति ७५
(९. क) सावज्जो पुगलो	६३	(ग) अप्पसादनीये ठाने
(ख) वज्जवहुलो पुगलो	६३	पसाद उपदंसेति ७५
(ग) अप्पवज्जो पुगलो	६३	(घ) पसादनीये ठाने अप्पसादं
(घ) अनवज्जो पुगलो	६४	उपदंसेति ७५
(५. क) उगदिटतङ्गु पुगलो	६४	(१६ क) अवण्णारहस्स अवण्णं
(ख) विपञ्चितङ्गु पुगलो	६४	भासति ७६
(ग) नेय्यो पुगलो	६४	(च) वण्णारहस्स वण्णं
(घ) पदपरमो पुगलो	६४	भासति ७६
(६. क) युत्पटिभानो, नो		(ग) अप्पसादनीये ठाने
मृत्पटिभानो	६४	प्रप्पसाद उपदेसेति ७६
(ख) मृत्पटिभानो, नो		(घ) पसादनीये ठाने पमाद
युत्पटिभानो	६५	उपदंसेति ७६
(ग) यूत्पटिभानो च		(१७ क) अवण्णारहस्स अवण्णं
मृत्पटिभानो च	६५	भासति, नो च वण्णा-
(घ) नेव युत्पटिभानो, नो		रहस्स वण्ण ७७
मृत्पटिभानो	६५	(ख) वण्णारहस्स वण्ण भासति,
(७) चत्तारो धर्मकथिका		नो च अवण्णारहस्स
पुगला	६५	अवण्ण ७७
(८) चत्तारो वलाहकूपमा		(ग) अवण्णारहस्स च अवण्ण
पुगला	६६	वण्णारहस्स च वण्ण
(९) चत्तारो मूसिकूपमा		भासति ७७
पुगला	६७	(घ) नेव अवण्णारहस्स अवण्ण
(१०) चत्तारो अम्बूपमा		न वण्णारहस्स वण्ण
पुगला	६८	भासति ७७
(११) चत्तारो कुम्भूपमा		(१८ क) उट्टानफलूपजीवी नो
पुगला	७०	पुञ्जाफलूपजीवी ७८
(१२) चत्तारो उदकरहदूपमा		(ख) पुञ्जाफलूपजीवी नो
पुगला	७१	उट्टानफलूपजीवी ७८
(१३) चत्तारो बलीवद्दूपमा		(ग) उट्टानफलूपजीवी च
पुगला	७३	पुञ्जाफलूपजीवी च ७८
(१४) चत्तारो आसीविसूपमा		(घ) नेव उट्टानफलूपजीवी
पुगला	७४	नो पुञ्जाफलूपजीवी ७८
(१५. क) अवण्णारहस्स वण्ण		
भासति	७५	

	पिंडकृता	पिंडकृता
(१६. क) तमो तमपरायनो पुगलो	७८	(घ) नेव अत्तन्तपो च परन्तपो च पुगलो ८६
(ख) तमो जोतिपरायनो पुगलो	७६	(२५. क) सरागो पुगलो ६१
(ग) जोति तमपरायनो पुगलो	७६	(ख) सदोसो पुगलो ६१
(घ) जोति जोतिपरायनो पुगलो	८०	(ग) सभोहो पुगलो ६१
(२०. क) श्रोणतोणतो पुगलो	८०	(घ) समानो पुगलो ६१
(ख) श्रोणतुण्णतो पुगलो	८०	(२६. क) चेतोसमधस्स लाभी अधिपञ्चाधम्म- विपस्सनाय न लाभी ६०
(ग) उण्णतोणतो पुगलो	८०	(ख) अधिपञ्चाधम्म- विपस्सनाय लाभी
(घ) उण्णतुण्णतो पुगलो	८०	चेतोसमधस्स न लाभी ६२
(२१) चत्तारो लूब्लूपमा पुगला	८१	(ग) उभित्र लाभी ६२
(२२. क) रूपप्पमाणो रूपप्पमन्नो पुगलो	८१	(घ) उभित्रं अलाभी ६२
(ख) धोमप्पमाणो धोसप्पसन्नो पुगलो	८२	(२७. क) अनुसोतगामी पुगलो ६२
(ग) लूब्लूप्पमाणो लूब्लूप्पसन्नो पुगलो	८२	(ख) पटिसोतगामी पुगलो ६२
(घ) धमप्पमाणो धम्मप्पसन्नो पुगलो	८२	(ग) ठित्तो पुगलो ६३
(२३. क) अत्तहिताय पटिपन्नो नो परहिताय	८२	(घ) पारञ्जतो पुगलो ६३
(ख) परहिताय पटिपन्नो नो अत्तहिताय	८३	(२८. क) अप्पस्सुतो मुतेन अनुपपन्नो ६३
(ग) अत्तहिताय चेव पटि- पन्नो परहिताय च	८३	(ख) अप्पस्सुतो मुतेन उपपन्नो ६३
(घ) नेव अत्तहिताय पटि- पन्नो नो परहिताय	८३	(ग) बहुस्सुतो मुतेन अनुपपन्नो ६३
(२४. क) अत्तन्तपो पुगलो	८३	(घ) बहुस्सुतो मुतेन उपपन्नो ६४
(ख) परन्तपो पुगलो	८५	(२६. क) समणमचलो पुगलो ६४
(ग) अत्तन्तपो च परन्तपो च पुगलो	८५	(ख) समणपदुमो पुगलो ६४
		(ग) समणपुण्डरीको पुगलो ६४
		(घ) समणेसु समणसुखुमालो पुगलो ६४
		१५. पञ्चकपुगलपञ्चाति ६५
		(१. क) आरभति च विष्टिसारी होति ६५
		(ख) आरभति न विष्टिसारी होति ६५

	पिछङ्गा	पिछङ्गा
(ग) नारभति विष्टिसारी होति	६५	(ख) उम्मुज्जित्वा निमुज्जति १०६
(घ) नारभति न विष्टिसारी होति	६५	(ग) उम्मुज्जित्वा ठितो होति १०६
(ङ) पञ्चमो पुगलो	६६	(घ) उम्मुज्जित्वा विपस्ति १०६
(२. क) दत्वा अवजानाति	६६	(ङ) उम्मुज्जित्वा पतरति १०७
(ख) सवासेन अवजानाति	६६	(च) उम्मुज्जित्वा पटिगाध-पत्तो होति १०७
(ग) आबेद्यमुखो होति	६६	(छ) उम्मुज्जित्वा तिण्ठो होति १०७
(घ) लोलो होति	६६	(२. क) उभतोभागविमुत्तो पुगलो १०८
(ङ) मन्दो मोमूहो होति	६६	(ख-छ) पञ्चाविमुत्तो .. सद्वानुसारी पुगलो १०८
(३) पञ्च योधाजीवूपमा पुगला	६७	३. अटुकपुगलपञ्जाति १०९
(४) पञ्च विष्टिपातिका	१०२	३. ६ नवकपुगलपञ्जाति ११०
(५-१४) पञ्च खलुपच्छाभत्तिकादि	१०२	(१. क) सम्मासम्बुद्धो पुगलो ११० (ख) पञ्चेकसम्बुद्धो पुगलो ११० (ग) महासावको पुगलो ११० (घ) अरहन्तो पुगलो ११० (ङ) अनागामी पुगलो ११० (च) सोतापन्नो सकदागामी पुगलो ११०
४. अवकपुगलपञ्जाति	१०४	(घ) पञ्चाविमुत्तो पुगलो ११० (ङ) कायसक्खी पुगलो ११० (च) दिद्विष्पत्तो पुगलो १११ (छ) सद्वाविमुत्तो पुगलो १११
(१. क) सम्मासम्बुद्धो पुगलो १०४		(ज) धम्मानुसारी पुगलो १११ (झ) सद्वानुसारी पुगलो १११
(ख) पञ्चेकसम्बुद्धो पुगलो १०४		३. १० दसकपुगलपञ्जाति ११२
(ग) महासावको पुगलो १०४		
(घ) अरहन्तो पुगलो १०४		
(ङ) अनागामी पुगलो १०४		
(च) सोतापन्नो सकदागामी पुगलो १०५		
५. सत्तकपुगलपञ्जाति	१०६	
(१. क) संकिं निमुग्मो निमुग्मो व होति	१०६	

अभिधम्मपिटके
धातुकथा

नमो तत्त्वं भवती भरहतो समाप्त्युद्दस्त

धातुकथापालि

उद्देशो

१ नयमातिका

१. सङ्गहो असङ्गहो १
R 1
२. सङ्गहितेन असङ्गहितं
३. असङ्गहितेन सङ्गहितं
४. सङ्गहितेन सङ्गहितं
५. असङ्गहितेन असङ्गहितं 5
६. सम्पयोगो विष्पयोगो
७. सम्पयुतेन विष्पयुतं
८. विष्पयुतेन सम्पयुतं
९. सम्पयुतेन सम्पयुतं
१०. विष्पयुतेन विष्पयुतं 10
११. सङ्गहितेन सम्पयुतं विष्पयुतं
१२. सम्पयुतेन सङ्गहितं असङ्गहितं
१३. असङ्गहितेन सम्पयुतं विष्पयुतं
१४. विष्पयुतेन सङ्गहितं असङ्गहितं

२. अबभन्तरमातिका

- (१) पञ्चवखन्वा (२) द्वादसायतनानि (३) अट्टारस 15
धातुयो (४) चत्तारि सच्चानि (५) बावीसतिन्द्रियानि (६) पटिच्च-
समुप्पादो (७) चत्तारो मतिपद्माना (८) चत्तारो सम्मप्पधाना
(९) चत्तारो इद्विपादा (१०) चत्तारि ज्ञानानि (११) चत्स्सो
अप्यमञ्जायो (१२) पञ्चिन्द्रियानि (१३) पञ्च बलानि (१४)
सत्त बोज्जन्मा (१५) अरियो अट्टङ्गिको मग्गो (१६) फस्तो वेदना 20
सञ्ज्ञा चेतना चित्तं अधिमोक्षो भनसिकारो।

३. नयमूलमातिका

B. 2 तीहि सज्जहो, तीहि असज्जहो, चतूहि^१ सम्पयोगो, चतूहि विष्ययोगो ।

४. लक्षणमातिका

सभागो, विसभागो ।

५. बाहिरमातिका

सब्बा पि धम्मसज्जणि^२ धातुकथाय मातिका ति ।

— o —

१. चतुहि - सौ०, रो० । २. धम्मसज्जणी - म० ।

निदेशो

६ १. सज्जहो असज्जहो

(१) पञ्चवत्सन्धा

एकमूलकं

१. रूपवत्सन्धो कतीहि^१ खन्धेहि कतीहायतनेहि^२ कतीहि धातूहि सज्जहितो ? B. 3

रूपवत्सन्धो एकेन खन्धेन एकादसहायतनेहि एकादसहि धातूहि सज्जहितो । R. 2

कतीहि असज्जहितो ? 5

चतूहि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि असज्जहितो ।

२. वेदनाकवत्सन्धो कतीहि खन्धेहि कतीहायतनेहि कतीहि धातूहि सज्जहितो ?

वेदनाकवत्सन्धो एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया सज्जहितो । 10

कतीहि असज्जहितो ?

चतूहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि असज्जहितो ।

३. सञ्जाकवत्सन्धो कतीहि खन्धेहि कतीहायतनेहि कतीहि धातूहि सज्जहितो ? 15

सञ्जाकवत्सन्धो एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया सज्जहितो ।

कतीहि असज्जहितो ?

चतूहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि असज्जहितो । 20

४. सञ्चारकवत्सन्धो कतीहि खन्धेहि कतीहायतनेहि कतीहि धातूहि सज्जहितो ?

१ कतीहि - म० । २ कतीहायतनेहि - म० ।

सह्वारक्खन्धो एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया
सङ्ग्रहितो ।

कतीहि असङ्ग्रहितो ?

चतूहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि असङ्ग्रहितो ।

५ विज्ञाणक्खन्धो कतीहि खन्धेहि कतीहायतनेहि कतीहि
धातूहि सङ्ग्रहितो ?

विज्ञाणक्खन्धो एकेन खन्धेन एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि
सङ्ग्रहितो ।

कतीहि असङ्ग्रहितो ?

१० चतूहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि एकादसहि धातूहि
असङ्ग्रहितो ।

दृष्टम् लक्षणं

६ रूपक्खन्धो च वेदनाक्खन्धो च कतीहि खन्धेहि कतीहाय-
तनेहि कतीहि धातूहि सङ्ग्रहिता' ?

B ५ रूपक्खन्धो च वेदनाक्खन्धो न द्वीहि खन्धेहि एकादमहायतनेहि
१५ एकादसहि धातूहि सङ्ग्रहिता ।

R ३ कतीहि असङ्ग्रहिता ?

तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि असङ्ग्रहिता ।

७. रूपक्खन्धो च सञ्ज्ञाक्खन्धो च .. पे० द्वीहि खन्धेहि
एकादसहायतनेहि एकादसहि धातूहि सङ्ग्रहिता ।

२० कतीहि असङ्ग्रहिता ?

तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि असङ्ग्रहिता ।

८ रूपक्खन्धो च सह्वारक्खन्धो च .. पे० द्वीहि खन्धेहि
एकादसहायतनेहि एकादसहि धातूहि सङ्ग्रहिता ।

कतीहि असङ्ग्रहिता ?

२५ तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि असङ्ग्रहिता ।

९. रूपक्खन्धो च विज्ञाणक्खन्धो च .. पे०.. द्वीहि खन्धेहि
द्वादसहायतनेहि अट्टारसहि धातूहि सङ्ग्रहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

तीहि खन्धेहि, न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि
असङ्गहिता ।

तिकमूलकं

१०. रूपकखन्धो च वेदनाकखन्धो च सञ्जाकखन्धो च कतीहि
खन्धेहि कतीहायतनेहि कतीहि धातूहि सङ्गहिता ? ५

रूपकखन्धो च वेदनाकखन्धो च सञ्जाकखन्धो च तीहि खन्धेहि
एकादसहायतनेहि एकादसहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

द्वीहि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि असङ्गहिता ।

११. रूपकखन्धो च वेदनाकखन्धो च सङ्घारकखन्धो च ..पे०.. १०
तीहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि एकादसहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि अमङ्गहिता ?

द्वीहि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि असङ्गहिता ।

१२ रूपकखन्धो च वेदनाकखन्धो च विञ्जाणकखन्धो च
पे० तीहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि अट्टारसहि धातूहि सङ्गहिता । १५ R ४
कतीहि असङ्गहिता ?

द्वीहि खन्धेहि, न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि
असङ्गहिता ।

चतुर्थकमूलकं

१३ रूपकखन्धो च वेदनाकखन्धो च सञ्जाकखन्धो च १५
सङ्घारकखन्धो च कतीहि खन्धेहि कतीहायतनेहि कतीहि धातूहि २०
सङ्गहिता ?

रूपकखन्धो च वेदनाकखन्धो च सञ्जाकखन्धो च सङ्घारकखन्धो
च चतूहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि एकादसहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

एकेन खन्धेन एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि असङ्गहिता । २५

१४ रूपकखन्धो च वेदनाकखन्धो च सञ्जाकखन्धो च
विञ्जाणकखन्धो च ..पे०... चतूहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि अट्टारसहि
धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

एकेन खन्धेन, न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि असङ्गहिता ।

पञ्चकमूलक

१५. रूपकखन्धो च वेदनाकखन्धो च सञ्ज्ञाकखन्धो च सङ्घार-
५ खन्धो च विञ्ज्ञाणकखन्धो च कतीहि खन्धेहि कतीहायतनेहि कतीहि धातूहि सङ्गहिता ?

रूपकखन्धो च वेदनाकखन्धो च सञ्ज्ञाकखन्धो च सङ्घारकखन्धो च विञ्ज्ञाणकखन्धो च पञ्चहि खन्धेहि द्वादसायतनेहि अट्टारसहि धातूहि सङ्गहिता ।

१० कतीहि असङ्गहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि असङ्गहिता ।

१६. पञ्चकखन्धा कतीहि खन्धेहि कतीहायतनेहि कतीहि धातूहि सङ्गहिता ?

१५ पञ्चकखन्धा पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि अट्टारसहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि असङ्गहिता ।

(२) द्वादसायतनानि

एकमूलक

R 5 २० १७ चक्षवायतनं^१ कतीहि खन्धेहि कतीहायतनेहि कतीहि धातूहि सङ्गहित ?

चक्षवायतन एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया सङ्गहित ।

कतीहि असङ्गहितं ?

२५ चतूर्हि खन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि असङ्गहितं ।

^१ चक्षवायतनं - स्याऽ, एवमुपरि पि ।

१८. सोतायतनं ... धानायतनं ... जिव्हायतनं ... कायायतनं ... रूपायतनं ... सद्गायतनं ... गन्धायतनं ... रसायतनं ... फोटुब्बायतनं ... पे०... एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया सङ्ग्रहितं ।

B. 6

कतीहि असङ्ग्रहितं ?

चतूर्हि खन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि असङ्ग्रहितं । ५

१९. मनायतनं एकेन खन्धेन एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि सङ्ग्रहितं ।

कतीहि असङ्ग्रहितं ?

चतूर्हि खन्धेहि एकादसहायतनेहि एकादसहि धातूहि असङ्ग्रहितं । 10

२०. धम्मायतन असङ्ग्रहितं खन्धतो ठपेत्वा चतूर्हि खन्धेहि एकेनायतनेन एकाय धातुया सङ्ग्रहितं ।

कतीहि असङ्ग्रहितं ?

एकेन खन्धेन एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि असङ्ग्रहितं ।

दुक्षमूलक

२१. चक्खायतन च सोतायतन च एकेन खन्धेन द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि सङ्ग्रहिता । 15

कतीहि असङ्ग्रहिता ?

चतूर्हि खन्धेहि दसहायतनेहि सोल्सहि धातूहि असङ्ग्रहिता ।

२२. चक्खायतन च धानायतन च . चक्खायतनं च जिव्हा-यतनं च ... चक्खायतनं च कायायतन च . चक्खायतन च रूपायतनं च .. चक्खायतन च सद्गायतन च ... चक्खायतनं च गन्धायतनं च ... चक्खायतन च रसायतनं च . चक्खायतनं च फोटुब्बायतनं च एकेन खन्धेन द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि सङ्ग्रहिता । 20

R. 6

कतीहि असङ्ग्रहिता ?

चतूर्हि खन्धेहि दसहायतनेहि सोल्सहि धातूहि असङ्ग्रहिता । 25

२३. चक्खायतनं च मनायतनं च द्वीहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि अट्टुहि धातूहि सङ्ग्रहिता ।

कतीहि असङ्ग्रहिता ?

तीहि खन्धेहि दसहायतनेहि दसहि धातूहि असङ्ग्रहिता ।

२४. चक्खायतनं च धम्मायतनं च असङ्गतं खन्धतो ठपेत्वा
चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोऽसहिता धातूहि असङ्गहिता

द्वादसक

B 7 ५ २५. द्वादसायतनानि कतीहि खन्धेहि कतीहायतनेहि कतीहि
धातूहि सङ्गहिता^१ ?

द्वादसायतनानि असङ्गत खन्धतो ठपेत्वा पञ्चहि खन्धेहि
द्वादसहायतनेहि अद्वारमहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

१० न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि
असङ्गहिता ।

(३) अद्वारम धातुयो

एकमूलक

२६. चक्खुधातु कतीहि खन्धेहि कतीहायतनेहि कतीहि धातूहि
सङ्गहिता ?

चक्खुधातु एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया सङ्गहिता ।

१५ कतीहि असङ्गहिता ?

चतूहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातृहि
असङ्गहिता ।

२७. सोतधातु . धानधातु . जिक्काधातु .. कायधातु .

रूपधातु सदधातु गन्धधातु रसधातु . फोटुब्बधातु चक्खु-
२० विज्ञाणधातु .. सोतविज्ञाणधातु . धानविज्ञाणधातु ... जिक्का-
विज्ञाणधातु कायविज्ञाणधातु मनोधातु ... मनोविज्ञाण-
धातु एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

चतूहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि असङ्गहिता ।

२८. घम्मधातु असङ्गत खन्धतो ठपेत्वा चतूहि खन्धेहि
एकेनायतनेन एकाय धातुया सङ्गहिता ।

१ सङ्गहितानि - स्याऽ , सङ्गहीतानि - रो० ।

कतीहि असङ्गहिता ?

एकेन खन्धेन एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि असङ्गहिता ।

दुक्षमूलक

२६. चकखुधातु च सोतधातु च एकेन खन्धेन द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता :

चतूहि खन्धेहि दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असङ्गहिता ।

३०. चकखुधातु च धानधातु च . चकखुधातु च जिव्हाधातु च .. चकखुधातु च कायधातु च .. चकखुधातु च रूपधातु च ... चकखुधातु च सहधातु च .. चकखुधातु च गन्धधातु च ... चकखुधातु च रसधातु च . चकखुधातु च फोट्रुव्वधातु च एकेन खन्धेन द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि सङ्गहिता ।

B 8

10 R 8

कतीहि असङ्गहिता ?

चतूहि खन्धेहि दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असङ्गहिता ।

३१. चकखुधातु च चकखुविञ्ज्ञाणधातु च द्वीहि खन्धेहि द्वीहा-यतनेहि द्वीहि धातूहि सङ्गहिता ।

15

कतीहि असङ्गहिता ?

तीहि खन्धेहि दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असङ्गहिता ।

३२. चकखुधातु च सोतविञ्ज्ञाणधातु च ... चकखुधातु च धानविञ्ज्ञाणधातु च ... चकखुधातु च जिव्हाविञ्ज्ञाणधातु च ... चकखुधातु च कायविञ्ज्ञाणधातु च ... चकखुधातु च मनोधातु च ... चकखुधातु च मनोविञ्ज्ञाणधातु च द्वीहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि सङ्गहिता ।

20

कतीहि असङ्गहिता ?

तीहि खन्धेहि दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असङ्गहिता ।

३३. चकखुधातु च धम्मधातु च असङ्गतं खन्धतो ठपेत्वा चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि सङ्गहिता ।

25

कतीहि असङ्गहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असङ्गहिता ।

अट्टारसक

३४. अट्टारस धातुयो कतीहि खन्धेहि कतीहायतनेहि कतीहि धातूहि सङ्गहिता ?

अट्टारस धातुयो असङ्गत खन्धतो ठपेत्वा पञ्चहि खन्धेहि ५ द्वादसहायतनेहि अट्टारसहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि असङ्गहिता ।

(४) चत्तारि सच्चानि

एकमूलक

३५. दुक्खसच्च कतीहि खन्धेहि कतीहायतनेहि कतीहि धातूहि १० सङ्गहित ?

R ९ दुक्खसच्च पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि अट्टारसहि धातूहि सङ्गहित ।

कतीहि असङ्गहित ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि १५ असङ्गहित ।

B ९ ३६. समुदयसच्च ... मग्गसच्च एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया सङ्गहित ।

कतीहि असङ्गहित ?

चतूहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि असङ्ग- २० हित ।

३७. निरोधसच्च न केहिचि खन्धेहि एकेनायतनेन एकाय धातुया सङ्गहित ।

कतीहि असङ्गहित ?

पञ्चहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि २५ असङ्गहित ।

दुक्षमूलक

३८. दुक्खसच्च च समुदयसच्चं च पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहाय-
तनेहि अट्टारसहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि
असङ्गहिता ।

३९. दुक्खसच्चं च मग्गसच्चं च पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहाय-
तनेहि अट्टारसहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि
असङ्गहिता ।

४०. दुक्खसच्च च निरोधसच्च च असङ्गतं खन्धतो ठपेत्वा
पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि अट्टारसहि धातूहि सङ्गहिता :

कतीहि असङ्गहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि
असङ्गहिता ।

तिकमूलक

४१. दुक्खसच्चं च समुदयसच्च च मग्गसच्चं च पञ्चहि
खन्धेहि द्वादसहायतनेहि अट्टारसहि धातूहि सङ्गहिता ।

R 10

कतीहि असङ्गहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि
असङ्गहिता ।

४२. दुक्खसच्चं च समुदयसच्चं च निरोधसच्चं च असङ्गत
खन्धतो ठपेत्वा पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि अट्टारसहि धातूहि
सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि
असङ्गहिता ।

20

25

चतुर्थ

४३. दुक्खसच्चं च समुदयसच्चं च मग्गसच्चं च निरोधसच्चं

B 10

च असङ्गतं खन्धतो ठपेत्वा पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि अट्टारसहि
धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि
असङ्गहिता ।

४४ चत्तारि सच्चानि कतीहि खन्धेहि कतीहायतनेहि कतीहि
धातूहि सङ्गहितानि ?

चत्तारि सच्चानि असङ्गतं खन्धतो ठपेत्वा पञ्चहि खन्धेहि
द्वादसहायतनेहि अट्टारसहि धातूहि सङ्गहितानि ।

१० कतीहि असङ्गहितानि ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि
असङ्गहितानि ।

(५) बाबीसतिनिद्रियानि

एकमूलक

४५. चकखुन्द्रियं कतीहि खन्धेहि कतीहायतनेहि कतीहि धातूहि
सङ्गहित ?

१५ चकखुन्द्रिय एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया सङ्गहित ।
कतीहि असङ्गहित ?

चतूहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि असङ्गहित ।

R. II ४६. सोतिनिद्रिय ... धानिनिद्रिय ... जिव्हनिद्रिय ... कायिनिद्रिय
... इत्थिनिद्रिय . पुरिसनिद्रिय एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया
२० सङ्गहितं ।

कतीहि असङ्गहित ?

चतूहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि असङ्गहितं ।

४७. मनिनिद्रिय एकेन खन्धेन एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि
सङ्गहितं ।

२५ कतीहि असङ्गहितं ?

चतूहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि एकादसहि धातूहि
असङ्गहितं ।

४८. जीवितिन्द्रियं द्वीहि खन्धेहि एकेनायतनेन एकाय धातुया
सञ्ज्ञहितं ।

कतीहि असञ्ज्ञहितं ?

तीहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि असञ्ज्ञहितं ।

४९. मुखिन्द्रियं .. दुखिक्षिन्द्रियं .. सोमनस्सिन्द्रियं .. दोमनस्सि- ५ B II
न्द्रियं ... उपेक्षिन्द्रियं ... सद्धिन्द्रियं ... विरियन्द्रियं^१ .. सतिन्द्रिय ..
समाधिन्द्रियं ... पञ्चान्द्रियं .. अनञ्जातञ्जास्सामीतिन्द्रियं^२ ..
अञ्जन्द्रिय .. अञ्जाताविन्द्रिय^३ एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय
धातुया सञ्ज्ञहितं ।

कतीहि असञ्ज्ञहितं ?

चतूर्थि खन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि
असञ्ज्ञहित ।

शुक्लालक

५०. चकखुन्द्रिय च सोतिन्द्रियं च एकेन खन्धेन द्वीहायतनेहि R 12
द्वीहि धातूहि सञ्ज्ञहिता ।

कतीहि असञ्ज्ञहिता ?

चतूर्थि खन्धेहि दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असञ्ज्ञहिता ।

५१. चकखुन्द्रिय च धानिन्द्रियं च .. चकखुन्द्रियं च जिङ्हन्द्रियं
च .. चकखुन्द्रिय च कायिन्द्रिय च .. चकखुन्द्रिय च इथिन्द्रियं च ..
चकखुन्द्रियं च पुरिसन्द्रियं च एकेन खन्धेन द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि
सञ्ज्ञहिता ।

कतीहि असञ्ज्ञहिता^४ ?

चतूर्थि खन्धेहि दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असञ्ज्ञहिता ।

५२. चकखुन्द्रियं च मनिन्द्रियं च द्वीहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि
अट्टहि धातूहि सञ्ज्ञहिता ।

कतीहि असञ्ज्ञहिता ?

तीहि खन्धेहि दसहायतनेहि दसहि धातूहि असञ्ज्ञहिता ।

१ वीरियन्द्रिय – म०, एवमुपरि पि । २ अनञ्जातञ्जास्सामीतिन्द्रिय – स्या० ।

३. अञ्जताविन्द्रिय – रो० । ४ असञ्ज्ञहीत – रो० ।

५३. चकखुन्द्रियं च जीवितिन्द्रियं च द्वीहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि
द्वीहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

तीहि खन्धेहि दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असङ्गहिता ।

५४ चकखुन्द्रियं च सुखिन्द्रियं च .. चकखुन्द्रियं च दुखिन्द्रियं
च .. चकखुन्द्रियं च सोमनस्सन्द्रियं च .. चकखुन्द्रियं च दोमनस्सन्द्रियं
च .. चकखुन्द्रियं च उपेक्षिन्द्रियं च .. चकखुन्द्रियं च सद्दिन्द्रियं च ...
चकखुन्द्रियं च विरियन्द्रियं च .. चकखुन्द्रियं च सतिन्द्रियं च .. चकखुन्द्रियं
च समाधिन्द्रियं च .. चकखुन्द्रियं च पञ्जिन्द्रियं च .. चकखुन्द्रियं च
१० अनञ्जातञ्जस्सामीतिन्द्रियं च .. चकखुन्द्रियं च अञ्जनिन्द्रियं च ..

चकखुन्द्रियं च अञ्जाताविन्द्रियं च द्वीहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि द्वीहि
धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

तीहि खन्धेहि दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असङ्गहिता ।

५५ बावीसतिन्द्रियानि कतीहि खन्धेहि कतीहायतनेहि कतीहि
धातूहि सङ्गहितानि ?

बावीसतिन्द्रियानि चतूहि खन्धेहि सत्तहायतनेहि तेरसहि धातूहि
सङ्गहितानि ।

कतीहि असङ्गहितानि ?

२० एकेन खन्धेन पञ्चहायतनेहि पञ्चहि धातूहि असङ्गहितानि ।

(६) पटिच्छसमुप्पादादि

५६. अविज्ञा एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया
सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

चतूहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि असङ्गहिता ।

५७. अविज्ञापञ्चया सङ्घारा एकेन खन्धेन एकेनायतनेन
एकाय धातुया सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

चतूहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि असङ्गहिता ।

५८. सङ्ग्रामपञ्चया विज्ञाणं एकेन खन्धेन एकेनायतनेन
सत्तहि धातूहि सङ्ग्रहितं ।

R. 14

कतीहि असङ्ग्रहितं ?

चतूहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि एकादसहि धातूहि
असङ्ग्रहितं ।

5

५९. विज्ञाणपञ्चया नामरूपं चतूहि खन्धेहि एकादसहाय-
तनेहि एकादसहि धातूहि सङ्ग्रहितं ।

कतीहि असङ्ग्रहितं ?

एकेन खन्धेन एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि असङ्ग्रहितं ।

६०. नामरूपपञ्चया सङ्ग्रायतन द्वीहि खन्धेहि छहायतनेहि
द्वादसहि धातूहि सङ्ग्रहितं ।

10

कतीहि असङ्ग्रहितं ?

तीहि खन्धेहि छहायतनेहि छहि धातूहि असङ्ग्रहितं ।

६१. सङ्ग्रायतनपञ्चया फस्सो .. फस्सपञ्चया वेदना ... वेदना-
पञ्चया तण्हा .. तण्हापञ्चया उपादानं .. उपादानपञ्चया' कम्मभवो
एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया सङ्ग्रहितो ।

15

कतीहि असङ्ग्रहितो ?

चतूहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि
असङ्ग्रहितो ।

६२. उपपत्तिभवो'... कामभवो.. सञ्चाभवो ... पञ्चवोकारभवो
पञ्चहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि सङ्ग्रहितो ।

20 B 13

कतीहि असङ्ग्रहितो ?

न केहिचि खन्धेहि एकेनायतनेन एकाय धातुया असङ्ग्रहितो ।

६३. रूपभवो पञ्चहि खन्धेहि पञ्चहायतनेहि अट्ठहि धातूहि
सङ्ग्रहितो ।

25

कतीहि असङ्ग्रहितो ?

R. 15

न केहिचि खन्धेहि सत्तहायतनेहि दसहि धातूहि असङ्ग्रहितो ।

६४. अरूपभवो ... नेवसञ्ज्ञानासञ्ज्ञाभवो ... चतुवोकारभवो
चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि सङ्ग्रहितो ।

१. म० पौर्णके नत्य । २. उप्पत्तिभवो - दो० ।

कतीहि असङ्गहितो ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असङ्गहितो ।

६५ असञ्चाभवो ... एकवोकारभवो एकेन खन्धेन
द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि सङ्गहितो ।

५ कतीहि असङ्गहितो ?

चतूहि खन्धेहि दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असङ्गहितो ।

६६. जाति द्वीहि खन्धेहि . जरा द्वीहि खन्धेहि . मरणं द्वीहि
खन्धेहि एकेनायतनेन एकाय धातुया सङ्गहितं ।

कतीहि असङ्गहितं ?

१० तीहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि असङ्गहित ।

६७ सोको . परिदेवो . दुख्ल दोमनस्स . उपायासो .
सतिपट्टानं . सम्मप्पधान एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया
सङ्गहित ।

कतीहि असङ्गहितं ?

१५ चतूहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि असङ्गहित ।

६८. इडिपादो द्वीहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि
सङ्गहितो ।

कतीहि असङ्गहितो ?

तीहि खन्धेहि दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असङ्गहितो ।

R 16 २० ६९. ज्ञान द्वीहि खन्धेहि एकेनायतनेन एकाय धातुया
सङ्गहितं ।

कतीहि असङ्गहित ?

तीहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि असङ्गहित ।

B 14 ७० अप्पमञ्चा^१ .. पञ्चन्द्रियानि . पञ्च बलानि ...
२५ सत बोज्ञाङ्गा . अरियो अटुङ्गिको मग्गो . फस्तो . वेदना ...
सञ्चा ... चेतना . अधिमोक्षो . मनसिकारो एकेन खन्धेन
एकेनायतनेन एकाय धातुया सङ्गहितो ।

कतीहि असङ्गहितो ?

^१ चतस्रो अप्पमञ्चायामी – स्यां ।

चतूर्हि खन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूर्हि
असङ्गहितो ।

७१. चित्तं एकेन खन्धेन एकेनायतनेन सत्तहि धातूर्हि सङ्गहितं ।
कतीहि असङ्गहितं ?

चतूर्हि खन्धेहि एकादसहायतनेहि एकादसहि धातूर्हि ५
असङ्गहितं ।

(७) घम्मसङ्गण-मातिका

७२. कुसला धम्मा ... अकुसला धम्मा कतीहि खन्धेहि कतीहा-
यतनेहि कतीहि धातूर्हि सङ्गहिता ?

कुसला धम्मा .. अकुसला धम्मा चतूर्हि खन्धेहि द्वीहायतनेहि
द्वीहि धातूर्हि सङ्गहिता । १०

कतीहि असङ्गहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूर्हि असङ्गहिता ।

७३. अव्याकता^१ धम्मा असङ्गतं खन्धतो ठपेत्वा पञ्चहि
खन्धेहि द्वादसहायतनेहि अट्टारसहि धातूर्हि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ? १५

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूर्हि
असङ्गहिता ।

७४. सुखाय वेदनाय सम्पयुत्ता धम्मा ... दुखाय वेदनाय
सम्पयुत्ता धम्मा तीहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि तीहि धातूर्हि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ? २०

द्वीहि खन्धेहि दसहायतनेहि पन्नरसहि धातूर्हि असङ्गहिता । R. 17

७५. अदुखसुखाय वेदनाय सम्पयुत्ता धम्मा तीहि खन्धेहि
द्वीहायतनेहि सत्तहि धातूर्हि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ? २५

द्वीहि खन्धेहि दसहायतनेहि एकादसहि धातूर्हि असङ्गहिता ।

७६. विपाका धम्मा चतूर्हि खन्धेहि द्वीहायतनेहि अट्टहि
धातूर्हि सङ्गहिता । B. 15

कतीहि असङ्गहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि असङ्गहिता ।

७७. विपाकधमधम्मा .. सङ्क्लिटुसङ्क्लेसिका धम्मा चतूहि

खन्धेहि द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि सङ्गहिता ।

५ कतीहि असङ्गहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असङ्गहिता ।

७८. नेवविपाकनविपाकधमधम्मा असङ्क्लिटुतं खन्धतो ठपेत्वा

पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि तेरसहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

१० न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि पञ्चहि धातूहि
असङ्गहिता ।

७९. उपादिन्नुपादानिया धम्मा पञ्चहि खन्धेहि एकादसहा-
यतनेहि सत्तरसहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

१५ न केहिचि खन्धेहि एकेनायतनेन एकाय धातुया असङ्गहिता ।

८०. अनुपादिन्नुपादानिया धम्मा पञ्चहि खन्धेहि सत्तहा-
यतनेहि अटुहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

न केहिचि खन्धेहि पञ्चहायतनेहि दसहि धातूहि असङ्गहिता ।

८१. अनुपादिन्नुपादानिया धम्मा .. असङ्क्लिटुअसङ्क्लि-
लेसिका धम्मा असङ्क्लिटुत खन्धतो ठपेत्वा चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि द्वीहि
धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असङ्गहिता ।

८२. असङ्क्लिटुसङ्क्लेसिका धम्मा पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहा-
यतनेहि अटुरसहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

८३. न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि
असङ्गहिता ।

८३. सवितककसविचारा धम्मा चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि
तीहि धातूहि सङ्खहिता ।

कतीहि असङ्खहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि पन्नरसहि धातूहि असङ्खहिता ।

८४. अवितककविचारमत्ता धम्मा ... पीतिसहगता धम्मा ५ B. 16

चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि सङ्खहिता ।

कतीहि असङ्खहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असङ्खहिता ।

८५. अवितकअविचारा धम्मा असङ्खृतं खन्धतो ठपेत्वा

पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि सङ्खहिता । १०

कतीहि असङ्खहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि एकाय धातुया
असङ्खहिता ।

८६. सुखसहगता धम्मा तीहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि तीहि
धातूहि सङ्खहिता । १५

कतीहि असङ्खहिता ?

द्वीहि खन्धेहि दसहायतनेहि पन्नरसहि धातूहि असङ्खहिता ।

८७. उपेक्षासहगता धम्मा तीहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि

सत्तहि धातूहि सङ्खहिता । R. 19

कतीहि असङ्खहिता ?

द्वीहि खन्धेहि दसहायतनेहि एकादसहि धातूहि असङ्खहिता ।

८८. दस्सनेन पहातब्बा धम्मा भावनाय पहातब्बा धम्मा ..

दस्सनेन पहातब्बहेतुका धम्मा भावनाय पहातब्बहेतुका धम्मा ..

आचयगामिनो धम्मा .. अपचयगामिनो धम्मा .. सेक्खा धम्मा ...

असेक्खा धम्मा .. महगता धम्मा चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि द्वीहि २५
धातूहि सङ्खहिता ।

कतीहि असङ्खहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असङ्खहिता ।

८९. नेव दस्सनेन न भावनाय पहातब्बा धम्मा ... नेव दस्सनेन

न भावनाय पहातब्बहेतुका धम्मा ... नेवाचयगामिनापचयगामिनो ३०

धम्मा ... नेवसेक्ष्वनासेक्ष्वा धम्मा असहृतं खन्धतो ठपेत्वा पञ्चहि
खन्धेहि द्वादसहायतनेहि अट्टारसहि धातूहि सङ्घहिता ।

कतीहि असङ्घहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि
५ असङ्घहिता ।

६०. परित्ता धम्मा पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि अट्टारसहि
धातूहि सङ्घहिता ।

कतीहि असङ्घहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि
१० असङ्घहिता ।

B १७ ६१ अप्पमाणा धम्मा . पणीता धम्मा असहृत खन्धतो
ठपेत्वा चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि सङ्घहिता ।

R २० कतीहि असङ्घहिता ?
एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असङ्घहिता ।

१५ ६२. परित्तारम्मणा धम्मा चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि अट्टहि
धातूहि सङ्घहिता ।

कतीहि असङ्घहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दमहि धातूहि असङ्घहिता ।

६३: महगतारम्मणा धम्मा अप्पमाणारम्मणा धम्मा
२० हीना धम्मा मिच्छत्तनियता धम्मा सम्मतनियता धम्मा
मग्गारम्मणा धम्मा मग्गदेतुका धम्मा . मग्गाधिपतिनो धम्मा
चतूहि' खन्धेहि द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि सङ्घहिता ।

कतीहि असङ्घहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असङ्घहिता ।

२५ ६४. मज्जिमा धम्मा पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि
अट्टारसहि धातूहि सङ्घहिता ।
कतीहि असङ्घहिता ?

१ एथ रो० पोत्यके भ्रतीतारम्मणा धम्मा अनागतारम्मणा धम्मा . ये० ति
भविको पाठो दिसति ।

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि
असङ्गहिता ।

६५. अनियता धम्मा असङ्गतं खन्धतो ठपेत्वा पञ्चहि खन्धेहि
द्वादसहायतनेहि अट्टारसहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि
असङ्गहिता ।

६६. उप्पन्ना धम्मा पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि
अट्टारसहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि
असङ्गहिता ।

६७. अनुप्पन्ना धम्मा पञ्चहि खन्धेहि सत्तहायतनेहि अट्टहि
धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

न केहिचि खन्धेहि पञ्चहायतनेहि दसहि धातूहि असङ्गहिता ।

६८. उप्पादिनो धम्मा पञ्चहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि
सत्तरसहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

न केहिचि खन्धेहि एकेनायतनेन एकाय धातुया असङ्गहिता ।

६९. अतीता धम्मा ... अनागता धम्मा ... पञ्चुप्पन्ना
धम्मा ... अज्ञता धम्मा ... अज्ञतवहिद्वा धम्मा पञ्चहि खन्धेहि
द्वादसहायतनेहि अट्टारसहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि
असङ्गहिता ।

१००. बहिद्वा धम्मा असङ्गतं खन्धतो ठपेत्वा पञ्चहि खन्धेहि
द्वादसहायतनेहि अट्टारसहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातृहि
असङ्गहिता ।

१०१. अतीतारम्मणा धम्मा . अनागतारम्मणा धम्मा चतूर्हि
खन्धेहि द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि सङ्गहिता ।

५ कतीहि असङ्गहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातृहि असङ्गहिता ।

१०२. पच्चुप्पन्नारम्मणा धम्मा . अज्ञत्तारम्मणा धम्मा ...
बहिद्वारम्मणा धम्मा ... अज्ञत्तबहिद्वारम्मणा धम्मा चतूर्हि खन्धेहि
द्वीहायतनेहि अटुहि धातूहि सङ्गहिता ।

१० कतीहि असङ्गहिता ?

R. 22 एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि असङ्गहिता ।

१०३. सनिदस्सनसप्पटिधा धम्मा एकेन खन्धेन एकेनायतनेन
एकाय धातुया सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

१५ चतूर्हि खन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि असङ्गहिता ।

१०४. अनिदस्सनसप्पटिधा धम्मा एकेन खन्धेन नवहायतनेहि
नवहि धातूहि सङ्गहिता ।

कंतीहि असङ्गहिता ?

चतूर्हि खन्धेहि तीहायतनेहि नवहि धातूहि असङ्गहिता ।

२० १०५. अनिदस्सनअप्पटिधा धम्मा असङ्गत खन्धतो ठपेत्वा
पञ्चहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि अटुहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

न केहिचि खन्धेहि, दसहायतनेहि दसहि धातूहि असङ्गहिता ।

B. 19 १०६. हेतू धम्मा ... हेतू चेव सहेतुका च धम्मा ... हेतू चेव
२५ हेतुसम्पयुता च धम्मा एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया
सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

चतूर्हि खन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि असङ्गहिता ।

१०७. न हेतु धम्मा ... अहेतुका धम्मा ... हेतुविषयुत्ता धम्मा ... न हेतु अहेतुका धम्मा असङ्घत सन्धतो ठपेत्वा पञ्चहि सन्धेहि द्वादसहायतनेहि अट्टारसहि धातूहि सज्जहिता ।

कतीहि असज्जहिता ?

न केहिचि सन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि ५ असज्जहिता ।

१०८. सहेतुका धम्मा ... हेतुसम्पयुत्ता धम्मा ... सहेतुका चेव न च हेतु धम्मा .. हेतुसम्पयुत्ता चेव न च हेतु धम्मा .. न हेतु सहेतुका धम्मा चतूहि सन्धेहि द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि सज्जहिता ।

R. 23

कतीहि असज्जहिता ?

एकेन सन्धेहि दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असज्जहिता ।

१०९. सप्पच्चया धम्मा ... सङ्घता धम्मा पञ्चहि सन्धेहि द्वादसहायतनेहि अट्टारसहि धातूहि सज्जहिता ।

कतीहि असज्जहिता ?

न केहिचि सन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि १५ असज्जहिता ।

११०. अप्पच्चया धम्मा .. असङ्घता धम्मा न केहिचि सन्धेहि एकेनायतनेन एकाय धातुया सज्जहिता ।

कतीहि असज्जहिता ?

पञ्चहि सन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि २० असज्जहिता ।

१११. सनिदस्सना धम्मा एकेन सन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया सज्जहिता ।

कतीहि असज्जहिता ?

चतूहि सन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि असज्जहिता । २५

११२. अनिदस्सना धम्मा असङ्घतं सन्धतो ठपेत्वा पञ्चहि सन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि सज्जहिता ।

B. 20

कतीहि असज्जहिता ?

न केहिचि सन्धेहि, एकेनायतनेन एकाय धातुया असज्जहिता ।

११३. सप्पटिघा धम्मा एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि
धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि अटुहि धातूहि असङ्गहिता ।

R. 24 ५ ११४ अप्पटिघा धम्मा असङ्गतं खन्धतो ठपेत्वा पञ्चहि
खन्धेहि द्वीहायतनेहि अटुहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

न केहिचि खन्धेहि, दसहायतनेहि दसहि धातूहि असङ्गहिता ।

११५ रूपिनो धम्मा एकेन खन्धेन एकादसहायतनेहि एका-
१० दसहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

चतूहि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि असङ्गहिता ।

११६ अरूपिनो धम्मा असङ्गतं खन्धतो ठपेत्वा चतूहि
खन्धेहि द्वीहायतनेहि अटुहि धातूहि सङ्गहिता ।

१५ कतीहि असङ्गहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि असङ्गहिता ।

११७ लोकिया धम्मा पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि
अटुरसहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

२० न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि
असङ्गहिता ।

११८. लोकुत्तरा धम्मा असङ्गतं खन्धतो ठपेत्वा चतूहि खन्धेहि
द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

२५ एकेन खन्धेन दसहायतनेहि मोलसहि धातूहि असङ्गहिता ।

११९. केनचि विञ्चेया धम्मा . केनचि न विञ्चेया
धम्मा असङ्गतं खन्धतो ठपेत्वा पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि
अटुरसहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

न केहिचि सन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि
असङ्गहिता ।

१२०. आसवा धम्मा ... आसवा चेव सासवा च' धम्मा ...
आसवा चेव आसवसम्पयुत्ता च धम्मा एकेन खन्धेन एकेनायतनेन
एकाय धातूया सङ्गहिता ।

B. 21

R. 25

5

कतीहि असङ्गहिता ?

चतूहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि
असङ्गहिता ।

१२१. नो आसवा धम्मा ... आसवविष्पयुत्ता धम्मा असङ्गतं
खन्धतो ठपेत्वा पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि अट्टारसहि धातूहि १०
सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि
असङ्गहिता ।

१२२. सासवा धम्मा ... सासवा चेव नो च आसवा धम्मा ... १५
आसवविष्पयुत्ता सासवा धम्मा पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि
अट्टारसहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि
असङ्गहिता ।

20

१२३. अनासवा धम्मा ... आसवविष्पयुत्ता अनासवा धम्मा
असङ्गतं खन्धतो ठपेत्वा चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि
सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोलसहि धातूहि असङ्गहिता । २५

१२४. आसवसम्पयुत्ता धम्मा ... आसवसम्पयुत्ता चेव नो च
आसवा धम्मा चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असङ्गहिता ।

१२५. संयोजना धम्मा ... गन्था धम्मा ... ओषधा धम्मा ...

R 26 योगा धम्मा ... नीवरणा धम्मा ... परामासा धम्मा ... परामासा चेव
परामट्टा च धम्मा एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया सङ्गहिता ।

५ कतीहि असङ्गहिता ?

चतूहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि असङ्गहिता ।

१२६. नो परामासा धम्मा . परामासविष्पयुत्ता धम्मा

B 22 असङ्गतं खन्धतो ठपेत्वा पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि अट्टारसहि
धातूहि सङ्गहिता ।

१० कतीहि असङ्गहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनाहि न काहिचि धातूहि
असङ्गहिता ।

१२७. परामट्टा धम्मा .. परामट्टा चेव नो च परामासा धम्मा

... परामासविष्पयुत्ता परामट्टा धम्मा पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि

१५ अट्टारसहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि
असङ्गहिता ।

१२८ अपरामट्टा धम्मा . परामासविष्पयुत्ता अपरामट्टा धम्मा

२० असङ्गतं खन्धतो ठपेत्वा चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि
सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असङ्गहिता ।

१२९. परामाससम्पयुत्ता धम्मा चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि

२५ द्वीहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असङ्गहिता ।

१३०. सारमणा धम्मा चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि अट्टहि

धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि असङ्गहिता ।

१३१. अनारम्मणा धम्मा असङ्गतं खन्धतो ठपेत्वा एकेन

R 27

खन्धेन एकादसहायतनेहि एकादसहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

चतूहि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि असङ्गहिता ।

१३२. चित्ता धम्मा एकेन खन्धेन एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

चतूहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि एकादसहि धातूहि 10
असङ्गहिता ।

१३३. नो चित्ता धम्मा असङ्गतं खन्धतो ठपेत्वा चतूहि खन्धेहि
एकादसहायतनेहि एकादसहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

एकेन खन्धेन एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि असङ्गहिता ।

15

१३४. चेतसिका धम्मा .. चित्तसम्पुत्ता धम्मा ... चित्त-
ससट्टा धम्मा तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन एकाय धातुया सङ्गहिता ।

B 23

कतीहि असङ्गहिता ?

द्वीहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि असङ्गहिता ।

१३५. अचेतसिका धम्मा असङ्गतं खन्धतो ठपेत्वा द्वीहि खन्धेहि 20
द्वादसहायतनेहि अट्टारसहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

तीहि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि
असङ्गहिता ।

१३६. चित्तविष्पुत्ता धम्मा ... चित्तविसंसट्टा धम्मा असङ्गतं 25
खन्धतो ठपेत्वा एकेन खन्धेन एकादसहायतनेहि एकादसहि धातूहि
सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

चतूहि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि असङ्गहिता ।

R. 28

१३७. चित्तसमुद्वाना धम्मा चतूहि खन्धेहि छहायतनेहि छहि धातूहि सङ्घहिता ।

कतीहि असङ्घहिता ?

एकेन खन्धेन छहायतनेहि द्वादसहि धातूहि असङ्घहिता ।

१३८. ५ नो चित्तसमुद्वाना धम्मा नो चित्तसहभुनो धम्मा ... नो चित्तानुपरिवत्तिनो धम्मा असङ्घतं खन्धतो ठपेत्वा द्वीहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि अट्टारसहि धातूहि सङ्घहिता ।

कतीहि असङ्घहिता ?

१० तीहि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि असङ्घहिता ।

१३९ १३६ चित्तसहभुनो धम्मा . चित्तानुपरिवत्तिनो धम्मा चतूहि खन्धेहि एकेनायतनेन एकाय धातुया सङ्घहिता ।

कतीहि असङ्घहिता ?

एकेन खन्धेन एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि असङ्घहिता ।

१४०. १५ १४०. चित्तससट्टसमुद्वाना धम्मा . चित्तससट्टसमुद्वानसहभुनो धम्मा . चित्तससट्टसमुद्वानानुपरिवत्तिनो धम्मा तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन एकाय धातुया सङ्घहिता ।

कतीहि असङ्घहिता ?

द्वीहि खन्धेहि एकादमहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि असङ्घहिता ।

B 24 २० १४१. २० नो चित्तससट्टसमुद्वाना धम्मा . नो चित्तससट्टसमुद्वानसहभुनो धम्मा नो चित्तसमट्टममुद्वानानुपरिवत्तिनो धम्मा असङ्घत खन्धतो ठपेत्वा द्वीहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि अट्टारसहि धातूहि सङ्घहिता ।

कतीहि असङ्घहिता ?

२५ तीहि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि असङ्घहिता ।

R. 29 १४२. अज्ञतिका धम्मा द्वीहि खन्धेहि छहायतनेहि द्वादसहि धातूहि सङ्घहिता ।

कतीहि असङ्घहिता ?

३० तीहि खन्धेहि छहायतनेहि छहि धातूहि असङ्घहिता ।

१४३. बाहिरा धम्मा असङ्घतं खन्धतो ठपेत्वा चतूहि खन्धेहि
छहायतनेहि छहि धातूहि सङ्घहिता ।

कतीहि असङ्घहिता ?

एकेन खन्धेन छहायतनेहि द्वादसहि धातूहि असङ्घहिता ।

१४४. उपादा धम्मा एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि ५
सङ्घहिता ।

कतीहि असङ्घहिता ?

चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि अटुहि धातूहि असङ्घहिता ।

१४५. नो उपादा धम्मा असङ्घत खन्धतो ठपेत्वा पञ्चहि
खन्धेहि तीहायतनेहि नवहि धातूहि सङ्घहिता । १०

कतीहि असङ्घहिता ?

न केहिचि खन्धेहि नवहायतनेहि नवहि धातूहि असङ्घहिता ।

१४६. उपादिना धम्मा पञ्चहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि
सत्तरसहि धातूहि सङ्घहिता ।

कतीहि असङ्घहिता ?

न केहिचि खन्धेहि एकेनायतनेन एकाय धातुया असङ्घहिता । १५

१४७ अनुपादिना धम्मा असङ्घत खन्धतो ठपेत्वा पञ्चहि
खन्धेहि सत्तहायतनेहि अटुहि धातूहि सङ्घहिता ।

कतीहि असङ्घहिता ?

न केहिचि खन्धेहि पञ्चहायतनेहि दसहि धातूहि असङ्घहिता । २०

१४८. उपादाना धम्मा .. किलेसा धम्मा ... किलेसा चेव
सङ्क्लेसिका च धम्मा . किलेसा चेव सङ्क्लिट्टा च धम्मा .. किलेसा
चेव किलेसम्पयुत्ता च धम्मा एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय
धातुया सङ्घहिता ।

R 30

B 25

कतीहि असङ्घहिता ?

चतूहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि :
असङ्घहिता ।

25

१४९. नो किलेसा धम्मा ... असङ्क्लिट्टा धम्मा . किलेस-
विष्पयुत्ता धम्मा असङ्घतं खन्धतो ठपेत्वा पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहाय-
तनेहि अटुरसहि धातूहि सङ्घहिता ।

30 *

कतीहि असङ्गहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि
असङ्गहिता ।

१५०. सङ्क्लेसिका धम्मा .. सङ्क्लेसिका चेव नो च किलेसा
धम्मा ... किलेसविषयुता सङ्क्लेसिका धम्मा पञ्चहि खन्धेहि द्वादस-
हायतनेहि अट्टारसहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि
असङ्गहिता ।

१० १५१. असङ्क्लेसिका धम्मा .. किलेसविषयुता असङ्क्ल-
लेसिका धम्मा असङ्गतं खन्धतो ठपेत्वा चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि
द्वीहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असङ्गहिता ।

१५२. सङ्क्लिट्टा धम्मा ... किलेससम्पयुता धम्मा ...
सङ्क्लिट्टा चेव नो च किलेसा धम्मा .. किलेससम्पयुता चेव नो च
किलेसा धम्मा चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असङ्गहिता ।

२० १५३. दस्सनेन पहातब्बा धम्मा भावनाय पहातब्बा धम्मा
... दस्सनेन पहातब्बहेतुका धम्मा .. भावनाय पहातब्बहेतुका धम्मा
चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असङ्गहिता ।

२५ १५४. न दस्सनेन पहातब्बा धम्मा ... न भावनाय पहातब्बा
धम्मा .. न दस्सनेन पहातब्बहेतुका धम्मा न भावनाय पहातब्बहेतुका
धम्मा असङ्गत खन्धतो ठपेत्वा पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि
अट्टारसहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि
असङ्गहिता ।

१५५. सवितकका धम्मा . सविचारा धम्मा चतूहि खन्धेहि
द्वीहायतनेहि तीहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि पन्नरसहि धातूहि असङ्गहिता ।

१५६. अवितकका धम्मा अविचारा धम्मा असङ्गतं खन्धतो
ठपेत्वा पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि एकाय धातुया १०
असङ्गहिता ।

१५७. सप्पीतिका धम्मा पीतिसहगता धम्मा चतूहि खन्धहि
द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोल्सहि धातूहि असङ्गहिता । १५

१५८. अप्पीतिका' धम्मा . न पीतिसहगता धम्मा . न
सुखसहगता धम्मा असङ्गत खन्धतो ठपेत्वा पञ्चहि खन्धेहि द्वादस-
हायतनेहि अट्टारसहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि २०
असङ्गहिता ।

१५९. सुखसहगता धम्मा तीहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि तीहि
धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

द्वीहि खन्धेहि दसहायतनेहि पन्नरसहि धातूहि असङ्गहिता । २५

१६०. उपेक्षासहगता धम्मा तीहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि सत्तहि
धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

१. अप्पीतिका - रो० ।

द्वीहि खन्धेहि दसहायतनेहि एकादसहि धातूहि असङ्गहिता ।

१६१. न उपेक्षासहगता धम्मा असङ्गत खन्धतो ठपेत्वा पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि तेरसहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

५ न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि पञ्चहि धातूहि असङ्गहिता ।

B 27 १६२. कामावचरा धम्मा .. परियापन्ना धम्मा .. सउत्तरा धम्मा पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि अट्टारसहि धातूहि सङ्गहिता । कतीहि असङ्गहिता ?

१० न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि असङ्गहिता ।

१६३. न कामावचरा धम्मा अपरियापन्ना धम्मा अनुत्तरा धम्मा असङ्गत खन्धतो ठपेत्वा चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि सङ्गहिता ।

१५ कतीहि असङ्गहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असङ्गहिता ।

R 33 १६४ रूपावचरा धम्मा अरूपावचरा धम्मा .. नियानिका धम्मा .. नियता धम्मा सरणा धम्मा चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि सङ्गहिता ।

२० कतीहि असङ्गहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असङ्गहिता ।

१६५ न रूपावचरा धम्मा .. न अरूपावचरा धम्मा अनियानिका धम्मा .. अनियता धम्मा .. अरणा^१ धम्मा कतीहि खन्धेहि कतीहायतनेहि कतीहि धातूहि सङ्गहिता ?

२५ अरणा^१ धम्मा असङ्गत खन्धतो ठपेत्वा पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि अट्टारसहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि असङ्गहिता ।

— — —

६ २. सङ्गहितेन असङ्गहितं

१. चक्रवायतनेन ये धर्मा .. फोटुब्बायतनेन ये धर्मा ... चक्रवायातुया ये धर्मा ... फोटुब्बवायातुया ये धर्मा खन्धसङ्गहेन सङ्गहिता आयतनसङ्गहेन असङ्गहिता धातुसङ्गहेन असङ्गहिता, ते धर्मा कतीहि खन्धेहि कतीहायतनेहि कतीहि धातूहि असङ्गहिता ?

ते धर्मा चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि अटुहि धातूहि ५ असङ्गहिता ।

२. चक्रविचञ्चाणधातुया ये धर्मा ... सोतविचञ्चाणधातुया ये धर्मा .. धानविचञ्चाणधातुया ये धर्मा जिब्हविचञ्चाणधातुया ये धर्मा .. कायविचञ्चाणधातुया ये धर्मा .. मनोधातुया ये धर्मा ... मनोविचञ्चाणधातुया ये धर्मा खन्धसङ्गहेन सङ्गहिता आयतनसङ्गहेन १० असङ्गहिता धातुसङ्गहेन असङ्गहिता .. पे०... ते धर्मा चतूहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि द्वादसहि धातूहि असङ्गहिता ।

३. चक्रवन्दियेन ये धर्मा . सोतिन्दियेन ये धर्मा .. धानिन्दियेन ये धर्मा ... जिब्हन्दियेन ये धर्मा ... कायन्दियेन ये धर्मा ... इथिन्दियेन ये धर्मा पुरिसन्दियेन ये धर्मा खन्धसङ्गहेन सङ्गहिता १५ आयतनसङ्गहेन असङ्गहिता धातुसङ्गहेन असङ्गहिता .. पे०.. ते धर्मा चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि अटुहि धातूहि असङ्गहिता ।

४. असञ्चाभवेन ये धर्मा एकवोकारभवेन ये धर्मा खन्धसङ्गहेन सङ्गहिता आयतनसङ्गहेन असङ्गहिता धातुसङ्गहेन असङ्गहिता ... पे०... ते धर्मा चतूहि खन्धेहि तीहायतनेहि नवहि २० R 35 धातूहि असङ्गहिता ।

५. परिदेवेन ये धर्मा .. सनिदस्सनसप्पटिषेहि धर्मेहि ये धर्मा खन्धसङ्गहेन सङ्गहिता आयतनसङ्गहेन असङ्गहिता धातुसङ्गहेन असङ्गहिता .. पे०...ते धर्मा चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि अटुहि धातूहि असङ्गहिता ।

६. अनिदस्सनसप्पटिषेहि धर्मेहि ये धर्मा खन्धसङ्गहेन

B 26,
R 34

R 35

25
B 29

सङ्गहिता आयतनसङ्गहेन असङ्गहिता धातुसङ्गहेन असङ्गहिता .. पे०...
ते धम्मा चतूहि खन्धेहि दसहायतनेहि सोऽसहि धातूहि असङ्गहिता ।

७ सनिदस्सनेहि धम्मेहि ये धम्मा खन्धसङ्गहेन सङ्गहिता
आयतनसङ्गहेन असङ्गहिता धातुसङ्गहेन असङ्गहिता .. पे० . ते धम्मा
८ चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि अटुहि धातूहि असङ्गहिता ।

९ सप्पटिघेहि धम्मेहि ये धम्मा उपादाधम्मेहि ये धम्मा
खन्धसङ्गहेन सङ्गहिता आयतनसङ्गहेन असङ्गहिता धातुसङ्गहेन
असङ्गहिता, ते धम्मा कतीहि खन्धेहि कतीहायतनेहि कतीहि धातूहि
असङ्गहिता ?

१० ते धम्मा चतूहि खन्धेहि एकादमहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि
असङ्गहिता ।

११ दसायतना सत्तरम् धातुयो,
सत्तिन्द्रिया अमञ्जाभवो^१ एकवोकारभवो ।
परिदेवो सनिदस्सनसप्पटिघ,
अनिदस्सनं पुनदेव^२ सापटिघं उगादा ति ॥

-- -- ०

^१ अनञ्जीभवो - सी०, असञ्जाभवो - रो० । ^२ पुनरेव - स्या०, रो० ।

६ ३ असङ्गहितेन सङ्गहितं

१. वेदनाक्षत्रन्धेन ये धर्मा ... सञ्चाक्षत्रन्धेन ये धर्मा ..
सङ्खारक्षत्रन्धेन ये धर्मा समुदयसच्चेन ये धर्मा .. मग्गसच्चेन ये
धर्मा खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता आयतनसङ्गहेन सङ्गहिता धातुसङ्गहेन
सङ्गहिता, ते धर्मा कतीहि खन्धेहि कतीहायतनेहि कतीहि धातूहि
सङ्गहिता ?

B 30,
R 36

ते धर्मा असङ्गतं खन्धतो ठपेत्वा तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन
एकाय धातुया सङ्गहिता ।

२. निरोधसच्चेन ये धर्मा खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता आयतन-
सङ्गहेन सङ्गहिता धातुसङ्गहेन सङ्गहिता ... पे०... ते धर्मा चतुहि
खन्धेहि एकेनायतनेन एकाय धानुया सङ्गहिता ।

10

३ जीवितिन्द्रियेन ये धर्मा खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता आयतन-
सङ्गहेन सङ्गहिता धातुसङ्गहेन सङ्गहिता . पे०... ते धर्मा असङ्गत
खन्धतो ठपेत्वा द्वीहि खन्धेहि एकेनायतनेन एकाय धातुया सङ्गहिता ।

४. इत्थिन्द्रियेन ये धर्मा ... पुरिसिन्द्रियेन ये धर्मा सुखिन्द्रि-
येन ये धर्मा .. दुक्खिन्द्रियेन ये धर्मा .. सोमनस्सिन्द्रियेन ये धर्मा .
दोमनस्सिन्द्रियेन ये धर्मा ... उपेक्खिन्द्रियेन ये धर्मा . सद्विन्द्रियेन ये
धर्मा . विरियन्द्रियेन ये धर्मा . सतिन्द्रियेन ये धर्मा .. समाधि-
न्द्रियेन ये धर्मा ... पञ्जिन्द्रियेन ये धर्मा .. अनञ्जातञ्जासामी-
तिन्द्रियेन ये धर्मा .. अञ्जन्द्रियेन ये धर्मा .. अञ्जाताविन्द्रियेन ये
धर्मा ... अविज्ञाय ये धर्मा .. अविज्ञापच्चया सङ्घारेन ये धर्मा
सठायतनपच्चया फस्सेन ये धर्मा . फस्सपच्चया वेदनाय ये धर्मा ..
वेदनापच्चया तण्हाय ये धर्मा ... तण्हापच्चया उपादानेन ये धर्मा ...
कम्मभवेन^१ ये धर्मा खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता आयतनसङ्गहेन सङ्गहिता
धातुसङ्गहेन सङ्गहिता . पे० .. ते धर्मा असङ्गतं खन्धतो ठपेत्वा तीहि
खन्धेहि एकेनायतनेन एकाय धातुया सङ्गहिता ।

20

R 37

25

५. जातिया ये धर्मा ... जराय ये धर्मा ... मरणेन ये धर्मा

B 31

^१ उपादानपच्चया कम्मभवेन – स्याऽ ।

.. ज्ञानेन ये धर्मा खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता आयतनसङ्गहेन सङ्गहिता धातुसङ्गहेन सङ्गहिता . पे०... ते धर्मा असङ्घृतं खन्धतो ठपेत्वा द्वीहि खन्धेहि एकेनायतनेन एकाय धातुया सङ्गहिता ।

६. सोकेन ये धर्मा दुख्खेन ये धर्मा . दोमनस्सेन ये धर्मा
 ५ .. उपायासेन ये धर्मा .. सतिपटुनेन ये धर्मा . सम्पदानेन ये
 धर्मा . अप्पमञ्चाय ये धर्मा . पञ्चहि इन्द्रियेहि ये धर्मा ... पञ्चहि
 वलेहि ये धर्मा ... सत्तहि बोज्ज्ञाहेहि ये धर्मा . अरियेन अटुज्जिकेन
 मग्नेन ये धर्मा . फस्सेन ये धर्मा . वेदनाय ये धर्मा . सञ्चाय ये
 १० धर्मा .. चेतनाय ये धर्मा . अधिमोक्षेन ये धर्मा ... मनसिकारेन ये
 धर्मा ... हेतूहि धर्मेहि ये धर्मा .. हेतूहि' चेव सहेतुकेहि चै धर्मेहि
 ये धर्मा .. हेतूहि चेव हेतुसम्पयुत्तेहि च धर्मेहि ये धर्मा खन्धसङ्गहेन
 असङ्गहिता आयतनसङ्गहेन सङ्गहिता धातुसङ्गहेन सङ्गहिता . पे०...
 ते धर्मा असङ्घृतं खन्धतो ठपेत्वा तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन एकाय
 धातुया सङ्गहिता ।

१५ ७ अप्पञ्चयेहि धर्मेहि ये धर्मा असङ्घृतेहि धर्मेहि ये
 धर्मा खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता आयतनसङ्गहेन सङ्गहिता धातुसङ्गहेन
 सङ्गहिता . पे०.. ते धर्मा चतूहि खन्धेहि एकेनायतनेन एकाय धातुया
 सङ्गहिता ।

८. आसवेहि धर्मेहि ये धर्मा आसवेहि चेव सासवेहि च
 २० धर्मेहि ये धर्मा . आसवेहि चेव आसवसम्पयुत्तेहि च धर्मेहि ये धर्मा
 खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता आयतनसङ्गहेन सङ्गहिता धातुसङ्गहेन सङ्ग-
 हिता ते धर्मा असङ्घृतं खन्धतो ठपेत्वा तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन
 एकाय धातुया सङ्गहिता ।

९. संयोजनेहि .. गन्धेहि . ओघेहि ... योगेहि . नीवरणेहि ..
 २५ परामासेहि धर्मेहि ये धर्मा .. परामासेहि चेव परामट्टेहि च
 धर्मेहि ये धर्मा खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता आयतनसङ्गहेन सङ्गहिता
 धातुसङ्गहेन सङ्गहिता . ते धर्मा असङ्घृतं खन्धतो ठपेत्वा तीहि
 खन्धेहि एकेनायतनेन एकाय धातुया सङ्गहिता ।

१०. चेतसिकेहि धम्मेहि ये धम्मा .. चित्तसम्पयुतेहि धम्मेहि
ये धम्मा .. चित्तसंसटेहि धम्मेहि ये धम्मा ... चित्तसंसटसमुद्गानेहि
धम्मेहि ये धम्मा .. चित्तसंसटसमुद्गानसहभूहि धम्मेहि ये धम्मा ..
चित्तसंसटसमुद्गानानुपरिवत्तीहि धम्मेहि ये धम्मा खन्धसङ्गहेन असङ्ग-
हिता आयतनसङ्गहेन सङ्गहिता धातुसङ्गहेन सङ्गहिता . पे०... ते ५
धम्मा असङ्गतं खन्धतो ठपेत्वा एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया
सङ्गहिता ।

११. चित्तसहभूहि धम्मेहि ये धम्मा .. चित्तानुपरिवत्तीहि
धम्मेहि ये धम्मा खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता आयतनसङ्गहेन सङ्गहिता
धातुसङ्गहेन सङ्गहिता पे० ते धम्मा न केहिचि खन्धेहि एकेनायतनेन १०
एकाय धातुया सङ्गहिता ।

१२ उपादानेहि धम्मेहि ये धम्मा .. किलेसेहि धम्मेहि ये
धम्मा . किलेसेहि चेव सङ्क्लिलेसिकेहि च धम्मेहि ये धम्मा . किलेसेहि
चेव सङ्क्लिलेहि च धम्मेहि ये धम्मा .. किलेसेहि चेव किलेसाम्पयुतेहि
च धम्मेहि ये धम्मा खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता आयतनसङ्गहेन सङ्गहिता १५
धातुसङ्गहेन सङ्गहिता, ते धम्मा कतीहि खन्धेहि कतीहायतनेहि कतीहि
धातूहि सङ्गहिता ?

ते धम्मा असङ्गत खन्धतो ठपेत्वा तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन
एकाय धातुया सङ्गहिता ।

१३. तयो* खन्धा तथा सच्चा, इन्द्रियानि च सोळस ।

20

पदानि पञ्चयाकारे, चुद्दसूपरि चुद्दस ॥

समातिस पदा होन्ति, गोच्छकेमु दसस्वथ ।

दुवे चूलन्तरदुका॑, अटु होन्ति महन्तरा ति* ॥

-- - o --

—. स्था०, दो० पोत्यकेमु न दिस्ति । १ चूलन्तरदुका॑ — सी० ।

१४ सङ्घहितेन सङ्घहितं

B. 39,
R. 39

१. समुदयसच्चेन ये धर्मा . मग्गसच्चेन ये धर्मा खन्य-
सङ्घहेन सङ्घहिता आयतनसङ्घहेन सङ्घहिता धातुसङ्घहेन सङ्घहिता,
तेहि धर्मेहि ये धर्मा खन्यसङ्घहेन सङ्घहिता आयतनसङ्घहेन सङ्घहिता
धातुसङ्घहेन सङ्घहिता, ते धर्मा कतीहि खन्येहि कतीहायतनेहि कतीहि
धातूहि सङ्घहिता ?

२. इत्यन्द्रियेन ये धर्मा पुरिसन्दियेन ये धर्मा
सुखिन्द्रियेन ये धर्मा . दुक्खिन्द्रियेन ये धर्मा सोमनस्सन्दियेन ये
धर्मा दोमनस्सन्दियेन ये धर्मा उपेक्षिन्द्रियेन ये धर्मा सदि-
न्द्रियेन ये धर्मा विरियन्द्रियेन ये धर्मा सतिन्द्रियेन ये धर्मा
समाधिन्द्रियेन ये धर्मा पञ्चन्द्रियेन ये धर्मा . अनञ्जातञ्ज-
सामीतन्द्रियेन ये धर्मा . अञ्जन्द्रियेन ये धर्मा .. अञ्जाता-
विन्द्रियेन ये धर्मा अविजज्ञाय ये धर्मा अविजज्ञापच्चया सङ्घारेन
ये धर्मा सङ्घायतनपच्चया फस्सेन ये धर्मा वेदनापच्चया तण्डाय
३. ये धर्मा तण्डापच्चया उपादानेन ये धर्मा कम्मभवेन ये धर्मा
सोकेन ये धर्मा परिदेवेन ये धर्मा दुखेन ये धर्मा दोमनस्सेन
ये धर्मा उपायासेन ये धर्मा सतिपटानेन ये धर्मा सम्पदानेन
ये धर्मा . अप्पमञ्जाय ये धर्मा पञ्चहि इन्द्रियेहि ये धर्मा .
पञ्चहि बलेहि ये धर्मा सत्तहि बोज्जन्हेहि ये धर्मा अरियेन
४. अटुज्जिकेन मग्गेन ये धर्मा फस्सेन ये धर्मा चेतनाय ये धर्मा .
अधिमोक्षेन ये धर्मा मनसिकारेन ये धर्मा हेतूहि धर्मेहि ये
धर्मा हेतूहि चेव सहेतुकेहि च धर्मेहि ये धर्मा हेतूहि चेव हेतु-
सम्पयुत्तेहि च धर्मेहि ये धर्मा आसवेहि . सयोजनेहि . गन्थेहि ...
ओवेहि ... योगेहि नीवरणेहि परामासेहि उपादानेहि ...
५. किलेसेहि१ धर्मेहि ये धर्मा किलेसेहि चेव सङ्कुलेसिकेहि२ च धर्मेहि
ये धर्मा ... किलेसेहि चेव सङ्कुलिट्टेहि च धर्मेहि ये धर्मा .. किलेसेहि

चेव किलेससम्युत्तेहि च धर्मेहि ये धर्मा खन्धसङ्गहेन सङ्गहिता
आयतनसङ्गहेन सङ्गहिता धातुसङ्गहेन सङ्गहिता, तेहि धर्मेहि ये
धर्मा खन्धसङ्गहेन सङ्गहिता आयतनसङ्गहेन सङ्गहिता धातुसङ्गहेन
सङ्गहिता, ते धर्मा कतीहि खन्धेहि कतीहायतनेहि कतीहि धातूहि
सङ्गहिता ?

5

ते धर्मा एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया सङ्गहिता ।

३. द्वे* सच्चा पञ्चरसिन्द्रिया एकादस पटिच्छपदा^१ ।

उद्धं पुन एकादस गोच्छकपदमेत्य तिसविधा^२ ति* ॥

१ पटिच्छसमुप्पादा - रो० । २ तिसविधं - रो० । *-* ग्रंथं गाथा स्या०
पौत्रके नत्य ।

६५ असङ्गहितेन असङ्गहितं

१. रूपकर्त्तव्येन ये धम्मा खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता आयतन-
सङ्गहेन असङ्गहिता धातुसङ्गहेन असङ्गहिता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा
खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता आयतनसङ्गहेन असङ्गहिता धातुसङ्गहेन
असङ्गहिता, ते धम्मा कतीहि खन्धेहि कतीहायतनेहि कतीहि धातूहि
असङ्गहिता ?

ते धम्मा एकेन खन्धेन एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि असङ्गहिता ।

२. वेदनाकर्त्तव्येन ये धम्मा सञ्जाकर्त्तव्येन ये धम्मा .
सत्त्वारकर्त्तव्येन ये धम्मा खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता आयतनसङ्गहेन
असङ्गहिता धातुसङ्गहेन असङ्गहिता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा पे०
१० ते धम्मा ढीहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि
असङ्गहिता ।

३. विज्ञाणकर्त्तव्येन ये धम्मा . मनायतनेन ये धम्मा ...
चक्रविज्ञाणधातुया ये धम्मा मनोधातुया ये धम्मा मनोविज्ञाण-
धातुया ये धम्मा .. मनिन्द्रियेन ये धम्मा खन्धमङ्गहेन असङ्गहिता
१५ आयतनसङ्गहेन असङ्गहिता धातुसङ्गहेन असङ्गहिता, तेहि धम्महि ये
धम्मा . पे० . ते धम्मा चतूहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि एकादसहि
धातूहि असङ्गहिता ।

४. चक्रधातुया ये धम्मा फोटुब्बायतनेन ये धम्मा .
चक्रधातुया ये धम्मा . फोटुब्बधातुया ये धम्मा खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता
२० आयतनसङ्गहेन असङ्गहिता धातुसङ्गहेन असङ्गहिता, तेहि धम्मेहि ये
धम्मा ...पे०... ते धम्मा चतूहि खन्धेहि ढीहायतनेहि अटुहि धातूहि
असङ्गहिता ।

५. धम्मायतनेन ये धम्मा धम्मधातुया ये धम्मा ... इत्थ-
न्द्रियेन ये धम्मा .. पुरिसिन्द्रियेन ये धम्मा .. जीवितन्द्रियेन ये धम्मा
२५ खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता आयतनसङ्गहेन असङ्गहिता धातुसङ्गहेन
असङ्गहिता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा ..पे० . ते धम्मा एकेन खन्धेन
एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि असङ्गहिता ।

६. समुदयसच्चेन ये धर्मा .. मग्नसच्चेन ये धर्मा .. निरोधसच्चेन ये धर्मा खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता आयतनसङ्गहेन असङ्गहिता धातुसङ्गहेन असङ्गहिता, तेहि धर्मेहि ये धर्मा ... पे०... ते धर्मा द्वीहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि असङ्गहिता ।

७. चक्रवृन्दियेन ये धर्मा .. पे० .. कायिन्द्रियेन ये धर्मा ५ खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता आयतनसङ्गहेन असङ्गहिता धातुसङ्गहेन असङ्गहिता, तेहि धर्मेहि ये धर्मा ... पे०... ते धर्मा चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि अट्टुहि^१ धातूहि असङ्गहिता^२ ।

८. सुखिन्द्रियेन ये धर्मा .. दुक्खिन्द्रियेन ये धर्मा ... सो-मनसिसन्दियेन ये धर्मा .. दोमनसिसन्दियेन ये धर्मा .. उपेक्षिन्द्रियेन १० ये धर्मा ... सद्द्विन्द्रियेन ये धर्मा .. विरियन्द्रियेन ये धर्मा ... सतिन्द्रियेन ये धर्मा .. समाधिन्द्रियेन ये धर्मा .. पञ्जिन्द्रियेन ये धर्मा ... ग्रनञ्जातञ्जस्सामीतिन्द्रियेन ये धर्मा .. अञ्जिन्द्रियेन ये धर्मा .. अञ्जाताविन्द्रियेन ये धर्मा ... अविजजाय ये धर्मा .. अविजजापच्चया सङ्घारेन ये धर्मा खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता आयतनसङ्गहेन असङ्गहिता धातुसङ्गहेन असङ्गहिता, तेहि धर्मेहि ये धर्मा ... पे०... ते धर्मा द्वीहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि असङ्गहिता ।

९. सङ्घारपच्चया विज्ञाणेन ये धर्मा खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता आयतनसङ्गहेन असङ्गहिता धातुसङ्गहेन असङ्गहिता, तेहि धर्मेहि २० ये धर्मा .. पे० .. ते धर्मा चतूहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि एकादसहि धातूहि असङ्गहिता ।

१०. विज्ञाणपच्चया नामरूपेन ये धर्मा खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता आयतनसङ्गहेन असङ्गहिता धातुसङ्गहेन असङ्गहिता, तेहि धर्मेहि ये धर्मा ... पे०... ते धर्मा एकेन खन्धेन एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि असङ्गहिता ।

११. नामरूपपच्चया सळायतनेन ये धर्मा खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता आयतनसङ्गहेन असङ्गहिता धातुसङ्गहेन असङ्गहिता, तेहि धर्मेहि

१. अट्टारसहि - रो० । २. 'एत्य मनिन्द्रियेन पे० .. एकादसहि धातूहि धर्मंगहीता' ति रो० पोत्यके अधिको पाठी दिस्तति ।

ये धम्मा ... पे० .. ते धम्मा तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन एकाय धातुया
असङ्गहिता ।

- B 37 १२. सठायतनपच्चया फस्सेन ये धम्मा ... फस्सपच्चया
वेदनाय ये धम्मा .. वेदनापच्चया तण्हाय ये धम्मा ... तण्हापच्चया
५ उपादानेन ये धम्मा कम्मभवेन ये धम्मा खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता
आयतनसङ्गहेन असङ्गहिता धातुसङ्गहेन असङ्गहिता, तेहि धम्मेहि
ये धम्मा पे० ते धम्मा द्वीहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि
धातूहि असङ्गहिता ।

- १३ अरूपभवेन ये धम्मा . नेवसञ्ज्ञानासञ्ज्ञाभवेन ये
१० धम्मा . चतुर्वोकारभवेन ये धम्मा . इद्विपादेन ये धम्मा खन्धसङ्गहेन
असङ्गहिता आयतनसङ्गहेन असङ्गहिता धातुसङ्गहेन असङ्गहिता, तेहि
धम्मेहि ये धम्मा पे० ते धम्मा एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि
धातूहि असङ्गहिता ।

- R 44 १४ असञ्ज्ञाभवेन ये धम्मा एकवोकारभवेन ये धम्मा .
१५ जातिया ये धम्मा जगय ये धम्मा . मरणेन ये धम्मा खन्धसङ्गहेन
असङ्गहिता आयतनसङ्गहेन असङ्गहिता धातुसङ्गहेन असङ्गहिता,
तेहि धम्मेहि ये धम्मा . पे० ते धम्मा एकेन खन्धेन एकेनायतनेन
सत्तहि धातूहि असङ्गहिता ।

- १५ परिदेवेन ये धम्मा खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता आयतन-
२० सङ्गहेन असङ्गहिता धातुसङ्गहेन असङ्गहिता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा
. पे० ते धम्मा चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि अटुहि धातूहि
असङ्गहिता ।

१६. सोकेन ये धम्मा . दुक्खेन ये धम्मा .. दोमनस्सेन ये
धम्मा ... उपायासेन ये धम्मा ... सतिपट्टानेन ये धम्मा ... सम्मप्पधानेन
२५ ये धम्मा ... ज्ञानेन ये धम्मा .. अप्पमञ्ज्ञाय ये धम्मा ... पञ्चहि
इन्द्रियेहि ये धम्मा ... पञ्चहि बलेहि ये धम्मा ... सत्तहि बोज्जन्नहेहि ये
धम्मा ... अरियेन अटुञ्जिकेन मग्नेन ये धम्मा ... फस्सेन ये धम्मा ...
वेदनाय ये धम्मा ... सञ्जाय ये धम्मा ... चेतनाय ये धम्मा ... अधि-
मोक्षेन ये धम्मा ... मनसिकारेन ये धम्मा खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता

आयतनसङ्गहेन असङ्गहिता धातुसङ्गहेन असङ्गहिता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा ... पे०... ते धम्मा द्वीहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि असङ्गहिता ।

१७. चित्तेन ये धम्मा खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता आयतन-
सङ्गहेन असङ्गहिता धातुसङ्गहेन असङ्गहिता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा ५
... पे०... ते धम्मा चतूहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि एकादसहि धातूहि
असङ्गहिता ।

B 38

१८. कुसलेहि धम्मेहि ये धम्मा अकुसलेहि धम्मेहि ये धम्मा
.. सुखाय वेदनाय सम्पयुत्तेहि धम्मेहि ये धम्मा . दुक्खाय वेदनाय
सम्पयुत्तेहि धम्मेहि ये धम्मा . अदुक्खमसुखाय वेदनाय सम्पयुत्तेहि १०
धम्मेहि ये धम्मा . विपाकेहि धम्मेहि ये धम्मा विपाकधम्मधम्मेहि
ये धम्मा अनुपादिन्नअनुपादानियेहि धम्मेहि ये धम्मा .. सङ्क्लिष्ट-
सङ्क्लिसिकेहि धम्मेहि ये धम्मा असङ्क्लिष्टअसङ्क्लिसिकेहि धम्मेहि
ये धम्मा सवितकमविचारेहि धम्मेहि ये धम्मा . अवितकविचार-
मत्तेहि धम्मेहि ये धम्मा . पीतिसहगतेहि धम्मेहि ये धम्मा .. सुखसह-
गतेहि धम्मेहि ये धम्मा . उपेक्षासहगतेहि धम्मेहि ये धम्मा .. दस्सनेन
पहातब्बेहि धम्मेहि ये धम्मा .. भावनाय पहातब्बेहि धम्मेहि ये धम्मा ...
दस्सनेन पहातब्बहेतुकेहि धम्मेहि ये धम्मा . भावनाय पहातब्बहेतुकेहि
धम्मेहि ये धम्मा आचयगामीहि^१ धम्मेहि ये धम्मा अपचयगामीहि
धम्मेहि ये धम्मा सेक्षेहि धम्मेहि ये धम्मा .. असेक्षेहि धम्मेहि ये २०
धम्मा . महगतेहि धम्मेहि ये धम्मा . अप्पमाणेहि धम्मेहि ये धम्मा
... परित्तारम्मणेहि धम्मेहि ये धम्मा .. महगतारम्मणेहि धम्मेहि ये
धम्मा ... अप्पमाणारम्मणेहि धम्मेहि ये धम्मा .. हीनेहि धम्मेहि ये
धम्मा ... पणीतेहि धम्मेहि ये धम्मा . मिच्छत्तनियतेहि धम्मेहि ये
धम्मा . सम्मतनियतेहि धम्मेहि ये धम्मा .. मगारम्मणेहि धम्मेहि
ये धम्मा .. मगहेतुकेहि धम्मेहि ये धम्मा .. मगाधिपतीहि धम्मेहि
ये धम्मा ... अतीतारम्मणेहि धम्मेहि ये धम्मा ... अनागतारम्मणेहि
धम्मेहि ये धम्मा ... पञ्चुपन्नारम्मणेहि धम्मेहि ये धम्मा ... अज्जत्ता-
रम्मणेहि धम्मेहि ये धम्मा ... बहिद्वारम्मणेहि धम्मेहि ये धम्मा ...

R 45

अज्जत्तबहिद्वारमणेहि धम्मेहि ये धम्मा खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता आयतनसङ्गहेन असङ्गहिता धातुसङ्गहेन असङ्गहिता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा . पे० . ते धम्मा एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि असङ्गहिता ।

B 39 ५ १६ सनिदस्सनसप्टटिघेहि धम्मेहि ये धम्मा ... अनिदस्सन-
सप्टटिघेहि धम्मेहि ये धम्मा खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता आयतनसङ्गहेन
असङ्गहिता धातुसङ्गहेन असङ्गहिता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा ... पे०...
ते धम्मा चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि अटुहि धातूहि असङ्गहिता ।

R 46 १० २० हेतूहि धम्मेहि ये धम्मा .. हेतूहि चेव सहेतुकेहि च
धम्मेहि ये धम्मा . हेतूहि चेव हेतुसम्पयुत्तेहि च धम्मेहि ये धम्मा
खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता आयतनसङ्गहेन असङ्गहिता धातुसङ्गहेन
असङ्गहिता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा . पे० .. ते धम्मा द्वीहि खन्धेहि
एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि असङ्गहिता ।

१५ २१ महेतुकेहि धम्मेहि ये धम्मा . हेतुसम्पयुत्तेहि धम्मेहि ये
धम्मा .. सहेतुकेहि चेव न च हेतूहि धम्मेहि ये धम्मा . हेतुसम्पयुत्तेहि
चेव न च हेतूहि धम्मेहि ये धम्मा ... न हेतुसहेतुकेहि^१ धम्मेहि ये धम्मा
खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता आयतनसङ्गहेन असङ्गहिता धातुसङ्गहेन
असङ्गहिता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा . पे० . ते धम्मा एकेन खन्धेन
दग्धायतनेहि दसहि धातूहि असङ्गहिता ।

२० २२. अपच्चयेहि धम्मेहि ये धम्मा .. असङ्गतेहि धम्मेहि ये
धम्मा खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता आयतनसङ्गहेन असङ्गहिता धातु-
सङ्गहेन असङ्गहिता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा . पे० . ते धम्मा द्वीहि
खन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि असङ्गहिता ।

२३. सनिदस्सनेहि धम्मेहि ये धम्मा .. सप्टटिघेहि धम्मेहि
२५ ये धम्मा खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता आयतनसङ्गहेन असङ्गहिता धातु-
सङ्गहेन असङ्गहिता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा ... पे०... ते धम्मा चतूहि
खन्धेहि द्वीहायतनेहि अटुहि धातूहि असङ्गहिता ।

२४. रूपीहि धम्मेहि ये धम्मा खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता

^१ हेतू सहेतुकेहि – सी० ; हेतूहि धम्मे सहेतुकेहि – स्या० ।

आयतनसङ्गहेन असङ्गहिता धातुसङ्गहेन असङ्गहिता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा ... पे०... ते धम्मा एकेन खन्धेन एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि असङ्गहिता ।

B. 40

२५. अरूपीहि धम्मेहि ये धम्मा .. लोकुत्तरेहि धम्मेहि ये धम्मा खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता आयतनसङ्गहेन असङ्गहिता धातु-^५ सङ्गहेन असङ्गहिता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा ... पे०.. ते धम्मा एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि असङ्गहिता ।

R. 47

२६. आसवेहि धम्मेहि ये धम्मा .. आसवेहि चेव सासवेहि च धम्मेहि ये धम्मा .. आसवेहि चेव आसवसम्पयुत्तेहि च धम्मेहि ये धम्मा खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता आयतनसङ्गहेन असङ्गहिता धातुसङ्गहेन ^{१०} असङ्गहिता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा .. पे०.. ते धम्मा द्वीहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि असङ्गहिता ।

२७. अनासवेहि धम्मेहि ये धम्मा .. आसवसम्पयुत्तेहि धम्मेहि ये धम्मा आसवसम्पयुत्तेहि चेव नो च आसवेहि धम्मेहि ये धम्मा ... आसवविष्पयुत्तेहि अनासवेहि धम्मेहि ये धम्मा खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता ^{१५} आयतनसङ्गहेन असङ्गहिता धातुसङ्गहेन असङ्गहिता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा .. पे०. ते धम्मा एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि असङ्गहिता ।

२८. संयोजनेहि धम्मेहि ये धम्मा .. गन्थेहि धम्मेहि ये धम्मा .. ओवेहि धम्मेहि ये धम्मा .. योगेहि धम्मेहि ये धम्मा ... नीवरणेहि धम्मेहि ये धम्मा .. परामासेहि धम्मेहि ये धम्मा .. परामासेहि चेव परामद्वेहि च धम्मेहि ये धम्मा खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता आयतनसङ्गहेन असङ्गहिता धातुसङ्गहेन असङ्गहिता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा .. पे०... ते धम्मा द्वीहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि असङ्गहिता ।

२९. अपरामद्वेहि धम्मेहि ये धम्मा ... परामाससम्पयुत्तेहि ²⁵ धम्मेहि ये धम्मा ... परामासविष्पयुत्तेहि अपरामद्वेहि धम्मेहि ये धम्मा .. सारम्मणेहि धम्मेहि ये धम्मा खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता आयतन-सङ्गहेन असङ्गहिता धातुसङ्गहेन असङ्गहिता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा ...पे०... ते धम्मा एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि असङ्गहिता ।

R. 48

B 41

३०. अनारम्मणेहि धम्मेहि ये धम्मा .. नो चित्तेहि धम्मेहि
ये धम्मा ... चित्तविष्ण्युत्तेहि धम्मेहि ये धम्मा चित्तविससट्टेहि धम्मेहि
ये धम्मा चित्तसमुद्भानेहि धम्मेहि ये धम्मा . चित्तसहभूहि धम्मेहि
ये धम्मा चित्तानुपरिवर्तीहि धम्मेहि ये धम्मा . वाहिरेहि धम्मेहि
५ ये धम्मा . उपादाधम्मेहि ये धम्मा खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता आयतन-
सङ्गहेन असङ्गहिता धातुसङ्गहेन असङ्गहिता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा
. पे० . ते धम्मा एकेन खन्धेन एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि असङ्गहिता ।

३१. चित्तेहि धम्मेहि ये धम्मा खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता
आयतनसङ्गहेन असङ्गहिता धातुसङ्गहेन अमङ्गहिता, तेहि धम्मेहि ये
१० धम्मा . पे० ते धम्मा चतूहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि एकादम्हि
धातूहि असङ्गहिता ।

३२. चेतसिकेहि धम्मेहि ये धम्मा चित्तमम्पयुनेहि धम्मेहि
ये धम्मा . चित्तमसट्टेहि धम्मेहि ये धम्मा चित्तससट्टरामुद्भानेहि
धम्मेहि ये धम्मा . चित्तससट्टसमुद्भानसहभूहि धम्मेहि ये धम्मा
१५ चित्तससट्टसमुद्भानानुपरिवर्तीहि धम्मेहि ये धम्मा खन्धमङ्गहेन
असङ्गहिता आयतनसङ्गहेन असङ्गहिता धातुसङ्गहेन असङ्गहिता, तेहि
धम्मेहि ये धम्मा पे० ते धम्मा द्वीहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि
सत्तरसहि धातूहि असङ्गहिता ।

३३. अज्जतिकेहि धम्मेहि ये धम्मा खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता
२० आयतनसङ्गहेन असङ्गहिता धातुसङ्गहेन असङ्गहिता तेहि धम्मेहि ये
धम्मा पे० ते धम्मा तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन एकाय धातुया
असङ्गहिता ।

R 49

३४. उपादानेहि धम्मेहि ये धम्मा . किलेसेहि धम्मेहि ये
धम्मा .. किलेसेहि चेव सङ्क्लिलेसिकेहि च धम्मेहि ये धम्मा .. किलेसेहि
२५ चेव सङ्क्लिलट्टेहि च धम्मेहि ये धम्मा किलेसेहि चेव किलेससम्पयुत्तेहि
च धम्मेहि ये धम्मा खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता आयतनसङ्गहेन
असङ्गहिता धातुसङ्गहेन असङ्गहिता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा . पे०... ते
धम्मा द्वीहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि असङ्गहिता ।

B 42

३५. असङ्क्लिलेसिकेहि धम्मेहि ये धम्मा . सङ्क्लिलट्टेहि

धम्मेहि ये धम्मा ... किलेससम्पयुत्तेहि धम्मेहि ये धम्मा ... सङ्कलित्वेहि
चेव नो च किलेसेहि धम्मेहि ये धम्मा ... किलेससम्पयुत्तेहि चेव नो च
किलेसेहि धम्मेहि ये धम्मा ... किलेसविष्पयुत्तेहि असङ्गलेसिकेहि
धम्मेहि ये धम्मा ... दस्सनेन पहातब्बेहि धम्मेहि ये धम्मा ... भावनाय
पहातब्बेहि धम्मेहि ये धम्मा .. दस्सनेन पहातब्बहेतुकेहि धम्मेहि ५
ये धम्मा ... भावनाय पहातब्बहेतुकेहि धम्मेहि ये धम्मा . सवितकेहि
धम्मेहि ये धम्मा ... सविचारेहि धम्मेहि ये धम्मा .. सप्तीतिकेहि धम्मेहि
ये धम्मा .. पीतिसहगतेहि धम्मेहि ये धम्मा . सुखसहगतेहि धम्मेहि
ये धम्मा .. उपेक्षासहगतेहि धम्मेहि ये धम्मा . न कामावचरेहि
धम्मेहि ये धम्मा . रूपावचरेहि धम्मेहि ये धम्मा. अरूपावचरेहि १०
धम्मेहि ये धम्मा ... अपरियापत्तेहि धम्मेहि ये धम्मा ... नियानिकेहि
धम्मेहि ये धम्मा . नियतेहि धम्मेहि ये धम्मा .. अनुत्तरेहि धम्मेहि ये
धम्मा . सरणेहि धम्मेहि ये धम्मा खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता आयतन-
सङ्गहेन असङ्गहिता धातुसङ्गहेन असङ्गहिता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा
खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता आयतनसङ्गहेन असङ्गहिता धातुसङ्गहेन १५ R 50
असङ्गहिता, ते धम्मा कतीहि खन्धेहि कतीहायतनेहि कतीहि धातूहि
असङ्गहिता ?

ते धम्मा एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि असङ्गहिता ।

३६ रूपं च धम्मायतनं धम्मधातु ,
इत्थिपुम^१ जीवितं नामरूपं ।
द्वे भवा जाति जरा^२ मच्चरूप ,
अनारम्मणं नो चित्तं चित्तेन विष्पयुत्त ॥
विसंसटुं समुद्वानसहभु^३ अनुपरिवर्त्त ,
बाहिरं उपादा द्वे विसयो^४ एस नयो सुबुद्धो ॥

20

१ इत्यी पुम - स्या०, रो० । २ जरा च - रो० । ३. समुद्वानसहभौहि -
सी०, रो०; समुद्वान सहभु - स्या० । ४. वीसति - स्या०, रो० ।

६. सम्पयोगो विष्पयोगो

(१) पञ्चक्वचन्था

B 43,
R 51

१. रूपक्वचन्थो कतीहि खन्धेहि कतीहायतनेहि कतीहि धातूहि सम्पयुत्तो ति ?

नत्थि ।

कतीहि विष्पयुत्तो ?

५. चतूर्हि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि विष्पयुत्तो, एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्तो ।

२. वेदनाक्वचन्थो सञ्ज्ञाक्वचन्थो सङ्घारक्वचन्थो तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि सम्पयुत्तो, एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्पयुत्तो ।

१०. कतीहि विष्पयुत्तो ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि विष्पयुत्तो, एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्तो ।

३. विञ्ञाणक्वचन्थो तीहि खन्धेहि सम्पयुत्तो, एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्पयुत्तो ।

१५. कतीहि विष्पयुत्तो ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि विष्पयुत्तो, एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्तो ।

(२) द्वादसायतनानि

४. चक्षवायतन . . पे०.. फोटुब्बायतन पे०... सम्पयुत ति ?
नत्थि ।

२०. कतीहि विष्पयुत्त ?

चतूर्हि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि विष्पयुत्त; एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्त ।

R. 52

५. मनायतनं तीहि खन्धेहि सम्पयुत्त, एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्पयुत्त ।

२५. कतीहि विष्पयुत्त ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि विष्णयुतं;
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्णयुतं ।

(३) अद्वारस धातुयो

६. चक्षुधातु . पे० .. फोटुब्बातु ... पे०... सम्पयुता ति ?

B. 44

नत्यि ।

कतीहि विष्णयुता ?

5

चतूहि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि विष्णयुता;
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्णयुता ।

७ चक्षुविञ्चञ्चाणधातु ... पे० .. मनोधातु .. मनोविञ्चञ्चाण-
धातु तीहि खन्धेहि सम्पयुता; एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि
सम्पयुता ।

10

कतीहि विष्णयुता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि विष्णयुता,
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्णयुता ।

(४) चत्तारि सच्चानि इच्छाविदि

८ समुदयसच्चं .. मग्गसच्चं तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन
एकाय धातुया सम्पयुत, एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया 15
केहिचि सम्पयुत ।

कतीहि विष्णयुतं ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि विष्णयुतं;
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्णयुत ।

९. निरोधसच्चं .. चक्षुनिद्रिय ... पे०... कायिन्द्रियं ... 20
इत्थिनिद्रियं ... पुरिसिन्द्रियं . सम्पयुतं ति ?

नत्यि ।

कतीहि विष्णयुतं ?

चतूहि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि विष्णयुतं;
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्णयुतं ॥

25

१०. मनिन्द्रियं तीहि खन्धेहि सम्पयुतं; एकेनायतनेन एकाय
धातुया केहिचि सम्पयुतं ।

कतीहि विष्पयुतं ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि विष्पयुतं;
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुतं ।

११. सुखिन्द्रियं ... दुक्खिन्द्रियं ... सोमनस्सिन्द्रियं ... दोमनस्सि-

५ न्द्रियं तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन एकाय धातुया सम्पयुतं; एकेनायतनेन
एकाय धातुया केहिचि सम्पयुतं ।

कतीहि विष्पयुतं ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि विष्पयुतं;
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुतं ।

B 45 १० १२. उपेक्खिन्द्रियं तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन छहि धातूहि
सम्पयुतं; एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्पयुतं ।

कतीहि विष्पयुतं ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि एकादसहि धातूहि विष्पयुतं,
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुतं ।

१५ १३. सद्विन्द्रियं विरियन्द्रियं . सतिन्द्रियं . समाधिन्द्रिय
. पञ्जिन्द्रियं .. अनञ्जातञ्जास्सामीतिन्द्रियं . अञ्जन्नान्द्रिय
अञ्जाताविन्द्रियं अविज्ञा . अविज्ञापच्चया सह्वारा तीहि खन्धेहि
एकेनायतनेन एकाय धातुया सम्पयुता, एकेन खन्धेन एकेनायतनेन
एकाय धातुया केहिचि सम्पयुता ।

२० १४. कतीहि विष्पयुता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि विष्पयुता;
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुता ।

१४. सह्वारपच्चया विज्ञाणं तीहि खन्धेहि सम्पयुतं;
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्पयुतं ।

२५ १५. कतीहि विष्पयुतं ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि विष्पयुतं;
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुतं ।

१५. सळायतनपच्चया फस्सो तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि
धातूहि सम्पयुतो; एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि
३० सम्पयुतो ।

कतीहि विष्णयुत्तो ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि विष्णयुत्तो;
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्णयुत्तो ।

१६. फस्सपच्चया वेदना तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि
धातूहि सम्पयुत्ता; एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्पयुत्ता । ५

कतीहि विष्णयुत्ता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि विष्णयुत्ता;
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्णयुत्ता ।

१७. वेदनापच्चया तण्हा ... तण्हापच्चया उपादानं .. कम्म-
भवो तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन एकाय धातुया सम्पयुत्तो; एकेन १०
खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्पयुत्तो ।

कतीहि विष्णयुत्तो ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि विष्णयुत्तो,
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्णयुत्तो ।

B 46

R 54

१८. रूपभवो . पे०... सम्पयुत्तो ति ?

15

नत्यि ।

कतीहि विष्णयुत्तो ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि तीहि धातूहि
विष्णयुत्तो ।

१९. अरूपभवो... नेवसञ्जानानासञ्जाभवो... चतुवोकारभवो २०
... पे०... सम्पयुत्तो ति ?

नत्यि ।

कतीहि विष्णयुत्तो ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि विष्णयुत्तो;
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्णयुत्तो ।

25

२०. असञ्जाभवो ... एकवोकारभवो ... परिदेवो ... पे०...
सम्पयुत्तो ति ?

नत्यि ।

कतीहि विष्णयुत्तो ?

चतूहि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि विष्पयुतो;
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुतो ।

२१ सोको ... दुखं ... दोमनस्सं तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन
एकाय धातुया सम्पयुतं, एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्पयुतं ।

५ कतीहि विष्पयुतं ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि विष्पयुतं;
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुतं ।

२२ उपायासो .. सतिपट्टानं . सम्मप्पधान तीहि खन्धेहि
एकेनायतनेन एकाय धातुया सम्पयुतं. एकेन खन्धेन एकेनायतनेन
१० एकाय धातुया केहिचि सम्पयुतं ।

कतीहि विष्पयुतं ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि विष्पयुतं;
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुतं ।

२३ इद्विपादो द्वीहि खन्धेहि सम्पयुतो, एकेन खन्धेन
१५ एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्पयुतो ।

कतीहि विष्पयुतो ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि विष्पयुतो,
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुतो ।

B 47

२४ ज्ञान द्वीहि खन्धेहि एकेनायतनेन एकाय धातुया सम्पयुतं,
२० एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्पयुतं ।

कतीहि विष्पयुतं ?

R. 55

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि विष्पयुतं;
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुतं ।

२५ अप्पमञ्जा . पञ्चन्द्रियार्थ . पञ्च बलानि ... सत्त
२५ बोज्जन्ना अरियो अटुज्जिको मग्गो तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन
एकाय धातुया सम्पयुतो, एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया
केहिचि सम्पयुतो ।

कतीहि विष्पयुतो ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि विष्पयुतो;
३० एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुतो ।

२६. फस्सो ... चेतना ... मनसिकारो तीहि खन्धेहि
एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि सम्पयुत्तो; एकेन खन्धेन एकेनायतनेन
एकाय धातुया केहिचि सम्पयुत्तो ।

कतीहि विष्पयुत्तो ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि विष्पयुत्तो, ५
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्तो ।

२७. वेदना ... सञ्ज्ञा तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि
धातूहि सम्पयुत्ता'; एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्पयुत्ता ।

कतीहि विष्पयुत्ता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि विष्पयुत्ता; १०
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

२८ चित्तं तीहि खन्धेहि सम्पयुत्तं; एकेनायतनेन एकाय
धातुया केहिचि सम्पयुत्तं ।

कतीहि विष्पयुत्त ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि विष्पयुत्त; १५
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्त ।

२९ अधिमोक्षो तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन द्वीहि धातूहि
सम्पयुत्तो, एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्पयुत्तो ।

कतीहि विष्पयुत्त ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि पन्नरसहि धातूहि विष्पयुत्तो; २०
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्तो ।

(५) घम्मसङ्गण-मातिका

३० कुसला घम्मा .. अकुसला घम्मा कतीहि खन्धेहि
कतीहायतनेहि कतीहि धातूहि सम्पयुत्ता ति ?

B. 48

नत्यि ।

कतीहि विष्पयुत्ता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि विष्पयुत्ता;
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

२५

R 56

३१. सुखाय वेदनाय सम्पयुत्ता धम्मा .. दुखाय वेदनाय
सम्पयुत्ता धम्मा एकेन खन्धेन सम्पयुत्ता; एकेनायतनेन एकाय धातुया
केहिचि सम्पयुत्ता ।

कतीहि विष्पयुत्ता ?

५ एकेन खन्धेन दसहायतनेहि पञ्चरसहि धातूहि विष्पयुत्ता;
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

३२. अदुक्खमसुखाय वेदनाय सम्पयुत्ता धम्मा एकेन खन्धेन
सम्पयुत्ता; एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्पयुत्ता ।

कतीहि विष्पयुत्ता ?

१० एकेन खन्धेन दसहायतनेहि एकादसहि धातूहि विष्पयुत्ता,
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

३३. विपाका धम्मा पे० सम्पयुत्ता ति ?

नत्थि ।

कतीहि विष्पयुत्ता ?

१५ एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि विष्पयुत्ता,
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

३४ विपाकधम्मधम्मा . सङ्क्लिटुसङ्क्लेसिका धम्मा
. पे० सम्पयुत्ता ति ?

नत्थि ।

कतीहि विष्पयुत्ता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि विष्पयुत्ता;
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

३५ नेवविपाकनविपाकधम्मधम्मा अनुपादिन्नपादानिया
धम्मा . पे० सम्पयुत्ता ति ?

नत्थि ।

कतीहि विष्पयुत्ता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि पञ्चहि धातूहि
विष्पयुत्ता ।

३६. अनुपादिन्नअनुपादानिया धम्मा . असङ्क्लिटुअसङ्क्लि-
३० लेसिका धम्मा ... सम्पयुत्ता ति ?

नत्य ।

कतीहि विष्युत्ता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि छहि धातूहि
विष्युत्ता ।

३७. सवितकसविचारा धम्मा एकेन खन्धेन एकेनायतनेन .५ B 49
एकाय धातुया केहिचि सम्प्युत्ता ।

कतीहि विष्युत्ता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि पन्नरसहि धातूहि विष्युत्ता;
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्युत्ता ।

३८. अवितकविचारमत्ता धम्मा पीतिसहगता धम्मा 10 R 57
एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्प्युत्ता ।

कतीहि विष्युत्ता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि विष्युत्ता,
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्युत्ता ।

३९. अवितकअविचारा धम्मा ..पे०... सम्प्युत्ता ति ? 15

नत्य ।

कतीहि विष्युत्ता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि एकाय धातुया
विष्युत्ता ।

४०. सुखसहगता धम्मा एकेन खन्धेन सम्प्युत्ता; एकेनाय- 20
तनेन एकाय धातुया केहिचि सम्प्युत्ता ।

कतीहि विष्युत्ता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि पन्नरसहि धातूहि विष्युत्ता;
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्युत्ता ।

४१. उपेक्खासहगता धम्मा एकेन खन्धेन सम्प्युत्ता; एकेनाय 25
तनेन एकाय धातुया केहिचि सम्प्युत्ता ।

कतीहि विष्युत्ता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि एकादसहि धातूहि विष्युत्ता;
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्युत्ता ।

४२. दस्सनेन पहातब्बा धम्मा .. भावनाय पहातब्बा धम्मा ..
दस्सनेन पहातब्बहेतुका धम्मा ... भावनाय पहातब्बहेतुका धम्मा ...
आचयगामिनो धम्मा ... अपचयगामिनो धम्मा .. सेक्खा धम्मा ..
असेक्खा धम्मा . महगता धम्मा ... सम्पयुत्ता ति ?

५ नत्थि ।

कतीहि विष्पयुत्ता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि विष्पयुत्ता,
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

४३. अप्पमाणा धम्मा .. पणीता धम्मा .. सम्पयुत्ता ति ?

१० नत्थि ।

कतीहि विष्पयुत्ता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि छहि धातूहि विष्पयुत्ता ।

४४. परित्तारम्मणा धम्मा सम्पयुत्ता ति ?

नत्थि ।

१५ कतीहि विष्पयुत्ता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दमहि धातूहि विष्पयुत्ता;
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

४५ महगतारम्मणा धम्मा .. अप्पमाणारम्मणा धम्मा

होना धम्मा ... मिच्छतनियता धम्मा सम्मतनियता धम्मा ..

R 58 २० मग्गारम्मणा धम्मा ... मग्गहेतुका धम्मा मग्गाधिपतिनो धम्मा
... सम्पयुत्ता ति ?

नत्थि ।

कतीहि विष्पयुत्ता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि विष्पयुत्ता;
२५ एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

४६. अनुप्पमा धम्मा .. सम्पयुत्ता ति ?

नत्थि ।

कतीहि विष्पयुत्ता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि पञ्चहि धातूहि
३० विष्पयुत्ता ।

४७. अतीतारम्मणा धम्मा ... अनागतारम्मणा धम्मा ... सम्पयुत्ता ति ?

नत्य ।

कतीहि विष्पयुत्ता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि विष्पयुत्ता; ५
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

४८. पञ्चुपन्नारम्मणा धम्मा ... अज्ञतारम्मणा धम्मा ... बहिद्वारम्मणा धम्मा ... अज्ञतबहिद्वारम्मणा धम्मा ... सम्पयुत्ता ति ?

नत्य ।

कतीहि विष्पयुत्ता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि विष्पयुत्ता; एकेनाय-
तनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

४९. सनिदस्सनसप्पटिघा धम्मा ... अनिदस्सनसप्पटिघा धम्मा .. सम्पयुत्ता ति ?

नत्य ।

कतीहि विष्पयुत्ता ?

चतूर्हि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि विष्पयुत्ता; एकेनाय-
तनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

५०. हेतू धम्मा ... हेतू चेव सहेतुका च धम्मा ... हेतू चेव
हेतुसम्पयुत्ता च' धम्मा तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन एकाय धातुया २०
सम्पयुत्ता; एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्पयुत्ता ।

कतीहि विष्पयुत्ता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातृहि विष्पयुत्ता; ३१
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

५१. सहेतुका धम्मा ... हेतुसम्पयुत्ता धम्मा ... सम्पयुत्ता ति ?

नत्य ।

कतीहि विष्पयुत्ता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि विष्पयुत्ता;
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

१ दो० वौत्थके नत्य, एवमुपरि पि ।

५२. सहेतुका चेव न च हेतू धम्मा .. हेतुसम्पयुत्ता चेव न
च हेतू धम्मा .. न हेतुसहेतुका धम्मा एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय
धातुया केहिचि सम्पयुत्ता ।

कतीहि विष्पयुत्ता ?

R 59 5 एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि विष्पयुत्ता;
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

५३. अप्पच्चया धम्मा अभङ्गता धम्मा .. सनिदस्सना
धम्मा .. सप्पटिधा धम्मा .. रूपिनो धम्मा .. सम्पयुत्ता ति ?

नत्थि ।

१० कतीहि विष्पयुत्ता ?

चतूर्हि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि विष्पयुत्ता;
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

५४. लोकुत्तरा धम्मा सम्पयुत्ता ति ?

नत्थि ।

१५ कतीहि विष्पयुत्ता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि छहि धातूहि
विष्पयुत्ता ।

५५. आसवा धम्मा .. आसवा चेव सासवा च धम्मा .. आसवा
चेव आसवसम्पयुत्ता च धम्मा तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन एकाय धातुया
२० सम्पयुत्ता; एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्पयुत्ता ।

कतीहि विष्पयुत्ता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि विष्पयुत्ता;
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

५६. अनासवा धम्मा आसवविष्पयुत्ता अनासवा धम्मा ...

२५ सम्पयुत्ता ति ?

नत्थि ।

कतीहि विष्पयुत्ता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि छहि धातूहि
विष्पयुत्ता ।

नत्य ।

कतीहि विष्पयुत्ता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि विष्पयुत्ता;
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

५८. आसवसम्पयुत्ता चेव नो च आसवा धम्मा एकेन खन्धेन ५
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्पयुत्ता ।

कतीहि विष्पयुत्ता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि विष्पयुत्ता;
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

५९. संयोजना धम्मा गन्था धम्मा ... ओधा धम्मा .. योगा १०
धम्मा . नीवरणा धम्मा परामासा धम्मा .. परामासा चेव परामट्टा
च धम्मा तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन एकाय धातुया सम्पयुत्ता, एकेन
खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्पयुत्ता ।

कतीहि विष्पयुत्ता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि विष्पयुत्ता; १५ R 60
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

६० अपरामट्टा धम्मा परामासविष्पयुत्ता अपरामट्टा धम्मा
सम्पयुत्ता ति ?

नत्य ।

कतीहि विष्पयुत्ता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि छहि धातूहि
विष्पयुत्ता ।

६१ परामाससम्पयुत्ता धम्मा एकेन खन्धेन एकेनायतनेन
एकाय धातुया केहिचि सम्पयुत्ता ।

कतीहि विष्पयुत्ता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि विष्पयुत्ता;
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

६२. सारमणा धम्मा ... सम्पयुत्ता ति ?

नत्य ।

20

23

कतीहि विष्पयुत्ता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि विष्पयुत्ता;
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

६३. अनारमणा धम्मा .. चित्तविष्पयुत्ता धम्मा .. चित्त-
५ विसंसट्टा धम्मा ... उपादा धम्मा . सम्पयुत्ता ति ?

नत्थि ।

कतीहि विष्पयुत्ता ?

चतूहि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि विष्पयुत्ता;
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

B ५३ १० ६४. चित्ता धम्मा तीहि खन्धेहि सम्पयुत्ता, एकेनायतनेन
एकाय धातुया केहिचि सम्पयुत्ता ।

कतीहि विष्पयुत्ता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि विष्पयुत्ता; एकेनाय-
तनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

१५ ६५. चेतसिका धम्मा चित्तसम्पयुत्ता धम्मा . चित्तसंसट्टा
धम्मा .. चित्तसंसट्टसमुद्गाना धम्मा . चित्तसंसट्टसमुद्गानमहभुनो धम्मा
.. चित्तसंसट्टसमुद्गानानुपरिवर्तिनो धम्मा एकेन खन्धेन एकेनायतनेन
सत्तहि धातूहि सम्पयुत्ता ।

कतीहि विष्पयुत्ता ?

२० एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि विष्पयुत्ता, एकेनाय-
तनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

६६. अनुपादिना धम्मा सम्पयुत्ता ति ?

नत्थि ।

कतीहि विष्पयुत्ता ?

२५ न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि पञ्चहि धातूहि
विष्पयुत्ता ।

R. ६१ ६७. उपादाना धम्मा ... किलेसा धम्मा .. किलेसा चेव
सद्द्विलेसिका च धम्मा ... किलेसा चेव सद्द्विलिट्टा च धम्मा ... किलेसा
चेव किलेससम्पयुत्ता च धम्मा तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन एकाय

धातुया सम्पयुता, एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्पयुता ।

कतीहि विषयुता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि विषयुता;
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विषयुता ।

६८. असङ्क्लिलेसिका धम्मा ... किलेसविषयुता^१ असङ्क्लिलेसिका धम्मा . सम्पयुता ति ?

नत्य ।

कतीहि विषयुता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि छहि धातूहि १० विषयुता ।

६९. सङ्क्लिलिटा धम्मा किलेससम्पयुता धम्मा . सम्पयुता ति ?

नत्य ।

कतीहि विषयुता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि विषयुता;
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विषयुता ।

७०. सङ्क्लिलिटा चेव नो च किलेसा धम्मा .. किलेससम्पयुता। चेव नो च किलेसा धम्मा एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्पयुता ।

कतीहि विषयुता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि विषयुता,
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विषयुता ।

७१. दस्सनेन पहातब्बा धम्मा .. भावनाय पहातब्बा धम्मा .
दस्सनेन पहातब्बहेतुका धम्मा भावनाय पहातब्बहेतुका धम्मा .. २५ सम्पयुता ति ?

नत्य ।

कतीहि विषयुता ?

१. किलेसविषयुता धम्मा – स्था० ।

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि विष्पयुत्ता,
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

७२ सवितका धम्मा सविचारा धम्मा एकेन खन्धेन
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्पयुत्ता ।

५ कतीहि विष्पयुत्ता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि पन्नरसहि धातूहि विष्पयुत्ता,
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

७३ अवितका धम्मा .. अविचारा धम्मा .. सम्पयुत्ता ति ?
नत्यि ।

१० कतीहि विष्पयुत्ता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि एकाय धातुया
विष्पयुत्ता ।

R. 62 ७४ सप्तीतिका धम्मा पीतिसहगता धम्मा एकेन खन्धेन
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्पयुत्ता ।

१५ कतीहि विष्पयुत्ता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि विष्पयुत्ता;
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

७५ सुखसहगता धम्मा एकेन खन्धेन सम्पयुत्ता, एकेनायतनेन
एकाय धातुया केहिचि सम्पयुत्ता ।

२० कतीहि विष्पयुत्ता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि पन्नरसहि धातूहि विष्पयुत्ता,
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

७६. उपेक्षासहगता धम्मा एकेन खन्धेन सम्पयुत्ता, एकेनाय-
तनेन एकाय धातुया केहिचि सम्पयुत्ता ।

२५ कतीहि विष्पयुत्ता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि एकादसहि धातूहि विष्पयुत्ता;
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

B. 55 ७७. न कामावचर्ग धम्मा .. अपरियापन्ना धम्मा .. अनुत्तरा
धम्मा ... सम्पयुत्ता ति ?

नत्य ।

कतीहि विष्णुता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि छहि धातूहि
विष्णुता ।

७८. रूपावचरा धम्मा ... अरूपावचरा धम्मा . नियानिका ५
धम्मा ... नियता धम्मा ... सरणा धम्मा कतीहि खन्धेहि कतीहायतनेहि
कतीहि धातूहि सम्पयुत्ता ति ?

नत्य ।

कतीहि विष्णुता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि विष्णुता; १०
एकेनायतनेन एकाय धानुया केहिचि विष्णुता ।

७९. धम्मायतनं धम्मधानु, दुक्खसञ्च च जीवित ।

सळायतन नामरूपं, चत्तारो च महाभवा ॥

जाति जरा च मरणं, तिकेस्वेकूनबीसति ।

गोच्छकेसु च पञ्जाय, अट्टु चूल्हन्तरे पदा ॥

महन्तरे पञ्चरस, अट्टुरास ततो परे ।

तेबीस पदसतं एतं, सम्पयोगे न लभती ति' ॥

15

— — — ० — —

१-१. स्था०, रो० बोत्वकेसु न दिसति ।

५७ सम्प्रयुक्तेन विष्प्रयुक्तं

B. 56,
R. 63

१ वेदनाक्खन्धेन ये धर्मा सञ्ज्ञाक्खन्धेन ये धर्मा ...
सह्लारक्खन्धेन ये धर्मा .. विज्ञाणक्खन्धेन ये धर्मा ... मनायतनेन
ये धर्मा सम्प्रयुक्ता, तेहि धर्मेहि ये धर्मा विष्प्रयुक्ता, ते धर्मा कतीहि
खन्धेहि कतीहायतनेहि कतीहि धातूहि विष्प्रयुक्ता ?

५ ते धर्मा चतूहि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि विष्प्रयुक्ता ;
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्प्रयुक्ता ।

२. चक्खुविज्ञाणधातुया ये धर्मा मनोधातुया ये धर्मा
मनेविज्ञाणधातुया ये धर्मा सम्प्रयुक्ता, तेहि धर्मेहि ये धर्मा
विष्प्रयुक्ता ते धर्मा न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि एकाय
धातुया विष्प्रयुक्ता ।

३ मनिन्द्रियेन ये धर्मा सम्प्रयुक्ता, तेहि धर्मेहि ये धर्मा
विष्प्रयुक्ता ते धर्मा चतूहि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि
विष्प्रयुक्ता; एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्प्रयुक्ता ।

४ उपेक्खन्द्रियेन ये धर्मा सम्प्रयुक्ता, तेहि धर्मेहि ये धर्मा
१५ विष्प्रयुक्ता . ते धर्मा न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि पञ्चहि
धातूहि विष्प्रयुक्ता ।

५ सह्लारपच्चया विज्ञाणेन ये धर्मा सल्लायतनपच्चया
फस्सेन ये धर्मा फस्सपच्चया वेदनाय ये धर्मा . फस्सेन ये धर्मा .
वेदनाय ये धर्मा .. सञ्ज्ञाय ये धर्मा . चेतनाय ये धर्मा चित्तेन ये
२० धर्मा मनसिकारेन ये धर्मा सम्प्रयुक्ता, तेहि धर्मेहि ये धर्मा
विष्प्रयुक्ता . ते धर्मा चतूहि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि
विष्प्रयुक्ता, एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्प्रयुक्ता ।

६ अधिमोक्खेन ये धर्मा सम्प्रयुक्ता, तेहि धर्मेहि ये धर्मा
विष्प्रयुक्ता ... ते धर्मा न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि एकाय
२५ धातुया विष्प्रयुक्ता ।

B. 57
उपेक्खासहगतेहि धर्मेहि ये धर्मा सम्प्रयुक्ता, तेहि धर्मेहि ये धर्मा

विष्णवृत्ता ... ते धर्मा न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि पञ्चहि
धातूहि विष्णवृत्ता ।

८. सवितकक्षविचारेहि धर्मेहि ये धर्मा सम्प्रयुत्ता, तेहि
धर्मेहि ये धर्मा विष्णवृत्ता ... ते धर्मा न केहिचि खन्धेहि न केहिचि
आयतनेहि एकाय धातुया विष्णवृत्ता ।

९. चित्तेहि धर्मेहि ये धर्मा .. चेतसिकेहि धर्मेहि ये धर्मा ..
चित्तसम्प्रयुक्तेहि धर्मेहि ये धर्मा .. चित्तसंसद्गेहि धर्मेहि ये धर्मा ...
चित्तसंसद्गुसमुद्गानेहि धर्मेहि ये धर्मा . चित्तसंसद्गुसमुद्गानसहभूहि
धर्मेहि ये धर्मा . चित्तसंसद्गुसमुद्गानानुपरिवर्तीहि धर्मेहि ये धर्मा
सम्प्रयुत्ता तेहि धर्मेहि ये धर्मा विष्णवृत्ता ... ते धर्मा चतूहि खन्धेहि
एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि विष्णवृत्ता, एकेनायतनेन एकाय धातुया
केहिचि विष्णवृत्ता ।

१०. सवितककेहि धर्मेहि ये धर्मा ... सविचारेहि धर्मेहि ये
धर्मा सम्प्रयुत्ता, तेहि धर्मेहि ये धर्मा विष्णवृत्ता ... ते धर्मा न केहिचि
खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि एकाय धातुया विष्णवृत्ता ।

११. उपेक्षासहगतेहि धर्मेहि ये धर्मा सम्प्रयुत्ता, तेहि धर्मेहि
ये धर्मा विष्णवृत्ता, ते धर्मा कतीहि खन्धेहि कतीहायतनेहि कतीहि
धातूहि विष्णवृत्ता ?

ते धर्मा न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि पञ्चहि
धातूहि विष्णवृत्ता ।

१२. खन्धा चतुरो आयतनं च मेक ।

R 65

धातूसु सत्त द्वे पि च इन्द्रियतो ॥

तयो पटिच्च' तथरिव' फस्सपञ्चमा ।

अधिमुच्चना मनसि तिकेसु तीणि ॥

सत्तन्तरा' द्वे च मनेन युत्ता ।

25

वितकविचारणा॑ उपेक्षकाय" चा ति ॥

— ○ —

१ इन्द्रियानो - रो० । २-२ पटिच्चतरिव - रो० । ३ सुतन्तरा - रो० ।
४. वितकविचारणाय - स्था० । ५. उपेक्षाय - स्था०; उपेक्षा नाय - रो० ।

६. विष्णुतेन सम्प्रयुक्तं

१ रूपवस्त्रन्धेन ये धर्मा विष्णुता, ते धर्मा कतीहि खन्धेहि
कतीहायतनेहि कतीहि धातूहि सम्प्रयुता ति ?
नत्य ।

२ वेदनाकवन्धेन ये धर्मा ... सञ्ज्ञाकवन्धेन ये धर्मा ...
५ सह्वारकवन्धेन ये धर्मा ... विञ्ज्ञाणकवन्धेन ये धर्मा सरणेहि
धर्मेहि ये धर्मा अरणेहि धर्मेहि ये धर्मा विष्णुता, ते धर्मा कतीहि
खन्धेहि कतीहायतनेहि कतीहि धातूहि सम्प्रयुता ति ?
नत्य ।

३. धर्मायतनं* धर्मधातु, अथ जीवित नामरूप ।
१० सल्लायतनं जातिजरामत¹, द्वे च² तिके³ न लब्धरे ॥
पठमन्तरे सत्त च, गोच्छके दस अपरन्ते ।
चुद्दस छ⁴ च मत्थके इच्छेते सत्तचत्तालीस धर्मा ॥
समुच्छेदे न लब्धन्ति, मोघपुच्छकेन चा ति* ॥

— • —

१ जातिरजामरण - सी० । २-३. मातिके - सी० । ३ सी० पोत्थके नत्य ।
*-० स्पा०, दो० पोत्थकेसु नत्य ।

६. सम्प्रयुक्तेन सम्प्रयुक्तं

१. वेदनाक्षबन्धेन ये धर्मा सञ्ज्ञाक्षबन्धेन ये धर्मा ...
सङ्घारक्षबन्धेन ये धर्मा सम्प्रयुक्ता, तेहि धर्मेहि ये धर्मा सम्प्रयुक्ता, ते
धर्मा कतीहि खन्धेहि कतीहायतनेहि कतीहि धातूहि सम्प्रयुक्ता ?

B 59,
R 67

ते धर्मा तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि सम्प्रयुक्ता;
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्प्रयुक्ता ।

5

२ विञ्ज्ञाणक्षबन्धेन ये धर्मा मनायतनेन ये धर्मा
चक्षुविञ्ज्ञाणधातुया ये धर्मा मनोधातुया ये धर्मा ..
मनोविञ्ज्ञाणधातुया ये धर्मा सम्प्रयुक्ता, तेहि धर्मेहि ये धर्मा
सम्प्रयुक्ता ... ते धर्मा तीहि खन्धेहि सम्प्रयुक्ता; एकेनायतनेन एकाय
धातुया केहिचि सम्प्रयुक्ता ।

10

३ सभुदयसच्चेन ये धर्मा मग्गसच्चेन ये धर्मा सम्प्रयुक्ता,
तेहि धर्मेहि ये धर्मा सम्प्रयुक्ता ... ते धर्मा तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन
एकाय धातुया सम्प्रयुक्ता, एकन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया
केहिचि सम्प्रयुक्ता ।

४. मनिन्द्रियेन ये धर्मा सम्प्रयुक्ता, तेहि धर्मेहि ये धर्मा
सम्प्रयुक्ता ... ते धर्मा तीहि खन्धेहि सम्प्रयुक्ता; एकेनायतनेन एकाय
धातुया केहिचि सम्प्रयुक्ता ।

15

५. सुखिन्द्रियेन ये धर्मा . दुक्खिन्द्रियेन ये धर्मा सोमन-
स्सिन्द्रियेन ये धर्मा .. दोमनस्सिन्द्रियेन ये धर्मा सम्प्रयुक्ता, तेहि
धर्मेहि ये धर्मा सम्प्रयुक्ता ... ते धर्मा तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन एकाय
धातुया सम्प्रयुक्ता; एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्प्रयुक्ता ।

R 68

20

६. उपेक्षिन्द्रियेन ये धर्मा सम्प्रयुक्ता, तेहि धर्मेहि ये धर्मा
सम्प्रयुक्ता ... ते धर्मा तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन छहि धातूहि
सम्प्रयुक्ता; एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्प्रयुक्ता ।

७. सद्बिन्द्रियेन ये धर्मा ... विरियन्द्रियेन ये धर्मा ...
सतिन्द्रियेन ये धर्मा .. समाधिन्द्रियेन ये धर्मा ... पञ्जिन्द्रियेन ये
धर्मा ... अनञ्जातञ्जास्सामीतिन्द्रियेन ये धर्मा ... अञ्जिन्द्रियेन

25 B 60

ये धम्मा . अब्जाताविन्द्रियेन ये धम्मा . अविज्ञाय ये धम्मा ... अविज्ञापच्चया सङ्खारेहि ये धम्मा सम्पयुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा सम्पयुत्ता ... ते धम्मा तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन एकाय धातुया सम्पयुत्ता, एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्पयुत्ता ।

५ ६. सङ्खारपच्चया विभजाणेन ये धम्मा सम्पयुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा सम्पयुत्ता ... ते धम्मा तीहि खन्धेहि सम्पयुत्ता; एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्पयुत्ता ।

७. सल्लायतनपच्चया फस्सेन ये धम्मा सम्पयुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा सम्पयुत्ता ... ते धम्मा तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि १० सम्पयुत्ता, एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्पयुत्ता ।

८. फस्सपच्चया वेदनाय ये धम्मा सम्पयुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा सम्पयुत्ता ते धम्मा तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि सम्पयुत्ता, एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्पयुत्ता ।

९. ११ वेदनापच्चया तण्हाय ये धम्मा तण्हापच्चया उपादानेन १५ ये धम्मा .. कम्मभवेन ये धम्मा सम्पयुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा सम्पयुत्ता ते धम्मा तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन एकाय धातुया सम्पयुत्ता, एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्पयुत्ता ।

R 69 १२. सोकेन ये धम्मा .. दुक्खेन ये धम्मा .. दोमनस्सेन ये धम्मा सम्पयुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा सम्पयुत्ता .. ते धम्मा तीहि खन्धेहि २० एकेनायतनेन एकाय धातुया सम्पयुत्ता, एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्पयुत्ता ।

B 61 १३. उपायासेन ये धम्मा .. सतिपट्टानेन ये धम्मा .. सम्प-प्पधानेन ये धम्मा सम्पयुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा सम्पयुत्ता ... ते धम्मा तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन एकाय धातुया सम्पयुत्ता; एकेन २५ खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्पयुत्ता ।

१४. इद्धिपादेन ये धम्मा सम्पयुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा सम्पयुत्ता .. ते धम्मा द्वीहि खन्धेहि सम्पयुत्ता, एकेनायतनेन' एकाय धातुया केहिचि सम्पयुत्ता ।

१. एकेन खन्धेन एकेनायतनेन – स्थान, रो० ।

१५. ज्ञानेन ये धर्मा सम्प्रयुक्ता, तेहि धर्मेहि ये धर्मा सम्प्रयुक्ता ते धर्मा द्वीहि खन्धेहि एकेनायतनेन एकाय धातुया सम्प्रयुक्ता; एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्प्रयुक्ता।

१६. अप्पमञ्जाय ये धर्मा .. पञ्चहि इन्द्रियेहि ये धर्मा . पञ्चहि बलेहि ये धर्मा ... सत्तहि बोज्ज्ञङ्गेहि ये धर्मा . अरियेन ५ अटुङ्गिकेन मग्नेन ये धर्मा सम्प्रयुक्ता, तेहि धर्मेहि ये धर्मा सम्प्रयुक्ता ते धर्मा तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन एकाय धातुया सम्प्रयुक्ता; एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्प्रयुक्ता।

१७. फस्सेन ये धर्मा .. चेतनाय ये धर्मा . मनसिकारेन ये धर्मा सम्प्रयुक्ता, तेहि धर्मेहि ये धर्मा सम्प्रयुक्ता ते धर्मा १० तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि सम्प्रयुक्ता, एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्प्रयुक्ता ।

१८ वेदनाय ये धर्मा सञ्जाय ये धर्मा सम्प्रयुक्ता, तेहि R 70 धर्मेहि ये धर्मा सम्प्रयुक्ता . ते धर्मा तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि सम्प्रयुक्ता, एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्प्रयुक्ता । १५

१९. चित्तं ये धर्मा सम्प्रयुक्ता, तेहि धर्मेहि ये धर्मा सम्प्रयुक्ता . ते धर्मा तीहि खन्धेहि सम्प्रयुक्ता, एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्प्रयुक्ता ।

२०. अधिमोक्षेन ये धर्मा सम्प्रयुक्ता, तेहि धर्मेहि ये धर्मा १२ सम्प्रयुक्ता ते धर्मा तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन द्वीहि धातूहि सम्प्रयुक्ता; २० एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्प्रयुक्ता ।

२१. सुखाय वेदनाय सम्प्रयुत्तेहि धर्मेहि ये धर्मा दुक्खाय वेदनाय सम्प्रयुत्तेहि धर्मेहि ये धर्मा अदुक्खमसुखाय वेदनाय सम्प्रयुत्तेहि धर्मेहि ये धर्मा सम्प्रयुक्ता, तेहि धर्मेहि ये धर्मा सम्प्रयुक्ता . ते धर्मा एकेन खन्धेन सम्प्रयुक्ता, एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि २५ सम्प्रयुक्ता ।

२२. सवितकसविचारेहि धर्मेहि ये धर्मा अवितकविचार-मत्तेहि धर्मेहि ये धर्मा . पीतिसहगतेहि धर्मेहि ये धर्मा सम्प्रयुक्ता, तेहि धर्मेहि ये धर्मा सम्प्रयुक्ता ते धर्मा एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्प्रयुक्ता । ३०

२३. सुखसहगतेहि धम्मेहि ये धम्मा . . उपेक्खासहगतेहि धम्मेहि ये धम्मा सम्पयुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा सम्पयुत्ता ते धम्मा एकेन खन्धेन सम्पयुत्ता, एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्पयुत्ता ।

२४ हेतूहि धम्मेहि ये धम्मा . हेतूहि चेव सहेतुकेहि च धम्मेहि
५ ये धम्मा . हेतूहि चेव हेतुसम्पयुत्तेहि च धम्मेहि ये धम्मा सम्पयुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा सम्पयुत्ता ते धम्मा तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन एकाय धातुया सम्पयुत्ता; एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्पयुत्ता ।

R. 71 २५ सहेतुकेहि चेव न च हेतूहि धम्मेहि ये धम्मा हेतुसम्प-
१० युत्तेहि चेव न च हेतूहि धम्मेहि ये धम्मा न हेतुसहेतुकेहि' धम्मेहि ये धम्मा सम्पयुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा सम्पयुत्ता ते धम्मा एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्पयुत्ता ।

B. 63 २६ आसवेहि धम्मेहि ये धम्मा आसवेहि चेव सामवेहि च धम्मेहि ये धम्मा आसवेहि चेव आसवसम्पयुत्तेहि च धम्मेहि ये
१५ धम्मा सम्पयुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा सम्पयुत्ता ते धम्मा तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन एकाय धातुया सम्पयुत्ता, एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्पयुत्ता ।

२७ आसवसम्पयुत्तेहि चेव नो च आसवेहि धम्मेहि ये धम्मा सम्पयुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा सम्पयुत्ता ते धम्मा एकेन खन्धेन
२० एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्पयुत्ता ।

२८ सयोजनेहि ... गन्थेहि ... ओघेहि .. योगेहि ... नीवरणेहि ... परामासेहि धम्मेहि ये धम्मा परामासेहि चेव परामट्टेहि च धम्मेहि ये धम्मा सम्पयुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा सम्पयुत्ता ते धम्मा तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन एकाय धातुया सम्पयुत्ता, एकेन खन्धेन
२५ एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्पयुत्ता ।

२९. परामाससम्पयुत्तेहि धम्मेहि ये धम्मा सम्पयुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा सम्पयुत्ता ... ते धम्मा एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्पयुत्ता ।

१. हेतूहि सहेतुकेहि – सी०, स्या० ।

३०. चित्तेहि धम्मेहि ये धम्मा सम्प्रयुक्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा सम्प्रयुक्ता ... ते धम्मा तीहि खन्धेहि सम्प्रयुक्ता; एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्प्रयुक्ता ।

३१. चेतसिकेहि धम्मेहि ये धम्मा .. चित्तसम्प्रयुक्तेहि धम्मेहि ये धम्मा .. चित्तसंसटुहि धम्मेहि ये धम्मा .. चित्तसंसटुसमुद्गानसहभूहि धम्मेहि ये धम्मा .. चित्तसंसटुसमुद्गानानुपरिवर्तीहि धम्मेहि ये धम्मा सम्प्रयुक्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा सम्प्रयुक्ता .. ते धम्मा एकेन खन्धेन एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि सम्प्रयुक्ता ।

३२. उपादानेहि धम्मेहि ये धम्मा .. किलेसेहि धम्मेहि ये धम्मा .. किलेसेहि चेव सङ्क्लिलेसिकेहि च धम्मेहि ये धम्मा किलेसेहि चेव सङ्क्लिलिटुहि च धम्मेहि ये धम्मा .. किलेसेहि चेव किलेससम्प्रयुक्तेहि च धम्मेहि ये धम्मा सम्प्रयुक्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा सम्प्रयुक्ता ... ते धम्मा तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन एकाय धातुया सम्प्रयुक्ता; एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्प्रयुक्ता ।

३३. सङ्क्लिलिटुहि चेव नो च किलेसेहि धम्मेहि ये धम्मा किलेससम्प्रयुक्तेहि चेव नो च किलेसेहि धम्मेहि ये धम्मा सवितकेहि धम्मेहि ये धम्मा .. सविचारेहि धम्मेहि ये धम्मा .. सप्पीतिकेहि धम्मेहि ये धम्मा ... पीतिसहगतेहि धम्मेहि ये धम्मा सम्प्रयुक्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा सम्प्रयुक्ता .. ते धम्मा एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्प्रयुक्ता ।

३४. सुखसहगतेहि धम्मेहि ये धम्मा उपेक्षासहगतेहि धम्मेहि ये धम्मा सम्प्रयुक्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा सम्प्रयुक्ता, ते धम्मा कतीहि खन्धेहि कतीहायतनेहि कतीहि धातूहि सम्प्रयुक्ता ?

ते धम्मा एकेन खन्धेन सम्प्रयुक्ता; एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्प्रयुक्ता ।

३५. अरूपक्षन्था* चत्तारो, मनायतनमेव च ।

विज्ञाणधातुयो सत्त, द्वे सच्चा चुद्दिसिन्द्रिया ॥

पच्चये द्वादस पदा, ततो उपरि सोलस ।
 तिकेसु अटु गोच्छके, तेच्चतालीसमेव^१ च ॥
 महन्तरदुके सत्त, पदा पिट्ठि दुकेसु छ ।
 नवमस्स पदस्सेते, निहेसे सञ्जहं गता ति* ॥

^१ चत्तारीसमेव – की० । *-* स्यां, रो० गोत्यकेसु नत्य ।

१०. विष्णुत्तेन विष्णुत्तं

१. रूपक्षवन्धेन ये धम्मा विष्णुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णुत्ता, ते धम्मा कतीहि खन्धेहि कतीहायतनेहि कतीहि धातूहि विष्णुत्ता ?

B. 65,
R. 73

ते धम्मा चतूहि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि विष्णुत्ता ; एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्णुत्ता ।

२. वेदनाक्षवन्धेन ये धम्मा ... सञ्जाक्षवन्धन ये धम्मा ... सङ्कारक्षवन्धेन ये धम्मा ... विज्ञाणक्षवन्धेन ये धम्मा ... मनायतनेन ये धम्मा विष्णुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णुत्ता .. ते धम्मा एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि विष्णुत्ता ; एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्णुत्ता ।

10

३. चक्खायतनेन ये धम्मा ... फोटुब्बायतनेन ये धम्मा ... चक्खुधातुया ये धम्मा ... फोटुब्बधातुया ये धम्मा विष्णुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णुत्ता ते धम्मा चतूहि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तटि धातूहि विष्णुत्ता, एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्णुत्ता ।

४. चक्खुविज्ञाणधातुया ये धम्मा ... मनोविज्ञाणधातुया ये धम्मा ... समुदयसच्चेन ये धम्मा ... मग्गसच्चेन ये धम्मा विष्णुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णुत्ता ... ते धम्मा एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोऽसहि धातूहि विष्णुत्ता ; एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्णुत्ता ।

५. निरोधसच्चेन ये धम्मा ... चक्खुन्द्रियेन ये धम्मा ... २ कायिन्द्रियेन ये धम्मा ... इत्यन्द्रियेन ये धम्मा ... पुरिसन्द्रियेन ये धम्मा विष्णुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णुत्ता . ते धम्मा चतूहि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि विष्णुत्ता, एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्णुत्ता ।

R. 74

६. मनिन्द्रियेन ये धम्मा विष्णुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा २५ B. 66 विष्णुत्ता .. ते धम्मा एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि विष्णुत्ता ; एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्णुत्ता ।

७. सुखिन्द्रियेन ये धम्मा ... दुक्खिन्द्रियेन ये धम्मा ... सोमनस्सिन्द्रियेन ये धम्मा ... दोमनस्सिन्द्रियेन ये धम्मा विष्पयुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुत्ता .. ते धम्मा एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि विष्पयुत्ता; एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि ५ विष्पयुत्ता ।

८. उपेक्षिन्द्रियेन ये धम्मा विष्पयुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुत्ता . ते धम्मा एकेन खन्धेन दसहायतनेहि एकादसहि धातूहि विष्पयुत्ता, एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

९. सद्गुणिन्द्रियेन ये धम्मा . विरियिन्द्रियेन ये धम्मा ... सति-
१० न्द्रियेन ये धम्मा . समाधिन्द्रियेन ये धम्मा पञ्जिन्द्रियेन ये धम्मा . अनञ्जातञ्जास्सामीतिन्द्रियेन ये धम्मा .. अञ्जिन्द्रियेन ये धम्मा ... अञ्जाताविन्द्रियेन ये धम्मा अविज्ञाय ये धम्मा .. अविज्ञा-
पञ्चया सङ्घारेहि ये धम्मा विष्पयुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुत्ता ... ते धम्मा एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि विष्पयुत्ता,
१५ एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

१०. सङ्घारपञ्चया विज्ञाणेन ये धम्मा सळायतनपञ्चया फस्सेन ये धम्मा फस्सपञ्चया वेदनाय ये धम्मा विष्पयुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुत्ता ते धम्मा एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि विष्पयुत्ता, एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि २० विष्पयुत्ता ।

R 75 ११. वेदनापञ्चया तण्हाय ये धम्मा तण्हापञ्चया उपादानेन ये धम्मा . कम्मभवेन ये धम्मा विष्पयुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुत्ता ... ते धम्मा एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि विष्पयुत्ता; एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

B 67 २५ १२. रूपभवेन ये धम्मा विष्पयुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुत्ता ... ते धम्मा न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि तीहि धातूहि विष्पयुत्ता ।

१३. असञ्जाभवेन ये धम्मा . एकबोकारभवेन ये धम्मा ... परिदेवेन ये धम्मा विष्पयुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुत्ता ... ते धम्मा

चतूर्हि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि धातूर्हि विष्णयुत्ता; एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्णयुत्ता ।

१४. अरूपभवेन ये धम्मा ... नेवसञ्ज्ञानासञ्ज्ञाभवेन ये धम्मा ... चतुर्वोकारभवेन ये धम्मा ... सोकेन ये धम्मा ... दुक्खेन ये धम्मा ... दोमनस्सेन ये धम्मा ... उपायासेन ये धम्मा ... सतिपट्टानेन ५ ये धम्मा ... सम्मप्पधानेन ये धम्मा ... इद्धिपादेन ये धम्मा ... ज्ञानेन ये धम्मा ... अप्पमञ्ज्ञाय ये धम्मा ... पञ्चहि इन्द्रियेहि ये धम्मा ... पञ्चहि बलेहि ये धम्मा ... सत्तहि बोज्ज्ञङ्गेहि ये धम्मा ... अरियेन अटुज्ज्ञिकेन मग्नेन ये धम्मा विष्णयुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णयुत्ता ... ते धम्मा एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूर्हि १० विष्णयुत्ता, एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्णयुत्ता ।

१५. फस्सेन ये धम्मा ... वेदनाय ये धम्मा ... सञ्ज्ञाय ये धम्मा चेतनाय ये धम्मा चित्तेन ये धम्मा ... मनसिकारेन ये धम्मा विष्णयुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णयुत्ता ... ते धम्मा एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूर्हि विष्णयुत्ता; एकेनायतनेन एकाय धातुया १५ केहिचि विष्णयुत्ता ।

१६. अधिमोक्खेन ये धम्मा विष्णयुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णयुत्ता ... ते धम्मा एकेन खन्धेन दसहायतनेहि पन्नरसहि धातूर्हि विष्णयुत्ता; एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्णयुत्ता ।

१७. कुसलेहि धम्मेहि ये धम्मा ... अकुसलेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णयुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णयुत्ता ... ते धम्मा एकेन खन्धेन २० दसहायतनेहि सोळसहि धातूर्हि विष्णयुत्ता; एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्णयुत्ता । R. 76

१८. सुखाय वेदनाय सम्पयुतेहि धम्मेहि ये धम्मा ... दुक्खाय वेदनाय सम्पयुतेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णयुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णयुत्ता ... ते धम्मा एकेन खन्धेन दसहायतनेहि पन्नरसहि धातूर्हि २५ विष्णयुत्ता; एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्णयुत्ता । B. 68

१९. अदुक्खमसुखाय वेदनाय सम्पयुतेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णयुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णयुत्ता ... ते धम्मा एकेन खन्धेन

दसहायतनेहि एकादसहि धातूहि विष्पयुत्ता; एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

२०. विपाकेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुत्ता .. ते धम्मा एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि
५ विष्पयुत्ता; एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

२१. विपाकधम्मधम्मेहि ये धम्मा .. सङ्क्लिटुसङ्क्ललेसिकेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुत्ता .. ते धम्मा एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि विष्पयुत्ता; एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

१०. २२. नेवविपाकनविपाकधम्मधम्मेहि ये धम्मा अनुपादिन्नप्रादानियेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुत्ता ते धम्मा न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि पञ्चहि धातूहि विष्पयुत्ता ।

२३. अनुपादिन्नअनुपादानियेहि धम्मेहि ये धम्मा .. असङ्क्लिटुग्रसङ्क्ललेसिकेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुत्ता .. ते धम्मा न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि छहि धातूहि विष्पयुत्ता ।

R 77 २४. सवितककसविचारेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुत्ता .. ते धम्मा एकेन खन्धेन दसहायतनेहि
२० पन्नरसहि धातूहि विष्पयुत्ता, एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

B 69 २५. अवितककविचारमत्तेहि धम्मेहि ये धम्मा . पीतिसहगतेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुत्ता ... ते धम्मा एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि विष्पयुत्ता,
२५ एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

२६. अवितककप्रविचारोहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुत्ता .. ते धम्मा न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि एकाय धातुया विष्पयुत्ता ।

२७. सुखसहगतेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुत्ता, तेहि धम्मेहि

ये धम्मा विष्णवुत्ता . . ते धम्मा एकेन खन्धेन दसहायतनेहि पञ्चरसहि धातूहि विष्णवुत्ता, एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्णवुत्ता ।

२८. उपेक्खासहगतेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णवुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णवुत्ता ते धम्मा एकेन खन्धेन दसहायतनेहि एकादसहि धातूहि विष्णवुत्ता, एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि ५ विष्णवुत्ता ।

२९ दस्सनेन पहातब्बेहि धम्मेहि ये धम्मा . भावनाय पहा-
तब्बेहि धम्मेहि ये धम्मा . दस्सनेन पहातब्बहेतुकेहि धम्मेहि ये धम्मा . भावनाय पहातब्बहेतुकेहि धम्मेहि ये धम्मा . आचयगामीहि धम्मेहि १० ये धम्मा . अपचयगामीहि धम्मेहि ये धम्मा .. सेक्खेहि धम्मेहि ये धम्मा असेक्खेहि धम्मेहि ये धम्मा . महगतेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णवुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णवुत्ता .. ते धम्मा एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि विष्णवुत्ता, एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्णवुत्ता ।

३० अप्पमाणेहि धम्मेहि ये धम्मा . पणीतेहि धम्मेहि ये १५ धम्मा विष्णवुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णवुत्ता . ते धम्मा न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि छाहि धातूहि विष्णवुत्ता । R. 78

३१ परित्तारम्मणेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णवुत्ता, तेहि धम्मेहि २० ये धम्मा विष्णवुत्ता ... ते धम्मा एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि विष्णवुत्ता, एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्णवुत्ता ।

३२ महगतारम्मणेहि धम्मेहि ये धम्मा अप्पमाणारम्मणेहि धम्मेहि ये धम्मा हीनेहि धम्मेहि ये धम्मा .. मिच्छतनियतेहि धम्मेहि २५ ये धम्मा . सम्मतनियतेहि धम्मेहि ये धम्मा . मग्गारम्मणेहि धम्मेहि ये धम्मा .. मग्गहेतुकेहि धम्मेहि ये धम्मा .. मग्गाधिपतीहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णवुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णवुत्ता .. ते धम्मा एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि विष्णवुत्ता, एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्णवुत्ता ।

३३. अनुप्पन्नेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णवुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णवुत्ता .. ते धम्मा न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि पञ्चहि धातूहि विष्णवुत्ता । ३०

३४. अतीतारम्मणेहि धम्मेहि ये धम्मा अनागतारम्मणेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुत्ता .. ते धम्मा एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि विष्पयुत्ता, एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

५ ३५ पञ्चुप्पन्नारम्मणेहि धम्मेहि ये धम्मा .. अज्जत्तारम्मणेहि धम्मंहि ये धम्मा बहिद्वारम्मणेहि धम्मेहि ये धम्मा . अज्जत्तबहिद्वारम्मणेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुत्ता ... ते धम्मा एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि विष्पयुत्ता; एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

R 79 १० ३६. सनिदस्सनसप्पिठेहि धम्मेहि ये धम्मा अनिदस्सन-
सप्पिठेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुत्ता . ते धम्मा चतूहि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि विष्पयुत्ता, एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

B 71 १५ ३७ हेतूहि धम्मेहि ये धम्मा सहेतुकेहि धम्मेहि ये धम्मा .
१५ हेतुसम्पयुत्तेहि धम्मेहि ये धम्मा हेतूहि चेव सहेतुकेहि च धम्मेहि ये धम्मा ... सहेतुकेहि चेव न च हेतूहि धम्मेहि ये धम्मा हेतूहि चेव हेतुसम्पयुत्तेहि च धम्मेहि ये धम्मा हेतुसम्पयुत्तेहि चेव न च हेतूहि धम्मेहि ये धम्मा न हेतुसहेतुकेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुत्ता . ते धम्मा एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि विष्पयुत्ता, एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

३८ अप्पच्चयेहि धम्मेहि ये धम्मा . असङ्कृतेहि धम्मेहि ये धम्मा .. सनिदस्सनेहि धम्मेहि ये धम्मा सप्पिठेहि धम्मेहि ये धम्मा . रूपीहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा २५ विष्पयुत्ता ते धम्मा चतूहि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि विष्पयुत्ता; एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

३९. लोकुत्तरेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुत्ता ... ते धम्मा न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि छहि धातूहि विष्पयुत्ता ।

४०. आसवेहि धम्मेहि ये धम्मा ... आसवसम्पयुत्तेहि धम्मेहि
ये धम्मा ... आसवेहि चेव सासवेहि च धम्महि ये धम्मा ... आसवेहि
चेव आसवसम्पयुत्तेहि च धम्मेहि ये धम्मा .. आसवसम्पयुत्तेहि चेव नो
च आसवेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्ण्युत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा
विष्ण्युत्ता ... ते धम्मा एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि ५
विष्ण्युत्ता; एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिंचि विष्ण्युत्ता ।

४१. अनासवेहि धम्मेहि ये धम्मा ... आसवविष्ण्युत्तेहि अना-
सवेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्ण्युत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्ण्युत्ता .. ते
धम्मा न केहिंचि खन्धेहि न केहिंचि आयतनेहि छहि धातूहि विष्ण्युत्ता । R 80

४२. संयोजनेहि^१ धम्मेहि ये धम्मा ... गन्थेहि धम्मेहि ये १०
धम्मा .. श्रोघेहि धम्मेहि ये धम्मा . योगेहि धम्मेहि ये धम्मा ...
नीवरणेहि धम्मेहि ये धम्मा .. परामासेहि धम्मेहि ये धम्मा .. परामास-
सम्पयुत्तेहि धम्मेहि ये धम्मा ... परामासेहि चेव परामट्टेहि च धम्मेहि
ये धम्मा विष्ण्युत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्ण्युत्ता . ते धम्मा एकेन
खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि विष्ण्युत्ता; एकेनायतनेन एकाय १५
धातुया केहिंचि विष्ण्युत्ता ।

B 72

४३. अपरामट्टेहि धम्मेहि ये धम्मा ... परामासविष्ण्युत्तेहि
अपरामट्टेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्ण्युत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा
विष्ण्युत्ता ... ते धम्मा न केहिंचि खन्धेहि न केहिंचि आयतनेहि छहि
धातूहि विष्ण्युत्ता । 20

४४. सारमणेहि धम्मेहि ये धम्मा .. चित्तेहि धम्मेहि ये
धम्मा ... चेतसिकेहि धम्मेहि ये धम्मा ... चित्तसम्पयुत्तेहि धम्मेहि ये
धम्मा .. चित्तसंसट्टेहि धम्मेहि ये धम्मा .. चित्तसंसट्टसमुद्गानेहि धम्मेहि
ये धम्मा .. चित्तसंसट्टसमुद्गानसहभूहि धम्मेहि ये धम्मा ... चित्तसंसट्ट-
समुद्गानानुपरिवर्तीहि धम्मेहि ये धम्मा विष्ण्युत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा 25
विष्ण्युत्ता ... ते धम्मा एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि
विष्ण्युत्ता; एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिंचि विष्ण्युत्ता ।

४५. अनारमणेहि धम्मेहि ये धम्मा ... चित्तविष्ण्युत्तेहि

१ सञ्जोजनेहि - म० ।

धम्मेहि ये धम्मा . चित्तविसंसट्टेहि^१ धम्मेहि ये धम्मा ... उपादाधम्मेहि ये धम्मा विष्ण्युत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्ण्युत्ता ... ते धम्मा चतूहि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि धात्‌हि विष्ण्युत्ता; एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्ण्युत्ता ।

R. 81 ५ ४६. अनुपादिन्नेहि^२ धम्मेहि ये धम्मा विष्ण्युत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्ण्युत्ता . ते धम्मा न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि पञ्चहि धातूहि विष्ण्युत्ता ।

B. 73 १० ४७. उपादानेहि धम्मेहि ये धम्मा किलेसेहि धम्मेहि ये धम्मा .. सङ्कलिट्टेहि धम्मेहि ये धम्मा . किलेससम्पयुत्तेहि धम्मेहि १० ये धम्मा .. किलेसेहि चेव सङ्कलेसिकेहि च धम्मेहि ये धम्मा . किलेसेहि चेव सङ्कलिट्टेहि च धम्मेहि ये धम्मा सङ्कलिट्टेहि चेव नो च किलेसेहि धम्मेहि ये धम्मा किलेसेहि चेव किलेससम्पयुत्तेहि च धम्मेहि ये धम्मा .. किलेससम्पयुत्तेहि चेव नो च किलेसेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्ण्युत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्ण्युत्ता . ते धम्मा एकेन खन्धेन १५ दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि विष्ण्युत्ता; एकेनायतनेन एकाय धानुया केहिचि विष्ण्युत्ता ।

४८. असङ्कलेसिकेहि धम्मेहि ये धम्मा किलेसविष्ण्युत्तेहि असङ्कलेसिकेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्ण्युत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्ण्युत्ता ... ते धम्मा न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि छहि २० धातूहि विष्ण्युत्ता ।

४९ दस्सनेन पहातब्बेहि धम्मेहि ये धम्मा .. भावनाय पहातब्बेहि धम्मेहि ये धम्मा दस्सनेन पहातब्बहेतुकेहि धम्मेहि ये धम्मा .. भावनाय पहातब्बहेतुकेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्ण्युत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्ण्युत्ता ते धम्मा एकेन खन्धेन दसहायतनेहि २५ सोळसहि धातूहि विष्ण्युत्ता; एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्ण्युत्ता ।

५०. सवितब्बेहि धम्मेहि ये धम्मा ... सविचारेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्ण्युत्ता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्ण्युत्ता ... ते धम्मा एकेन

१ चित्तसट्टेहि – स्या०, रो० । २ अनुपादिण्णेहि – सी०, रो० ।

खन्धेन दसहायतनेहि पञ्चरसहि धातूहि विष्णुता; एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्णुता ।

५१. अवितकेहि धम्मेहि ये धम्मा ... अविचारेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णुता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णुता ते धम्मा न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि एकाय धातुया विष्णुता । ५

५२. सप्तीतिकेहि धम्मेहि ये धम्मा ... पीतिसहगतेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णुता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णुता .. ते धम्मा एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोलसहि धातूहि विष्णुता, एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्णुता । R 82

५३. सुखसहगतेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णुता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णुता . ते धम्मा एकेन खन्धेन दसहायतनेहि पञ्चरसहि धातूहि विष्णुता, एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्णुता । १० B 74

५४. उपेक्षासहगतेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णुता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णुता . ते धम्मा एकेन खन्धेन दसहायतनेहि एकादसहि धातूहि विष्णुता, एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्णुता । १५

५५. न कामावचरेहि धम्मेहि ये धम्मा ... अपरियापन्नेहि धम्मेहि ये धम्मा .. अनुत्तरेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णुता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णुता . ते धम्मा न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि छहि धातूहि विष्णुता । २०

५६. रूपावचरेहि धम्मेहि ये धम्मा . अरूपावचरेहि धम्मेहि ये धम्मा ... नियानिकेहि धम्मेहि ये धम्मा नियतेहि धम्मेहि ये धम्मा ... सरणेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णुता, तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णुता, ते धम्मा कर्तीहि खन्धेहि कर्तीहायतनेहि कर्तीहि धातूहि विष्णुता ? २५

• ते धम्मा एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोलसहि धातूहि विष्णुता; एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्णुता ।

५७. धम्मायतनं* धम्मधातु, दुक्खसच्चं च जीवितं ।
 सळ्डायतनं नामरूप, चत्तारो च महाभवा ॥
 जाति जरा च^१ मरण, तिकेस्वेकूनवीसति ॥
 गोच्छकेसु च पञ्चास, अद्वृ चूलन्तरे^२ पदा ॥
 ५ महत्तरे पञ्चरस, अद्वारस ततो परे ।
 तेवीस^३ पदसतं एतं, सम्पयोगेन^४ लभती ति* ॥

— — — — — ○ — — —

१. सी० पौत्रके नतिष्ठ । २. चूलन्तरे — सी० । ३. तेवीसति — सी० ।
 ४. सम्पयोगी न — सी० । *-* स्या०, रो० पौत्रकेसु न दिस्सति ।

३ ११. सङ्गहितेन सम्पयुतं विष्पयुतं

१. समुदयसच्चेन ये धर्मा ... मग्गसच्चेन ये धर्मा खन्ध-
सङ्गहेन सङ्गहिता' आयतनसङ्गहेन सङ्गहिता धातुसङ्गहेन सङ्गहिता,
ते धर्मा कतीहि खन्धेहि कतीहायतनेहि कतीहि धातूहि सम्पयुता ?

ते धर्मा तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि सम्पयुता;
एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्पयुता । 5

कतीहि विष्पयुता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि विष्पयुता; एकेना-
यतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुता ।

२. इत्थिन्द्रियेन ये धर्मा ... पुरिसिन्द्रियेन ये धर्मा खन्ध-
सङ्गहेन सङ्गहिता आयतनसङ्गहेन सङ्गहिता धातुसङ्गहेन सङ्गहिता, 10
ते धर्मा कतीहि खन्धेहि कतीहायतनेहि कतीहि धातूहि सम्पयुता ति ?

नथि ।

कतीहि विष्पयुता ?

चतूहि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि विष्पयुता; एकेना-
यतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुता । 15

३. सुखिन्द्रियेन ये धर्मा ... दुखिन्द्रियेन ये धर्मा ... सोमनस्सि-
न्द्रियेन ये धर्मा ... दोमनस्सिन्द्रियेन ये धर्मा खन्धसङ्गहेन सङ्गहिता
आयतनसङ्गहेन सङ्गहिता धातुसङ्गहेन सङ्गहिता ... पे०... ते धर्मा
तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि सम्पयुता; एकेनायतनेन
एकाय धातुया केहिचि सम्पयुता ।

कतीहि विष्पयुता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि विष्पयुता; एकेना-
यतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुता ।

४. उपेक्षिन्द्रियेन ये धर्मा खन्धसङ्गहेन सङ्गहिता आयतन-
सङ्गहेन सङ्गहिता धातुसङ्गहेन सङ्गहिता ... ते धर्मा तीहि खन्धेहि 25 R. 111

^१ प्रसङ्गहीता - रो० ।

एकेनायतनेन द्वीहि धातूहि सम्पयुत्ता, एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्पयुत्ता ।

कतीहि विष्पयुत्ता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि पन्नरसहि धातूहि विष्पयुत्ता;

५ एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

B 76

५. सद्दिन्द्रियेन ये धम्मा विरियन्द्रियेन ये धम्मा ... सतिन्द्रियेन ये धम्मा .. समाधिन्द्रियेन ये धम्मा . पञ्जिन्द्रियेन ये धम्मा ... अनञ्जातञ्जस्सामीतिन्द्रियेन ये धम्मा ... अञ्जिन्द्रियेन ये धम्मा .. अञ्जाताविन्द्रियेन ये धम्मा . अविज्ञाय ये धम्मा ... १० अविज्ञापच्चया सङ्कारेहि^१ ये धम्मा .. सळायतनपच्चया फस्सेन ये धम्मा ... वेदनापच्चया तण्हाय ये धम्मा .. तण्हापच्चया उपादानेन ये धम्मा ... कम्मभवेन ये धम्मा खन्धसङ्गहेन सङ्गहिता आयतनसङ्गहेन सङ्गहिता धातुसङ्गहेन सङ्गहिता पे० ते धम्मा तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि सम्पयुत्ता , एकेन खन्धेन एकेनायतनेन १५ एकाय धातुया केहिचि सम्पयुत्ता ।

कतीहि विष्पयुत्ता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि विष्पयुत्ता, एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

६. परिदेवेन ये धम्मा खन्धसङ्गहेन सङ्गहिता आयतनसङ्गहेन २० सङ्गहिता धातुसङ्गहेन सङ्गहिता, ते धम्मा कतीहि खन्धेहि कतीहायतनेहि कतीहि धातूहि सम्पयुत्ता ति ?

नत्य ।

कतीहि विष्पयुत्ता ?

चतुहि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि विष्पयुत्ता; एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

७. सोकेन ये धम्मा .. दुख्वेन ये धम्मा . दोमनस्सेन ये धम्मा खन्धसङ्गहेन सङ्गहिता आयतनसङ्गहेन सङ्गहिता धातुसङ्गहेन सङ्गहिता .. ते धम्मा तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि सम्पयुत्ता; एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्पयुत्ता ।

१ सङ्कारेन - स्या०, रो० ।

कतीहि विष्णुता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि विष्णुता;
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्णुता ।

८. उपायासेन ये धम्मा . सतिपट्टानेन ये धम्मा . सम्मप्प-
धानेन ये धम्मा .. अप्पमञ्जाय ये धम्मा ... पञ्चहि इन्द्रियेहि ये धम्मा ... ५

पञ्चहि बलेहि ये धम्मा .. सत्तहि बोज्ज्ञेहि ये धम्मा .. अरियेन
अटुड्ज्ञकेन मग्नेन ये धम्मा . फस्सेन ये धम्मा . चेतनाय ये धम्मा ...
अधिमोक्षेन ये धम्मा . मनसिकारेन ये धम्मा ... हेतूहि धम्मेहि ये
धम्मा हेतूहि चेव सहेतुकेहि च' धम्मेहि ये धम्मा . हेतूहि चेव हेतुसम्प-
युत्तेहि च धम्मेहि ये धम्मा .. आसवेहि धम्मेहि ये धम्मा ... आसवेहि १०
चेव सासवेहि च धम्मेहि ये धम्मा आसवेहि चेव आसवसम्पयुत्तेहि च
धम्मेहि ये धम्मा . संयोजनेहि धम्मेहि ये धम्मा गन्थेहि धम्मेहि
ये धम्मा ओर्धेहि धम्मेहि ये धम्मा ... योगेहि धम्मेहि ये धम्मा ...
नीवरणेहि धम्मेहि ये धम्मा .. परामासेहि धम्मेहि ये धम्मा ...
उपादानेहि धम्मेहि ये धम्मा . किलेसेहि धम्मेहि ये धम्मा ... किलेसेहि १५
चेव सङ्क्लेसिकेहि च धम्मेहि ये धम्मा .. किलेसेहि चेव सङ्क्लिष्टेहि च
धम्मेहि ये धम्मा किलेसेहि चेव किलेससम्पयुत्तेहि च धम्मेहि ये धम्मा
खन्धसङ्गहेन सङ्गहिता आयतनसङ्गहेन सङ्गहिता धातुसङ्गहेन सङ्गहिता,
ते धम्मा कतीहि खन्धेहि कतीहायतनेहि कतीहि धातूहि सम्पयुता ?

ते धम्मा तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि २०
सम्पयुता; एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्पयुता ।

कतीहि विष्णुता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि विष्णुता; एकेना-
यतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्णुता ।

९. द्वे सच्चा पञ्चरसिन्दिया, एकादस पटिच्चपदा ।

उद्धं पुन एकादस, गोच्छकपदमेत्य तिसविधा ति ॥

R 85

B 77

15

25

६ १२ सम्युतेन सङ्गहितं असङ्गहितं

B 78,
R. 86

१. वेदनाक्षवन्धेन ये धर्मा .. सञ्ज्ञाक्षवन्धेन ये धर्मा ...
 सङ्गारक्षवन्धेन ये धर्मा सम्प्रयुता, ते धर्मा कतीहि खन्धेहि कतीहायतनेहि
 कतीहि धातूहि सङ्गहिता ?
- ते धर्मा तीहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि अद्वृहि धातूहि सङ्गहिता ।
- कतीहि असङ्गहिता ?
- द्वीहि खन्धेहि दसहायतनेहि दसहि धातूहि असङ्गहिता ।
- २ विज्ञाणक्षवन्धेन ये धर्मा . मनायतनेन ये धर्मा ...
 चक्खुविज्ञाणधातुया ये धर्मा मनोधातुया ये धर्मा मनोविज्ञाण-
 धातुया ये धर्मा सम्प्रयुता पे० ते धर्मा तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन
 १० एकाय धातुया सङ्गहिता ।
- कतीहि असङ्गहिता ?
- द्वीहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि असङ्गहिता .
- ३ समुदयसच्चेन ये धर्मा मग्गसच्चेन ये धर्मा सम्प्रयुता
 .. पे०. ते धर्मा चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि सङ्गहिता ।
- कतीहि असङ्गहिता ?
- एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असङ्गहिता ।
- ४ मनिन्द्रियेन ये धर्मा सम्प्रयुता ..पे०... ते धर्मा तीहि
 खन्धेहि एकेनायतनेन एकाय धातुया सङ्गहिता ।
- कतीहि असङ्गहिता ?
- द्वीहि खन्धेहि एकादमहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि असङ्गहिता ।
- ५ सुखिन्द्रियेन ये धर्मा दुक्खिन्द्रियेन ये धर्मा . सोमनस्सि-
 न्द्रियेन ये धर्मा दोमनस्सन्द्रियेन ये धर्मा सम्प्रयुता .. पे० .
 ते धर्मा तीहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि सङ्गहिता ।
- कतीहि असङ्गहिता ?
- द्वीहि खन्धेहि दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असङ्गहिता ।
६. उपेक्षिन्द्रियेन ये धर्मा सम्प्रयुता ..पे०. ते धर्मा तीहि
 खन्धेहि द्वीहायतनेहि सत्तरहि धातूहि सङ्गहिता ।

R. 87

कतीहि असङ्गहिता ?

द्वीहि खन्धेहि दसहायतनेहि एकादसहि धातूहि असङ्गहिता ।

७. सद्विन्द्रियेन ये धम्मा ... विरियन्द्रियेन ये धम्मा ...
सतिन्द्रियेन ये धम्मा ... समाधिन्द्रियेन ये धम्मा .. पञ्चन्द्रियेन ये
धम्मा .. अनञ्जातञ्जसामीतिन्द्रियेन ये धम्मा ... अञ्जन्दियेन ५
ये धम्मा .. अञ्जाताविन्द्रियेन ये धम्मा ... अविज्ञाय ये धम्मा ...
अविज्ञापच्चया सङ्घारेहि ये धम्मा सम्पयुता ... पे०... ते धम्मा चतूहि
खन्धेहि द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि सङ्गहिता ।

B. 79

कतीहि असङ्गहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असङ्गहिता । १०

८. सङ्घारपच्चया विज्ञाणेन ये धम्मा सम्पयुता ..पे०...
ते धम्मा तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन एकाय धातुया सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

द्वीहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि असङ्गहिता ।

९. सलायतनपच्चया फस्सेन ये धम्मा सम्पयुता . पे०... १५ R 88
ते धम्मा चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि अटुहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि असङ्गहिता ।

१०. फस्सपच्चया वेदनाय ये धम्मा सम्पयुता ...पे०... ते धम्मा
तीहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि अटुहि धातूहि सङ्गहिता । २०

कतीहि असङ्गहिता ?

द्वीहि खन्धेहि दसहायतनेहि दसहि धातूहि असङ्गहिता ।

११. वेदनापच्चया तण्हाय ये धम्मा .. तण्हापच्चया उपादानेन
ये धम्मा ... कम्मभवेन ये धम्मा सम्पयुता ... पे०... ते धम्मा चतूहि
खन्धेहि द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि सङ्गहिता । २५

कतीहि असङ्गहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असङ्गहिता ।

१२. सोकेन ये धम्मा ... दुक्खेन ये धम्मा ... दोमनस्सेन ये धम्मा
सम्पयुता ... पे०... ते धम्मा तीहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि
सङ्गहिता । ३०

कतीहि असङ्गहिता ?

द्वीहि खन्धेहि दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असङ्गहिता ।

१३. उपायासेन ये धम्मा . सतिपट्टानेन ये धम्मा ...

सम्पत्तानेन ये धम्मा सम्पयुता पे० . ते धम्मा चतूहि खन्धेहि

B. 80 ५ द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असङ्गहिता ।

R. 89 १४ इद्धिपादेन ये धम्मा सम्पयुता . पे० ते धम्मा तीहि
खन्धेहि एकेनायतनेन एकाय धातुया सङ्गहिता ।

१० कतीहि असङ्गहिता ?

द्वीहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि असङ्गहिता ।

१५ ज्ञानेन ये धम्मा सम्पयुता . पे०.. ते धम्मा तीहि खन्धेहि
द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

१५ द्वीहि खन्धेहि दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असङ्गहिता ।

१६ अप्पमञ्जाय ये धम्मा . पञ्चहि^१ इन्द्रियेहि ये धम्मा^२.

पञ्चहि बलेहि ये धम्मा . सत्तहि बोज्जङ्गेहि ये धम्मा . अरियेन
अटुङ्गिकेन मग्नेन ये धम्मा सम्पयुता पे० ते धम्मा चतूहि खन्धेहि
द्वीहायतनेहि द्वीहि^३ धातूहि सङ्गहिता ।

२० कतीहि असङ्गहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असङ्गहिता ।

१७ फस्सेन ये धम्मा . चेतनाय ये धम्मा . मनसिकारेन ये
धम्मा सम्पयुता . पे० ते धम्मा चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि अटुहि
धातूहि सङ्गहिता ।

२५ कतीहि असङ्गहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि असङ्गहिता ।

१८. वेदनाय ये धम्मा . सञ्चाय ये धम्मा सम्पयुता पे०..

ते धम्मा तीहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि अटुहि धातूहि सङ्गहिता ।

१-१ रो० पीत्यके नन्दिः । २. अटुहि - रो० ।

कतीहि असङ्गहिता ?

द्वीहि खन्धेहि दसहायतनेहि दसहि धातूहि असङ्गहिता ।

१६. चित्तेन ये धम्मा सम्प्रयुक्ता ...पे०.. ते धम्मा तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन एकाय धातुया सङ्गहिता ।

कतीहि* असङ्गहिता ?

द्वीहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि असङ्गहिता ।

२० अधिमोक्षेन ये धम्मा सम्प्रयुक्ता ..पे०.. ते धम्मा चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि तीहि धातूहि सङ्गहिता* ।

कतीहि असङ्गहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि पन्नरसहि धातूहि असङ्गहिता ।

२१. सुखाय वेदनाय सम्प्रयुक्तेहि धम्मेहि ये धम्मा . दुक्खाय वेदनाय सम्प्रयुक्तेहि धम्मेहि ये धम्मा .. अदुक्खमसुखाय वेदनाय सम्प्रयुक्तेहि धम्मेहि ये धम्मा .. सवितकक्षविचारेहि धम्मेहि ये धम्मा .. अवितकक्षविचारमत्तेहि धम्मेहि ये धम्मा .. पीतिसहगतेहि धम्मेहि ये धम्मा .. सुखसहगतेहि धम्मेहि ये धम्मा .. उपेक्षासहगतेहि धम्मेहि ये धम्मा सम्प्रयुक्ता ..पे०... ते धम्मा एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया सङ्गहिता' ।

कतीहि असङ्गहिता ?

चतूहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि असङ्गहिता ।

२२. हेतूहि धम्मेहि ये धम्मा .. हेतूहि चेव सहेतुकेहि च धम्मेहि ये धम्मा ... हेतूहि चेव हेतुसम्प्रयुक्तेहि च धम्मेहि ये धम्मा सम्प्रयुक्ता ...पे०... ते धम्मा चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असङ्गहिता ।

२३. सहेतुकेहि चेव न च हेतूहि धम्मेहि ये धम्मा .. हेतु-
सम्प्रयुक्तेहि चेव न च हेतूहि धम्मेहि ये धम्मा ... न हेतुसहेतुकेहि धम्मेहि ये धम्मा सम्प्रयुक्ता ...पे०... ते धम्मा एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया सङ्गहिता ।

-- दो० पोत्वके नत्य । १. असङ्गहीता - दो० ।

कतीहि असङ्गहिता ?

चतूहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि असङ्गहिता ।

२४ आसवेहि धम्मेहि ये धम्मा ... आसवेहि चेव सासवेहि च
धम्मेहि ये धम्मा . आसवेहि चेव आसवसम्पयुत्तेहि च धम्मेहि ये धम्मा
५ सम्पयुत्ता .. पे०.. ते धम्मा चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि
सङ्गहिता ।

R 91

कतीहि असङ्गहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असङ्गहिता ।

२५. आसवसम्पयुत्तेहि चेव नो च आसवेहि धम्मेहि ये धम्मा
१० सम्पयुत्ता .. पे०. ते धम्मा एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया
सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

चतूहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि असङ्गहिता ।

२६. संयोजनेहि धम्मेहि ये धम्मा . गन्धेहि धम्मेहि ये
१५ धम्मा ... ओघेहि धम्मेहि ये धम्मा . योगेहि धम्मेहि ये धम्मा ..
B 82 नीवरणेहि धम्मेहि ये धम्मा . परामासेहि धम्मेहि ये धम्मा ...
परामासेहि चेव परामद्वेहि च धम्मेहि ये धम्मा सम्पयुत्ता पे०.. ते
धम्मा चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

२० एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असङ्गहिता ।

२७. परामाससम्पयुत्तेहि धम्मेहि ये धम्मा सम्पयुत्ता .. पे०. ते
धम्मा एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

चतूहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धानूहि असङ्गहिता ।

२८. चित्तेहि धम्मेहि ये धम्मा सम्पयुत्ता ...पे०... ते धम्मा
तीहि खन्धेहि एकेनायतनेन एकाय धातुया सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

द्वीहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि असङ्गहिता ।

२९. चेतसिकेहि धम्मेहि ये धम्मा ... चित्तसम्पयुत्तेहि धम्मेहि

ये धम्मा ... चित्तसंसद्वेहि धम्मेहि ये धम्मा ... चित्तसंसद्वसमुद्भानेहि
धम्मेहि ये धम्मा ... चित्तसंसद्वसमुद्भानसहभूहि धम्मेहि ये धम्मा ...
चित्तसंसद्वसमुद्भानानुपरिवर्तीहि धम्मेहि ये धम्मा सम्प्रयुता ...पे०...
ते धम्मा एकेन खन्धेन एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि सङ्ग्रहिता ।

R. 92

कतीहि असङ्ग्रहिता ?

चतूहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि एकादसहि धातूहि
असङ्ग्रहिता ।

३०. उपादानेहि धम्मेहि ये धम्मा ... किलेसेहि धम्मेहि ये
धम्मा .. किलेसेहि चेव सङ्कुलेसिकेहि च धम्मेहि ये धम्मा .. किलेसेहि
चेव सङ्कुलिद्वेहि च धम्मेहि ये धम्मा ... किलेसेहि चेव किलेससम्प्रयुतेहि
च धम्मेहि ये धम्मा सम्प्रयुता ...पे०.. ते धम्मा चतूहि खन्धेहि
द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि सङ्ग्रहिता ।

कतीहि असङ्ग्रहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असङ्ग्रहिता ।

३१. सङ्कुलिद्वेहि चेव नो च किलेसेहि धम्मेहि ये धम्मा ...
किलेससम्प्रयुतेहि चेव नो च किलेसेहि धम्मेहि ये धम्मा ... सवितकेहि
धम्मेहि ये धम्मा ... सविचारेहि धम्मेहि ये धम्मा ... सप्पीतिकेहि धम्मेहि
ये धम्मा ... पीतिसहगतेहि धम्मेहि ये धम्मा ... सुखसहगतेहि धम्मेहि
ये धम्मा ... उपेक्षासहगतेहि धम्मेहि ये धम्मा सम्प्रयुता, ते धम्मा
कतीहि खन्धेहि कतीहायतनेहि कतीहि धातूहि सङ्ग्रहिता ?

B. 83

ते धम्मा एकेन खन्धेन एकेनायतनेन एकाय धातुया सङ्ग्रहिता ।

कतीहि असङ्ग्रहिता ?

चतूहि खन्धेहि एकादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि असङ्ग्रहिता ।

३२. अरूपक्वन्धा* चत्तारो, मनायतनमेव च ।

विञ्ज्ञाणधातुयो सत्त, द्वे सञ्चाच चुद्दिसिन्द्रिया ॥

पञ्चये द्वादस पदा, ततो उपरि सोळस ।

तिकेसु अटु गोच्छके, तेचत्तालीसमेव' च ॥

महत्तरदुके सत्त, पदा^१ पिण्डिकेसु छ^२ ।

नवमस्त पदस्तेव, निहेसे सङ्ग्रहं गता ति* ॥

23

१ तेचत्तालीसमेव - सी० । २ सी० पौत्रके नत्य । ३. छ इति - सी० ।

- स्थाऽ, दो० पौत्रकेसु नत्य ।

६ १३. असङ्गहितेन सम्पयुतं विष्पयुतं

B. 84,
R. 93

१. रूपकर्खन्देन ये धम्मा खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता आयतन-
सङ्गहेन असङ्गहिता धातुसङ्गहेन असङ्गहिता, ते धम्मा कतीहि खन्धेहि
कतीहायतनेहि कतीहि धातूहि सम्पयुता ?

ते धम्मा तीहि खन्धेहि सम्पयुता; एकेनायतनेन एकाय धातुया
केहिचि सम्पयुता ।

कतीहि विष्पयुता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि विष्पयुता, एकेनाय-
तनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुता ।

२ धम्मायतनेन ये धम्मा . धम्मधातुया ये धम्मा इत्य-
१० न्द्रियेन ये धम्मा . पुरिसिन्द्रियेन ये धम्मा जीवितन्द्रियेन ये धम्मा ...
विञ्छानपञ्चया नामरूपेन ये धम्मा . असञ्चाभवेन ये धम्मा ...
एकवोकारभवेन ये धम्मा . जातिया ये धम्मा .. जराय ये धम्मा ...
मरणेन ये धम्मा खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता आयतनसङ्गहेन असङ्गहिता
धातुसङ्गहेन असङ्गहिता पे०. ते धम्मा तीहि खन्धेहि सम्पयुता;
१५ एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्पयुता ।

कतीहि विष्पयुता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि विष्पयुता, एकेनाय-
तनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुता ।

३. अरूपभवेन ये धम्मा .. नेवसञ्चानासञ्चाभवेन ये धम्मा ..

२० चतुर्वोकारभवेन ये धम्मा ... इद्विपादेन ये धम्मा खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता
आयतनसङ्गहेन असङ्गहिता धातुसङ्गहेन असङ्गहिता, ते धम्मा कतीहि
खन्धेहि कतीहायतनेहि कतीहि धातूहि सम्पयुता ति ?

नत्यि ?

कतीहि विष्पयुता ?

R. 94 २५ चतूहि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि विष्पयुता;
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुता ।

४. कुसलेहि धम्मेहि ये धम्मा ... अकुसलेहि धम्मेहि ये धम्मा ...

सुखाय वेदनाय सम्पयुतेहि धम्मेहि ये धम्मा ... दुक्खाय वेदनाय सम्पयुतेहि धम्मेहि ये धम्मा ... अदुक्खमसुखाय वेदनाय सम्पयुतेहि धम्मेहि ये धम्मा ... विपाकेहि धम्मेहि ये धम्मा ... विपाकधम्मधम्मेहि ये धम्मा ... अनुपादिशअनुपादानियेहि धम्मेहि ये धम्मा ... सङ्क्लिटुसङ्क्लेसिकेहि
धम्मेहि ये धम्मा ... असङ्क्लिटुअसङ्क्लेसिकेहि धम्मेहि ये धम्मा ... ५
सवितकसविचारेहि धम्मेहि ये धम्मा ... अवितकविचारमत्तेहि
धम्मेहि ये धम्मा ... पीतिसहगतेहि धम्मेहि ये धम्मा ... सुखसहगतेहि
धम्मेहि ये धम्मा ... उपेक्खासहगतेहि धम्मेहि ये धम्मा ... दस्सनेन
पहातब्बेहि धम्मेहि ये धम्मा ... भावनाय पहातब्बेहि धम्मेहि ये धम्मा ...
दस्सनेन पहातब्बहेतुकेहि धम्मेहि ये धम्मा ... भावनाय पहातब्ब- १०
हेतुकेहि धम्मेहि ये धम्मा ... आचयगामीहि धम्मेहि ये धम्मा ... अपचय-
गामीहि धम्मेहि ये धम्मा ... सेक्खेहि धम्मेहि ये धम्मा ... असेक्खेहि
धम्मेहि ये धम्मा ... महगतेहि धम्मेहि ये धम्मा ... अप्पमाणेहि धम्मेहि
ये धम्मा ... परित्तारम्मणेहि धम्मेहि ये धम्मा ... महगतारम्मणेहि
धम्मेहि ये धम्मा ... अप्पमाणारम्मणेहि धम्मेहि ये धम्मा ... हीनेहि धम्मेहि
ये धम्मा ... पणीतेहि धम्मेहि ये धम्मा ... मिच्छतनियतेहि धम्मेहि ये
धम्मा ... सम्मतनियतेहि^१ धम्मेहि ये धम्मा ... मगारम्मणेहि धम्मेहि ये
धम्मा ... मगाहेतुकेहि धम्मेहि ये धम्मा ... मगाधिपतीहि धम्मेहि ये
धम्मा ... अतीतारम्मणेहि धम्मेहि ये धम्मा ... अनागतारम्मणेहि धम्मेहि
ये धम्मा ... पञ्चुप्पन्नारम्मणेहि धम्मेहि ये धम्मा ... अज्ञत्तारम्मणेहि २०
धम्महि ये धम्मा ... बहिद्वारम्मणेहि धम्मेहि ये धम्मा ... अज्ञत्तबहिद्वा-
रम्मणेहि धम्मेहि ये धम्मा ... सहेतुकेहि धम्मेहि ये धम्मा ... हेतुसम्प-
युतेहि धम्मेहि ये धम्मा ... सहेतुकेहि चेव न च हेतूहि धम्मेहि ये धम्मा ...
हेतुसम्पयुतेहि चेव न च हेतूहि धम्मेहि ये धम्मा ... न हेतुसहेतुकेहि
धम्मेहि ये धम्मा खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता आयतनसङ्गहेन असङ्गहिता २५
धातुसङ्गहेन असङ्गहिता, ते धम्मा कतीहि खन्धेहि कतीहि वायतनेहि कतीहि
धातूहि सम्पयुता ति ?

नत्य ।

कतीहि विष्ययुता ?

चतूहि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि विष्पयुत्ता;
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

५ रूपीहि धम्मेहि ये धम्मा खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता आयतन-
सङ्गहेन असङ्गहिता धातुसङ्गहेन असङ्गहिता .१०.. ते धम्मा तीहि
५ खन्धेहि सम्पयुत्ता, एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्पयुत्ता ।

कतीहि विष्पयुत्ता ?

B. 86 एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि विष्पयुत्ता, एकेनाय-
तनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

६. अरूपीहि धम्मेहि ये धम्मा लोकुत्तरेहि धम्मेहि ये धम्मा
१० अनासबेहि धम्मेहि ये धम्मा . आसवसम्पयुत्तेहि धम्मेहि ये धम्मा .
आसवविष्पयुत्तेहि चेव तो च आसबेहि धम्मेहि ये धम्मा आसवविष्प-
युत्तेहि अनासबेहि धम्मेहि ये धम्मा .. असयोजनियेहि धम्मेहि ये धम्मा .
अगन्थनियेहि धम्मेहि ये धम्मा . अनोघनियेहि धम्मेहि ये धम्मा
अयोगनियेहि धम्मेहि ये धम्मा अनोवरणियेहि धम्मेहि ये धम्मा
१५ अपरामट्टेहि धम्मेहि ये धम्मा परामाससम्पयुत्तेहि धम्मेहि ये धम्मा
परामासविष्पयुत्तेहि अपरामट्टेहि धम्मेहि ये धम्मा . सारम्णेहि
धम्मेहि ये धम्मा खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता आयतनसङ्गहेन असङ्गहिता
धातुसङ्गहेन असङ्गहिता, ते धम्मा कतीहि खन्धेहि कतीहायतनेहि
कतीहि धातूहि सम्पयुत्ता ति ?

२० नत्य ।

कतीहि विष्पयुत्ता ?

चतूहि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि विष्पयुत्ता;
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विष्पयुत्ता ।

७. अनारम्णेहि धम्मेहि ये धम्मा .. नो चित्तेहि धम्मेहि ये
R. 96 २५ धम्मा ... चित्तविष्पयुत्तेहि धम्मेहि ये धम्मा . चित्तविससट्टेहि' धम्मेहि
ये धम्मा ... चित्तसमुद्भानेहि धम्मेहि ये धम्मा .. चित्तसहभूहि धम्मेहि ये
धम्मा .. चित्तानुपरिवतीहि धम्मेहि ये धम्मा . बाहिरेहि धम्मेहि ये
धम्मा ... उपादाधम्मेहि ये धम्मा खन्धसङ्गहेन असङ्गहिता आयतन-

सङ्गहेन असङ्गहिता धातुसङ्गहेन असङ्गहिता, ते धम्मा कतीहि खन्वेहि कतीहायतनेहि कतीहि धातूहि सम्पयुता ?

ते धम्मा तीहि खन्वेहि सम्पयुता; एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि सम्पयुता ।

कतीहि विषयुता ?

एकेन खन्वेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि विषयुता;
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विषयुता ।

८. अनुपादानियेहि धम्मेहि ये धम्मा .. उपादानसम्पयुतेहि धम्मेहि ये धम्मा ... उपादानसम्पयुतेहि चेव नो च उपादानेहि धम्मेहि ये धम्मा ... उपादानविषयुतेहि अनुपादानियेहि धम्मेहि ये धम्मा ... १०
असङ्गलेसिकेहि धम्मेहि ये धम्मा . असङ्गलिट्टेहि^{१.} धम्मेहि ये धम्मा... किलेससम्पयुतेहि धम्मेहि ये धम्मा ... सङ्गलिट्टेहि चेव नो च किलेसेहि धम्मेहि ये धम्मा .. किलेससम्पयुतेहि चेव नो च किलेसेहि धम्मेहि ये धम्मा ... किलेसविषयुतेहि असङ्गलेसिकेहि धम्मेहि ये धम्मा ... दस्तनेन पहातब्बेहि धम्मेहि ये धम्मा .. भावनाय पहातब्बेहि धम्मेहि ये धम्मा ... १५
दस्तनेन पहातब्बहेतुकेहि धम्मेहि ये धम्मा ... भावनाय पहातब्बहेतुकेहि धम्मेहि ये धम्मा . सवितकेहि धम्मेहि ये धम्मा ... सविचारेहि धम्मेहि ये धम्मा ... सप्तितकेहि धम्मेहि ये धम्मा .. पीतिसहगतेहि धम्मेहि ये धम्मा ... सुखसहगतेहि धम्मेहि ये धम्मा .. उपेक्खासहगतेहि धम्मेहि ये धम्मा .. न^२ कामावचरेहि धम्मेहि ये धम्मा ... रूपावचरेहि धम्मेहि ये २०
धम्मा ... अरूपावचरेहि धम्मेहि ये धम्मा . अपरियापत्रेहि धम्मेहि ये धम्मा .. नियानिकेहि धम्मंहि ये धम्मा ... नियतेहि धम्मेहि ये धम्मा ... अनुत्तरेहि धम्मेहि ये धम्मा ... सरणेहि धम्मेहि ये धम्मा खन्वसङ्गहेन असङ्गहिता आयतनसङ्गहेन असङ्गहिता धातुसङ्गहेन असङ्गहिता, ते धम्मा कतीहि खन्वेहि कतीहायतनेहि कतीहि धातूहि सम्पयुता ति ? २५

नतिथ ।

कतीहि विषयुता ?

चतूहि खन्वेहि एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि विषयुता;
एकेनायतनेन एकाय धातुया केहिचि विषयुता ।

R. 97

१. संकिट्टेहि – सी० । २. रो० वोत्यके नतिथ ।

६. रूप* च धर्ममायतनं धर्मधातु ,
 इत्थिपुमं जीवितं नामरूप ।
 द्वे भवा जाति जरा^१ मच्चुरूप^२ ,
 अनारम्मण नो चित्त चित्तेन विष्पयुत ।
 ५ विससद्गु समुद्गानसहभु^३ ,
 अनुपरिवर्ति बाहिर^४ उपादा^५ ।
 द्वे विसयो^६ एस नयो सुबुद्धो ति* ॥

— — — ○ — — —

१-१ जरा च मच्चु च रूपी - दो० । २ चित्तसद्गु समुद्गान सहभु - सी० ।
 ३-५ बाहिरूपादा - सी० । ४ बीसतियो - दो० । *-* स्थां पौत्रके नत्य ।

६ १४. विष्णुसेन सङ्गहितं असङ्गहितं

१. रूपक्वन्धेन ये धम्मा विष्णुता, ते धम्मा कतीहि खन्धेहि
कतीहायतनेहि कतीहि धातूहि सङ्गहिता ? B 88,
R 98

ते धम्मा चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि अट्ठहि धातूहि सङ्गहिता ।
कतीहि असङ्गहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि असङ्गहिता । 5

२. वेदनाक्वन्धेन ये धम्मा ... सञ्ज्ञाक्वन्धेन ये धम्मा ...
सङ्घारक्वन्धेन ये धम्मा ... विञ्ज्ञाणक्वन्धेन ये धम्मा ... मनायतनेन
ये धम्मा ... मनिन्द्रियेन ये धम्मा विष्णुता, ते धम्मा कतीहि खन्धेहि
कतीहायतनेहि कतीहि धातूहि सङ्गहिता ?

ते धम्मा असङ्घृतं खन्धतो ठपेत्वा एकेन खन्धेन एकादस-
हायतनेहि एकादसहि धातूहि सङ्गहिता । 10

कतीहि असङ्गहिता ?

चतूहि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि असङ्गहिता ।

३. चक्खायतनेन' ये धम्मा ... फोट्टव्वायतनेन ये धम्मा ..
चक्खुधातुया ये धम्मा . फोट्टव्वधातुया ये धम्मा विष्णुता . पे०... ते 15
धम्मा चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि अट्ठहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि असङ्गहिता ।

४. चक्खुविञ्ज्ञाणधातुया ये धम्मा ... सोतविञ्ज्ञाणधातुया R 99
ये धम्मा ... धानविञ्ज्ञाणधातुया ये धम्मा . जिव्हाविञ्ज्ञाणधातुया 20
ये धम्मा .. कायविञ्ज्ञाणधातुया ये धम्मा . मनोधातुया ये धम्मा ...
मनोविञ्ज्ञाणधातुया ये धम्मा विष्णुता . पे०. ते धम्मा असङ्घृत
खन्धतो ठपेत्वा पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि
सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ? 25

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि, एकाय धातुया
असङ्गहिता ।

B 88

५. दुक्खसञ्चेन ये धम्मा विष्पयुता ...पे०... ते धम्मा चतूहि
खन्धेहि द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि सञ्जहिता ।

कतीहि असञ्जहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोऽसहि धातूहि असञ्जहिता ।

६. समुदयसञ्चेन ये धम्मा ... मग्गसञ्चेन ये धम्मा विष्पयुता
...पे०... ते धम्मा असञ्जूतं खन्धतो ठपेत्वा पञ्चहि खन्धेहि द्वादस-
हायतनेहि अट्टारसहि धातूहि सञ्जहिता ।

कतीहि असञ्जहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि
असञ्जहिता ।

७ निरोधसञ्चेन ये धम्मा चक्खुन्द्रियेन ये धम्मा .. कायि-
न्द्रियेन ये धम्मा . इत्थन्द्रियेन ये धम्मा पुरिसन्द्रियेन ये धम्मा
विष्पयुता ..पे० . ते धम्मा चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि अट्टहि धातूहि
सञ्जहिता ।

८ कतीहि असञ्जहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि असञ्जहिता ।

R 100 ९ सुखिन्द्रियेन* ये धम्मा दुखिन्द्रियेन ये धम्मा . सोमन-
स्सन्द्रियेन ये धम्मा . दोमनस्सन्द्रियेन ये धम्मा विष्पयुता ...पे० ते
धम्मा असञ्जूतं खन्धतो ठपेत्वा पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि
अट्टारसहि धातूहि सञ्जहिता ।

कतीहि असञ्जहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न* काहिचि धातूहि
असञ्जहिता ।

१० उपेक्खिन्द्रियेन ये धम्मा विष्पयुता .. पे०... ते धम्मा असञ्जूतं
खन्धतो ठपेत्वा पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि तेरसहि धातूहि
सञ्जहिता ।

कतीहि असञ्जहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि* पञ्चहि धातूहि
असञ्जहिता ।

१. मनिन्द्रियेन ये धम्मा सुखिन्द्रियेन - रो० । *-* रो० पौत्रके नत्य ।

१०. सद्विन्द्रियेन ये धम्मा ... विरियन्द्रियेन ये धम्मा ... सति-
न्द्रियेन ये धम्मा ... समाविन्द्रियेन ये धम्मा ... पञ्जान्द्रियेन ये धम्मा ...
अनञ्जातञ्जासामीतिन्द्रियेन ये धम्मा ... अञ्जान्द्रियेन ये धम्मा ...
अञ्जाताविन्द्रियेन ये धम्मा ... अविज्ञाय ये धम्मा ... अविज्ञापच्चया
सङ्घारेहि' ये धम्मा विष्ण्युत्ता ...पे०... ते धम्मा असङ्घतं खन्धतो ठपेत्वा ५
पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि अट्टारसहि धातूहि सङ्ग्रहिता ।

B. 90

कतीहि असङ्ग्रहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि
असङ्ग्रहिता ।

११. सङ्घारपच्चया विज्ञाणेन ये धम्मा ... सळायतनपच्चया १०
फस्सेन ये धम्मा . फस्सपच्चया वेदनाय ये धम्मा विष्ण्युत्ता ...पे०... ते
धम्मा असङ्घत खन्धतो ठपेत्वा एकेन खन्धेन एकादसहायतनेहि एकादसहि
धातूहि सङ्ग्रहिता ।

कतीहि असङ्ग्रहिता ?

चतूहि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि असङ्ग्रहिता । १५

१२ वेदनापच्चया तण्हाय ये धम्मा ... तण्हापच्चया उपादानेन
ये धम्मा ... कम्मभवेन ये धम्मा विष्ण्युत्ता ...पे०... ते धम्मा असङ्घतं
खन्धतो ठपेत्वा पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि अट्टारसहि धातूहि
सङ्ग्रहिता ।

कतीहि असङ्ग्रहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि
असङ्ग्रहिता ।

१३. उपपत्तिभवेनै ये धम्मा .. सञ्ज्ञाभवेन ये धम्मा ...
पञ्चबोकारभवेन ये धम्मा विष्ण्युत्ता .पे०... ते धम्मा चतूहि खन्धेहि
द्वीहायतनेहि तीहि धातूहि सङ्ग्रहिता । २५

कतीहि असङ्ग्रहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि पञ्चरसहि धातूहि असङ्ग्रहिता ।

१४. कामभवेन ये धम्मा विष्ण्युत्ता ...पे०... ते धम्मा चतूहि
खन्धेहि द्वीहायतनेहि पञ्चहि धातूहि सङ्ग्रहिता ।

१. सङ्घारेन - रो० । २. उपपत्तिभवेन - स्था०, रो० ।

R. 101

कतीहि असङ्गहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि तेरसहि धातूहि असङ्गहिता ।

१५. रूपभवेन ये धम्मा . असञ्ज्ञाभवेन ये धम्मा ... एकवोकार-
भवेन ये धम्मा .. परिदेवेन ये धम्मा विष्पयुत्ता .. पे०... ते धम्मा चतूहि
५ खन्धेहि द्वादसहायतनेहि अटुहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि असङ्गहिता ।

१६ अरूपभवेन ये धम्मा नेवसञ्ज्ञानासञ्ज्ञाभवेन ये धम्मा...
चतुर्वोकारभवेन ये धम्मा सोकेन ये धम्मा दुक्खेन ये धम्मा .
१० दोमनस्सेन ये धम्मा . उपायासेन ये धम्मा सतिपटानेन ये धम्मा ..
सम्प्यधानेन ये धम्मा इद्धिपादेन ये धम्मा ज्ञानेन ये धम्मा ..
अप्पमञ्ज्ञाय ये धम्मा पञ्चहि इन्द्रियेहि ये धम्मा .. पञ्चहि बलेहि
१५ ये धम्मा . सत्तहि बोज्ञाङ्गेहि ये धम्मा अरियेन अटुङ्गिकेन मग्नेन
ये धम्मा विष्पयुत्ता .पे० ते धम्मा असङ्ग्हतं खन्धतो ठपेत्वा पञ्चहि
खन्धेहि द्वादसहायतनेहि अटुरासहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि
असङ्गहिता ।

१७ फस्सेन ये धम्मा . वेदनाय ये धम्मा सञ्ज्ञाय ये धम्मा ...
२० चेतनाय ये धम्मा . चित्तेन ये धम्मा मनसिकारेन ये धम्मा विष्पयुत्ता
.पे० . ते धम्मा असङ्ग्हतं खन्धतो ठपेत्वा एकेन खन्धेन एकादसहायतनेहि
एकादसहि धातूहि सङ्गहिता ।

R. 102 कतीहि असङ्गहिता ?

चतूहि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि असङ्गहिता ।

२५ १८. अषिमोक्खेन ये धम्मा विष्पयुत्ता . पे०... ते धम्मा असङ्ग्हतं
खन्धतो ठपेत्वा पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि
सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि एकाय धातुया
३० असङ्गहिता ।

१६. कुसलेहि धम्मेहि ये धम्मा ... अकुसलेहि धम्मेहि ये धम्मा ...
सुखाय वेदनाय सम्पयुत्तेहि धम्मेहि ये धम्मा ... दुक्खाय वेदनाय सम्प-
युत्तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णवुत्ता . .पे०... ते धम्मा असञ्ज्ञतं खन्धतो
ठपेत्वा पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि अट्टारसहि धातूहि सञ्ज्ञहिता ।

कतीहि असञ्ज्ञहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि
असञ्ज्ञहिता ।

२० अब्याकतेहि^१ धम्मेहि ये धम्मा विष्णवुत्ता ...पे०... ते धम्मा
चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि सञ्ज्ञहिता ।

कतीहि असञ्ज्ञहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असञ्ज्ञहिता ।

२१ अदुक्खमसुखाय वेदनाय सम्पयुत्तेहि धम्मेहि ये धम्मा ...
विपाकेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णवुत्ता ..पे० .. ते धम्मा असञ्ज्ञतं खन्धतो
ठपेत्वा पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि तेरसहि धातूहि सञ्ज्ञहिता ।

कतीहि असञ्ज्ञहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि पञ्चहि धातूहि
असञ्ज्ञहिता ।

२२ विपाकधम्मधम्मेहि ये धम्मा . . सञ्ज्ञलिटुसञ्ज्ञलेसिकेहि
धम्मेहि ये धम्मा विष्णवुत्ता . .पे०.. ते धम्मा असञ्ज्ञतं खन्धतो ठपेत्वा
पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि अट्टारसहि धातूहि सञ्ज्ञहिता ।

कतीहि असञ्ज्ञहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि
असञ्ज्ञहिता ।

२३. नेवविपाकनविपाकधम्मधम्मेहि ये धम्मा ... अनु-
पादिन्नुपादानियेहि धम्मेहि ये धम्मा ... अनुपादिन्नअनुपादानियेहि धम्मेहि
ये धम्मा . . असञ्ज्ञलिटुअसञ्ज्ञलेसिकेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णवुत्ता
...पे०... ते धम्मा चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि अट्टहि धातूहि सञ्ज्ञहिता ।

कतीहि असञ्ज्ञहिता ?

१. अब्याकतेहि - रो० ।

5

10

B 92

15

R 103

20

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि असङ्गहिता ।

२४ उपादिक्षुपादानियेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुत्ता ...पे०...
ते धम्मा चतूर्हि खन्धेहि द्वीहायतनेहि तीहि' धातूहि सङ्गहिता ।
कतीहि असङ्गहिता ?

५ एकेन खन्धेन दसहायतनेहि पन्नरसहि धातूहि असङ्गहिता ।

२५. असङ्गलिट्टुसङ्गलेसिकेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुत्ता ...पे० . ते धम्मा चतूर्हि खन्धेहि द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि सङ्गहिता ।
कतीहि असङ्गहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोऽसहि धातूहि असङ्गहिता ।

१० २६ सवितक्कमविचारेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुत्ता ..पे० ..
ते धम्मा असङ्गत खन्धतो ठपेत्वा पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि
सत्तरसहि धातूहि सङ्गहिता ।
कतीहि असङ्गहिता ?

१५ न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि एकाय धातुया
असङ्गहिता ।

B 93
R. 104 २७. अवितक्कविचारमनेहि धम्मेहि ये धम्मा पीतिसहगतेहि
धम्मेहि ये धम्मा . मुखसहगतेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुत्ता .पे० .
ते धम्मा असङ्गत खन्धतो ठपेत्वा पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि
अट्टारसहि धातूहि सङ्गहिता ।

२० कतीहि असङ्गहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि
असङ्गहिता ।

२८ अवितक्कअविचारेहि' धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुत्ता ..पे० ..
ते धम्मा चतूर्हि खन्धेहि द्वीहायतनेहि तीहि धातूहि सङ्गहिता ।

२५ कतीहि असङ्गहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि पन्नरसहि धातूहि असङ्गहिता ।

२६ उपेक्षासहगतेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुत्ता ...पे०...
ते धम्मा असङ्गत खन्धतो ठपेत्वा पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि
तेरसहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि पञ्चहि धातूहि
असङ्गहिता ।

३०. दस्सनेन पहातब्बेहि धम्मेहि ये धम्मा .. भावनाय पहा-
तब्बेहि धम्मेहि ये धम्मा . दस्सनेन पहातब्बहेतुकेहि धम्मेहि ये धम्मा ... ५
भावनाय पहातब्बहेतुकेहि धम्मेहि ये धम्मा ... आचयगामीहि धम्मेहि
ये धम्मा .. अपचयगामीहि धम्मेहि ये धम्मा . सेक्खेहि धम्मेहि ये
धम्मा .. असेक्खेहि धम्मेहि ये धम्मा . महगतेहि धम्मेहि ये धम्मा
विष्ण्युता ... पे०... ते धम्मा असङ्गत खन्धतो ठपेत्वा पञ्चहि खन्धेहि
द्वादसहायतनेहि अट्टारसहि धातूहि सङ्गहिता । १०

कतीहि असङ्गहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि
असङ्गहिता ।

३१. नेव दस्सनेन न भावनाय पहातब्बेहि धम्मेहि ये धम्मा .
नेव दस्सनेन न भावनाय पहातब्बहेतुकेहि धम्मेहि ये धम्मा नेवाचय- १५ R 105
गामिनापचयगामीहि धम्मेहि ये धम्मा नेवसेक्खनासेक्खेहि धम्मेहि
ये धम्मा परित्तेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्ण्युता पे०. ते धम्मा
चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असङ्गहिता । २०

३२. अप्पमाणेहि धम्मेहि ये धम्मा ... पणीतेहि धम्मेहि ये
विष्ण्युता .पे० ते धम्मा चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि अट्टहि
धातूहि सङ्गहिता । B 94

कतीहि असङ्गहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि असङ्गहिता । २५

३३. परित्तारम्मणेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्ण्युता .. पे०...
ते धम्मा असङ्गतं खन्धतो ठपेत्वा पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि
द्वादसहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

न केहिचि खन्वेहि न केहिचि आयतनेहि छहि धातूहि
असङ्गहिता ।

३४. महगतारमणेहि धम्मेहि ये धम्मा अप्पमाणारमणेहि
धम्मेहि ये धम्मा हीनेहि धम्मेहि ये धम्मा मिच्छतनियतेहि धम्मेहि
५ ये धम्मा . सम्मतनियतेहि धम्मेहि ये धम्मा मग्गारमणेहि धम्मेहि
ये धम्मा मग्गाहेतुकेहि धम्मेहि ये धम्मा .. मग्गाधिपतीहि धम्मेहि ये
धम्मा विष्णुता पे० ते धम्मा असङ्गत खन्वतो ठपेत्वा पञ्चहि
खन्वेहि ढावसहायतनेहि अट्टारमहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

१० न केहिचि खन्वेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि
असङ्गहिता ।

३५. मज्जिमेहि धम्मेहि ये धम्मा अनियतहि धम्मेहि ये
धम्मा विष्णुता . पे० ते धम्मा चतुहि खन्वेहि ढीहायतनेहि ढीहि
धातूहि सङ्गहिता ।

R 106 15 कतीहि असङ्गहिता ?

एकेन खन्वेन दसहायतनेहि सोळसहि धान्हि प्रसङ्गहिता ।

३६. उपन्नेहि धम्मेहि ये धम्मा अनुपन्नेहि धम्मेहि ये
धम्मा उपादीहि धम्मेहि ये धम्मा . अतीतेहि धम्मेहि ये धम्मा
अनागतेहि धम्मेहि ये धम्मा . पञ्चुपन्नेहि धम्मेहि ये धम्मा . अज्ञतेहि
२० धम्मेहि ये धम्मा . बहिद्वाहि' धम्मेहि' ये धम्मा . सनिदस्सन-
सप्पटिथेहि धम्मेहि ये धम्मा अनिदस्सनसप्पटिथेहि धम्मेहि ये धम्मा
विष्णुता . पे० . ते धम्मा चतुहि खन्वेहि ढीहायतनेहि अट्टाहि
धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

२५ एकेन खन्वेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि असङ्गहिता ।

३७. अतीतारमणेहि धम्मेहि ये धम्मा . अनागतारमणेहि
धम्मेहि ये धम्मा अज्ञतारमणेहि धम्मेहि ये धम्मा बहिद्वा-
रमणेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णुता .. पे० ते धम्मा असङ्गतं

खन्धतो ठपेत्वा पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि अट्टारसहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि 5
असङ्गहिता ।

३८ पञ्चुपश्चारमणेहि धम्मेहि ये धम्मा .. अज्ञत्तबहिद्वा-
रमणेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णयुता ..पे० . ते धम्मा असङ्गत खन्धतो
ठपेत्वा पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि द्वादसहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि छहि धातूहि 10
असङ्गहिता ।

३९ हेतूहि धम्मेहि ये धम्मा .. सहेतुकेहि धम्मेहि ये धम्मा ...
हेतुसम्पयुत्तेहि धम्मेहि ये धम्मा .. हेतूहि चेव सहेतुकेहि च धम्मेहि
ये धम्मा सहेतुकेहि चेव न च हेतूहि^१ धम्मेहि ये धम्मा .. हेतूहि चेव
हेतुसम्पयुत्तेहि च धम्मेहि ये धम्मा हेतुसम्पयुत्तेहि चेव न च हेतूहि
धम्मेहि ये धम्मा .. न हेतुसहेतुकेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णयुता .. पे० ...
ते धम्मा असङ्गत खन्धतो ठपेत्वा पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि
अट्टारसहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि 20
असङ्गहिता ।

४० अहेतुकेहि धम्मेहि ये धम्मा .. हेतुविष्णयुत्तेहि धम्मेहि
ये धम्मा ... न हेतुअहेतुकेहि^२ धम्मेहि ये धम्मा विष्णयुता .. पे० .. ते
धम्मा चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोल्लसहि धातूहि असङ्गहिता ।

४१. अपञ्चयेहि धम्मेहि ये धम्मा ... असङ्गतेहि धम्मेहि ये
धम्मा ... सनिदस्सनेहि धम्मेहि ये धम्मा ... सप्पटिघेहि धम्मेहि ये धम्मा

१. हेतुकेहि- रो० । २. हेतुअहेतुकेहि - स्या० ।

.. रूपीहि धम्मेहि ये धम्मा .. लोकुतरेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुता
.. पे०.. ते धम्मा चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि अट्ठहि धातूहि सङ्घहिता ।

B 96

कतीहि असङ्घहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि असङ्घहिता ।

५ ४२. लोकियेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुता .. पे०.. ते धम्मा
चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि सङ्घहिता ।

कतीहि असङ्घहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असङ्घहिता ।

४३ आसवेहि धम्मेहि ये धम्मा आसवसम्पयुत्तेहि धम्मेहि

१० ये धम्मा आसवेहि चेव सासवेहि च धम्मेहि ये धम्मा .. आसवेहि
चेव आसवसम्पयुत्तेहि च धम्मेहि ये धम्मा आसवसम्पयुत्तेहि^१ चेव
२० नो च आसवेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुता .. पे०.. ते धम्मा असङ्घत
खन्धतो ठपेत्वा पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि अट्ठारसहि धातूहि
सङ्घहिता ।

R 108 १५ कतीहि असङ्घहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि
असङ्घहिता ।

४४ मासवेहि धम्मेहि ये धम्मा आसवविष्पयुत्तेहि धम्मेहि
ये धम्मा .. सासवेहि चेव नो च आसवेहि धम्मेहि ये धम्मा .. आसव-
२० विष्पयुत्तेहि मासवेहि^२ धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुता .. पे०.. ते धम्मा
चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि सङ्घहिता ।

कतीहि असङ्घहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असङ्घहिता ।

४५. अनासवेहि धम्मेहि ये धम्मा आसवविष्पयुत्तेहि
२५ अनासवेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुता .. पे०.. ते धम्मा चतूहि
खन्धेहि द्वीहायतनेहि अट्ठहि^३ धातूहि सङ्घहिता ।

कतीहि असङ्घहिता ?

१ आसवविष्पयुत्तेहि - स्या० । २ चेव सासवेहि च - स्या० । ३ अट्ठारसहि -
रो० ।

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि असङ्गहिता ।

४६. संयोजनेहि धम्मेहि ये धम्मा ... गन्धेहि धम्मेहि ये धम्मा ... श्रोघेहि धम्मेहि ये धम्मा ... योगेहि धम्मेहि ये धम्मा ... नीवरणेहि धम्मेहि ये धम्मा ... परामासेहि धम्मेहि ये धम्मा ... परामास-सम्प्युत्तेहि धम्मेहि ये धम्मा ... परामासेहि चेव परामट्टेहि च धम्मेहि ५ ये धम्मा विष्णवुत्ता .. पे०... ते धम्मा असङ्गतं खन्धतो ठपेत्वा पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि अट्टारसहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

B 97

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि १० असङ्गहिता ।

४७ परामट्टेहि धम्मेहि ये धम्मा . परामासविष्णवुत्तेहि धम्मेहि ये धम्मा . परामट्टेहि चेव नो च परामासेहि धम्मेहि ये धम्मा .. परामासविष्णवुत्तेहि परामट्टेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णवुत्ता पे० . ते धम्मा चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि सङ्गहिता ।

R 109

कतीहि असङ्गहिता ?

15

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असङ्गहिता ।

४८ अपरामट्टेहि धम्मेहि ये धम्मा . परामासविष्णवुत्तेहि अपरामट्टेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णवुत्ता पे० . ते धम्मा चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि अट्टुहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

20

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि असङ्गहिता ।

४९. सारम्मणेहि धम्मेहि ये धम्मा चित्तेहि धम्मेहि ये धम्मा चेतसिकेहि धम्मेहि ये धम्मा चित्तसम्प्युत्तेहि धम्मेहि ये धम्मा .. चित्तससट्टेहि धम्मेहि ये धम्मा .. चित्तससट्टसमुद्वानसहभूहि धम्मेहि ये धम्मा .. २५ चित्तसंसट्टसमुद्वानानुपरिवर्तीहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णवुत्ता ... पे०... ते धम्मा असङ्गतं खन्धतो ठपेत्वा एकेन खन्धेन एकादसहायतनेहि एकादसहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

चतूहि खन्धेहि एकेनायतनेन सत्तहि धातूहि असङ्गहिता ।

30

५०. अनारम्मणेहि धम्मेहि ये धम्मा ... चित्तविष्पयुत्तेहि धम्मेहि ये धम्मा . चित्तसंसट्टेहि^१ धम्मेहि ये धम्मा ... उपादाधम्मेहि ये धम्मा अनुपादिन्नेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुत्ता ... पे० .. ते धम्मा चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि अट्टाहि धातूहि सञ्जहिता ।

५ कतीहि असञ्जहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि^२ धातूहि असञ्जहिता ।

R 110 ५१. उपादिन्नेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुत्ता ... पे०... ते धम्मा चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि तीहि धातूहि सञ्जहिता ।

कतीहि असञ्जहिता ?

१० एकेन खन्धेन दसहायतनेहि पञ्चरसहि धातूहि असञ्जहिता ।

B ७८ ५२ उपादानेहि धम्मेहि ये धम्मा किलेसेहि धम्मेहि ये धम्मा सञ्ज्ञलिट्टेहि धम्मेहि ये धम्मा किलेसम्पयुत्तेहि धम्मेहि ये धम्मा किलेसेहि चेव मञ्ज्ञलेगिकेहि च धम्मेहि ये धम्मा किलेसेहि चेव सञ्ज्ञनिट्टेहि च धम्मेहि ये धम्मा गञ्ज्ञलिट्टेहि चेव नो च किलेसेहि धम्मेहि ये धम्मा . किलेसेहि चेव किलेसम्पयुत्तेहि च धम्मेहि ये धम्मा विलेसम्पयुत्तेहि चेव नो च किलेसेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुत्ता पे० ते धम्मा असञ्ज्ञत खन्धतो ठपेत्वा पञ्चरहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि अट्टारसहि धातूहि सञ्जहिता ।

कतीहि असञ्जहिता ?

२० न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि असञ्जहिता ।

५३ सञ्ज्ञलेसिकेहि धम्मेहि ये धम्मा असञ्ज्ञनिट्टेहि धम्मेहि ये धम्मा किलेसविष्पयुत्तेहि धम्मेहि ये धम्मा सञ्ज्ञलेसिकेहि चेव नो च किलेसेहि धम्मेहि ये धम्मा किलेसविष्पयुत्तेहि सञ्ज्ञलेसिकेहि २५ धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुत्ता पे०. ते धम्मा चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि सञ्जहिता ।

कतीहि असञ्जहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असञ्जहिता ।

१ चित्तविससट्टेहि - सी०, स्था० । २ पञ्चरसहि - रो० ।

५४. असञ्जलेसिकेहि धम्मेहि ये धम्मा ... किलेसविष्णयुतेहि असञ्जलेसिकेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णयुता ... पे०... ते धम्मा चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि अट्टुहि धातूहि सञ्जहिता ।

कर्तीहि असञ्जहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि असञ्जहिता ।

५५. दस्सनेन पहातब्बेहि धम्मेहि ये धम्मा . भावनाय पहातब्बेहि धम्मेहि ये धम्मा ... दस्सनेन पहातब्बहेतुकेहि धम्मेहि ये धम्मा ... भावनाय पहातब्बहेतुकेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णयुता पे० ते धम्मा असञ्जतं खन्धतो ठपेत्वा पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि अट्टारसहि धातूहि सञ्जहिता ।

कर्ताहि असञ्जहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि असञ्जहिता ।

५६. न दस्सनेन पहातब्बेहि धम्मेहि ये धम्मा न भावनाय पहातब्बेहि धम्मेहि ये धम्मा . न दस्सनेन पहातब्बहेतुकेहि धम्मेहि ये धम्मा . न भावनाय पहातब्बहेतुकेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णयुता पे० ते धम्मा चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि सञ्जहिता ।

कर्तीहि असञ्जहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असञ्जहिता ।

५७. सवितकेहि धम्मेहि ये धम्मा . सविचारेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णयुता पे० ते धम्मा असञ्जतं खन्धतो ठपेत्वा पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि सत्तरसहि धातूहि सञ्जहिता ।

कर्तीहि असञ्जहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि एकाय धातुया असञ्जहिता ।

५८. सप्तीतिकेहि धम्मेहि ये धम्मा .. पीतिसहगतेहि धम्मेहि ये धम्मा ... मुखसहगतेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्णयुता .. पे०... ते धम्मा असञ्जतं खन्धतो ठपेत्वा पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि अट्टारसहि धातूहि सञ्जहिता ।

R. III

10

B. 99

25

कतीहि असङ्गहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि
असङ्गहिता ।

५६. उपेक्षासहगतेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुता .. पे० .

५ ते धम्मा असङ्ग्हृत खन्धतो ठपेत्वा पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि
तेरसहि धातूहि सङ्गहिता ।

R 112

कतीहि असङ्गहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि पञ्चहि धातूहि
असङ्गहिता ।

१० ६० कामावचरेहि धम्मेहि ये धम्मा परियापन्नेहि धम्मेहि
ये धम्मा सउत्तरेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुता पे० . ते धम्मा
चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असङ्गहिता ।

१५ ६१ न कामावचरेहि धम्मेहि ये धम्मा अपरियापन्नेहि
धम्मेहि ये धम्मा अनुत्तरेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुता पे० . ते धम्मा
चतूहि खन्धेहि द्वीहायतनेहि ग्रट्हहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

एकेन खन्धेन दसहायतनेहि दसहि धातूहि असङ्गहिता ।

२० ६२ रूपावचरेहि धम्मेहि ये धम्मा अरूपावचरेहि धम्मेहि
ये धम्मा नियानिकेहि धम्मेहि ये धम्मा . नियतेहि धम्मेहि ये धम्मा
.. सरणेहि धम्मेहि ये धम्मा विष्पयुता पे० . ते धम्मा असङ्ग्हृत
खन्धतो ठपेत्वा पञ्चहि खन्धेहि द्वादसहायतनेहि अट्टारसहि धातूहि
सङ्गहिता ।

B 100 २५ कतीहि असङ्गहिता ?

न केहिचि खन्धेहि न केहिचि आयतनेहि न काहिचि धातूहि
असङ्गहिता ।

६३. न रूपावचरेहि धम्मेहि ये धम्मा .. न अरूपावचरेहि
धम्मेहि ये धम्मा ... अनियानिकेहि धम्मेहि ये धम्मा .. अनियतेहि

धम्मेहि ये धम्मा .. अरणेहि^१ धम्मेहि ये धम्मा विष्णुता, ते धम्मा कतीहि खन्देहि कतीहायतनेहि कतीहि धातूहि सङ्गहिता ?

ते धम्मा चतूहि खन्देहि द्वीहायतनेहि द्वीहि धातूहि सङ्गहिता ।

कतीहि असङ्गहिता ?

एकेन खन्देन दसहायतनेहि सोळसहि धातूहि असङ्गहिता । ५

६४. धम्मायतनं धम्मधातु, अथ^२ जीवितं^३ नामरूपं^४

सळायतनं^५ जातिजरामतं^६, द्वे च^७ तिके^८ न लब्धरे ॥

पठमन्तरे सत्त च^९, गोच्छके दस अपरन्ते^{१०} ।

चुहस च च मत्थके, इच्छेते सत्तचत्तालीस^{११} धम्मा ।

समुच्छेदे न^{१२} लब्धन्ति^{१३}, मोघपुच्छकेन चा^{१४} ति ॥ १०

R. 113

धातुकथापकरणं निटितं ।

१ असरणेहि — स्याऽ । २. दो० पोत्थके नत्थि । ३—३ जीवितज्ञाम — रो० । ४—४ सळायतनं जातिजरामरण — सी०, सळायतनजातियो जरामत च — स्याऽ, अलभिजातियो जरामरण — रो० । ५—५ जातिके — रो० । ६ स्याऽ, दो० पोत्थके सु नत्थि । ७. अपरन्ते — रो० । ८ सत्तचत्तालीस — सी०, दो० । ९—९ नुपलब्धन्ति — सी०, च लब्धन्ति — स्याऽ, नुपलब्धति — रो० । १० वा — रो० ।

अभिधम्मपिटके
पुगलपञ्जन्ति

नमो तस्य भगवतो अरहतो समातन्दुदस्य

पुगलपञ्जतिपालि

मातिकाउद्देसो

छ पञ्जतियो

१ छ पञ्जतियो – खन्धपञ्जति, आयतनपञ्जति, धातु-
पञ्जति, सच्चपञ्जति, इन्द्रियपञ्जति, पुगलपञ्जति ति ।

B 101,
R 1

१ १ खन्धानं खन्धपञ्जति

२ कित्तावता खन्धानं खन्धपञ्जति ? यावता पञ्चकखन्धा
– रूपकखन्धो, वेदानाकखन्धो, सञ्जाकखन्धो, सह्वारकखन्धो, विज्ञाण-
कखन्धो, एतावता खन्धानं खन्धपञ्जति ।

5

१ २ आयतनानं आयतनपञ्जति

३ कित्तावता आयतनानं आयतनपञ्जति ? यावता द्वादसाय-
तनानि – चक्रायतन^१, रूपायतनं, सोतायतनं, सद्यायतन, धानायतन,
गन्धायतन, जिङ्हायतन, रसायतनं, कायायतनं, फोटुब्बायतन, मनायतन,
धम्मायतन; एतावता आयतनानं आयतनपञ्जति ।

१ ३ धातूनं धातुपञ्जति

४ कित्तावता धातूनं धातुपञ्जति ? यावता अट्टारस धातुयो
– चक्रधातु, रूपधातु, चक्रुविज्ञाणधातु, सोतधातु, सदधातु, सोत-
विज्ञाणधातु, धानधातु, गन्धधातु, धानविज्ञाणधातु, जिङ्हाधातु,
रसधातु, जिङ्हाविज्ञाणधातु, कायधातु, फोटुब्बधातु, कायविज्ञाण-
धातु, मनोधातु, धम्मधातु, मनोविज्ञाणधातु, एतावता धातूनं
धातुपञ्जति ।

15

१. पुगलपञ्जतिपकरण – सी०; पुगलपञ्जति – स्या०, रो० । २. चक्रवायतन –
स्या०, एवमुपरि पि ।

६४. सच्चानं सच्चपञ्चाति

B 102,
R 2

५. कित्तावता सच्चानं सच्चपञ्चाति ? यावता चत्तारि
सच्चानि – दुक्खसच्चं, समुदयसच्चं, निरोधसच्चं, मग्गसच्चं, एत्तावता
सच्चानं सच्चपञ्चाति ।

६५. इन्द्रियानं इन्द्रियपञ्चाति

६. कित्तावता इन्द्रियानं इन्द्रियपञ्चाति ? यादता बाबी-
५. सतिन्द्रियानि – चक्षुन्द्रियं, सोतिन्द्रिय, धानिन्द्रियं, जिह्वन्द्रियं,
कायन्द्रिय, मनिन्द्रिय, इत्थिन्द्रिय, पुरसिन्द्रिय, जीवितन्द्रियं, सुखिन्द्रिय,
दुक्खिन्द्रियं, सोमनस्सिन्द्रिय, दोमनस्सिन्द्रिय, उपेक्षिन्द्रिय, सङ्घिन्द्रियं,
विरियन्द्रियं^१, सतिन्द्रिय, समाधिन्द्रिय, पञ्जिन्द्रिय, अनञ्जातञ्जा-
१० सामीतिन्द्रिय^२, अञ्जनन्द्रिय, अञ्जाताविन्द्रियं, एत्तावता इन्द्रियानं
इन्द्रियपञ्चाति ।

६६. पुगलानं पुगलपञ्चाति

७. कित्तावता पुगलानं पुगलपञ्चाति ?

पुगलपञ्चातिमातिका

(१) एको पुगलो

- (१) समयविमुत्तो
- (२) असमयविमुत्तो
- (३) कुप्पधम्मो
- (४) अकुप्पधम्मो
- (५) परिहानधम्मो
- (६) अपरिहानधम्मो
- (७) चेतनाभव्वो
- (८) अनुरक्षणाभव्वो^३
- (९) पुथुज्जनो
- (१०) गोत्रभू
- (११) भयूपरतो

^१ वीरियन्द्रिय – म०, एवमपरि गि । ^२. अनञ्जातञ्जासामीतिन्द्रिय – सी०, अनञ्जातञ्जासामीतिन्द्रिय – स्या० । ^३ अनुरक्षणाभव्वो – सी०, स्या० ।

(१२)	अभयूपरतो	
(१३)	भव्यागमनो	
(१४)	अभव्यागमनो	
(१५)	नियतो	
(१६)	अनियतो	५
(१७)	पटिपन्नको	
(१८)	फले ^१ ठितो ^२	
(१९)	समसीसी	
(२०)	ठितकण्णी	
(२१)	अरियो	१०
(२२)	अनरियो	
(२३)	सेवखो ^३	
(२४)	असेवखो	
(२५)	नेवसेवखनासेवखो ^३	
(२६)	तेविज्जो	
(२७)	छळभिञ्चो	१५
(२८)	सम्मासम्बुद्धो	
(२९)	पञ्चेकसम्बुद्धो ^४	R ३
(३०)	उभतोभागविमुत्तो	
(३१)	पञ्चाविमुत्तो	२०
(३२)	कायसेवखी	
(३३)	दिट्ठिप्पत्तो ^५	
(३४)	सद्भाविमुत्तो	
(३५)	धम्मानुसारी	
(३६)	सद्भानुसारी	
(३७)	सत्तक्षत्तुपरमो ^६	२५
(३८)	कोलङ्कोलो	

१-१. फलेहितो - स्याऽ। २. सेवो - स्याऽ, एवमुपरि पि । ३ नेवसेवखा नासेवखो - सी०, नेवसेवोनासेवो - स्याऽ; नेवसेवखो नासेवखो - रो० । ४ पञ्चेकबुद्धो - सी० । ५. दिट्ठिप्पत्तो - रो० । ६. सत्तक्षत्तुपरमो - स्याऽ, रो० ।

B. 104

५

10

15

20

B. 105 25

- (३६) एकबीजी
 (४०) सकदागामी
 (४१) अनागामी
 (४२) अन्तरापरिनिव्वायी
 (४३) उपहच्चपरिनिव्वायी
 (४४) असङ्घारपरिनिव्वायी
 (४५) ससङ्घारपरिनिव्वायी
 (४६) उद्धसोतो अकनिद्वगामी
 (४७) सोतापन्नो
 (४८) सोतापत्तिफलसच्छकिरियाय पटिपन्नो
 (४९) मकदागामी
 (५०) मकदागामिफलमच्छकिरियाय पटिपन्नो
 (५१) अनागामी
 (५२) अनागामिफलसच्छकिरियाय पटिपन्नो
 (५३) अरहा
 (५४) अरहतफलमच्छकिरियाय^३ पटिपन्नो

(२) हे^१ पुण्यला^२

- (१) क कोधनो च
 ख उपनाही च
 (२) क मक्खी च
 ख पठासी^४ च
 (३) क इसुकी च
 ख मच्छरी च
 (४) क सठो च
 ख मायावी च
 (५) क अहिरिको च
 ख अनोत्तप्पी च

१. अन्तरापरिनिव्वायी—रु०। एवमुपरिपि । २. अरहताय—रो०। ३-४ स्या०।
 पोत्यके नत्यि । ४. पत्तासी—स्या०।

(६)	क.	दुब्बचो च	
	ख.	पापमितो च	
(७)	क.	इन्द्रियेसु अगुत्तद्वारो च	R 4
	ख.	भोजने अमतञ्जू च	
(८)	क.	मुट्टस्ति च	5
	ख.	असम्पजानो च	
(९)	क.	सीलविषयो च	
	ख.	दिट्ठविषयो च	
(१०)	क.	अज्ञातसंयोजनो ^१ च	
	ख.	बहिद्वासंयोजनो च	10
(११)	क.	अक्कोधनो च	
	ख.	अनुपनाही च	
(१२)	क.	अमवखी च	
	ख.	अपलासी च	
(१३)	क.	अनिस्सुकी च	15
	ख.	अमच्छरी च	
(१४)	क.	असठो च	
	ख.	अमायावी च	
(१५)	क.	हिरिमा ^२ च	
	ख.	ओत्तप्पी च	20
(१६)	क.	सुवचो च	
	ख.	कल्याणमितो च	
(१७)	क.	इन्द्रियेसु गुत्तद्वारो च	
	ख.	भोजने मतञ्जू च	
(१८)	क.	उपट्ठितस्ति ^३ च	25
	ख.	सम्पजानो च	

१. अज्ञातसंयोजनो – सी०, स्या०, रो०, एवमूपरिपि । २. हिरीमा – रो० ।

३. उपट्ठितस्ति – सी०, रो० ।

	(१६)	क.	सीलसम्पन्नो च ख.	दिट्ठिसम्पन्नो च
	(२०)		द्वे पुगला दुल्लभा लोकस्मि	
	(२१)		द्वे पुगला दुत्तप्या	
5	(२२)		द्वे पुगला सुतप्या	
	(२३)		द्विन्न पुगलानं आसवा वद्वन्नित	
	(२४)		द्विन्न पुगलानं आसवा न वद्वन्नित	
	(२५)	क.	हीनाधिमुत्तो च ख.	पणीनाधिमुत्तो च
10	(२६)	क.	तित्तो च ख.	तप्पेता च
3 106			(३) तयो पुगला	
	(१)	क.	निरासो	
		ख.	आसंसो	
		ग.	विगतासो	
15	(२)		तयो गिलानूपमा पुगला	
	(३)	क.	कायसक्खी	
		ख.	दिट्ठिप्पत्तो	
		ग.	सद्घाविमुत्तो	
	(४)	क.	गूथभाणी	
20		ख.	पुफ्फभाणी	
		ग.	मधुभाणी	
	(५)	क.	अरुकूपमचित्तो ^१ पुगलो	
		ख.	विज्जूपमचित्तो पुगलो	
		ग.	वजिरूपमचित्तो पुगलो	
25	(६)	क.	अन्धो	
		ख.	एकचक्खु	
		ग.	द्विचक्खु ^२	

१. अरुकूपमचित्तो - सौ० ; अरुकूपमचित्तो - दो० । २ एकचक्खु - दो० ।

- (७) क. अवकुञ्जपञ्चो पुगलो
 ख. उच्छ्रुपञ्चो^१ पुगलो
 ग. पुथुपञ्चो पुगलो
- (८) क. अत्येकच्चो पुगलो कामेसु च भवेसु च R. 5
 अवीतरागो
 ख. अत्येकच्चो पुगलो कामेसु वीतरागो भवेसु
 अवीतरागो
 ग. अत्येकच्चो पुगलो कामेसु च भवेसु च
 वीतरागो
- (९) क. पासाणलेखूपमो पुगलो 10
 ख. पथविलेखूपमो^२ पुगलो
 ग. उदकलेखूपमो पुगलो
- (१०) तयो पोत्यकूपमा पुगला
- (११) तयो कासिकवत्थूपमा पुगला
- (१२) क. सुप्पमेय्यो 15
 ख. दुप्पमेय्यो
 ग. अप्पमेय्यो
- (१३) क. अत्येकच्चो पुगलो न सेवितब्बो न भजितब्बो
 न पयिरुपासितब्बो
 ख. अत्येकच्चो पुगलो सेवितब्बो भजितब्बो 20
 पयिरुपासितब्बो
 ग. अत्येकच्चो पुगलो सककत्वा गरुं कत्वा
 सेवितब्बो भजितब्बो पयिरुपासितब्बो
- (१४) क. अत्येकच्चो पुगलो जिगुच्छितब्बो, न B 107
 सेवितब्बो न भजितब्बो न पयिरुपासितब्बो 25
 ख. अत्येकच्चो पुगलो अज्ञुपेक्षितब्बो, न
 सेवितब्बो न भजितब्बो न पयिरुपासितब्बो
 ग. अत्येकच्चो पुगलो सेवितब्बो भजितब्बो
 पयिरुपासितब्बो

१. उच्छ्रुपञ्चो – स्थान। २. पठवीलेखूपमो – स्थान।

(१५) क. अत्थेकच्चो पुग्गलो सीलेसु परिपूरकारी^१,
समाधिस्म मत्तसो कारी, पञ्जाय मत्तस
कारी

५

ख. अत्थेकच्चो पुग्गलो सीलेसु च परिपूरकारी
समाधिस्म च परिपूरकारी, पञ्जाय मत्तसो
कारी

ग. अत्थेकच्चो पुग्गलो सीलेसु च परिपूरकारी
समाधिस्म च परिपूरकारी पञ्जाय च
परिपूरकारी

१०

(१६) तयो सत्थारो

(१७) अपरे पि तयो सत्थारो

(४) चत्तारो पुग्गला

१५

(१) क. असप्पुरिसो

ख. असप्पुरिसेन असप्पुरिसतरो

ग. सप्पुरिसो

घ. सप्पुरिसेन सप्पुरिसतरो

R 6 20

(२) क. पापो

ख. पापेन पापतरो

ग. कल्याणो

घ. कल्याणेन कल्याणतरो

(३) क. पापधम्मो

ख. पापधम्मेन पापधम्मतरो

ग. कल्याणधम्मो

घ. कल्याणधम्मेन कल्याणधम्मतरो

25

(४) क. सावज्जो .

ख. वज्जबहुलो

ग. अप्पवज्जो^२

घ. अनवज्जो

१. परिपूरीकारी – स्थान, एवमुपरि पि । २. अप्पसावज्जो – स्थान, रो० ।

- (५) क. उत्पटितञ्चू
 ख. विपच्छितञ्चू^१
 ग. नेव्यो
 घ. पदपरमो
- (६) क. युत्पटिभानो^२, नो मुत्पटिभानो
 ख. मुत्पटिभानो, नो युत्पटिभानो
 ग. युत्पटिभानो च मुत्पटिभानो च
 घ. नेव युत्पटिभानो नो मुत्पटिभानो
- (७) चत्तारो धम्मकथिका पुगला
- (८) चत्तारो बलाहकूपमा पुगला 10
- (९) चत्तारो मूसिकूपमा पुगला
- (१०) चत्तारो अम्बूपमा पुगला
- (११) चत्तारो कुम्भूपमा पुगला
- (१२) चत्तारो उदकरहदूपमा पुगला
- (१३) चत्तारो बलीबद्दूपमा^३ पुगला 15
- (१४) चत्तारो आसीविसूपमा^४ पुगला
- (१५) क अत्थेकच्चो पुगलो अननुविच्च अपरियो-
 गाहेत्वा अवण्णारहस्स वण्णं भासिता होति
 ख अत्थेकच्चो पुगलो अननुविच्च अपरियो-
 गाहेत्वा वण्णारहस्स अवण्णं भासिता होति 20
 ग अत्थेकच्चो पुगलो^५ अननुविच्च अपरियो-
 गाहेत्वा अप्पसादनीये ठाने पसादं उपदंसिता^६
 होति
 घ. अत्थेकच्चो पुगलो अननुविच्च अपरियो-
 गाहेत्वा पसादनीये ठाने अप्पसादं उपदंसिता 25
 होति

१. विपच्छितञ्चू—सी०, विपच्छितञ्चू—रो० । २. युत्पटिभानो—स्या०, रो०,
 मुत्पटिभानो—सी०, एवमुपरि पि । ३. बलीबद्दूपमा—सी०, रो०; बलीबद्दूपमा—
 स्या० । ४. आसीविसूपमा—सी०, स्या० । ५. रो० पीत्यके नतिष्ठ । ६. उपदंसिता—सी०,
 एवमुपरि पि ।

- (१६) क. अत्थेकच्चो पुगलो अनुविच्च परियोगाहेत्वा
अवण्णारहस्स अवण्णं भासिता होति
ख. अत्थेकच्चो पुगलो अनुविच्च परियोगाहेत्वा
वण्णारहस्स वण्णं भासिता होति
ग. अत्थेकच्चो पुगलो अनुविच्च परियोगाहेत्वा
अप्पसादनीये ठाने अप्पसाद उपदंसिता होति
घ. अत्थेकच्चो पुगलो अनुविच्च परियोगाहेत्वा
पसादनीये ठाने पसादं उपदंसिता होति
- (१७) क. अत्थेकच्चो पुगलो अवण्णारहस्स अवण्णं
भासिता होति भूतं तच्छं कालेन, नो च
खो वण्णारहस्स वण्ण भासिता होति भूतं तच्छं
कालेन
- ख. अत्थेकच्चो पुगलो वण्णारहस्स वण्ण
भासिता होति भूतं तच्छं कालेन, नो च खो
अवण्णारहस्स अवण्णं भासिता होति भूतं
तच्छं कालेन
- ग. अत्थेकच्चो पुगलो अवण्णारहस्स च अवण्ण
भासिता होति भूतं तच्छं कालेन, वण्णा-
रहस्स चैवण्ण भासिता होति भूतं तच्छं
कालेन
- घ. अत्थेकच्चो पुगलो नेव अवण्णारहस्स अवण्णं
भासिता होति भूतं तच्छं कालेन, नो चैवण्णा-
रहस्स वण्णं भासिता होति भूतं तच्छं
कालेन
- (१८) क. उट्टानफलूपजीवी, नो पुञ्जफलूपजीवी
ख. पुञ्जफलूपजीवी, नो उट्टानफलूपजीवी
ग. उट्टानफलूपजीवी च पुञ्जफलूपजीवी च
घ. नेव उट्टानफलूपजीवी नो पुञ्जफलूपजीवी

- (१६) क. तमो तमपरायनो
 ख. तमो जोतिपरायनो
 ग. जोति तमपरायनो
 घ. जोति जोतिपरायनो
- (२०) क. ओणतोणतो
 ख. ओणतुण्णतो
 ग. उण्णतोणतो
 घ. उण्णतुण्णतो
- (२१) चत्तारो रुखूपमा पुगला
- (२२) क. रूपप्पमाणो^१ रूपप्पमन्नो
 ख. घोसप्पमाणो^२ घोसप्पसन्नो
 ग. लूखप्पमाणो लूखप्पसन्नो
 घ. धम्मप्पमाणो धम्मप्पसन्नो
- (२३) क. अत्थेकच्चो पुगलो अत्तहिताय पटिपन्नो होति,
 नो परहिताय
 ख. अत्थेकच्चो पुगलो परहिताय पटिपन्नो होति,
 नो अत्तहिताय
 ग. अत्थेकच्चो पुगलो अत्तहिताय चेव पटिपन्नो
 होति परहिताय च
 घ. अत्थेकच्चो पुगलो नेव अत्तहिताय पटिपन्नो²⁰
 होति नो परहिताय
- (२४) क. अत्थेकच्चो पुगलो अत्तन्तपो होति अत्तपरि-
 तापनानुयोगमनुयुक्तो
 ख. अत्थेकच्चो पुगलो परन्तपो होति परपरि-
 तापनानुयोगमनुयुक्तो²⁵
 ग. अत्थेकच्चो पुगलो अत्तन्तपो च होति अत्त-
 परितापनानुयोगमनुयुक्तो, परन्तपो च परपरि-
 तापनानुयोगमनुयुक्तो

१. रूपप्पमाणो – सी० । २. घोसप्पमाणो – सी० ।

घ अत्थेकच्चो पुग्गलो नेव अन्तन्तपो होति न
अत्तपरितापनानुयोगमनुयुत्तो, न परन्तपो न
परपरितापनानुयोगमनुयुत्तो – सो अन्तन्तपो
अपरन्तपो^१ दिष्टेव धम्मे निच्छातो निबुतो
सीतीभूतो^२ सुखपटिसंवेदी^३ ब्रह्मभूतेन अत्तना
विहरति

५

- (२५) क सरागो
ख सदोसो
ग. समोहो
घ. समानो

10

(२६) क. अत्थेकच्चो पुग्गलो लाभी होति अज्ञतं
चेतोसमथस्स, न लाभी अधिपञ्चाधम्म-
विपस्सनाय

R 8

15

ख. अत्थेकच्चो पुग्गलो लाभी होति अधिपञ्चाधम्म-
विपस्सनाय, न लाभी अज्ञतं चेतो-
समथस्स

ग अत्थेकच्चो पुग्गलो लाभी चेव होति अज्ञतं
चेतोसमथस्स, लाभी च अधिपञ्चाधम्म-
विपस्सनाय

20

घ अत्थेकच्चो पुग्गलो नेव लाभी होति अज्ञतं
चेतोसमथस्स, न लाभी अधिपञ्चाधम्म-
विपस्सनाय

- (२७) क अनुसोतगामी पुग्गलो
ख पटिसोतगामी पुग्गलो

25

ग ठित्तो पुग्गलो

घ तिण्णो पारञ्जतो^४ थले तिटुति ब्राह्मणो

(२८) क अप्पस्सुतो^५, सुतेन अनुपपन्नो

25

ख. अप्पस्सुतो, सुतेन उपपन्नो

१ प्रपरत्तेहि – रा० । २ सीतिभूतो – सी०, रो० । ३. सुखपटिसंवेदी – सी०,
स्या०, रो० । ४ पारगतो – सी०, स्या० । ५ अप्पस्सुतो – ती०, एकमूपरि पि ।

- ग. बहुसुतो, सुतेन अनुपपन्नो
 घ. बहुसुतो, सुतेन उपपन्नो

(२६) क. समणमचलो

ख. समणपदुमो

ग. समणपुण्डरीको

घ. समणेसु समणसुखुमालो

5

(५) पञ्च पुण्गला

(१) क. अत्येकच्चो पुण्गलो आरभति^१ च विष्पटिसारी

च होति, तं च चेतोविमुत्ति पञ्चाविमुत्ति
 यथाभूतं नप्पजानाति, यत्थस्स ते उप्पन्ना पापका

अकुसला धम्मा अपरिसेसा निरुज्जन्ति

B III

10

ख. अत्येकच्चो पुण्गलो आरभति न विष्पटिसारी

च^२ होति, तं च चेतोविमुत्ति पञ्चाविमुत्ति
 यथाभूतं नप्पजानाति, यत्थस्स ते उप्पन्ना

पापका अकुसला धम्मा अपरिसेसा निरुज्जन्ति

ग. अत्येकच्चो पुण्गलो नारभति विष्पटिसारी च^३

होति, तं च चेतोविमुत्ति पञ्चाविमुत्ति यथाभूतं
 नप्पजानाति, यत्थस्स ते उप्पन्ना पापका

अकुसला धम्मा अपरिसेसा निरुज्जन्ति

घ. अत्येकच्चो पुण्गलो नारभति न विष्पटिसारी

होति, तं च चेतोविमुत्ति पञ्चाविमुत्ति यथाभूतं
 नप्पजानाति, यत्थस्स ते उप्पन्ना पापका

अकुसला धम्मा अपरिसेसा निरुज्जन्ति

ङ. अत्येकच्चो^४ पुण्गलो नारभति न विष्पटिसारी

होति, तं च चेतोविमुत्ति पञ्चाविमुत्ति
 यथाभूतं पजानाति, यत्थस्स ते उप्पन्ना पापका

अकुसला धम्मा अपरिसेसा निरुज्जन्ति^५

15

१. आरभति — स्थाऽ। २. स्थाऽ, रो० पोत्थकेसु नरिच । ३. सी०, स्थाऽ, रो०
 पोत्थकेसु नरिच । ४-५. रो० पोत्थके न दिस्सति ।

R. 9	(२) क. दत्ता अवजानाति ख. सवासेन अवजानाति ग. आधेय्यमुखो होति घ. लोलो' होति ड. मन्दो मोमूहो होति
5	(३) पञ्च योधाजीयूपमा पुगला (४) पञ्च पिण्डपातिका (५) पञ्च खलुपच्छाभत्तिका (६) पञ्च एकासनिका
10	(७) पञ्च पंसुकूलिका (८) पञ्च तेचीवरिका (९) पञ्च आरञ्जिका (१०) पञ्च रुखमूलिका (११) पञ्च अबभोकासिका
15	(१२) पञ्च नेसज्जिका (१३) पञ्च यथासन्थितिका (१४) पञ्च सोसानिका
B. 112	(६) छ पुगला
20	(१) क. अत्थेकच्चो पुगलो पुब्वे अननुस्सुतेसु धम्मेसु सामं सच्चानि अभिसम्बुज्जति, तत्थ च सब्बञ्जुत पापुणाति बलेसु' च वसीभावं ख. अत्थेकच्चो पुगलो पुब्वे अननुस्सुतेसु धम्मेसु सामं सच्चानि अभिसम्बुज्जति, न च तत्थ सब्बञ्जुत पापुणाति न च बलेसु' वसीभावं ग. अत्थेकच्चो पुगलो पुब्वे अननुस्सुतेसु धम्मेसु सामं सच्चानि अनभिसम्बुज्जति', दिट्टेव' धम्मे दुखस्सन्तकरो होति सावकपारमि च" पापुणाति
25	

१. लेठो - रो०। २. फनेसु - रो०। ३. अभिसम्बुज्जति - रो०। ४. दिट्टे
वेव - म०। ५. सी० योत्यके नत्य।

- घ. अत्येकच्चो पुगलो पुव्वे अननुस्सुतेसु घम्मेसु
सामं सच्चानि अनभिसम्बुज्जति, दिट्ठेव घम्मे
दुख्खस्सन्तकरो होति, न च सावकपारमि
पापुणाति
- इ. अत्येकच्चो पुगलो पुव्वे अननुस्सुतेसु घम्मेसु ५
सामं सच्चानि अनभिसम्बुज्जति, न' च' दिट्ठेव
घम्मे दुख्खस्सन्तकरो होति, अनागामी होति
अनागन्ता' इत्थत्तं
- ज. अत्येकच्चो पुगलो पुव्वे अननुस्सुतेसु घम्मेसु
सामं सच्चानि अनभिसम्बुज्जति, न च दिट्ठेव १०
घम्मे दुख्खस्सन्तकरो होति, आगामी' होति
आगन्ता इत्थत्तं

(७) सत्त पुगला

(१) सत्त उदकूपमा पुगला

R. 10

- क. सकि निमुग्मो निमुग्मो व होति
- ख. उम्मुज्जित्वा निमुज्जति" १५
- ग. उम्मुज्जित्वा ठितो होति
- घ. उम्मुज्जित्वा विपस्सति विलोकेति
- इ. उम्मुज्जित्वा पतरति
- ज. उम्मुज्जित्वा पटिगाधपत्तो" होति
- झ. उम्मुज्जित्वा तिणो होति पारङ्गतो थले तिट्ठति २०
ब्राह्मणो

(२) क. उभतोभागविमुत्तो

B. 113

- ख. पञ्चाविमुत्तो
- ग. कायसक्खी
- घ. दिट्ठिपत्तो
- झ. सद्वाविमुत्तो २५

१-१. रो० पौत्रके नतिय । २. अनागन्ता - स्या०, रो० । ३. सोतापन्नसकदागामी -
स्या०; सकदागामी - रो० । ४ निम्मुज्जति - स्या० । ५. पटिगाधपत्तो - रो० ।

च. धर्मानुसारी

छ. सद्वानुसारी

(८) अष्ट पुण्यला

(१) चत्तारो मग्गासमज्जिनो, चत्तारो फलसमज्जिनो
पुण्यला ।

(६) नव पुण्यला

(१) क सम्मासम्बुद्धो
ख पञ्चेकसम्बुद्धो
ग उभतोभागविमुत्तो
घ पञ्चाविमुत्तो
ड कायसकखी
च दिट्ठिप्पत्तो
छ. सद्वाविमुत्तो
ज धर्मानुसारी
झ सद्वानुसारी

(१०) दस पुण्यला

(१) पञ्चनं इध निट्ठा, पञ्चनं इध विहाय निट्ठा ।

मातिकानिदेसो

१ १. एकपुगलपञ्चाति

(१) समयविमुत्तो पुगलो

१. कतमो च पुगलो समयविमुत्तो ?

B. 114,
R. 11

इधेकच्चो पुगलो कालेन कालं समयेन समयं अटु विमोक्षे
कायेन फुसित्वा^१ विहरति, पञ्चाय चस्स दिस्वा एकच्चे आसवा
परिक्लीणा होन्ति । अयं वुच्चति पुगलो “समयविमुत्तो” ।

(२) असमयविमुत्तो पुगलो

२. कतमो च पुगलो असमयविमुत्तो ?

5

इधेकच्चो पुगलो न हैव खो कालेन कालं समयेन समयं अटु
विमोक्षे कायेन फुसित्वा विहरति, पञ्चाय चस्स दिस्वा आसवा
परिक्लीणा होन्ति । अयं वुच्चति पुगलो “असमयविमुत्तो” । सब्बे
पि अरियपुगला अरिये विमोक्षे असमयविमुत्ता ।

(३) कुप्पधम्मो पुगलो

३. कतमो च पुगलो कुप्पधम्मो ?

10

इधेकच्चो पुगलो लाभी होति रूपसहगतानं वा अरूपसहगतानं
वा समाप्तीन । सो च खो न निकामलाभी होति न अकिञ्चलाभी न
अक्सिरलाभी, न यत्थिच्छकं यदिच्छकं यावतिच्छकं समाप्ज्जति पि
बुद्धाति पि । ठान खो पनेतं विजज्जति यं तस्स पुगलस्स पमादमागम्म
ता समाप्तियो कुप्पेयु । अयं वुच्चति पुगलो “कुप्पधम्मो” ।

15

(४) अकुप्पधम्मो पुगलो

४. कतमो च पुगलो अकुप्पधम्मो ?

इधेकच्चो पुगलो लाभी होति रूपसहगतानं वा अरूपसहगतानं
वा समाप्तीन । सो च खो निकामलाभी होति अकिञ्चलाभी
अक्सिरलाभी; यत्थिच्छकं यदिच्छकं यावतिच्छकं समाप्ज्जति पि
बुद्धाति पि । अद्भानमेतं अनवकासो यं तस्स पुगलस्स पमादमागम्म ता

20

१. फत्सित्वा – सी०, एवमुपरि पि ।

समापत्तियो कुप्पेय् । अयं वुच्चति पुग्गलो “अकृप्पधम्मो” । सब्बे पि अरियपुग्गला अरिये विमोक्षे अकृप्पधम्मा ।

(५) परिहानधम्मो पुग्गलो

५ कतमो च पुग्गलो परिहानधम्मो ?

R. 12

इधेकच्चो पुग्गलो लाभी होति रूपसहगतानं वा अरूपसह-

B. 115

५ गतानं वा समापत्तीनं । सो च खो न निकामलाभी होति न अकिञ्च-
लाभी न अकसिरलाभी; न यत्थिच्छकं यदिच्छकं यावतिच्छकं समा-
पज्जति पि वुट्टाति पि । ठान खो पनेतं विज्जति यं सो पुग्गलो पमादमागम्म
ताहि समापत्तीहि परिहायेय । अयं वुच्चति पुग्गलो “परिहानधम्मो” ।

(६) अपरिहानधम्मो पुग्गलो

६ कतमो च पुग्गलो अपरिहानधम्मो ?

१० इधेकच्चो पुग्गलो लाभी होति रूपसहगतानं वा अरूपसहगतानं
वा समापत्तीन । सो च खो निकामलाभी होति अकिञ्चलाभी अकसिर-
लाभी, यत्थिच्छकं यदिच्छकं यावतिच्छकं समापज्जति पि वुट्टाति पि ।
अट्टानमेतं अनवकासो यं सो पुग्गलो पमादमागम्म ताहि समापत्तीहि
परिहायेय’ । अयं वुच्चति पुग्गलो “अपरिहानधम्मो” । सब्बे पि
१५ अरियपुग्गला अरिये विमोक्षे अपरिहानधम्मा ।

(७) चेतनाभव्वो पुग्गलो

७ कतमो च पुग्गलो चेतनाभव्वो ?

इधेकच्चो पुग्गलो लाभी होति रूपसहगतान वा अरूपसहगतान
वा समापत्तीन । सो च खो न निकामलाभी होति न अकिञ्चलाभी न
अकसिरलाभी, न यत्थिच्छकं यदिच्छकं यावतिच्छकं समापज्जति पि
२० वुट्टाति पि । सचे अनुसञ्चेतेनि, न परिहायति ताहि समापत्तीहि ।
सचे न अनुसञ्चेतेति, परिहायति ताहि समापत्तीहि । अयं वुच्चति
पुग्गलो “चेतनाभव्वो” ।

(८) अनुरक्खणाभव्वो पुग्गलो

८ कतमो च पुग्गलो अनुरक्खणाभव्वो ?

१ परिहायेय – दो० । २ सी० पांत्यके नत्य । ३ द्या० पौत्रके नत्य । ४ अनु-
रक्खणाभव्वो – सी०, स्या०, एवमुपरि पि ।

इधेकच्चो पुगलो लाभी होति रूपसहगतानं वा अरूपसहगतानं वा समापत्तीनं । सो च खो न निकामलाभी होति न अकिञ्चलाभी न अकसिरलाभी; न यत्थिच्छकं यदिच्छकं यावतिच्छकं समापज्जति पि वुच्चति पि । सचे अनुरक्षति, न परिहायति ताहि समापत्तीहि । सचे न अनुरक्षति, परिहायति ताहि समापत्तीहि । अयं वुच्चति पुगलो ५ “अनुरक्षणाभव्यो” ।

(६) पुथुज्जनो पुगलो

६ कतमो च पुगलो पुथुज्जनो ?

यस्स पुगलस्स तीणि संयोजनानि^१ अप्पहीनानि, न च तेसं धम्मानं पहानाय पटिपन्नो । अयं वुच्चति पुगलो “पुथुज्जनो” ।

(१०) गोत्रभू पुगलो

१०. कतमो च पुगलो गोत्रभू ?

येसं धम्मानं समनन्तरा अरियधम्मस्स अवकक्ति होति, तेहि R. 13 धम्मेहि समन्नागतो^२ । अयं वुच्चति पुगलो “गोत्रभू” ।

(११-१२) भयूपरतो अभयूपरतो पुगलो

११ कतमो च पुगलो भयूपरतो ?

B. 116

सत्त सेक्ष्वा^३ भयूपरता, ये च^४ पुथुज्जना सीलवन्तो । अरहा अभयूपरतो ।

15

(१३-१४) भव्यागमनो अभव्यागमनो पुगलो

१२. कतमो च पुगलो अभव्यागमनो ?

ये ते पुगला कम्मावरणेन समन्नागता, किलेसावरणेन समन्नागता, विपाकावरणेन समन्नागता, अस्सद्वा अच्छन्दिका दुप्पञ्चा एळा^५, अभव्या नियाम ओक्कमितु कुसलेसु धम्मेसु सम्मतं । इमे वुच्चन्ति पुगला “अभव्यागमना” ।

20

१३ कतमो च पुगलो भव्यागमनो ?

ये ते पुगला न कम्मावरणेन समन्नागता न किलेसावरणेन समन्नागता न विपाकावरणेन समन्नागता, सद्वा छन्दिका पञ्चवन्तो^६

१ सञ्ज्ञेजनानि – स्याऽ, रो० । २. समन्नागतो पुगलो – स्याऽ, रो० । ३. सेक्ष्वा – स्याऽ । ४. च पुगला – स्याऽ । ५. एळा – सी०, जळा – स्याऽ, रो० । ६. पञ्चवन्ता – सी० ।

अनेका', भव्वा नियाम ओक्कमितुं कुसलेसु घम्मेसु सम्मतं । इमे वुच्चन्ति पुगला "भव्वागमना" ।

(१५-१६) नियतो अनियतो पुगलो

१४ कतमो च पुगलो नियतो ?

पञ्च पुगला आनन्दगिका^१ ये च मिच्छादिट्का नियता

५ अटु च अरियपुगला नियता । अवसेसा पुगला अनियता ।

(१७-१८) पटिपञ्चको फरे ठितो पुगलो

१५. कतमो च पुगलो पटिपञ्चको ?

चत्तारो मग्गसमझिनो पुगला पटिपञ्चका, चत्तारो फलसमझिनो पुगला फले^२ ठिता^३ ।

(१६) समसीसी पुगलो

१६. कतमो च पुगलो समसीमी ?

१० यस्स पुगलस्स अपुब्र अचरिम आमवपरियादानं च होति जीवितपरियादानं च । अय वुच्चति पुगलो "समसीसी" ।

(२०) ठितकप्पी पुगलो

१७ कतमो च पुगलो ठितकप्पी ?

अय च पुगलो सोताप्तिफलसच्छकिरियाय पटिपञ्चो ।

१५ पुगलो न सोताप्तिफल सच्छकरोति । अय वुच्चति पुगलो "ठितकप्पी" । सब्बे पि मग्गसमझिनो पुगला ठितकप्पिनो ।

(२१-२२) अरियो अनरियो पुगलो

१८ कतमो च पुगलो अरियो ?

अटु अरियपुगला अरिया । अवसेसा पुगला अनरिया ।

(२३-२५) सेक्खो असेक्खो नेवसेक्खनासेक्खो पुगलो

१९. कतमो च पुगलो सेक्खो ?

२५ चत्तारो मग्गसमझिनो तयो फलसमझिनो पुगला "सेक्खा" । अरहा असेक्खो । अवसेसा पुगला नेवसेक्खनासेक्खा ।

१. सी०, द० पीत्यकेसु तत्त्व । २ अनन्दरियका - सी० । ३-३ फलेट्टिला - स्था० ।

(२६) तेविज्जो पुगलो

२०. कतमो च पुगलो तेविज्जो ?

तीहि विज्ञाहि समन्नागतो पुगलो “तेविज्जो” ।

(२७) छळभिज्जो पुगलो

२१. कतमो च पुगलो छळभिज्जो ?

छ्वहि अभिज्ञाहि समन्नागतो पुगलो “छळभिज्जो” ।

(२८) सम्मासम्बुद्धो पुगलो

२२. कतमो च पुगलो सम्मासम्बुद्धो ?

इधेकच्चो पुगलो पुब्वे अननुस्सुतेसु धम्मेसु सामं सच्चानि
अभिसम्बुज्ज्ञति; तथ्य च सब्बञ्जुतं पापुणाति, बलेसु च वसीभावं ।
अयं वुच्चति पुगलो “सम्मासम्बुद्धो” ।

(२९) पञ्चेकसम्बुद्धो पुगलो

२३. कतमो च पुगलो पञ्चेकसम्बुद्धो ?

इधेकच्चो पुगलो पुब्वे अननुस्सुतेसु धम्मेसु सामं सच्चानि
अभिसम्बुज्ज्ञति; न च तथ्य सब्बञ्जुतं पापुणाति, न च बलेसु वसीभावं ।
अयं वुच्चति पुगलो “पञ्चेकसम्बुद्धो” ।

(३०) उभतोभागविमुत्तो पुगलो

२४. कतमो च पुगलो उभतोभागविमुत्तो ?

इधेकच्चो पुगलो अटु विमोक्षे कायेन फुसित्वा विहरति;
पञ्जाय चस्स दिस्वा आसवा परिक्खीणा होन्ति । अयं वुच्चति 23
पुगलो “उभतोभागविमुत्तो” ।

(३१) पञ्जाविमुत्तो पुगलो

२५. कतमो च पुगलो पञ्जाविमुत्तो ?

इधेकच्चो पुगलो न हेव खो अटु विमोक्षे कायेन फुसित्वा
विहरति; पञ्जाय चस्स दिस्वा आसवा परिक्खीणा होन्ति । अयं
वुच्चति पुगलो “पञ्जाविमुत्तो” ।

१ फलेसु - रो० ।

षाठ० पू०-१८

(३२) कायसक्खी पुगलो

२६. कतमो च पुगलो कायसक्खी ?

- R. 15 इधेकच्चो पुगलो अटु विमोक्षे कायेन फुसित्वा विहरति;
पञ्चाय चस्स दिस्वा एकच्चे आसवा परिक्खीणा होन्ति । अयं वुच्चति
पुगलो “कायसक्खी” ।

(३३) दिट्ठिप्पत्तो पुगलो

५. २७. कतमो च पुगलो दिट्ठिप्पत्तो ?

- B. 118 इधेकच्चो पुगलो “इद दुख्व” ति यथाभूत पजानाति, “अयं
दुखसमुदयो” ति यथाभूत पजानाति, “अय दुखनिरोधो” ति यथाभूतं
पजानाति, “अयं दुखनिरोधगमिनी पटिपदा” ति यथाभूतं पजानाति ।
तथागतप्पवेदिता चस्स धम्मा पञ्चाय बोदिट्टा होन्ति बोचरिता ।
१०. पञ्चाय चस्स दिस्वा एकच्चे आसवा परिक्खीणा होन्ति । अयं वुच्चति
पुगलो “दिट्ठिप्पत्तो” ।

(३४) सद्वाविमुत्तो पुगलो

२८. कतमो च पुगलो सद्वाविमुत्तो ?

- इधेकच्चो पुगलो “इद दुख्व” ति यथाभूत पजानाति, “अयं
दुखसमुदयो” ति यथाभूत पजानाति, “अय दुखनिरोधो” ति यथाभूतं
पजानाति, “अयं दुखनिरोधगमिनी पटिपदा” ति यथाभूतं पजानाति ।
तथागतप्पवेदिता चस्स धम्मा पञ्चाय बोदिट्टा होन्ति बोचरिता ।
पञ्चाय चस्स दिस्वा एकच्चे आसवा परिक्खीणा होन्ति, नो च खो
यथा दिट्ठिप्पत्तस्स । अयं वुच्चति पुगलो “सद्वाविमुत्तो” ।

(३५) धम्मानुसारी पुगलो

२९. कतमो च पुगलो धम्मानुसारी ?

२०. यस्स पुगलस्स सोतापत्तिकलसच्छकिरियाय पटिपञ्चस्स
पञ्जनन्द्रिय अधिमत्त होति, पञ्चावाहि पञ्चापुब्बङ्गमं अरियमग्मं
भावेति । अयं वुच्चति पुगलो “धम्मानुसारी” । सोतापत्तिकल-
सच्छकिरियाय पटिपञ्चो पुगलो धम्मानुसारी फले ठितो दिट्ठिप्पत्तो ।

(३६) सद्वानुसारी पुगलो

३०. कतमो च पुगलो सद्वानुसारी ?

यस्य पुगलस्स सोतापत्तिफलसच्छिकिरियाय पटिपन्नस्स सद्दि-
न्द्रियं अधिभत्तं होति, सद्गावाहि^१ सद्गापुब्बज्ञम् अरियमगं भावेति ।
अयं वुच्चति पुगलो “सद्गानुसारी” । सोतापत्तिफलसच्छिकिरियाय
पटिपन्नो पुगलो सद्गानुसारी फले ठितो सद्गविमुत्तो ।

(३७) सत्तक्षत्तुपरमो पुगलो

३१. कतमो च पुगलो सत्तक्षत्तुपरमो ?

इधेकच्चो पुगलो तिणं संयोजनानं परिक्खया सोतापन्नो^२
होति अविनिपातधम्मो नियतो सम्बोधिपरायनो^३ । सो सत्तक्षत्तु
देवे च मानुसे^४ च सन्धावित्वा संसरित्वा दुक्खस्सन्तं करोति । अयं
वुच्चति पुगलो “सत्तक्षत्तुपरमो” ।

B. 16

(३८) कोलङ्कोलो पुगलो

३२. कतमो च पुगलो कोलङ्कोलो ?

इधेकच्चो पुगलो तिणं संयोजनानं परिक्खया सोतापन्नो होति
अविनिपातधम्मो नियतो सम्बोधिपरायनो । सो द्वे वा तीणि वा
कुलानि सन्धावित्वा संसरित्वा दुक्खस्सन्तं करोति । अयं वुच्चति
पुगलो “कोलङ्कोलो” ।

B. 119

(३९) एकबीजी पुगलो

३३. कतमो च पुगलो एकबीजी ?

इधेकच्चो पुगलो तिणं संयोजनानं परिक्खया सोतापन्नो होति
अविनिपातधम्मो नियतो सम्बोधिपरायनो । सो एकयेव^५ मानुसक^६ भवं
निव्वत्तेत्वा दुक्खस्सन्तं करोति । अयं वुच्चति पुगलो “एकबीजी” ।

15

(४०) सकदागामी पुगलो

३४. कतमो च पुगलो सकदागामी ?

इधेकच्चो पुगलो तिणं संयोजनानं परिक्खया रागदोसमोहानं^{२०}
तनुता सकदागामी होति, सकिदेव इमं लोकं आगन्त्वा दुक्खस्सन्तं
करोति । अयं वुच्चति पुगलो “सकदागामी” ।

१. पञ्चावाहि – रु०, एवमुपरि पि । २. पटिपन्नो – रु० । ३. सम्बोधिपरायनो –
सी० । ४. मनुसे – सी०, मानुसे – रु० । ५-६ एतयेव मानुससकं – रु० ।

(४१) अनागामी पुण्यलो

३५. कतमो च पुण्यलो अनागामी ?

इधेकच्चो पुण्यलो पञ्चन्नं ओरम्भागियानं संयोजनानं परिक्खया ओपपातिको होति तत्थ परिनिव्वायी अनावत्तिधम्मो तस्मा लोका । अयं वुच्चति पुण्यलो “अनागामी” ।

(४२) अन्तरापरिनिव्वायी पुण्यलो

३६. कतमो च पुण्यलो अन्तरापरिनिव्वायी ?

इधेकच्चो पुण्यलो पञ्चन्नं ओरम्भागियानं संयोजनानं परिक्खया ओपपातिको होति तत्थ परिनिव्वायी अनावत्तिधम्मो तस्मा लोका । सो उपपन्नं वा समनन्तरा अप्पत्तं वा वेमज्जं आयुष्माणं अरियमग्नं सञ्जनेति उपरिट्ठिमानं संयोजनानं पहानाय । अयं वुच्चति १० पुण्यलो “अन्तरापरिनिव्वायी” ।

(४३) उपहच्चपरिनिव्वायी पुण्यलो

३७. कतमो च पुण्यलो उपहच्चपरिनिव्वायी ?

इधेकच्चो पुण्यलो पञ्चन्नं ओरम्भागियानं संयोजनानं परिक्खया ओपपातिको होति तत्थ परिनिव्वायी अनावत्तिधम्मो तस्मा लोका । सो अतिक्रमित्वा वेमज्जं आयुष्माणं उपहच्च वा कालकिरियं अरिय- १५ मग्नं सञ्जनेति उपरिट्ठिमानं संयोजनानं पहानाय । अयं वुच्चति पुण्यलो “उपहच्चपरिनिव्वायी” ।

(४४) असङ्घारपरिनिव्वायी पुण्यलो

३८. कतमो च पुण्यलो असङ्घारपरिनिव्वायी ?

इधेकच्चो पुण्यलो पञ्चन्नं ओरम्भागियानं संयोजनानं परिक्खया ओपपातिको होति तत्थ परिनिव्वायी अनावत्तिधम्मो तस्मा लोका । २० सो असङ्घारेन अरियमग्नं सञ्जनेति उपरिट्ठिमानं संयोजनानं पहानाय । अयं वुच्चति पुण्यलो “असङ्घारपरिनिव्वायी” ।

(४५) ससङ्घारपरिनिव्वायी पुण्यलो

३९. कतमो च पुण्यलो ससङ्घारपरिनिव्वायी ?

१. उपन्नं – सी०, स्था० । २. काळकिरियं – सी० ।

इधेकच्चो पुगगलो पञ्चवं ओरम्भागियानं संयोजनानं परिकल्पया
ओपपातिको होति तत्य परिनिब्बायी अनावत्तिधम्मो तस्मा लोका ।
सो ससङ्खारेन अरियमग्गं सञ्जनेति उपरिटिमानं संयोजनानं पहानाय ।
अयं वुच्चति पुगलो “ससङ्खारपरिनिब्बायी” ।

(४६) उद्घंसोतो अकनिटुगामी पुगलो

४०. कतमो च पुगलो उद्घंसोतो अकनिटुगामी ? ५

इधेकच्चो पुगलो पञ्चवं ओरम्भागियानं संयोजनानं परिकल्पया
ओपपातिको होति तत्य परिनिब्बायी अनावत्तिधम्मो तस्मा लोका ।
सो अविहा चुतो अतपणं गच्छति, अतप्पा चुतो मुदस्सं गच्छति, मुदस्सा
चुतो मुदस्सं गच्छति, मुदस्सिया^१ चुतो अकनिटुं गच्छति; अकनिटुं
अरियमग्गं सञ्जनेति उपरिटिमानं संयोजनानं पहानाय । अयं वुच्चति १०
पुगलो “उद्घंसोतो अकनिटुगामी” ।

(४७-४८) सोतापन्नो ... पुगलो

४१. कतमो^२ च पुगलो सोतापन्नो सोतापत्तिफलसच्छ-
किरियाय पटिपन्नो^३ ?

तिण्णं संयोजनानं पहानाय पटिपन्नो पुगलो सोतापत्तिफल-
सच्छकिरियाय पटिपन्नो । यस्स पुगलस्स तीणि संयोजनानि १५
पहीनानि – अयं वुच्चति पुगलो “सोतापन्नो” ।

(४९-५०) सकदागामी ... पुगलो

४२. कामरागब्यापादानं तनुभावाय पटिपन्नो पुगलो सकदा-
गामिफलसच्छकिरियाय पटिपन्नो । यस्स पुगलस्स कामरागब्यापादा
तनुभूता – अयं वुच्चति पुगलो “सकदागामी” ।

(५१-५२) अनागामी ... पुगलो

४३. कामरागब्यापादानं अनवसेसप्पहानाय पटिपन्नो पुगलो २० R 18
अनागामिफलसच्छकिरियाय पटिपन्नो । यस्स पुगलस्स कामराग-
ब्यापादा अनवसेसा पहीना – अयं वुच्चति पुगलो “अनागामी” ।

१. मुदस्सा – सी० । २-२. सी०, रो० पोत्वकेतु नहिय ।

(५३-५४) अरहा... पुगलो

४४. रूपरागारूपरागमानउद्वच्चश्रविज्ञाय अनवसेसप्पहानाय
पटिपन्नो पुगलो अरहत्कलसच्छकिरियाय पटिपन्नो । यस्स
पुगलस्स रूपरागो अरूपरागो मानो उद्वच्चं अविज्ञा अनवसेसा
पहीना - अयं वुच्चति पुगलो “अरहा” ।

एककनिहृसो ।

३२. दुक्षपुगलपञ्जाति^१

(१ क) कोधनो पुगलो

१. कतमो च पुगलो कोधनो ?

तथ कतमो कोधो ?

यो कोधो कुज्जना कुज्जितत्तं दोसो दुस्सना^२
दुस्सितत्तं^३ व्यापत्ति व्यापज्जना^४ व्यापज्जितत्तं^५
विरोधो पटिविरोधो चण्डकं^६ असुरोपो अनत्तमनता^७
चित्तस्स - अय वुच्चति 'कोधो' ।

यस्स पुगलस्स अयं कोधो अप्पहीनो^८ - अयं वुच्चति पुगलो
"कोधनो" ।

(ख) उपनाही पुगलो

२. कतमो च पुगलो उपनाही ?

तथ कतमो उपनाहो ?

10

पुब्वकालं कोधो अपरकालं उपनाहो । यो
एवरूपो उपनाहो उपनहृना^९ उपनयितत्तं^{१०} अटुपना^{११}
ठपना सण्ठपना अनुसंसन्दना^{१२} अनुप्पबन्धना^{१३}
दब्हीकम्म^{१४} कोधस्स - अयं वुच्चति 'उपनाहो' ।

यस्स पुगलस्स अयं^{१५} उपनाहो अप्पहीनो - अयं वुच्चति
पुगलो "उपनाही" ।

(२. क) मक्खी पुगलो

३. कतमो च पुगलो मक्खी ?

तथ कतमो मक्खो ?

यो मक्खो मक्खायना^{१६} मक्खायितत्तं^{१७} निट्ठुरिय^{१८}-
निट्ठुरियकम्म^{१९} - अय वुच्चति 'मक्खो' ।

20

१. दुक्षनिहेतो - सी०, स्या०, दै पुगला - रो० । २-२. दूसना दूसितत्त - स्या० ।
३. व्यापज्जना - सी०, रो०, एवमुपरि पि । ४. रो० पोत्थके नत्थि । ५. चण्डत्त - रो० ।
६. अप्पहीणो - सी० । ७-९. उपनहृना उपनाहितत्त - स्या० । ८. अठपना - रो० । ९. अनुप-
सञ्जपना - रो० । १०. अनुप्पबन्धना - रो० । ११. दब्हिकम्म - रो० । १२. रो० पोत्थके
नत्थि । १३-१४. मक्खीयना मक्खीयितत्त - सी० । १४-१५. निद्रुनीयं निद्रुनीयकम्म - रो० ।

यस्स पुगलस्स अयं मक्खो अप्पहीनो – अयं वुच्चति पुगलो “मक्खी” ।

(ख) पळासी पुगलो

४. कतमो च पुगलो पळासी’ ?

तत्थ कतमो पळासो ?

R. 19 5

यो पळासो पळासायना पळासायितत्तं पळासाहारो^१

विवादटुनं युगमाहो^२ अप्पटिनिस्सगो^३ – अयं वुच्चति ‘पळासो’ ।

यस्स पुगलस्स अयं पळासो अप्पहीनो – अयं वुच्चति पुगलो “पळासी” ।

(३ क) इस्सुकी पुगलो

B 122 10

५. कतमो च पुगलो इस्सुकी ?

तत्थ कतमा इस्सा ?

या परलाभसकाराग्रहकारमाननवन्दनपूजनासु इस्सा इस्सायना इस्सायितत्तं उसूया^४ उसूयना उसूयितत्त^५ – अयं वुच्चति ‘इस्सा’ ।

१५ यस्स पुगलस्स अयं इस्सा अप्पहीना – अयं वुच्चति पुगलो “इस्सुकी” ।

(ख) मच्छरी पुगलो

६. कतमो च पुगलो मच्छरी ?

तत्थ कतम मच्छरिय ?

20

पञ्च मच्छरियानि – आवासमच्छरियं, कुल-
मच्छरिय, लाभमच्छरियं, वण्णमच्छरियं, धम्म-
मच्छरियं । य एवरूपं मच्छेरं^६ मच्छरायना
मच्छरायितत्तं वेविच्छं कदरियं कटुकञ्चुकता
अग्गहितत्तं चित्तस्स – इदं वुच्चति ‘मच्छरियं’ ।

१ पळासी – रु०, स्या०, एवमुपरि पि । २ पळासाकारो – रो० । ३ युद्धमाहो – रो० । ४ अप्पटिनिस्सगो – रो० । ५-५ उसूया उसूयना उसूयितत्त – रो० ।
६ मच्छरियं – रो० ।

यस्स पुगलस्स इदं मच्छरिय अप्पहीनं – अयं वुच्चति पुगलो “मच्छरी” ।

(४ क) सठो पुगलो

५. कतमो च पुगलो सठो ?

तत्थ कतमं साठेय्यं ?

इधेकच्चो सठो^१ होति परिसठो । यं तत्थ सठं ५

सठता साठेय्यं कवकरता^२ कवकरिय^३ परिक्खतत्ता^४

पारिक्खतिय^५ – इदं वुच्चति ‘साठेय्य’ ।

यस्स पुगलस्स इदं साठेय्यं अप्पहीनं – अयं वुच्चति पुगलो “सठो” ।

(ख) मायावी पुगलो

६. कतमो च पुगलो मायावी ?

तत्थ कतमा माया ?

इधेकच्चो कायेन दुच्चरितं चरित्वा वाचाय दुच्चरितं चरित्वा मनसा दुच्चरितं चरित्वा तस्स पटिच्छादनहेतु पापिकं^६ इच्छ पणिदहति । “मा मं जञ्जा” ति इच्छति । “मा मं जञ्जा” ति १५ सङ्कृप्तिं^७ । “मा मं जञ्जा” ति वाचं भासति ।

“मा मं जञ्जा” ति कायेन परकमति । या एवरूपा माया मायाविता अच्चासरा^८ वञ्चना निकति विकिरणा^९ परिहरणा गूहना^{१०} परिगूहना^{११} छादना पटिच्छादना^{१२} अनुत्तानीकम्मं अनाविकम्मं २० वोच्छादना^{१३} पापकिरिया – अयं वुच्चति ‘माया’ ।

यस्स पुगलस्स अयं माया अप्पहीना – अयं वुच्चति पुगलो “मायावी” ।

१. सबो – स्याऽ, एवमुपरि पि । २. पुगलो सठो – सी०; पुगलो सबो – स्याऽ । ३-४ कवकलता कवकलिय – स्याऽ । ५. परिक्खतता – स्याऽ, रो० । ५. परिक्खतिय – सी०, रो०; परिक्खतिय – स्याऽ । ६. पापक – रो० । ७. सङ्कृप्तिः – सी०, रो० । ८. अच्चासरा – सी०, अच्छादना – रो० । ९०-१० गूहना परिगूहना – स्याऽ, रो० । ११. परिगूहना – सी०; परिच्छादना – स्याऽ, रो० । १२. विच्छादना – रो० ।

(५. क) अहिरिको पुगलो

६. कतमो च पुगलो अहिरिको ?

तथ्य कतम अहिरिकं ?

२ 20

यं न हिरीयति^१ हिरियितब्देन^२ न हिरीयति
पापकानं अकुसलानं धम्मानं समापत्तिया — इदं
वुच्चति ‘अहिरिक’ ।

५

इमिना अहिरिकेन समन्वागतो पुगलो “अहिरिको” ।

(ख) अनोत्तर्पी पुगलो

१०. कतमो च पुगलो अनोत्तर्पी ?

तथ्य कतम अनोत्तर्पं ?

१०

य न ओत्तर्पति ओत्तर्पितब्देन न ओत्तर्पति
पापकानं अकुसलानं धम्मानं समापत्तिया — इदं
वुच्चति ‘अनोत्तर्प’ ।

इमिना ओत्तर्पेन समन्वागतो पुगलो “अनोत्तर्पी” ।

(६. क) दुब्बचो पुगलो

११. कतमो च पुगलो दुब्बचो ?

तथ्य कतमो दोवचस्सता ?

१५

सहधम्मिके वुच्चमाने दोवचस्सायं दोवचस्सियं
दोवचस्सता विष्टिकूलगाहिता^३ विषच्चनीकसातता^४
अनादरियं अनादरियता अगारवता अप्पतिस्सवता^५—
अयं वुच्चति ‘दोवचस्सता’ ।

इमाय^६ दोवचस्सताय^७ समन्वागतो पुगलो “दुब्बचो” ।

(ख) पापमित्तो पुगलो

२०

१२. कतमो च पुगलो पापमित्तो ?

तथ्य कतमा पापमित्तता ?

ये ते पुगला अस्सद्वा दुस्सीला अप्पस्सुता

१. हिरीयति — स्या०, रो० । २. हिरीयितब्देन — सी० । ३. विष्टिकूलगाहिता —
सी०, स्या०, रो० । ४. विषच्चनीक — सी० । ५. अप्पतिस्सवता — स्या० । ६—७ तत्त्व —
सी० ।

मच्छरिनो दुष्पञ्चा, या तेसं सेवना निसेवना संसेवना
भजना सम्भजना भत्ति सम्भत्ति सम्पवङ्गता' – अयं
वुच्चति 'पापमित्तता' ।

इमाय पापमित्तताय समन्बागतो पुगलो "पापमित्तो" ।

(७. क) इन्द्रियेसु अगुत्तद्वारो पुगलो

१३. कतमो च पुगलो इन्द्रियेसु अगुत्तद्वारो ?

तथ्य कतमा इन्द्रियेसु अगुत्तद्वारता ?

इधेकच्चो पुगलो^१ चक्खुना रूपं दिस्वा
निमित्तगाही होति अनुव्यञ्जनगगाही; यत्वाधि-
करणमेनं चक्खुन्द्रियं असंबुतं विहरन्तं अभिज्ञा-
दोमनस्सा पापका अकुसला धम्मा अन्वास्सवेष्यु, १०
तस्स संवराय न पटिपञ्जति न रक्खति चक्खुन्द्रियं
चक्खुन्द्रिये न संवरं आपञ्जति । सोतेन सदं
सुत्वा ... पे०... धानेन गन्धं धायित्वा ... पे०...
जिङ्घाय रसं सायित्वा ... पे०... कायेन फोटुब्बं
फुसित्वा ... पे०... मनसा धम्मं विज्ञाय निमित्त- १५
गाही होति अनुव्यञ्जनगगाही; यत्वाधिकरणमेनं
मनिन्द्रियं असंबुत विहरन्तं अभिज्ञादोमनस्सा पापका
अकुसला धम्मा अन्वास्सवेष्यु, तस्स संवराय न
पटिपञ्जति न रक्खति मनिन्द्रियं मनिन्द्रिये न २०
संवरं आपञ्जति । या इमेसं छब्बं इन्द्रियानं
अगुत्ति अगोपना अनारक्खो असंवरो – अयं
वुच्चति 'इन्द्रियेसु अगुत्तद्वारता' ।

इमाय इन्द्रियेसु अगुत्तद्वारताय समन्बागतो पुगलो "इन्द्रियेसु
अगुत्तद्वारो" ।

(क) भोजने अमत्तञ्चू पुगलो

१४. कतमो च पुगलो भोजने अमत्तञ्चू ?

तथ्य कतमा भोजने अमत्तञ्चुता ?

B. 124

इघेकच्छो पुगलो अप्पटिसङ्गा अयोनिसो
आहारं आहारेति दवाय मदाय मण्डनाय विभूसनाय,
या तत्य असनुद्दिता अमत्तञ्जुता अप्पटिसङ्गा
भोजने – अयं वुच्चति ‘भोजने अमत्तञ्जुता’ ।

५ इमाय भोजने अमत्तञ्जुताय समन्वागतो पुगलो “भोजने
अमत्तञ्जु” ।

(द. क) मुटुस्सति पुगलो

१५ कतमो च पुगलो मुटुस्सति ?
तत्य कतमं मुटुस्सच्च ?

१० या अस्सति^१ अननुस्सति अप्पटिस्सति अस्सति^२
अस्सरणता^३ अधारणता पिलापनता^४ सम्मुसनता^५ –
इदं वुच्चति ‘मुटुस्सच्च’ ।

इमिना मुटुस्सच्चेन समन्वागतो पुगलो “मुटुस्सति” ।

(ख) असम्पजानो पुगलो

१६. कतमो च पुगलो असम्पजानो ?
तत्य कतमं असम्पजञ्जां ?

१५ यं अञ्जाणं अदस्सनं अनभिसमयो अननुबोधो
असम्बोधो अप्पटिवेधो असञ्जाहणा^६ अपरियोगाहणा
असमपेक्खणा अपच्चवेक्खणा अपच्चक्खकम्म^७
दुमेज्ज बाल्यं असम्पजञ्जां मोहो पमोहो सम्मोहो
अविज्जा अविज्जोधो अविज्जायोगो अविज्जानुसयो
अविज्जापरियुटानं अविज्जालञ्जी मोहो अकुसल-
मूलं – इदं वुच्चति ‘असम्पजञ्जां’ ।

इमिना असम्पजञ्जेन समन्वागतो पुगलो “असम्पजानो” ।

(६. क) सीलविपन्नो पुगलो

१७. कतमो च पुगलो सीलविपन्नो ?

१. मुटुस्सच्च – सी०, स्या०, एवमुपरि पि । २. अस्सति – सी०, रो०, एवमुपरि पि ।
३. रो० पीत्यके नत्यि । ४. असरणता – सी०, स्या०, रो० । ५. विलापनता – रो० ।
६. सम्मुसनता – सी०, रो० । ७. असञ्जाहणा – सी०, स्या०, रो०, एवमुपरि पि ।
८. अपच्चवेक्खकम्म – रो० ।

तत्य कतमा सीलविपत्ति ?

कायिको वीतिक्कमो वाचसिको वीतिक्कमो
कायिकवाचसिको वीतिक्कमो – अयं वुच्चति
सीलविपत्ति । सब्बं पि दुस्सील्यं सीलविपत्ति ।

इमाय सीलविपत्तिया^१ समन्नागतो पुगलो “सीलविपन्नो” । ५

(क) दिट्ठिविपन्नो पुगलो

१८. कतमो च पुगलो दिट्ठिविपन्नो ?

तत्य कतमा दिट्ठिविपत्ति ?

“नत्य दिन्नं, नत्य यिहं, नत्य हृतं, नत्य
सुक्तदुक्कटान्” कम्मानं फलं विपाको, नत्य अयं
लोको, नत्य परो लोको, नत्य माता, नत्य पिता, १८.
नत्य सत्ता श्रोपपातिका, नत्य लोके समणाह्याणा
सम्मगता^२ सम्माप्तिपन्ना ये इमं च लोकं परं
च लोकं सयं अभिङ्गा सञ्चक्षकत्वा पवेदेत्ती” ति –
या एवरूपा दिट्ठि दिट्ठिगतं दिट्ठिगहनं दिट्ठिकल्तारो
दिट्ठिविसूकायिक^३ दिट्ठिविपन्नितं दिट्ठिसंयोजनं १५
गाहो पटिगगाहो^४ अभिनिवेसो परामासो कुम्मगगो
मिञ्छापथो मिञ्छत्त तित्थायतन विपरियासगगाहो^५ –
अयं वुच्चति ‘दिट्ठिविपत्ति’ । सब्बा पि मिञ्छादिट्ठि
दिट्ठिविपत्ति ।

R. 22

B. 125

इमाय दिट्ठिविपत्तिया समन्नागतो पुगलो “दिट्ठिविपन्नो” । २०

(१०. क) अज्ञात्तसंयोजनो पुगलो

११. कतमो च पुगलो अज्ञात्तसंयोजनो ?

यस्स पुगलस्स पञ्चोरम्भागियानि संयोजनानि अप्पहीनानि
– अयं वुच्चति पुगलो “अज्ञात्तसंयोजनो” ।

(क) बहिद्वासंयोजनो पुगलो

२०. कतमो च पुगलो बहिद्वासंयोजनो ।

१. सीलविपत्ति – रो० । २. सीलविपत्ति – रो० । ३. सुक्तदुक्कटान – सी०; सुक्त-
दुक्कटान – स्या० । ४. समगता – रो० । ५. दिट्ठिविसूकायित – सी० । ६. पतिहाहो –
सी० । ७. विपरियेसगगाहो – सी०; विपरियेसगगाहो – स्या०, रो० ।

यस्स पुग्गलस्स पञ्चुद्भभागियानि संयोजनानि अप्पहीनानि –
अयं वुच्चति पुग्गलो “वहिद्वासंयोजनो” ।

(११. क) अक्कोधनो पुग्गलो

२१. कतमो च पुग्गलो अक्कोधनो ?

तत्य कतमो कोधो ?

५

यो कोधो कुज्जना कुज्जितत्तं दोसो दुस्सना
दुस्सितत्तं व्यापत्ति व्यापज्जना व्यापज्जितत्तं विरोधो
पटिविरोधो चण्डकं असुरोपो अनन्तमनता चित्तस्स
– अयं वुच्चति ‘कोधो’ ।

यस्स पुग्गलस्स अयं कोधो पहीनो – अयं वुच्चति पुग्गलो
१० “अक्कोधनो” ।

(ख) अनुपनाही पुग्गलो

२२. कतमो च पुग्गलो अनुपनाही ?

तत्य कतमो उपनाहो ?

१५

पुब्बकालं कोधो अपरकालं उपनाहो । यो
एवरूपो उपनाहो उपनन्धना उपनन्धितत्तं अद्वप्ना
ठप्ना सण्ठप्ना अनुससन्दना अनुप्पबन्धना दल्हीकम्मं
कोधस्स – अयं वुच्चति ‘उपनाहो’ ।

यस्स पुग्गलस्स अयं उपनाहो पहीनो – अयं वुच्चति पुग्गलो
“अनुपनाही” ।

(१२. क) अमक्खो पुग्गलो

२३. कतमो च पुग्गलो अमक्खो ?

तत्य कतमो मक्खो ?

२०

यो मक्खो मक्खायना मक्खायितत्तं निट्ठुरियं
निट्ठुरियकम्मं – अयं वुच्चति ‘मक्खो’ ।

यस्स पुग्गलस्स अयं मक्खो पहीनो – अयं वुच्चति पुग्गलो
“अमक्खो” ।

(ख) अपळासी पुग्गलो

२४. कतमो च पुग्गलो अपळासी ?

२५

तत्थ कतमो पळासो ?

यो पळासो पळासायना पळासायिततं पळासाहारो
विवादद्वान् युगमग्नाहो अप्पटिनिस्सम्भो – अयं वुच्चति
'पळासो' ।

यस्स पुगलस्स अयं पळासो पहीनो – अयं वुच्चति पुगलो ५
'अपळासी' ।

(१३ क) अनिस्सुकी पुगलो

२५. कतमो च पुगलो अनिस्सुकी ?

तत्थ कतमा इस्सा ?

या परलाभसक्कारगणकारभाननवन्दनपूजनामु
इस्सा इस्सायना इस्सायिततं उसूया उसूयना १०
उसूयिततं – अयं वुच्चति 'इस्सा' ।

यस्स पुगलस्स अयं इस्सा पहीना – अयं वुच्चति पुगलो
'अनिस्सुकी' ।

(ख) अमच्छरी पुगलो

२६. कतमो च पुगलो अमच्छरी ?

तत्थ कतमं मच्छरियं ?

पञ्च मच्छरियानि – आवासमच्छरिय, कुल-
मच्छरियं, लाभमच्छरियं, वण्णमच्छरियं, घम्म-
मच्छरियं । यं एवरूपं मच्छेरं मच्छरायना
मच्छरायिततं वेविच्छें कदरियं कटुकञ्चुकता
अगगहिततं चित्तस्स – इदं वुच्चति 'मच्छरिय' । २०

यस्स पुगलस्स इदं मच्छरियं पहीनं – अयं वुच्चति पुगलो
'अमच्छरी' ।

(१४. क) असठो पुगलो

२७. कतमो च पुगलो असठो ?

तत्थ कतमं साठेय्यं ?

इधेकच्चो सठो होति परिसठो । यं तत्थ २५

१. पुगलो सठो – सी०, रो०; पुगलो सठो – स्या० ।

सठं सठता साठेय्यं कवकरता कवकरियं परिक्खतता
परिक्खतियं — इदं वुच्चति ‘साठेय्यं’ ।
यस्स पुगलस्स इदं साठेय्यं पहीनं — अयं वुच्चति पुगलो
“असठो” ।

(क) अमायावी पुगलो

२८ कतमो च पुगलो अमायावी ?
तत्य कतमा माया ?

इधे कच्छो पुगलो कायेन दुच्चरितं चरित्वा
बाचाय दुच्चरितं चरित्वा मनसा दुच्चरितं चरित्वा
तस्स पटिच्छादनहेतु पापिकं इच्छं पणिदहति ।
“मा म जञ्ज्ञा” ति इच्छति । “मा मं जञ्ज्ञा”
ति सङ्कृप्ति । “मा मं जञ्ज्ञा” ति वाचं
भासति । “मा म जञ्ज्ञा” ति कायेन परवक-
मति । या एवरूपा माया मायाविता अच्छासरा^१
वञ्चना निकति विकिरणा^२ परिहरणा गूहना
परिगूहना छादना पटिच्छादना^३ अनुत्तानीकम्मं
अनाविकम्मं वोच्छादना^४ पापकिरिया — अयं
वुच्चति ‘माया’ ।

यस्स पुगलस्स अयं माया पहीना — अयं वुच्चति पुगलो
“अमायावी” ।

(१५. क) हिरिमा पुगलो

२९ कतमो च पुगलो हिरिमा ?
तत्य कतमा “हिरी” ?

यं हिरीयति^५ हिरियतब्बेन हिरीयति पापकानं
अकुसलानं धम्मानं समापत्तिया — अयं वुच्चति
‘हिरी’ ।

इमाय हिरिया समझागतो पुगलो “हिरिमा” ।

१ अच्छसरा — सी० । २ विकिरणा — सी०, विकीरणा — स्या०; निकरणा —
रो० । ३ परिच्छादना — सी०, परिच्छादना — स्या०, रो० । ४ विच्छादना — रो० ।
५—६ कतम् हिरि — स्या० । ६ हिरि हिरीयति — सी०, हिरियति — स्या०, रो० ।

(क) ओत्तप्पी पुगलो

३०. कतमो च पुगलो ओत्तप्पी ?

तथ्य कतमं ओत्तप्पं ?

यं ओत्तप्पति ओत्तप्पितब्देन ओत्तप्पति पापकानं
अकुसलानं धम्मानं समापत्तिया – इदं वुच्चति
'ओत्तप्पं' ।

इमिना ओत्तप्पेन समन्वागतो पुगलो "ओत्तप्पी" ।

5

(१६ क) सुवचो पुगलो

३१. कतमो च पुगलो सुवचो ?

तथ्य कतमा सोवचस्सता ?

सहधम्मिके वुच्चमाने सोवचस्सायं सोवचस्सियं
सोवचस्सता अविप्पटिकूलगाहिता^१ अविपच्च- १०
नीकसातता सादरिय^२ सादरियता^३ सगारवता
सप्पतिस्सवता^४ – अयं वुच्चति 'सोवचस्सता' ।

इमाय सोवचस्सताय समन्वागतो पुगलो "सुवचो" ।

(ख) कल्याणमित्तो पुगलो

३२. कतमो च पुगलो कल्याणमित्तो ?

तथ्य कतमा कल्याणमित्तता ?

15

ये ते पुगला सद्वा सीलवन्तो बहुस्सुता
चागवन्तो पञ्जावन्तो, या तेसं सेवना निसेवना
संसेवना भजना सम्भजना भत्ति सम्भत्ति
सम्पवङ्कुता – अयं वुच्चति 'कल्याणमित्तता' ।

इमाय कल्याणमित्तताय समन्वागतो पुगलो "कल्याणमित्तो" । २०

(१७ क) इन्द्रियेसु गुत्तद्वारो पुगलो

३३. कतमो च पुगलो इन्द्रियेसु गुत्तद्वारो ?

तथ्य कतमा इन्द्रियेसु गुत्तद्वारता ?

१ अविप्पटिकूलगाहिता – सी०, अप्पटिकूलगाहिता – स्या०, रो० । २-२, मी०
पौष्टके नत्य; ० सादरता – स्या० । ३ सप्पटिस्सवता – स्या०, रो० ।

इधेकच्चो पुगलो चकखुना रूपं दिस्वा न
निमित्तगाही होति नानुव्यञ्जनगाही, यत्वाधि-
करणमेन चकखुन्द्रिय असंबुत विहरन्तं अभिज्ञा-
दोमनस्सा पापका अकुसला धम्मा अन्वास्सवेष्य,
तस्स संवराय पटिपज्जति रक्खति चकखुन्द्रियं
चकखुन्द्रिये सवर आपज्जति । सोतेन सदं सुत्वा
... पे० धानेन गन्ध धायित्वा . पे० .. जिब्धाय
रसं सायित्वा पे० कायेन फोटुब्बं फुसित्वा
पे० मनमा धम्म विज्ञाय न निमित्तगाही होति
नानुव्यञ्जनगाही, यत्वाधिकरणमेन मनिन्द्रियं
असंबुत विहरन्तं अभिज्ञादोमनस्सा पापका अकुसला
धम्मा अन्वास्सवेष्य, तस्स संवराय पटिपज्जति
रक्खति मनिन्द्रिय मनिन्द्रिये सवर आपज्जति ।
या इमेस छब्र इन्द्रियान गुत्ति गोपना आरक्खो
संवरो – अय बुच्चति ‘इन्द्रियेमु गुत्तद्वारता’ ।

R 25 15 इमाय इन्द्रियेमु गुत्तद्वारताय समन्वागतो पुगलो “इन्द्रियेमु
गुत्तद्वारो” ।

(ख) भोजने मत्तञ्चू पुगलो

३४ कतमो च पुगलो भोजने मत्तञ्चू ?

तथ्य कलभा भोजने मत्तञ्चूता ?

इधेकच्चो पुगलो पटिसङ्खा योनिसो आहारं
आहारेति – “नेव दवाय, न मदाय, न मण्डनाय, न
विभूसनाय, यावदेव इमस्म कायस्स ठितिया यापनाय
विहिसूपरतिया” ब्रह्मचर्णियानुग्रहाय । इति पुराणं
च वेदन पटिहङ्कामि, नव च वेदन न उप्पादेस्सामि,
यात्रा च मे भविस्मति अनवज्जता च फासुविहारे
चा” ति । या तथ्य सन्तुष्टिता मत्तञ्चूता पटिसङ्खा
भोजने – अय बुच्चति ‘भोजने मत्तञ्चूता’ ।

इमाय भोजने मत्तञ्जुताय समन्नागतो पुगलो “भोजने मत्तञ्जू” ।

(१८. क) उपट्टितस्सति पुगलो

३५ कतमो च पुगलो उपट्टितस्सति ?

तथ्य कतमा सति ?

या सति अनुस्सति पटिस्सति सति सरणता ५

धारणता अपिलापनता असम्मुसनता’ सति सतिन्द्रियं

सतिवल सम्मासति – अय वुच्चति ‘सति’ ।

इमाय सतिया समन्नागतो पुगलो “उपट्टितस्सति” ।

(ख) सम्पजानो पुगलो

३६ कतमो च पुगलो सम्पजानो ?

तथ्य कतम सम्पजञ्जन ?

10

या पञ्जा पजानना विचयो पविचयो धम्म-

विचयो सल्लक्खणा उपलक्खणा पञ्चुपलक्खणा^१

पण्डिच्चं कोसल्ल नेपुञ्जा वेभव्या’ चिन्ता उप-

परिक्षा भूरी मेधा परिणायिका विपस्सना सम्पजञ्जन

पतोदो पञ्जा पञ्जिन्द्रिय पञ्जाबलं पञ्जासत्थ

पञ्जापासादो^२ पञ्जाआलोको पञ्जाओभासो

पञ्जापज्जोतो पञ्जारतन अमोहो धम्मविचयो

सम्मादिट्टि – इदं वुच्चति ‘सम्पजञ्जन’ ।

15

इमिना सम्पजञ्जन समन्नागतो पुगलो “सम्पजानो” ।

(१९. क) सीलसम्पन्नो पुगलो

३७ कतमो च पुगलो सीलसम्पन्नो ?

तथ्य कतमा सीलसम्पदा ?

20

कायिको अवीतिकमो वाचसिको अवीतिकमो

कायिकवाचसिको अवीतिकमो – अय वुच्चति

‘सीलसम्पदा’ । सब्बो पि सीलसंवरो सीलसम्पदा ।

इमाय सीलसम्पदाय समन्नागतो पुगलो “सीलसम्पन्नो” ।

25

१. अपमूसनता – सी० । २. पञ्चुपलक्खणा – सी० । ३. वेभव्या – सी०, रो० ।

४. पञ्जापसादो – रो० ।

R. 26

(ख) दिट्ठिसम्पन्नो पुगलो

३६ कतमो च पुगलो दिट्ठिसम्पन्नो ?

तत्य कतमा दिट्ठिसम्पदा ?

“अत्थ दिन्न, अत्थ यिदुं, अत्थ हुतं, अत्थ
 सुकतदुक्कटान कम्मान फल विपाको, अत्थ अय
 ५ लोको, अत्थ परो लोको, अत्थ माता, अत्थ पिता,
 अत्थ सत्ता ओपपातिका, अत्थ लोके समणब्राह्मणा
 सम्मगता” सम्मापटिपन्ना ये इमं च लोकं पर
 च लोकं सय अभिज्ञा सच्छक्तवा पवेदेत्ती”
 ति । या एवरूपा पञ्ज्ञा पजानना ... पै० ...

10

अमोहो धम्मविचयो सम्मादिट्ठि – अयं वुच्चति
 ‘दिट्ठिसम्पदा’ । सब्बा पि सम्मादिट्ठि दिट्ठिसम्पदा ।

इमाय दिट्ठिसम्पदाय समन्वागतो पुगलो “दिट्ठिसम्पन्नो” ।

(२०) द्वे दुल्लभा पुगला

३६ कतमे द्वे पुगला दुल्लभा लोकस्मि ?

यो च पुब्वकारी, यो च कतञ्चु कतवेदी – इमे द्वे पुगला
 15 दुल्लभा लोकस्मि ।

(२१) द्वे दुत्तप्या पुगला

B. 129

४० कतमे द्वे पुगला दुत्तप्या ?

यो च लद्ध लद्ध निकिखपति, यो च लद्धं लद्धं विस्सज्जेति^१ – इमे
 द्वे पुगला “दुत्तप्या” ।

(२२) द्वे सुतप्या पुगला

४१. कतमे द्वे पुगला सुतप्या ?

यो च लद्ध लद्ध न निकिखपति, यो च लद्धं लद्धं न विस्सज्जेति –
 इमे द्वे पुगला “सुतप्या” ।

(२३) द्विन्नं आसवा वडुन्ति

४२ कतमेसं द्विन्नं पुगलानं आसवा वडुन्ति ?

^१ समगता – रो० । २ विस्सज्जेति – स्था०, रो० ।

यो च न कुकुच्चायितव्व कुकुच्चायति, यो च कुकुच्चायितव्वं न कुकुच्चायति – इमेसं द्विन्नं पुगलानं आसवा वडुन्ति ।

(२४) द्विन्नं आसवा न वडुन्ति

४३ कतमस द्विन्नं पुगलानं आसवा न वडुन्ति ?

यो च न कुकुच्चायितव्वं न कुकुच्चायति, यो च कुकुच्चायितव्वं कुकुच्चायति – इमेस द्विन्नं पुगलानं आसवा न वडुन्ति । 5

(२५ क) हीनाधिमुत्तो पुगलो

४४ कतमो च पुगलो हीनाधिमुत्तो ?

इधेकच्चो पुगलो दुस्सीलो होति पापधम्मो । सो अब्जं दुस्सील पापधम्म संवति भजति परिरूपासति । अयं वुच्चति पुगलो “हीनाधिमुत्तो” ।

(ख) पणीताधिमुत्तो पुगलो

४५. कतमो च पुगलो पणीताधिमुत्तो ? 10

इधेकच्चो पुगलो सीलवा होति कल्याणधम्मो । सो अब्जं सीलवन्त कल्याणधम्म संवति भजति परिरूपासति । अयं वुच्चति पुगलो “पणीताधिमुत्तो” ।

(२६ क-ख) तित्तो पुगलो तप्पेता च

४६ कतमो च पुगलो तित्तो ? R 27

पच्चेकसम्बुद्धो^१ ये च तथागतस्स सावका अरहन्तो तित्ता । 15 सम्मासम्बुद्धो तित्तो च तप्पेता च* ।

दुकनिदेसो ।

^१ पच्चेन्द्रबुद्धो – सी० । * ‘अयं वुच्चति पुगलां तित्तो’ ति सी० पोत्तवेः भविको पाठो दिस्सति ।

६ ३ तिकपुगालपञ्चति

(१ क) निरासो पुगलो

१ कतमो च पुगलो निगसो ?

- B. 130 इधेकच्चो पुगलो दुस्सीलो होति पापधम्मो असुचि सङ्कस्सर-
समाचारो पटिच्छ्रवकमन्तो असमणो^१ मणणपटिङ्ग्बो अब्रह्यचारी
ब्रह्यचारिपटिङ्ग्बो^२ अन्तोपूति^३ अवस्मुनो कसम्बुजातो^४ । सो मुणाति –
५ “इत्थन्नामो किर भिक्खु आसवान खया अनासव चेतोविमुत्ति पञ्जा-
विमुत्ति दिट्टेव धम्मे सय अभिङ्गा सच्छिकत्वा उपसम्पज्ज विहरती”
ति । तस्स न एव होति – “कुदास्मु^५ नामाह पि आसवान खया अनासव
चेतोविमुत्ति पञ्जाविमुत्ति दिट्टेव धम्मे सय अभिङ्गा सच्छिकत्वा
उपसम्पज्ज विहरिस्सामी” ति । अय वुच्चति पुगलो “निरासो” ।

(ख) आससो पुगलो

१० २ कतमो च पुगलो आससो ?

- इधेकच्चो पुगलो भीलवा होनि कल्याणधम्मो । सो मुणाति –
“इत्थन्नामो किर भिक्खु आसवान खया अनासव चेतोविमुत्ति पञ्जा-
विमुत्ति दिट्टेव धम्मे सय अभिङ्गा मच्छिकत्वा उपसम्पज्ज विहरती”
ति । तस्स एव होति – “कुदास्मु नामाह पि आसवान खया अनासव
१५ चेतोविमुत्ति पञ्जाविमुत्ति दिट्टेव धम्मे सय अभिङ्गा सच्छिकत्वा
उपसम्पज्ज विहरिस्सामी” ति । अय वुच्चति पुगलो “आससो” ।

(ग) विगतासो पुगलो

३ कतमो च पुगलो विगतासो ?

- इधेकच्चो पुगलो आसवान खया अनासव चेतोविमुत्ति पञ्जा-
विमुत्ति दिट्टेव धम्मे सय अभिङ्गा मच्छिकत्वा उपसम्पज्ज विहरती ।
२० सो मुणाति – “इत्थन्नामो किर भिक्खु आसवानं खया अनासव चेतो-
विमुत्ति पञ्जाविमुत्ति दिट्टेव धम्मे सय अभिङ्गा सच्छिकत्वा उप-

^१ असमणो – रो० । ^२ ब्रह्यचारीपटिङ्ग्बो – सी०, स्था०, रो० । ^३ अन्तो-
पूती – रो० । ^४ कसम्बुजातो – स्था०, रो० । ^५ कुदास्मु – सी०, एवमुपरि पि ।

सम्पञ्ज्ज विहरती” ति । तस्स न एवं होति – “कुदास्यु नामाहं पि आसवान खया अनासवं चेतोविमुत्ति पञ्चाविमुत्ति दिद्वेव धम्मे सयं अभिञ्चा सच्छक्तवा उपसम्पञ्ज विहरिस्मामी” ति । तं किस्स हेतु ? या हिस्स पुब्बे अविमुत्तस्व विमुत्तासा, सा पटिप्पस्सद्वा । अयं वुच्चति पुगलो “विगतासो” ।

5

(२) तयो गिलानूपमा पुगला

४. तत्थ कतमे तयो गिलानूपमा पुगला ?

तयो गिलाना – (१) इधेकच्चो गिलानो लभन्तो वा सप्पायानि भोजनानि अलभन्तो वा सप्पायानि भोजनानि, लभन्तो वा सप्पायानि भेसज्जानि अलभन्तो वा सप्पायानि भेसज्जानि, लभन्तो वा पतिरूप^१ उपट्राक अलभन्तो वा पतिरूपं उपट्राक, नंव वुद्वाति तम्हा आबाधा ।

R 28

10

(२) इध पनेकच्चो गिलानो लभन्तो वा सप्पायानि भोजनानि अलभन्तो वा सप्पायानि भोजनानि, लभन्तो वा सप्पायानि भेसज्जानि अलभन्तो वा सप्पायानि भेसज्जानि, लभन्तो वा पतिरूप उपट्राकं अलभन्तो वा पतिरूप उपट्राक, वुद्वाति तम्हा आबाधा ।

B 131

(३) इध पनेकच्चो गिलानो लभन्तो सप्पायानि भोजनानि नो अलभन्तो, लभन्तो सप्पायानि भेसज्जानि नो अलभन्तो, लभन्तो पतिरूप उपट्राकं नो अलभन्तो, वुद्वाति तम्हा आबाधा ।

तत्र य्वायं गिलानो लभन्तो सप्पायानि भोजनानि नो अलभन्तो, लभन्तो सप्पायानि भेसज्जानि नो अलभन्तो, लभन्तो पतिरूपं उपट्राकं नो अलभन्तो, वुद्वाति तम्हा आबाधा, इमं गिलानं पटिच्च भगवता^२ गिलानभत्त अनुञ्चात गिलानभेसज्ज अनुञ्चातं गिलानुपट्राको अनुञ्चातो । इम च पन गिलानं पटिच्च अञ्च्चे पि गिलाना उपट्रातब्बा ।

20

एवमेव^३ तयो गिलानूपमा पुगला सन्तो सविज्जमाना लोकस्मि । कतमे तयो ? (१) इधेकच्चो पुगलो लभन्तो वा तथागतं दस्सनाय अलभन्तो वा तथागत दस्सनाय, लभन्तो वा तथागतप्पवेदितं धम्मविनयं सवणाय^४ अलभन्तो वा तथागतप्पवेदितं धम्मविनयं सवणाय, नेव श्रोककमति नियामं कुसलेसु धम्मेषु सम्मत ।

25

१. पटिरूप – स्याऽ, रो०, एवमुपरि पि । २. नी० पौत्रे नति । ३. एवमेव – सी०, स्याऽ । ४. मवनाय – स्याऽ, एवमुपरि पि ।

(२) इधं पनेकच्चो पुण्यलो लभन्तो वा तथागतं दस्सनाय अलभन्तो वा तथागत दस्सनाय, लभन्तो वा तथागतप्पवेदित धम्मविनयं सवणाय अलभन्तो वा तथागतप्पवेदित धम्मविनयं सवणाय, ओक्कमति नियाम कुसलेसु धम्मेसु सम्मते ।

५ (३) इधं पनेकच्चो पुण्यलो लभन्तो तथागतं दस्सनाय नो अलभन्तो, लभन्तो तथागतप्पवेदित धम्मविनयं सवणाय नो अलभन्तो, ओक्कमति नियाम कुसलेसु धम्मेसु सम्मते ।

B 132 तत्र व्याय पुण्यलो लभन्तो तथागत दस्सनाय नो अलभन्तो, लभन्तो तथागतप्पवेदित धम्मविनय सवणाय नो अलभन्तो, ओक्कमति
R 29 १० नियाम कुसलेसु धम्मेसु सम्मते, इम पुण्यल पटिच्च भगवता धम्मदेसना अनुच्छाता, हम च पुण्यलं पटिच्च अञ्जेमं पि धम्मो देसेनव्वो । इमे तयो गिलानूपमा पुण्यला सन्तो मविज्जमाना लोकस्मि ।

(३ क) कायसक्खी पुण्यलो

५. कतमो च पुण्यलो कायसक्खी ?

इधेकच्चो पुण्यलो अटु विमोक्षे कायेन फुसित्वा॑ विहरति,
१५ पञ्जाय चस्स दिस्वा एकच्चे आसवा परिक्खीणा होन्ति – अय वुच्चति पुण्यलो “कायसक्खी” ।

(ख) दिट्ठिप्पत्तो पुण्यलो

६. कतमो च पुण्यलो दिट्ठिप्पत्तो ?

इधेकच्चो पुण्यलो “इदं दुक्खं” ति यथाभूत पजानाति, “अय दुक्खसमुदयो” ति यथाभूत पजानाति, “प्रय दुक्खनिरोधो” ति यथाभूत
२० पजानाति, “अय दुक्खनिरोधगमिनी पटिपदा” ति यथाभूत पजानाति, तथागतप्पवेदिता चस्स धम्मा पञ्जाय वोद्विटा होन्ति वोचरिता । पञ्जाय चस्स दिस्वा एकच्चे आसवा परिक्खीणा होन्ति । अयं वुच्चति पुण्यलो “दिट्ठिप्पत्तो” ।

(ग) सद्वाविमुत्तो पुण्यलो

७. कतमो च पुण्यलो सद्वाविमुत्तो ?

इधेकच्चो पुण्यलो “इदं दुक्खं” ति यथाभूतं पजानाति . पै० .

^१ पन पुण्यलं – सी०, म्या० रो० । २ फस्मित्वा – मी०, एबमुपरि पि ।

तथागतप्यवेदिता चस्स घम्मा पञ्जाय बोदिट्टा होन्ति बोचरिता,
पञ्जाय चस्स दिस्वा एकच्चे आसवा परिक्खीणा होन्ति, नो च खो
यथादिट्टिप्पत्तस्स । अयं बुच्चति पुगलो “सद्धाविमुत्तो” ।

(४. क) गूढभाणी पुगलो

६ कतमो च पुगलो गूढभाणी ?

इधेकच्चो पुगलो मुसावादी होति । सभगतो वा परिसगतो ५
वा आतिमज्जगतो वा पूगमज्जगतो वा राजकुलमज्जगतो वा अभिनीतो
सक्रिखपुट्ठो – “एहम्भो”, पुरिस, य जानासि तं वदेही” ति, सो अजानं
वा आहै – “जानामी” ति, जान वा आह – “न जानामी” ति, अपस्सं
वा आह – “पस्सामी” ति, पस्सं वा आह – “न पस्सामी” ति । इति
अत्तहेतु वा परहेतु वा आमिसकिञ्चक्खहेतु वा सम्पजानमुसा भासिता १०
होति । अयं बुच्चति पुगलो “गूढभाणी” ।

(ख) पुण्फभाणी पुगलो

६ कतमो च पुगलो पुण्फभाणी ?

B 133

इधेकच्चो पुगलो मुसावाद पहाय मुसावादा पटिविरतो होति,
सभगतो वा परिसगतो वा आतिमज्जगतो वा पूगमज्जगतो वा राज-
कुलमज्जगतो वा अभिनीतो सक्रिखपुट्ठो – “एहम्भो, पुरिस, य जानासि १५
त वदेही” ति, सो अजानं वा आह – “न जानामी” ति, जानं वा आह –
“जानामी” ति, अपस्सं वा आह – “न पस्सामी” ति, पस्सं वा आह –
“पस्सामी” ति । इति अत्तहेतु वा परहेतु वा आमिसकिञ्चक्खहेतु
वा न सम्पजानमुसा भासिता होति । अयं बुच्चति पुगलो “पुण्फभाणी” ।

(ग) मधुभाणी पुगलो

१०. कतमो च पुगलो मधुभाणी ?

20

इधेकच्चो पुगलो या सा वाचा नेला^१ कण्णमुखा पेमनिया^२
हदयज्जमा पोरी बहुजनकन्ता बहुजनमनापा, तथारूपि वाचं भासिता
होति । अयं बुच्चति पुगलो “मधुभाणी” ।

R. 30

१ एहि भो – स्या०, रो० । २ आह – सी०, रो० एवमुपरिपि । ३. नेला – स्या०,
रो० । ४ पेमनिया – स्या० ।

(५. क) अरुकूपमचित्तो पुगलो

११. कतमो च पुगलो अरुकूपमचित्तो ?

इधेकच्चो पुगलो कोधनो होति उपायासबहुलो, अप्पं पि वृत्तो समानो अभिसज्जति कुप्पति व्यापज्जति पतित्थीयति^१, कोपं च दोसं च अप्पच्चयं च पातुकरोति । सेयथापि नाम दुद्गारुको कट्टेन वा ५ कठलाय वा घट्टितो भिय्योसो मत्ताय आसव देति, एवमेवं इधेकच्चो पुगलो कोधनो होति उपायासबहुलो, अप्पं पि वृत्तो समानो अभिसज्जति कुप्पति व्यापज्जति पतित्थीयति, कोपं च दोसं च अप्पच्चयं च पातुकरोति । अय वुच्चति पुगलो “अरुकूपमचित्तो” ।

(ख) विज्जूपमचित्तो पुगलो

१२. कतमो च पुगलो विज्जूपमचित्तो ?

१० इधेकच्चो पुगलो “इदं दुक्खं” ति यथाभूतं पजानाति, “अयं दुक्खसमुदयो” ति यथाभूतं पजानाति, “अयं दुक्खनिरोधो” ति यथाभूतं पजानाति, “अयं दुक्खनिरोधगामिनी पटिपदा” ति यथाभूतं पजानाति । सेयथापि नाम चक्खुमा पुरिसो रत्नन्धकारतिमिसाय^२ विजज्ञत्तरिकाय रूपानि पस्सेय, एवमेवं इधेकच्चो पुगलो “इदं दुक्खं” ति यथाभूतं १५ पजानाति, “अयं दुक्खसमुदयो” ति यथाभूतं पजानाति, “अयं दुक्ख-निरोधो” ति यथाभूतं पजानाति, “अयं दुक्खनिरोधगामिनी पटिपदा” ति यथाभूतं पजानाति । अय वुच्चति पुगलो “विज्जूपमचित्तो” ।

(ग) वजिरूपमचित्तो पुगलो

१३. कतमो च पुगलो वजिरूपमचित्तो ?

इधेकच्चो पुगलो आसवान खया अनासव चेतोविमुत्ति पञ्ज्ञा-२० विमुति दिट्टेव धर्मे सय अभिञ्जा सच्छिकत्वा उपसम्पज्ज विहरति । सेयथापि नाम वजिरस्स नत्थि किञ्चिच अभेज्ज मणि^३ वा पासाणो^४ वा, एवमेवं इधेकच्चो पुगलो आसवानं खया अनासवं चेतोविमुत्ति पञ्ज्ञा-विमुति दिट्टेव धर्मे सय अभिञ्जा सच्छिकत्वा उपसम्पज्ज विहरति । अय वुच्चति पुगलो “वजिरूपमचित्तो” ।

^१ पतित्थीयति – स्था०, रो०, एवमुपरि पि । ^२ रत्नन्धकारतिमिसाय – सी० ।

^३ मणि – सी०, नाम मणि – स्था० । ^४ पासाणो – सी० ।

(६. क) अन्धो पुगलो

१४. कतमो च पुगलो अन्धो ?

इधेकच्चस्स पुगलस्स तथारूपं चकखु न होति यथारूपेन चकखुना अनधिगतं वा भोगं अधिगच्छेय्य, अधिगतं वा भोगं फाति करेय्य; तथारूपं पिस्स' चकखु न होति यथारूपेन चकखुना कुसलाकुसले धम्मे जानेय्य, सावज्जानवज्जे धम्मे जानेय्य, हीनप्पणीते धम्मे जानेय्य, कण्ह-^५ सुककसप्पटिभागे धम्मे जानेय्य। अयं बुच्चति पुगलो “अन्धो” !

(ख) एकचकखु पुगलो

१५. कतमो च पुगलो एकचकखु ?

इधेकच्चस्स पुगलस्स तथारूपं चकखु होति, यथारूपेन चकखुना अनधिगतं वा भोगं अधिगच्छेय्य, अधिगतं वा भोगं फाति करेय्य;^{३1} तथारूपं पिस्स चकखु न होति यथारूपेन चकखुना कुसलाकुसले धम्मे^{१०} जानेय्य, सावज्जानवज्जे धम्मे जानेय्य, हीनप्पणीते धम्मे जानेय्य, कण्ह-सुककसप्पटिभागे धम्मे जानेय्य। अयं बुच्चति पुगलो “एकचकखु” !

(ग) द्विचकखु पुगलो

१६. कतमो च पुगलो द्विचकखु ?

इधेकच्चस्स पुगलस्स तथारूपं चकखु होति यथारूपेन चकখुना अनधिगतं वा भोगं अधिगच्छेय्य, अधिगतं वा भोगं फाति करेय्य; तथारूपं पिस्स चकখु होति यथारूपेन चकখुना कुसलाकुसले धम्मे जानेय्य, सावज्जानवज्जे धम्मे जानेय्य, हीनप्पणीते धम्मे जानेय्य, कण्ह-^{१५} सुककसप्पटिभागे धम्मे जानेय्य। अयं बुच्चति पुगलो “द्विचकखु” !

(७. क) अबकुज्जपञ्चो पुगलो

१७. कतमो च पुगलो अबकुज्जपञ्चो ?

इधेकच्चो पुगलो आरामं गन्ता^१ होति अभिकखणं भिकखूनं^{२०} सन्तिके धम्मस्सवणाय^२। तस्स भिकखू धम्मं देसेन्ति आदिकल्याण मज्जेकल्याणं परियोसानकल्याणं सात्थं सब्यञ्जनं, केवलपरिपुणं परिसुद्धं ब्रह्मचरियं पकासेन्ति। सो तर्स्मि आसने निसिन्नो तस्सा कथाय

B 135

१. पतस्स - सी०। २. गतो - सी०, गम्ब्वा - स्या०, रो०। ३. धम्मसवणाय - सी०; धम्मस्सवनाय - स्या०, धम्मसवनाय - रो०।

नेव आदिं मनसि करोति, न मज्जं मनसि करोति, न परियोसानं मनसि करोति । बुद्धितो पि तम्हा आसना तस्सा कथाय नेव आदिं मनसि करोति, न मज्जं मनसि करोति, न परियोसानं मनसि करोति । सेव्यथापि नाम कुम्भो निकुञ्जो^१ तत्र उदकं आसित्तं विवट्टुति^२, नो सण्ठाति; एवमेवं ५ इधेकच्चो पुगलो आरामं गन्ता होति अभिक्खणं भिक्खूनं सन्ति के धम्मस्सवणाय । तस्स भिक्खू धम्मं देसेन्ति आदिकल्याणं मज्जेकल्याणं परियोसानकल्याणं सात्थं सव्यञ्जन, केवलपरिपुण्णं परिसुद्धं ब्रह्मचरियं पकासेन्ति । सो तस्मि आसने निमिन्नो तस्सा कथाय नेव आदिं मनसि करोति, न मज्जं मनसि करोति, न परियोसानं मनसि करोति । बुद्धितो १० पि तम्हा आसना तस्सा कथाय नेव आदिं मनसि करोति, न मज्जं मनसि करोति, न परियोसानं मनसि करोति । अयं वुच्चति पुगलो “अवकुञ्जपञ्चो” ।

(ब) उच्छङ्खपञ्चो पुगलो

१८ कतमो च पुगलो उच्छङ्खपञ्चो^३ ?

इधेकच्चो पुगलो आरामं गन्ता होति अभिक्खणं भिक्खूनं सन्ति के धम्मस्सवणाय । तस्स भिक्खू धम्मं देसेन्ति आदिकल्याणं मज्जेकल्याणं परियोसानकल्याणं सात्थं सव्यञ्जन, केवलपरिपुण्णं परिसुद्धं ब्रह्मचरियं पकासेन्ति । सो तस्मि आसने निमिन्नो तस्सा कथाय आदि पि मनसि करोति, मज्जं पि मनसि करोति, परियोसानं पि मनसि करोति । बुद्धितो च खो तम्हा आसना तस्सा कथाय नेव आदिं मनसि करोति, २० न मज्जं मनसि करोति, न परियोसानं मनसि करोति । सेव्यथापि नाम पुरिस्स्स उच्छङ्खे^४ नानाखण्जकानि आकिण्णानि – तिला तण्डुला भोदका बदरा । सो तम्हा आसना बुद्धहन्तो सतिसम्मोसा पकिरेय । एवमेव इधेकच्चो पुगलो आरामं गन्ता होति अभिक्खणं भिक्खूनं सन्ति के धम्मस्सवणाय । तस्स भिक्खू धम्मं देसेन्ति आदिकल्याणं मज्जेकल्याणं परियोसानकल्याणं सात्थं सव्यञ्जन, केवलपरिपुण्णं परिसुद्धं ब्रह्मचरियं पकासेन्ति । सो तस्मि आसने निमिन्नो तस्सा कथाय आदि पि मनसि करोति, मज्जं पि मनसि करोति, परियोसानं पि मनसि करोति ।

१ निकुञ्जो – स्याऽ । २ विवत्तति – स्याऽ, रोऽ । ३ उच्छङ्खपञ्चो – स्याऽ ।

४ उच्छङ्खे पि – स्याऽ ।

वुद्धितो च^४ खो^५ तम्हा आसना तस्सा कथाय नेव आदि पि मनसि करोति, न मज्जं^६ पि मनसि करोति, न परियोसानं पि मनसि करोति । अयं वुच्चति पुगलो “उच्छङ्गपञ्चो” ।

(ग) पुष्टुपञ्चो पुगलो

१६. कतमो च पुगलो पुष्टुपञ्चो ?

इधेकच्चो पुगलो आराम गन्ता होति अभिक्षणं भिक्खूनं^५ सन्ति के धम्मस्वर्णाय । तस्स भिक्खू धम्मं देसेन्ति आदिकल्याणं मज्जेकल्याणं परियोसानकल्याणं सात्थं सब्यञ्जनं, केवलपरिपुण्णं परिसुद्धं ब्रह्मचरियं पकासेन्ति । सो तस्मि आसने निसिन्नो तस्सा कथाय आदि पि मनसि करोति, मज्जं पि मनसि करोति, परियोसानं पि मनसि करोति । वुद्धितो पि तम्हा आसना तस्सा कथाय आदि पि मनसि करोति, मज्जं पि मनसि करोति, परियोसानं पि मनसि करोति । सेव्यथापि नाम कुम्भो उकुज्जो तत्र^७ उदकं आसित्तं सण्ठाति, नो विवट्टति; एवमेवं इधेकच्चो पुगलो आरामं गन्ता होन्ति अभिक्षणं भिक्खूनं सन्ति के धम्मस्वर्णाय । तस्स भिक्खू धम्मं देसेन्ति आदिकल्याणं मज्जेकल्याणं परियोसानकल्याणं सात्थं सब्यञ्जनं, केवलपरिपुण्णं परिसुद्धं ब्रह्मचरियं पकासेन्ति । सो तस्मि आसने निसिन्नो तस्सा कथाय आदि पि मनसि करोति, मज्जं पि मनसि करोति, परियोसानं पि मनसि करोति । वुद्धितो पि तम्हा आसना तस्सा कथाय आदि पि मनसि करोति, मज्जं पि मनसि करोति, परियोसानं पि मनसि करोति । अयं वुच्चति पुगलो “पुष्टुपञ्चो” ।^{२०}

(द. क) कामेसु च भवेसु च अवीतरागो पुगलो

२०. कतमो च पुगलो कामेसु च भवेसु च अवीतरागो ?

सोतापन्नसकदागमिनो – इमे वुच्चन्ति पुगला “कामेसु च भवेसु च अवीतरागा^८” ।

(ख) कामेसु वीतरागो भवेसु अवीतरागो पुगलो

२१. कतमो च पुगलो कामेसु वीतरागो, भवेसु अवीतरागो ?

१-१. सी० पांत्यके नत्य । २. मञ्जिक-सी० । ३. तत्य - स्या० । ४. अवीतरागो - सी० ।

अनागामी – अयं वुच्चति पुगलो “कामेसु वीतरागो, भवेसु अवीतरागो” ।

(ग) कामेसु च भवेसु च वीतरागो पुगलो

२२. कतमो च पुगलो कामेसु च भवेसु च वीतरागो ?

अरहा – अयं वुच्चति पुगलो “कामेसु च भवेसु च वीतरागो” ।

(ह. क) पासाणलेखूपमो पुगलो

B 137 5 २३ कतमो च पुगलो पासाणलेखूपमो ?

इधेकच्चो पुगलो अभिष्णहं कुज्जति । सो च ख्वस्स कोधो चिरं दीघरत्त अनुसेति । सेयथापि नाम पासाण लेखा न खिप्पं लुज्जति वातेन वा उदकेन वा, चिरटुतिका होति, एवमेवं इधेकच्चो पुगलो अभिष्णहं कुज्जति । सो च ख्वस्स कोधो चिरं दीघरत्त अनुसेति । अयं वुच्चति १० पुगलो “पासाणलेखूपमो” ।

(ख) पथविलेखूपमो पुगलो

२४. कतमो च पुगलो पथविलेखूपमो ?

इधेकच्चो पुगलो अभिष्णहं कुज्जति । सो च ख्वस्स कोधो न^१ चिर दीघरत्त अनुसेति । सेयथापि नाम पथविया लेखा खिप्पं लुज्जति वातेन वा उदकेन वा, न चिरटुतिका होति, एवमेव इधेकच्चो पुगलो अभिष्णहं कुज्जति । सो च ख्वस्स कोधो न चिर दीघरत्त अनुसेति । अयं वुच्चति १५ पुगलो “पथविलेखूपमो” ।

(ग) उदकलेखूपमो पुगलो

२५ कतमो च पुगलो उदकलेखूपमो ?

इधेकच्चो पुगलो आगाङ्हेन^२ पि वुच्चमानो फर्सेन पि वुच्चमानो अमनापेन पि वुच्चमानो ससन्दतिमेव^३ सन्धियतिमेव^४ सम्मोदतिमेव^५ । R 33 20 सेयथापि नाम उदके लेखा खिप्पं लुज्जति, न चिरटुतिका होति; एवमेवं इधेकच्चो पुगलो आगाङ्हेन पि वुच्चमानो फर्सेन पि वुच्चमानो

१ पठविलेखूपमो – सी०, पठवीलेखूपमो – स्या०, रो०, एवमुपरि पि । २ स्या० पौत्रके नत्यि । ३ आगाङ्हेन – सी०, र्या०, रो० । ४ ससन्दतिमेव – स्या०, रो० । ५ सन्धीयतिमेव – सी०; सन्धीयति चेव – स्या०, रो० । ६ सम्मोदति चेव – स्या०, रो०, एवमुपरि पि ।

अमनापेन पि वुच्चमानो संसन्दतिमेव सन्धियतिमेव सम्मोदतिमेव ।
अयं वुच्चति पुगलो “उदकलेखूपमो” ।

(१०) तयो पोत्थकूपमा पुगला

२६. तत्य कतमे तयो पोत्थकूपमा पुगला ?

तयो पोत्थका — नवो पि पोत्थको दुब्बण्णो चेव होति दुक्ख-
सम्फस्सो च अप्पघो च, मज्जिमो पि पोत्थको दुब्बण्णो चेव होति ५
दुक्खसम्फस्सो च अप्पघो च, जिणो पि पोत्थको दुब्बण्णो चेव होति
दुक्खसम्फस्सो च अप्पघो च । जिणं पि पोत्थकं उक्खलिपरिमज्जनं
वा करोन्ति सङ्कारकूटे वा नं छहुन्ति ।

एवमेवं तयोमे पोत्थकूपमा पुगला सन्तो सविज्जमाना भिक्खुसु ।
कतमे तयो ? नवो चे पि भिक्खु होति दुस्सीलो पापधम्मो, इदमस्स' १०
दुब्बण्णताय । सेव्यथापि सो पोत्थको दुब्बण्णो, तथूपमो अयं पुगलो ।
ये खो पनस्स सेवन्ति भजन्ति पयिरुपासन्ति दिट्ठानुगति आपज्जन्ति, तेसं
तं होति दीघरत्तं अहिताय दुक्खाय । इदमस्स दुक्खसम्फस्सताय । १५
सेव्यथापि सो पोत्थको दुक्खसम्फस्सो, तथूपमो अयं पुगलो । येसं खो पन
सो 'पटिगण्हाति' चीवरपिण्डपातसेनासनगिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारं,
तेसं तं न महफ्लं होति न महानिसंसं । इदमस्स अप्पघताय । सेव्यथापि
सो पोत्थको अप्पघो, तथूपमो अयं पुगलो ।

मज्जिमो चे पि भिक्खु होति .पे० . थेरो चे पि भिक्खु होति
दुस्सीलो पापधम्मो, इदमस्स दुब्बण्णताय । सेव्यथापि सो पोत्थको
दुब्बण्णो, तथूपमो अयं पुगलो । ये खो पनस्स सेवन्ति भजन्ति २०
पयिरुपासन्ति दिट्ठानुगति आपज्जन्ति, तेसं त होति दीघरत्तं
अहिताय दुक्खाय । इदमस्स दुक्खसम्फस्सताय । सेव्यथापि सो पोत्थको
दुक्खसम्फस्सो, तथूपमो अयं पुगलो । येसं खो पन सो 'पटिगण्हाति'
चीवरपिण्डपातसेनासनगिलानपच्चयभेसज्जपरिक्खारं, तेसं तं न महफ्लं
होति न महानिसंसं । इदमस्स अप्पघताय । सेव्यथापि सो पोत्थको २५
अप्पघो, तथूपमो अयं पुगलो ।

एवरूपो च थेरो भिक्खु सङ्कमज्जे भणति । तमेन भिक्खु एवमाहंसु

१. इमस्स — म० । २. सी०, स्या०, रो० पीत्वकेसु नहिं । ३. पटिगण्हाति — सी०,
पटिगण्हाति — रो०, एवमुपरि पि ।

R. 34

— “कि नु खो तुहं वालस्स अव्यत्तस्स भणितेन, त्वं पि नाम भणितब्दं
मञ्जसी” ति ! सो कुपितो^१ अनत्तमनो तथारूपि वाचं निच्छारेति
यथारूपाय वाचाय सङ्घो तं उक्तिवपति, सङ्घारकूटेन नं पोत्थकं । इमे
तयो पोत्थकूपमा पुगला सन्तो संविज्जमाना भिक्खूम् ।

(११) तयो कासिकवत्थूपमा पुगला

२७ तथ्य कतमे तयो कासिकवत्थूपमा पुगला ?

तीणि कासिकवत्थानि— नव पि कासिकवत्थं वण्णवन्तं चेव होति
सुखसम्फस्स च महग्ध च, मज्जिमं पि कासिकवत्थं वण्णवन्तं चेव होति
सुखसम्फस्सं च महग्ध च, जिण्ण पि कासिकवत्थं वण्णवन्तं चेव होति
सुखसम्फस्स च महग्ध च । जिण्ण पि कासिकवत्थं रतनपलिवेठनं वा
१० करोन्ति गन्धकरण्डके वा न निक्तिवपन्ति ।

B. 139

एवमेव तयोमे कासिकवत्थूपमा पुगला सन्तो संविज्जमाना
भिक्खूम् । कतमे तयो ? नवो चे पि भिक्खु होति सीलवा कल्याण-
धम्मो, इदमस्स सुवण्णताय । सेव्यथापि त कासिकवत्थं वण्णवन्तं,
तथूपमो अयं पुगलो । ये खो पनस्स सेवन्ति भजन्ति परिहृष्टासन्ति
१५ दिट्ठानुगति आपज्जन्ति, तेस त होति दीघरत्त हिताय सुखाय । इदमस्स
सुखसम्फस्सताय । सेव्यथापि त कामिकवत्थं सुखसम्फस्स, तथूपमो
अयं पुगलो । येस खो पन सो पटिगण्हाति चीवरपिण्डपातसेनासन-
गिलानप्पच्चयभेसज्जपरिक्खार, तेस त महपफलं होति महानिसंस ।
इदमस्स महग्धताय । सेव्यथापि त कासिकवत्थं महग्धं, तथूपमो अयं
२० पुगलो ।

मज्जिमो चे पि भिक्खु पे० थेरो चे पि भिक्खु होति सीलवा
कल्याणधम्मो, इदमस्स सुवण्णताय । सेव्यथापि त कासिकवत्थं वण्णवन्तं,
तथूपमो अयं पुगलो । ये खो पनस्स सेवन्ति भजन्ति परिहृष्टासन्ति
२५ दिट्ठानुगति आपज्जन्ति, तेस त होति दीघरत्त हिताय सुखाय । इदमस्स
सुखसम्फस्सताय । सेव्यथापि त कासिकवत्थं सुखसम्फस्स, तथूपमो अयं
पुगलो । येस खो पन सो पटिगण्हाति चीवरपिण्डपातसेनासनगिलान-
प्पच्चयभेसज्जपरिक्खार, तेस त महपफलं होति महानिसंस । इदमस्स
महग्धताय । सेव्यथापि त कासिकवत्थं महग्धं, तथूपमो अयं पुगलो ।

१ कुपितो—स्या०, रो० । २. सी०, स्या० वंत्यकेसु नस्य ।

एवरूपो चे^१ थेरो भिक्खु सङ्घमज्जे भणति, तमेन भिक्खु एव-
माहंसु – “अप्पसद्वा आयस्मन्तो होय, थेरो भिक्खु धर्मं च विनयं च
भणती” ति । तस्स तं बचनं आधेयं गच्छति, गन्धकरण्डकेव नं
कासिकवर्त्यं । इमे तयो कासिकवत्थूपमा पुगला सन्तो संविज्जमाना
भिक्खूसु ।

R. 35

(१२. क) सुप्पमेय्यो पुगलो

२८. कतमो च पुगलो सुप्पमेय्यो ?

इधेकच्चो पुगलो उद्धतो होति उन्नाठो^२ चपलो मुखरो विकिण-
वाचो मुट्टस्ति असम्पजानो असमाहितो विभन्तचित्तो पाकटिन्द्रियो^३ ।
अयं वुच्चति पुगलो “सुप्पमेय्यो” ।

(ख) दुप्पमेय्यो पुगलो

२९. कतमो च पुगलो दुप्पमेय्यो ?

इधेकच्चो पुगलो अनुद्धतो होति अनुश्नाठो अचपलो अमुखरो
अविकिणवाचो उपटितस्ति सम्पजानो समाहितो एकगच्छित्तो
सवुतिन्द्रियो । अयं वुच्चति पुगलो “दुप्पमेय्यो” ।

B. 140

(ग) अप्पमेय्यो पुगलो

३०. कतमो च पुगलो अप्पमेय्यो ?

इधेकच्चो पुगलो आसवानं खया अनासव चेतोविमुत्ति पञ्जावि-
मुत्ति दिट्टेव धर्मे सयं अभिज्ञा सच्छिकत्वा उपसम्पज्ज विहरति ।
अयं वुच्चति पुगलो “अप्पमेय्यो” ।

(१३. क) न सेवितब्बो पुगलो

३१. कतमो च पुगलो न सेवितब्बो न भजितब्बो न पयि-
रुपासितब्बो ।

इधेकच्चो पुगलो हीनो होति सीलेन समाधिना पञ्जाय । २०
एवरूपो पुगलो न सेवितब्बो न भजितब्बो न पयिरुपासितब्बो, अञ्जनात्र
अनुद्या अञ्जनात्र अनुकम्पा ।

(ख) सेवितब्बो पुगलो

३२. कतमो च पुगलो सेवितब्बो भजितब्बो पयिरु-
पासितब्बो ?

१. च – सी० । २. उक्तो – सी०, दी०, एवमुपरि पि । ३. असदुतिन्द्रियो – सी० ।

इधेकच्चो पुगलो सदिसो होति सीलेन समाधिना पञ्जाय । एवरूपो पुगलो सेवितब्बो भजितब्बो पयिरुपासितब्बो । तं किस्स हेतु ? “सीलसामञ्जगतानं सत् सीलकथा च नो भविस्सति, सा च नो फासु भविस्सति, सा च नो पवत्तिनी” भविस्सति, समाधिसामञ्ज-
५ गतान सत् समाधिकथा च नो भविस्सति, सा च नो फासु भविस्सति, सा च नो पवत्तिनी भविस्सति, पञ्जासामञ्जगतान सत् पञ्जाकथा च नो भविस्सति, सा च नो फासु भविस्सति, सा च नो पवत्तिनी भविस्सती” ति एवरूपो पुगलो सेवितब्बो भजितब्बो पयिरुपासितब्बो ।

(ग) सकृत्वा सेवितब्बो पुगलो

३३. कतमो च पुगलो सकृत्वा गरु कत्वा सेवितब्बो भजितब्बो पयिरुपासितब्बो ?

R 36

इधेकच्चो पुगलो अधिको होति सीलेन समाधिना पञ्जाय । एवरूपो पुगलो सकृत्वा गरु कत्वा सेवितब्बो भजितब्बो पयिरुपासितब्बो । त किस्म हेतु ? “अपरिपूर वा सीलक्खन्धं परिपूरे-समामि, परिपूर वा सीलक्खन्ध तत्थ तत्थ पञ्जाय अनुग्रहेस्सामि^१; अपरिपूर वा नमाधिक्खन्ध परिपूरस्सामि, परिपूर वा समाधिक्खन्ध तत्थ तत्थ पञ्जाय अनुग्रहेस्सामि, अगणिपूर वा पञ्जाक्खन्ध परिपूरे-स्सामि, परिपूर वा पञ्जाक्खन्ध तत्थ तत्थ पञ्जाय अनुग्रहेस्सामि” ति तस्मा एवरूपो पुगलो सकृत्वा गरु कत्वा सेवितब्बो भजितब्बो पयिरुपासितब्बो ।

(१४. क) जिगुच्छितब्बो न सेवितब्बो पुगलो

B 141 २० ३४ कतमो च पुगलो जिगुच्छितब्बो न सेवितब्बो न भजितब्बो न पयिरुपासितब्बो ?

इधेकच्चो पुगलो दुस्मीलो होति पापधम्मो असुचि सङ्घस्सर-समाचारो पटिच्छपकम्मन्तो अस्समणो समणपटिङ्गो अब्रह्माचारी ब्रह्माचारिपटिङ्गो अल्लोपूति अवस्मुतो कसम्बुजातो । एवरूपो पुगलो जिगुच्छितब्बो न सेवितब्बो न भजितब्बो न पयिरुपासितब्बो । त किस्स हेतु ? किञ्चापि एवरूपस्स पुगलस्स न दिट्ठानुगर्ति आपञ्जति,

^१. पवत्तिनी – सी०, एवमुपरि पि । २ अनुग्रहेस्सामि – स्था०, रो०, एवमुपरि पि ।

अथ खो न पापको कित्तिसद्वो अबभुगच्छति – “पापमित्तो पुरिसपुगलो पापसहायो पापसम्पवङ्गो” ति । सेव्यथापि नाम अहि गूथगतो किञ्चापि न डंसति अथ खो न मख्वेति, एवमेवं किञ्चापि एवरूपस्स पुगलस्स न दिवानुगति आपज्जति, अथ खो न पापको कित्तिसद्वो अबभुगच्छति – “पापमित्तो पुरिसपुगलो पापसहायो पापसम्पवङ्गो” ति ! तस्मा एवरूपो^१ पुगलो जिगुच्छतब्बो न सेवितब्बो न भजितब्बो न पयिरुपासितब्बो ।

(ख) अज्ञुपेक्षितब्बो न सेवितब्बो पुगलो

३५ कतमो च पुगलो अज्ञुपेक्षितब्बो न सेवितब्बो न भजितब्बो न पयिरुपासितब्बो ?

इधेकच्चो पुगलो कोधनो होति उपायासबहुलो, अप्पं पि वुत्तो समानो अभिसज्जति कुप्पति व्यापज्जति पतित्थीयति, कोपं च दोसं च^{१०} अप्पच्चयं च पातुकरोति । सेव्यथापि नाम दुट्टारुको^२ कठेन वा कठलाय वा घट्टितो^३ भिय्योसो मत्ताय आसव^४ देति^५, एवमेव इधेकच्चो पुगलो कोधनो होति उपायासबहुलो, अप्पं पि वुत्तो समानो अभिसज्जति कुप्पति व्यापज्जति पतित्थीयति, कोपं च दोसं च अप्पच्चयं च पातुकरोति । सेव्यथापि नाम तिन्दुकालातं कठेन वा कठलाय वा घट्टित भिय्योसो मत्ताय^{१५} चिच्चिटायति चिटिचिटायति, एवमेव इधेकच्चो पुगलो कोधनो होति उपायासबहुलो, अप्पं पि वुत्तो समानो अभिसज्जति कुप्पति व्यापज्जति पतित्थीयति, कोपं च दोसं च अप्पच्चयं च पातुकरोति । सेव्यथापि नाम गूथकृपो कठेन वा कठलाय वा घट्टितो भिय्योसो मत्ताय दुगन्धो होति,^{२०} एवमेव इधेकच्चो पुगलो कोधनो होति उपायासबहुलो, अप्पं पि वुत्तो समानो अभिसज्जति कुप्पति व्यापज्जति पतित्थीयति, कोपं च दोसं च अप्पच्चयं च पातुकरोति ; एवरूपो पुगलो अज्ञुपेक्षितब्बो न सेवितब्बो न भजितब्बो न पयिरुपासितब्बो । त किस्स हेतु ? “अबकोसेय पि मं परिभासेय पि मं अनत्यं पि मे^६ करेया” ति । तस्मा एवरूपो^{२५} पुगलो अज्ञुपेक्षितब्बो न सेवितब्बो न भजितब्बो न पयिरुपासितब्बो ।

(ग) सेवितब्बो पुगलो

३६. कतमो च पुगलो सेवितब्बो भजितब्बो पयिरुपासितब्बो ?

१. दुट्टारुका – सी० । २. घट्टिता – सी० । ३-४ अससवनो ति – सी० । ५. मं – सी० ।

इधेकच्चो पुग्गलो सीलवा होति कल्याणधर्मो । एवरूपो
पुग्गलो सेवितब्बो भजितब्बो परिशपासितब्बो । तं किस्स हेतु ?
किञ्चापि एवरूपस्स पुग्गलस्स न' दिट्ठानुगति आपज्जति, अथ खो न
कल्याणो कित्तिसद्वो अबभुग्गच्छति – “कल्याणमित्तो पुरिसपुग्गलो
५ कल्याणसहयो कल्याणसम्पवङ्को” ति ! तस्मा एवरूपो पुग्गलो
सेवितब्बो भजितब्बो परिशपासितब्बो ।

(१५. क) सीलेसु परिपूरकारी पुग्गलो

३७ कतमो च पुग्गलो सीलेसु परिपूरकारी, समाधिस्म
मत्तसो कारी, पञ्जाय मत्तसो कारी ?

सोतापन्नसकदागामिनो – इमे वुच्चन्ति पुग्गला सीलेसु परिपूर-
१० कारिनो, समाधिस्म मत्तसो कारिनो, पञ्जाय मत्तसो कारिनो ।

(ख) सीलसमाधिसु परिपूरकारी पुग्गलो

३८. कतमो च पुग्गलो सीलेसु च परिपूरकारी, समाधिस्म
च परिपूरकारी, पञ्जाय मत्तसो कारी ?

अनागामी – अयं वुच्चति पुग्गलो सीलेसु च परिपूरकारी,
समाधिस्म च परिपूरकारी, पञ्जाय मत्तसो कारी ।

(ग) सीलसमाधिपञ्जासु परिपूरकारी पुग्गलो

३९. कतमो च पुग्गलो सीलेसु च परिपूरकारी, समाधिस्म
च परिपूरकारी, पञ्जाय च परिपूरकारी ?

अरहा – अयं वुच्चति पुग्गलो सीलेसु च परिपूरकारी,
समाधिस्म च परिपूरकारी, पञ्जाय च परिपूरकारी ।

(१६) तयो सत्थारो

४०. तथ्य कतमे तयो सत्थारो ?

२० इधेकच्चो सत्था कामानं परिज्ञ पञ्जपेति^१, न रूपानं परिज्ञां
पञ्जपेति, न वेदनानं परिज्ञा पञ्जपेति । इधं पनेकच्चो सत्था
कामानं च परिज्ञां पञ्जपेति, रूपानं च परिज्ञा पञ्जपेति, न वेदनानं

१. पन – रो० । २. परिपूरीकारी – स्याऽ, एवमुपरि पि । ३. पञ्जापेति – सी०,
स्याऽ, रो०, एवमुपरि पि ।

परिञ्जां पञ्जपेति । इधं पनेकच्चो सत्था कामानं च परिञ्जां पञ्जपेति, रूपानं च परिञ्जां पञ्जपेति, वेदनानं च परिञ्जां पञ्जपेति ।

तत्र य्वायं सत्था कामानं परिञ्जां पञ्जपेति, न रूपानं परिञ्जां पञ्जपेति, न वेदनानं परिञ्जां पञ्जपेति, रूपावचरसमापत्तिया लाभी सत्था तेन दट्टब्बो । तत्र य्वायं सत्था कामानं च परिञ्जां पञ्जपेति, ५ R. 38 रूपानं च परिञ्जां पञ्जपेति, न वेदनानं परिञ्जां पञ्जपेति, अरूपावचरसमापत्तिया लाभी सत्था तेन दट्टब्बो । तत्र य्वायं सत्था कामानं च परिञ्जां पञ्जपेति, रूपानं च परिञ्जां पञ्जपेति, वेदनानं च परिञ्जां पञ्जपेति, सम्मासम्बुद्धो सत्था तेन दट्टब्बो । इमे तयो सत्थारो । B. 143

(१७) अपरे पि तयो सत्थारो

४१ तत्य कतमे अपरे पि तयो सत्थारो ?

10

इधेकच्चो सत्था दिट्टे चेव धम्मे अत्तानं सच्चतो थेततो पञ्जपेति, अभिसम्परायं च अत्तानं सच्चतो थेततो पञ्जपेति । इधं पनेकच्चो सत्था दिट्टे' चेव' धम्मे अत्तानं सच्चतो थेततो पञ्जपेति, नो च खो अभिसम्परायं अत्तानं सच्चतो थेततो पञ्जपेति । इधं पनेकच्चो सत्था दिट्टे चेव धम्मे अत्तानं सच्चतो थेततो न पञ्जपेति, अभिसम्परायं च १५ अत्तानं सच्चतो थेततो न पञ्जपेति ।

तत्र य्वायं सत्था दिट्टे चेव धम्मे अत्तानं सच्चतो थेततो पञ्जपेति, अभिसम्परायं च अत्तानं सच्चतो थेततो पञ्जपेति, सर्सतवादो सत्था तेन दट्टब्बो । तत्र य्वायं सत्था दिट्टे चेव धम्मे अत्तानं सच्चतो थेततो पञ्जपेति, नो च खो अभिसम्परायं अत्तानं सच्चतो थेततो पञ्जपेति, २० उच्छेदवादो सत्था तेन दट्टब्बो । तत्र य्वायं सत्था दिट्टे चेव धम्मे अत्तानं सच्चतो थेततो न पञ्जपेति, अभिसम्परायं च अत्तानं सच्चतो थेततो न पञ्जपेति, सम्मासम्बुद्धो सत्था तेन दट्टब्बो । इमे अपरे पि तयो सत्थारो ।

तिकनिदेसो ।

— — ० —

४. चतुष्कुण्डलपञ्चति

(१ क) असप्तुरिसो पुगलो

१. कतमो च पुगलो असप्तुरिसो ?

इधेकच्चो पुगलो पाणातिपाती होति, अदिन्नादायी होति, कामेसुमिच्छाचारी होति, मुसावादी होति, सुरामेरयमज्जपमादटायी होति । अय वृच्चति पुगलो “असप्तुरिसो” ।

(ल) असप्तुरिसेन असप्तुरिसतरो पुगलो

R 39 ५ २ कतमो च पुगलो असप्तुरिसेन असप्तुरिसतरो ?

इधेकच्चो पुगलो अत्तना च पाणातिपाती होति पर च पाणातिपाने समादपेति, अत्तना च अदिन्नादायी होति पर च अदिन्नादाने समादपेति, अत्तना च कामेसुमिच्छाचारी होति पर च कामेसुमिच्छाचारे समादपेति, अत्तना च मुसावादी होति पर च मुसावादे समादपेति, १० अत्तना च मुरामेरयमज्जपमादटायी होति पर च मुरामेरयमज्जपमादटाने समादपेति । अय वृच्चति पुगलो “असप्तुरिसेन असप्तुरिसतरो” ।

(३) तप्तुरिसो पालो

३ कतमो च पुगलो तप्तुरिसो ?

इधेकच्चो पुगलो पाणातिपाना पटिविरतो होति, अदिन्नादाना पटिविग्नो होति, कामेगच्छित्तानां पटिविग्नो होति, मुसावादा^१ १५ पटिविरतो होति^२, सुरामणमज्जपमादटानां पटिविरतो होति । अय वृच्चति पुगलो “तप्तुरिसो” ।

(घ) सप्तुरिसेन सप्तुरिसतरो पुगलो

४ कतमो च पुगलो सप्तुरिसेन सप्तुरिसतरो ?

इधेकच्चो पुगलो अत्तना च पाणातिपाता पटिविरतो होति परं च पाणातिपाता वेरमणिया समादपेति, अत्तना च अदिन्नादाना २० पटिविरतो होति पर च अदिन्नादाना वेरमणिया समादपेति, अत्तना च कामेसुमिच्छाचारा पटिविरतो होति पर च कामेसुमिच्छाचारा वेरमणिया

समादपेति, अत्तना च मुसावादा पटिविरतो होति पर च मुसावादा वेरमणिया समादपेति, अत्तना च सुरामेरयमज्जपमादद्वाना पटिविरतो होति परं च सुरामेरयमज्जपमादद्वाना वेरमणिया समादपेति । अयं वुच्चति पुगलो “सप्तुरिसेन सप्तुरिसतरो” ।

(२ क) पापो पुगलो

५. कतमो च पुगलो पापो ?

इधेकच्चो पुगलो पाणातिपाती होति, अदिनादायी होति, कामेसुमिच्छाचारी होति, मुसावादी होति, पिसुणवाचो^१ होति, फर्सवाचो^२ होति, सम्फप्लापी होति, अभिज्ञालु होति, व्यापन्नचित्तो होति, मिच्छादिद्वि होति । अयं वुच्चति पुगलो “पापो” ।

(ख) पापेन पापतरो पुगलो

६. कतमो च पुगलो पापेन पापतरो ?

इधेकच्चो पुगलो अत्तना च पाणातिपाती होति पर च पाणातिपाते समादपेति, अत्तना च अदिनादायी होति पर च अदिनादाने समादपेति, अत्तना च कामेसुमिच्छाचारी होति परं च कामेसुमिच्छाचारे समादपेति, अत्तना च मुसावादी होति पर च मुसावादे समादपेति, अत्तना च पिसुणवाचो होति पर च पिसुणाय वाचाय समादपेति, अत्तना च फर्सवाचो होति पर च फर्साय वाचाय समादपेति, अत्तना च सम्फप्लापी होति पर च सम्फप्लापे समादपेति, अत्तना च अभिज्ञालु होति परं च अभिज्ञाय समादपेति, अत्तना च व्यापन्नचित्तो होति परं च व्यापादे समादपेति, अत्तना च मिच्छादिद्वि होति परं च मिच्छादिद्विया समादपेति । अयं वुच्चति पुगलो “पापेन पापतरो” ।

(ग) कल्याणो पुगलो

७. कतमो च पुगलो कल्याणो ?

इधेकच्चो पुगलो पाणातिपाता पटिविरतो होति, अदिनादाना पटिविरतो होति, कामेसुमिच्छाचारा पटिविरतो होति, मुसावादा पटिविरतो होति, पिसुणाय वाचाय पटिविरतो होति, फर्साय वाचाय पटिविरतो होति, सम्फप्लापा पटिविरतो होति, अनभिज्ञालु होति,

१. पिसुनावाचो – सी० । २. फर्सावाचो – सी० ।

5

10

B 145

R 40

15

20

अव्यापक्षचित्तो होति, सम्मादिद्वि होति । अयं वुच्चति पुण्यलो “कल्याणो” ।

(घ) कल्याणेन कल्याणतरो पुण्यलो

८. कतमो च पुण्यलो कल्याणेन कल्याणतरो ?

इधेकच्चो पुण्यलो अत्तना च पाणातिपाता पटिविरतो होति

९. पर च पाणातिपाता वेरमणिया समादपेति, अत्तना च अदिन्नादाना पटि-
विरतो होति परं च अदिन्नादाना वेरमणिया समादपेति, अत्तना च
कामेसुमिच्छाचारा पटिविरतो होति परं च कामेसुमिच्छाचारा वेर-
मणिया समादपेति, अत्तना च मुसावादा पटिविरतो होति परं च मुसा-
वादा वेरमणिया समादपेति, अत्तना च पिसुणाय वाचाय पटिविरतो
१० होति परं च पिसुणाय वाचाय वेरमणिया समादपेति, अत्तना च फस्याय
वाचाय पटिविरतो होति परं च फस्याय वाचाय वेरमणिया समादपेति,
अत्तना च सम्फप्पलापा पटिविरतो होति परं च सम्फप्पलापा वेरमणिया
समादपेति, अत्तना च अनभिज्ञालु होति परं च अनभिज्ञाय समादपेति,
अत्तना च अव्यापक्षचित्तो होति परं च अव्यापादे समादपेति, अत्तना च
१५ सम्मादिद्वि होति परं च सम्मादिद्विया समादपेति । अयं वुच्चति
पुण्यलो “कल्याणेन कल्याणतरो” ।

(ङ) पापधम्मो पुण्यलो

९. कतमो च पुण्यलो पापधम्मो ?

इधेकच्चो पुण्यलो पाणातिपाती होति, अदिन्नादायी होति

- . पे०.. मिच्छादिद्वि होति । अयं वुच्चति पुण्यलो “पापधम्मो” ।

(ख) पापधम्मेन पापधम्मतरो पुण्यलो

१०. कतमो च पुण्यलो पापधम्मेन पापधम्मतरो ?

इधेकच्चो पुण्यलो अत्तना च पाणातिपाती होति परं च पाणा-
तिपाते समादपेति, अत्तना च अदिन्नादायी होति परं च अदिन्नादाने
समादपेति . पे०.. अत्तना च मिच्छादिद्वि होति परं च मिच्छादिद्विया
समादपेति । अयं वुच्चति पुण्यलो “पापधम्मेन पापधम्मतरो” ।

(ग) कल्याणधम्मो पुण्यलो

११. कतमो च पुण्यलो कल्याणधम्मो ?

इधेकच्चो पुगलो पाणातिपाता पटिविरतो होति, अदिशादाना पटिविरतो होति ... पे०... समादिटि होति । अयं वुच्चति पुगलो “कल्याणधम्मो” ।

(घ) कल्याणधम्मेन कल्याणधम्मतरो पुगलो

१२ कतमो च पुगलो कल्याणधम्मेन कल्याणधम्मतरो ?

इधेकच्चो पुगलो अत्तना च पाणातिपाता पटिविरतो होति ५ परं च पाणातिपाता वेरमणिया समादपेति पे०... अत्तना च सम्मादिटि होति परं च सम्मादिटिया समादपेति । अयं वुच्चति पुगलो “कल्याणधम्मेन कल्याणधम्मतरो” ।

(ङ) सावज्जो पुगलो

१३ कतमो च पुगलो सावज्जो ?

इधेकच्चो पुगलो सावज्जेन कायकम्मेन समन्नागतो होति, १० सावज्जेन वचीकम्मेन समन्नागतो होति, सावज्जेन मनोकम्मेन समन्नागतो होति । अयं वुच्चति पुगलो “सावज्जो” ।

(ङ) वज्जबहुलो पुगलो

१४ कतमो च पुगलो वज्जबहुलो^१ ?

इधेकच्चो पुगलो सावज्जेन बहुलं कायकम्मेन समन्नागतो होति अप्य अनवज्जेन, सावज्जेन बहुलं वचीकम्मेन समन्नागतो होति अप्य १५ अनवज्जेन, सावज्जेन बहुलं मनोकम्मेन समन्नागतो होति अप्य अनवज्जेन । अयं वुच्चति पुगलो “वज्जबहुलो” ।

(ग) अप्पवज्जो पुगलो

१५. कतमो च पुगलो अप्पवज्जो^२ ?

इधेकच्चो पुगलो अनवज्जेन बहुल कायकम्मेन समन्नागतो होति अप्य सावज्जेन, अनवज्जेन बहुलं वचीकम्मेन समन्नागतो होति अप्य २० सावज्जेन, अनवज्जेन बहुलं मनोकम्मेन समन्नागतो होति अप्य सावज्जेन । अयं वुच्चति पुगलो “अप्पवज्जो” ।

१. सावज्जबहुलो – सी०, एवमुपरि पि । २. अप्पसावज्जो – सी०, रो०, एवमुपरि पि ।

(घ) अनवज्जो पुगलो

१६ कतमो च पुगलो अनवज्जो ?

इधेकच्चो पुगलो अनवज्जेन कायकम्मेन समन्नागतो होति, अनवज्जेन वचीकम्मेन समन्नागतो होति, अनवज्जेन मनोकम्मेन समन्नागतो होति । अयं वुच्चति पुगलो “अनवज्जो” ।

(ङ. क) उग्घटितञ्चु पुगलो

१७ कतमो च पुगलो उग्घटितञ्चु ?

यस्स पुगलस्स सह उदाहृतेलाय धम्माभिसमयो होति – अयं वुच्चति पुगलो “उग्घटितञ्चु” ।

(ख) विपञ्चितञ्चु पुगलो

१८ कतमो च पुगलो विपञ्चितञ्चु ?

यस्स पुगलस्स सङ्ख्यातेन भासितस्स वित्थारेन अत्थे विभजिय-
१० माने धम्माभिसमयो होति – अयं वुच्चति पुगलो “विपञ्चितञ्चु” ।

(ग) नेष्यो पुगलो

१९ कतमो च पुगलो नेष्यो ?

यस्स पुगलस्स उद्देसतो परिपुच्छतो योनिसो मनसिकरोतो
कल्याणमित्ते सेवतो भजतो पयिःस्पासतो एवं अनुपुब्बेन धम्माभिसमयो
होति – अयं वुच्चति पुगलो “नेष्यो” ।

(घ) पदपरमो पुगलो

२० कतमो च पुगलो पदपरमो ?

यस्स पुगलस्स वहु पि सुणतो वहु पि भणतो वहु पि धारयतो
वहु पि वाचयतो न ताय जातिया धम्माभिसमयो होति – अयं वुच्चति
पुगलो “पदपरमो” ।

(ङ. क) युत्तप्पटिभानो, नो मुत्तप्पटिभानो

२१ कतमो च पुगलो युत्तप्पटिभानो^१ नो मुत्तप्पटिभानो^२ ?

इधेकच्चो पुगलो पञ्चं पुटो समानो युत्त वदति नो सीषं ।
अयं वुच्चति पुगलो “युत्तप्पटिभानो नो मुत्तप्पटिभानो” ।

^१ विपञ्चितञ्चु – सी०, विपञ्चितञ्चु – दो० । ^{२-२} युत्तप्पटिभानो नो मुत्तप्पटिभानो – सी० दो०, मुत्तप्पटिभानो नो मूत्तप्पटिभानो – स्था०, एवमुपरि पि ।

(क) मुत्तप्पटिभानो, नो युत्तप्पटिभानो

२२. कतमो च पुगलो मुत्तप्पटिभानो नो युत्तप्पटिभानो ?

B. 148

इधेकच्चो पुगलो पञ्चं पुट्ठो समानो सीघं वदति नो युत्तं ।

अयं वुच्चति पुगलो “मुत्तप्पटिभानो नो युत्तप्पटिभानो” ।

(ख) युत्तप्पटिभानो च मुत्तप्पटिभानो च

२३. कतमो च पुगलो युत्तप्पटिभानो च मुत्तप्पटिभानो च ?

इधेकच्चो पुगलो पञ्चं पुट्ठो समानो युत्तं च वदति सीघं च । ५

अयं वुच्चति पुगलो “युत्तप्पटिभानो च मुत्तप्पटिभानो च” ।

(ग) नेव युत्तप्पटिभानो नो मुत्तप्पटिभानो

२४. कतमो च पुगलो नेव युत्तप्पटिभानो नो मुत्तप्पटिभानो ?

इधेकच्चो पुगलो पञ्चं पुट्ठो समानो नेव युत्तं वदति नो सीघं ।

अयं वुच्चति, पुगलो “नेव युत्तप्पटिभानो नो मुत्तप्पटिभानो” ।

(घ) चत्तारो धम्मकथिका पुगला

२५. तथ्य कतमे चत्तारो ‘धम्मकथिका पुगला’ ?

10

(क) इधेकच्चो धम्मकथिको अप्पं च भासति
असहितं च, परिसा चस्स न ‘कुसला’ होति सहिता-
सहितस्स । एवरूपो धम्मकथिको एवरूपाय परिसाय
धम्मकथिको त्वेव सह्यं गच्छति ।

(ख) इध पनेकच्चो धम्मकथिको अप्पं च भासति
असहितं च, परिसा चस्स कुसला होति सहितासहितस्स ।
एवरूपो धम्मकथिको एवरूपाय परिसाय धम्मकथिको
त्वेव सह्यं गच्छति ।

(ग) इध पनेकच्चो धम्मकथिको बहु च भासति
असहितं च, परिसा चस्स न कुसला होति 20 सहितासहितस्स । एवरूपो धम्मकथिको एवरूपाय
परिसाय धम्मकथिको त्वेव सह्यं गच्छति ।

(घ) इध पनेकच्चो धम्मकथिको बहु च भासति सहितं

१-१ पुगला चत्तारो धम्मकथिका – सी० । २-२ अकुसला – स्या० ।

च, परिसा चस्स कुसला होति सहितासहितस्स ।
एवरूपो धम्मकथिको एवरूपाय परिसाय धम्मकथिको
त्वेव सहृं गच्छति ।

इमे चत्तारो “धम्मकथिका पुगला” ।

(द) चत्तारो वलाहकूपमा पुगला

५ २६ तत्य कतमे चत्तारो वलाहकूपमा पुगला ?

R. 43 चत्तारो वलाहका – गज्जिता नो वस्सिता, वस्सिता नो गज्जिता,
B. 149 गज्जिता च वस्सिता च, नेव गज्जिता नो वस्सिता । एवमेव^१ चत्तारोमे
वलाहकूपमा पुगला सन्तो सविज्जमाना लोकस्मि । कतमे चत्तारो ?
गज्जिता नो वस्सिता, वस्सिता नो गज्जिता, गज्जिता च वस्सिता च,
१0 नेव गज्जिता नो वस्सिता ।

(क) कथं च पुगलो गज्जिता होति नो वस्सिता ?
इधेकच्चो पुगलो भासिता होति, नो कत्ता । एवं
पुगलो गज्जिता होति, नो वस्सिता । सेव्यथापि
सो वलाहको गज्जिता नो वस्सिता, तथूपमो अयं
पुगलो ।

(ल) कथं च पुगलो वस्सिता होति नो गज्जिता ?
इधेकच्चो पुगलो कत्ता होति, नो भासिता । एवं
पुगलो वस्सिता होति नो गज्जिता । सेव्यथापि
सो वलाहको गज्जिता च वस्सिता च, तथूपमो अयं
पुगलो ।

(ग) कथं च पुगलो गज्जिता च होति वस्सिता च ?
इधेकच्चो पुगलो भासिता च होति, कत्ता च । एवं
पुगलो गज्जिता च होति वस्सिता च । सेव्यथापि
सो वलाहको गज्जिता च वस्सिता च, तथूपमो अयं
पुगलो ।

(व) कथं च पुगलो नेव गज्जिता होति नो वस्सिता ?
इधेकच्चो पुगलो नेव भासिता होति नो कत्ता । एवं
पुगलो नेव गज्जिता होति नो वस्सिता । सेव्यथापि

सो वलाहको नेव गजिता नो वस्तिता, तथूपमो अयं
पुगलो ।

इमे चत्तारो वलाहकूपमा पुगला सन्तो संविज्जमाना लोकस्मि ।

(६) चत्तारो मूसिकूपमा पुगला

२७. तत्य कतमे चत्तारो मूसिकूपमा पुगला ?

चत्स्तो मूसिका - गाधं कत्ता' नो वसिता, वसिता नो गाधं ५
कत्ता, गाधं कत्ता च वसिता च, नेव गाधं कत्ता नो वसिता । एवमेव
चत्तारोमेऽ मूसिकूपमा पुगला सन्तो संविज्जमाना लोकस्मि । कतमे
चत्तारो ? गाधं कत्ता नो वसिता, वसिता नो गाधं कत्ता, गाधं कत्ता च
वसिता च, नेव गाधं कत्ता नो वसिता ।

(क) कथं च पुगलो गाधं कत्ता होति नो वसिता ? १०

इधेकच्चो पुगलो धम्मं परियापुणाति - सुतं गेय्यं
बेय्याकरणं गाथ उदानं इतिवृत्तक जातकं अब्भुतधम्मं
बेदल्लं । सो “इद दुक्ख” ति यथाभूतं नप्पजानाति,
“अयं दुक्खसमुदयो” ति यथाभूतं नप्पजानाति, “अयं १५ B. 150
दुक्खनिरोधो” ति यथाभूतं नप्पजानाति, “अयं दुक्ख-
निरोधगमिनी पटिपदा” ति यथाभूतं नप्पजानाति ।
एवं पुगलो गाध कत्ता होति नो वसिता । सेव्यथापि
सा मूसिका गाधं कत्ता नो वसिता, तथूपमो अयं पुगलो ।

(ख) कथं च पुगलो वसिता होति नो गाधं कत्ता ? R. 44

इधेकच्चो पुगलो धम्मं न परियापुणाति - सुतं गेय्यं २०
बेय्याकरणं गाथ उदान इतिवृत्तक जातक अब्भुतधम्म
बेदल्ल । सो “इदं दुक्खं” ति यथाभूतं पजानाति, “अयं दुक्ख-
निरोधो” ति यथाभूतं पजानाति, “अयं दुक्खनिरोध-
गमिनी पटिपदा” ति यथाभूतं पजानाति । एव पुगलो २५
वसिता होति नो गाधं कत्ता । सेव्यथापि सा मूसिका
वसिता नो गाधं कत्ता, तथूपमो अयं पुगलो ।

१. कत्ता - रौ०, एवमुपरि पि । २. चत्तारो - सी० । ३. अब्भुतधम्म - स्था० ।

(ग) कथं च पुण्गलो गाधं कर्ता च होति वसिता च ? इधेकच्चो पुण्गलो धम्मं परियापुणाति — सुत्तं गेय्यं वेष्याकरणं गाथं उदानं इतिवृत्तकं जातकं अबभुतधम्मं वेदलं । सो “इद दुख्ल” ति यथाभूतं पजानाति, “अयं दुख्लसमुदयो” ति यथाभूतं पजानाति, “अयं दुख्लनिरोधो” ति यथाभूतं पजानाति, “अयं दुख्ल-निरोधगामिनी पटिपदा” ति यथाभूतं पजानाति । एव पुण्गलो गाध कर्ता च होति वसिता च । सेव्यथापि सा मूर्सिका गाध कर्ता च वसिता च, तथूपमो अयं पुण्गलो ।

(घ) कथं च पुण्गलो नेव गाध कर्ता होति नो वसिता ? इधेकच्चो पुण्गलो धम्मं न परियापुणाति — सुत्तं गेय्यं वेष्याकरणं गाथं उदानं इतिवृत्तकं जातकं अबभुतधम्मं वेदलं । सो “इद दुख्ल” ति यथाभूतं नपजानाति, “अयं दुख्लसमुदयो” ति यथाभूतं नपजानाति, “अयं दुख्ल-निरोधगामिनी पटिपदा” ति यथाभूतं नपजानाति । एवं पुण्गलो नेव गाधं कर्ता होति नो वसिता । सेव्यथापि सा मूर्सिका नेव गाध कर्ता नो वसिता, तथूपमो अयं पुण्गलो ।

इमे चत्तारो मूर्सिकूपमा पुण्गला सन्तो संविज्जमाना लोकस्मि ।

(१०) चत्तारो अम्बूपमा पुण्गला

२८. तत्थ कतमे चत्तारो अम्बूपमा पुण्गला ?

चत्तारि अम्बानि—आमं पक्कवण्णं, पक्कं आमवण्णं, आमं आमवण्णं, पक्कं पक्कवण्णं । एवमेव चत्तारोमे अम्बूपमा पुण्गला सन्तो संविज्जमाना लोकस्मि । कतमे चत्तारो ? आमो पक्कवण्णी, पक्को आमवण्णी, आमो आमवण्णी, पक्को पक्कवण्णी ।

(क) कथं च पुण्गलो आमो होति पक्कवण्णी ?

इधेकच्चस्स पुण्गलस्स पासादिकं होति अभिकक्तं

१-१ पक्कवण्णी पक्को आमवण्णी — स्याऽ, एवमपरि पि । २ आमो—स्याऽ ।

पटिककन्तं आलोकितं विलोकितं सम्मित्तिं पसारितं
सङ्घाटिपत्तचीवरधारणं । सो “इदं दुक्खं” ति यथा-
भूतं नप्पजानाति, “अयं दुक्खसमुदयो” ति यथाभूतं
नप्पजानाति, “अयं दुक्खनिरोधो” ति यथाभूतं नप्प-
जानाति, “अयं दुक्खनिरोधगामिनी पटिपदा” ति ५
यथाभूतं नप्पजानाति । एवं पुगलो आमो होति
पक्कवण्णी । सेयथापि तं अस्वं आमं पक्कवण्ण,
तथूपमो अयं पुगलो ।

(ख) कथं च पुगलो पक्को होति आमवण्णी ?
इधे-कच्चस्स पुगलस्स न पासादिकं होति अभिककन्तं १० R. 45
पटिककन्त आलोकितं विलोकितं सम्मित्तिं पसारितं
सङ्घाटिपत्तचीवरधारणं । सो “इदं दुक्खं” ति
यथाभूतं पजानाति, “अयं दुक्खसमुदयो” ति यथाभूतं
पजानाति, “अयं दुक्खनिरोधो” ति यथाभूतं १५
पजानाति, “अयं दुक्खनिरोधगामिनी पटिपदा” ति १५
यथाभूतं पजानाति । एवं पुगलो पक्को होति
आमवण्णी । सेयथापि तं अस्वं पक्कं आमवण्ण,
तथूपमो अयं पुगलो ।

(ग) कथं च पुगलो आमो होति आमवण्णी ? इधे-
कच्चस्स पुगलस्स न पासादिकं होति अभिककन्तं २०
पटिककन्त आलोकितं विलोकितं सम्मित्तिं पसारितं
सङ्घाटिपत्तचीवरधारणं । सो “इदं दुक्खं” ति यथाभूतं
नप्पजानाति ..पे०... “अयं दुक्खनिरोधगामिनी पटि-
पदा” ति यथाभूत नप्पजानाति । एवं पुगलो आमो
होति आमवण्णी । सेयथापि तं अस्वं आमं आमवण्ण, २५
तथूपमो अयं पुगलो ।

(घ) कथं च पुगलो पक्को होति पक्कवण्णी ? इधे-
कच्चस्स पुगलस्स पासादिकं होति अभिककन्तं पटि-
ककन्तं आलोकितं विलोकितं सम्मित्तिं पसारितं

१. सम्मित्तिं - म० । २. दो० पोत्थके नतिथ ।

B 152

५

सङ्घाटिपत्तचीवरधारणं । सो “इद दुक्ख” ति यथाभूतं पजानाति ... पे० “अयं दुक्खनिरोधगामिनी पटिपदा” ति यथाभूतं पजानाति । एवं पुगलो पक्को होति पक्कवण्णी । सेयथापि त अम्बं पक्कं पक्कवण्णि, तथूपमो अयं पुगलो ।

इमे चत्तारो अम्भूपमा पुगला सन्तो संविज्जमाना लोकस्मि ।

(११) चत्तारो कुम्भूपमा पुगला

८६. तत्थ कतमे चत्तारो कुम्भूपमा पुगला ?

चत्तारो कुम्भा – तुच्छो पिहितो, पूरो विवटो, तुच्छो विवटो, पूरो पिहितो । एवमेव चत्तारोमे कुम्भूपमा पुगला सन्तो संविज्जमाना १० लोकस्मि । कतमे चत्तारो ? तुच्छो पिहितो, पूरो विवटो, तुच्छो विवटो, पूरो पिहितो ।

15

(क) कथं च पुगलो तुच्छो होति पिहितो ? इधे-कच्चस्स पुगलस्स पासादिक होति अभिकक्नतं पटिक्कन्त आलोकित विलोकित सम्मिच्छिजतं पसारितं सङ्घाटिपत्तचीवरधारण । सो “इद दुक्ख” ति यथाभूतं नपजानाति पे० “अयं दुक्खनिरोधगामिनी पटिपदा” ति यथाभूतं नपजानाति । एवं पुगलो तुच्छो होति पिहितो । सेयथापि सो कुम्भो तुच्छो पिहितो, तथूपमो अयं पुगलो ।

25

(ब) कथं च पुगलो पूरो होति विवटो ? इधे कच्चस्स पुगलस्स न पासादिक होति अभिकक्नतं पटिक्कन्त आलोकित विलोकितं सम्मिच्छिजतं पसारितं सङ्घाटिपत्तचीवरधारण । सो “इद दुक्ख” ति यथाभूतं पजानाति .. पे० “अयं दुक्खनिरोधगामिनी पटिपदा” ति यथाभूतं पजानाति । एवं पुगलो पूरो होति विवटो । सेयथापि सो कुम्भो पूरो विवटो, तथूपमो अयं पुगलो ।

१. पि बटो – सो०, एवमुपरि पि ।

(ग) कथ च पुगलो तुच्छो होति विवटो ?
इधेकच्चस्स पुगलस्स न पासादिकं होति अभिकन्तं
पटिककन्तं आलोकितं विलोकितं सम्मित्यजितं पसारितं
सङ्घाटिपत्तचीवरधारण । सो “इदं दुक्खं” ति यथाभूतं
नप्पजानाति . पे० . “अयं दुखनिरोधगामिनी पटि- ५
पदा” ति यथाभूत नप्पजानाति । एवं पुगलो तुच्छो
होति विवटो । सेयथापि सो कुम्भो तुच्छो विवटो,
तथूपमो अयं पुगलो ।

R. 46

(घ) कथ च पुगलो पूरो होति पिहितो ? इधे-
कच्चस्स पुगलस्स पासादिक होति अभिकन्तं पटि- 10
कन्तं आलोकितं विलोकितं सम्मित्यजितं पसारितं
सङ्घाटिपत्तचीवरधारण । सो “इदं दुखं” ति यथाभूतं
पजानाति पे० . “अयं दुखनिरोधगामिनी पटिपदा”
ति यथाभूत पजानाति । एवं पुगलो पूरो होति
पिहितो । सेयथापि सो कुम्भो पूरो पिहितो, तथूपमो 15
अयं पुगलो ।

B 153

इमे चत्तारो कुम्भूपमा पुगला सन्तो संविज्जमाना
लोकस्मि ।

(१२) चत्तारो उदकरहदूपमा पुगला

३० तत्थ कतमे चत्तारो उदकरहदूपमा पुगला ?

चत्तारो उदकरहदा - उत्तानो गम्भीरोभासो, गम्भीरो
उत्तानोभासो, उत्तानो उत्तानोभासो, गम्भीरो गम्भीरोभासो । एवमेवं
चत्तारोमे उदकरहदूपमा पुगला सन्तो संविज्जमाना लोकस्मि । कतमे
चत्तारो ? उत्तानो गम्भीरोभासो, गम्भीरो उत्तानोभासो, उत्तानो
उत्तानोभासो, गम्भीरो गम्भीरोभासो ।

(क) कथ च पुगलो उत्तानो होति गम्भीरोभासो ? 25
इधेकच्चस्स पुगलस्स पासादिक होति अभिकन्तं
पटिककन्तं आलोकितं विलोकितं सम्मित्यजितं पसारितं
सङ्घाटिपत्तचीवरधारणं । सो “इदं दुखं” ति यथाभूतं
नप्पजानाति . पे० . “अयं दुखनिरोधगामिनी पटि-

पदा” ति यथाभूतं नप्पजानाति । एवं पुगलो उत्तानो होति गम्भीरोभासो । सेयथापि सो उदकरहदो उत्तानो गम्भीरोभासो, तथूपमो अय पुगलो ।

(ख) कथं च पुगलो गम्भीरो होति उत्तानोभासो ?
इधेकच्चस्म पुगलस्स न पासादिकं होति अभिकक्न्त पटिवकन्त आलोकित विलोकितं सम्मिच्छितं पसारितं सङ्घाटिपत्तचीवरधारण । सो “इदं दुखं” ति यथाभूत पजानाति पे० “अय दुखनिरोधगामिनी पटिपदा” ति यथाभूत पजानाति । एवं पुगलो गम्भीरो होति उत्तानोभासो । सेयथापि सो उदकरहदो गम्भीरो उत्तानोभासो, तथूपमो अयं पुगलो ।

(ग) कथं च पुगलो उत्तानो होति उत्तानोभासो ?
इधेकच्चस्म पुगलस्स न पासादिकं होति अभिकक्न्त पटिवकन्त आलोकित विलोकितं सम्मिच्छितं पसारितं सङ्घाटिपत्तचीवरधारण । सो “इदं दुखं” ति यथाभूत नप्पजानाति .. पे० “अय दुखनिरोधगामिनी पटिपदा” ति यथाभूत नप्पजानाति । एवं पुगलो उत्तानो होति उत्तानोभासो । सेयथापि सो उदकरहदो उत्तानो उत्तानोभासो, तथूपमो अय पुगलो ।

(घ) कथं च पुगलो गम्भीरो होति गम्भीरोभासो ?
इधेकच्चस्म पुगलस्स पासादिकं होति अभिकक्न्तं पटिवकन्त आलोकित विलोकितं सम्मिच्छितं पसारितं सङ्घाटिपत्तचीवरधारण । सो “इदं दुखं” ति यथाभूतं पजानाति पे० .“अय दुखनिरोधगामिनी पटिपदा” ति यथाभूत पजानाति । एवं पुगलो गम्भीरो होति गम्भीरोभासो । सेयथापि सो उदकरहदो गम्भीरो गम्भीरोभासो, तथूपमो अय पुगलो ।

इमे चत्तारो उदकरहदूपमा पुगला सन्तो सविज्जमाना लोकस्मि ।

5

10

15

B 154

20

R 47

25

(१३) चत्तारो बलीबद्दूपमा पुगला

३१. तथ्य कतमे चत्तारो बलीबद्दूपमा^१ पुगला ?

चत्तारो बलीबद्दा – सकगवचण्डो नो परगवचण्डो, परगवचण्डो नो सकगवचण्डो, सकगवचण्डो च परगवचण्डो च, नेव सकगवचण्डो नो परगवचण्डो । एवमेवं चत्तारोमें^२ बलीबद्दूपमा पुगला सन्तो सविज्ञ-माना लोकस्मि । कतमे चत्तारो ? सकगवचण्डो नो परगवचण्डो, ५ परगवचण्डो नो सकगवचण्डो, सकगवचण्डो च परगवचण्डो च, नेव सकगवचण्डो नो परगवचण्डो ।

(क) कथं च पुगलो सकगवचण्डो होति नो परगव-चण्डो ? इधेकच्चो पुगलो सकपरिस उब्बेजिता होति, नो परपरिसं । एवं पुगलो सकगवचण्डो होति नो १० परगवचण्डो । सेव्यथापि सो बलीबद्दो सकगवचण्डो नो परगवचण्डो, तथूपमो अयं पुगलो ।

(ख) कथं च पुगलो परगवचण्डो होति नो सक-गवचण्डो ? इधेकच्चो पुगलो परपरिसं उब्बेजिता होति, नो सकपरिसं । एवं पुगलो परगवचण्डो होति १५ नो सकगवचण्डो । सेव्यथापि सो बलीबद्दो परगवचण्डो नो सकगवचण्डो, तथूपमो अयं पुगलो ।

(ग) कथं च पुगलो सकगवचण्डो च होति परगवचण्डो च ? इधेकच्चो पुगलो सकपरिसं च उब्बेजिता होति, परपरिसं च । एवं पुगलो सकगवचण्डो च होति २० B 155 परगवचण्डो च । सेव्यथापि सो बलीबद्दो सकगवचण्डो च परगवचण्डो च, तथूपमो अयं पुगलो ।

(घ) कथं च पुगलो नेव सकगवचण्डो होति नो पर-गवचण्डो ? इधेकच्चो पुगलो नेव सकपरिसं उब्बेजिता होति नो परपरिसं । एवं पुगलो नेव सकगवचण्डो २५ होति नो परगवचण्डो । सेव्यथापि सो बलीबद्दो नेव सकगवचण्डो नो परगवचण्डो, तथूपमो अयं पुगलो ।

१ बलीबद्दूपमा – सी०, रो०, बलीबद्दूपमा – स्या०, एवमुपरि पि । २ चत्तारो – सी०, रो० ।

इमे चत्तारो बलीबद्दूपमा पुगला सन्तो संविज्जमाना
लोकस्मि ।

(१४) चत्तारो आसीविसूपमा पुगला

R. 48

३२. तथ्य कतमे चत्तारो आसीविसूपमा' पुगला ?

चत्तारो आसीविसा - आगतविसो नो घोरविसो, घोरविसो नो

५ आगतविसो, आगतविसो च घोरविसो च, नेव आगतविसो नो घोरविसो ।

एवमेव चत्तारोमे आसीविसूपमा पुगला सन्तो संविज्जमाना लोकस्मि ।

कतमे चत्तारो ? आगतविसो नो घोरविसो, घोरविसो नो आगतविसो,
आगतविसो च घोरविसो च, नेव आगतविसो नो घोरविसो ।

(क) कथं च पुगलो आगतविसो होति नो घोरविसो ?

10

इधेकच्चो पुगलो अभिष्टु कुञ्जति । सो च ख्वस्स
कोधो न चिर दीघरत्त अनुसेति । एव पुगलो आगत-
विसो होति, नो घोरविसो । संयथापि सो आसीविसो
आगतविसो नो घोरविसो, तथूपमो अय पुगलो ।

15

(ख) कथं च पुगलो घोरविसो होति नो आगत-
विसो ? इधेकच्चो पुगलो नहेव' खो अभिष्टु कुञ्जति ।
मो च ख्वस्स कोधो चिर दीघरत्त अनुसेति । एव
पुगलो घोरविसो होति, नो आगतविसो । संयथापि
सो आसीविसो घोरविसो नो आगतविसो, तथूपमो अय
पुगलो ।

20

(ग) कथं च पुगलो आगतविसो च होति घोरविसो
च ? इधेकच्चो पुगलो अभिष्टु कुञ्जति । सो च
ख्वस्स कोधो चिर दीघरत्त अनुसेति । एव पुगलो
आगतविसो च होति घोरविसो च । संयथापि सो
आसीविसो आगतविसो च घोरविसो च, तथूपमो अय
पुगलो ।

B 156

25

(घ) कथं च पुगलो नेव आगतविसो होति नो घोर-
विसो ? इधेकच्चो पुगलो नहेव खो अभिष्टु कुञ्जति ।
सो च ख्वस्स कोधो न चिर दीघरत्तं अनुसेति । एवं

१. आसीविसूपमा - मी०, रथा०, एवमुपरि पि । २ नेव - सी० ।

पुगलो नेव आगतविसो होति नो घोरविसो । सेव्यथा-
पि सो आसीविसो नेव आगतविसो नो घोरविसो,
तथूपमो अयं पुगलो ।

इमे चत्तारो आसीविसूपमा पुगला सन्तो सविज्जमाना
लोकस्मि ।

5

(१५. क) अवण्णारहस्स वर्णं भासति

३३. कथं च पुगलो अननुविच्च अपरियोगाहेत्वा अवण्णा-
रहस्स वर्णं भासिता होति ?

इधेकच्चो पुगलो दुष्पटिपन्नानं मिच्छापटिपन्नानं तित्थियानं
तित्थियसावकानं वर्णं भासति – “सुष्पटिपन्ना”¹⁰ इति पि, “सम्मा-
पटिपन्ना” इति पी ति । एवं पुगलो अननुविच्च अपरियोगाहेत्वा १०
अवण्णारहस्स वर्णं भासिता होति ।

(ख) वण्णारहस्स अवण्णं भासति

३४. कथं च पुगलो अननुविच्च अपरियोगाहेत्वा वण्णारहस्स
अवण्णं भासिता होति ?

इधेकच्चो पुगलो सुष्पटिपन्नानं सम्मापटिपन्नानं बुद्धानं
बुद्धसावकानं अवण्णं भासति – “दुष्पटिपन्ना” इति पि, “मिच्छापटिपन्ना”¹⁵
इति पी ति । एवं पुगलो अननुविच्च अपरियोगाहेत्वा वण्णारहस्स
अवण्णं भासिता होति ।

R 49

(ग) अप्पसादनीये ठाने पसादं उपदंसेति

३५. कथं च पुगलो अननुविच्च अपरियोगाहेत्वा अप्पसादनीये
ठाने पसादं उपदंसिता होति ?

इधेकच्चो पुगलो दुष्पटिपदाय मिच्छापटिपदाय पसाद²⁰
जनेति – “सुष्पटिपदा” इति पि, “सम्मापटिपदा” इति पी ति ।
एवं पुगलो अननुविच्च अपरियोगाहेत्वा अप्पसादनीये ठाने पसाद
उपदंसिता होति ।

(घ) पसादनीये ठाने अप्पसादं उपदंसेति

३६. कथं च पुगलो अननुविच्च अपरियोगाहेत्वा पसादनीये
ठाने अप्पसादं उपदंसिता होति ?

25

१. सुष्पटिपन्ना – स्याऽ ।

इधेकच्चो पुगलो सुप्पटिपदाय सम्मापटिपदाय अप्पसादं जनेति – “दुप्पटिपदा” इति पि, “मिच्छापटिपदा” इति पी ति । एवं पुगलो अनुविच्च अपरियोगाहेत्वा पसादनीये ठाने अप्पसादं उपदंसिता होति ।

(१६. क) अवण्णारहस्स अवण्णं भासति

B 157 ५ ३७ कथं च पुगलो अनुविच्च परियोगाहेत्वा अवण्णारहस्स अवण्णं भासिता होति ?

इधेकच्चो पुगलो दुप्पटिपन्नान मिच्छापटिपन्नान तित्थियानं तित्थियसावकानं अवण्णं भासति – “दुप्पटिपन्ना” इति पि, “मिच्छापटिपन्ना” इति पी ति । एवं पुगलो अनुविच्च परियोगाहेत्वा अवण्णा-
१० रहस्स अवण्णं भासिता होति ।

(ख) वण्णारहस्स वण्णं भासति

३८ कथं च पुगलो अनुविच्च परियोगाहेत्वा वण्णारहस्स वण्णं भासिता होति ?

इधेकच्चो पुगलो सुप्पटिपन्नान सम्मापटिपन्नानं बुद्धानं बुद्धसावकानं वण्णं भासति – “सुप्पटिपन्ना” इति पि, “सम्मापटिपन्ना”
१५ इति पी ति । एवं पुगलो अनुविच्च परियोगाहेत्वा वण्णारहस्स वण्णं भासिता होति ।

(ग) अप्पसादनीये ठाने अप्पसादं उपदंसेति

३९ कथं च पुगलो अनुविच्च परियोगाहेत्वा अप्पसादनीय ठाने अप्पसादं उपदंसिता होति ?

इधेकच्चो पुगलो दुप्पटिपदाय मिच्छापटिपदाय अप्पसाद जनेति
२० – “दुप्पटिपदा” इति पि, “मिच्छापटिपदा” इति पी ति । एवं पुगलो अनुविच्च परियोगाहेत्वा अप्पसादनीये ठाने अप्पसाद उपदंसिता होति ।

(घ) पसादनीये ठानं पसादं उपदंसेति

४०. कथं च पुगलो अनुविच्च परियोगाहेत्वा पसादनीये ठाने पसादं उपदंसिता होति ?

इधेकच्चो पुगलो सुप्पटिपदाय सम्मापटिपदाय पसाद जनेति –
२५ “सुप्पटिपदा” इति पि, “सम्मापटिपदा” इति पी ति । एवं पुगलो अनुविच्च परियोगाहेत्वा पसादनीये ठाने पसादं उपदंसिता होति ।

(१७. क) अवणारहस्स अवणं भासति, नो च वणारहस्स वणं

४१. कथं च पुगलो अवणारहस्स अवणं भासिता होति भूतं तच्छं कालेन ?

इधेकच्चो पुगलो वणो पि संविजजति अवणो पि संविजजति । यो तत्थ अवणो तं भणति भूतं तच्छं कालेन, यो तत्थ वणो तं न भणति ५ भूतं तच्छं कालेन । एवं पुगलो अवणारहस्स अवणं भासिता होति भूतं तच्छं कालेन ।

(ख) वणारहस्स वणं भासति, नो च अवणारहस्स अवणं

४२. कथं च पुगलो वणारहस्स वणं भासिता होति भूतं तच्छं कालेन. नो च खो अवणारहस्स अवणं भासिता होति भूतं तच्छं १० कालेन ?

इधेकच्चो पुगलो वणो पि संविजजति अवणो पि संविजजति । यो तत्थ वणो तं भणति भूतं तच्छं कालेन, यो तत्थ अवणो तं न भणति १५ भूतं तच्छं कालेन । एवं पुगलो वणारहस्स वणं भासिता होति भूतं तच्छं कालेन ।

(ग) अवणारहस्स च अवणं वणारहस्स च वणं भासति

४३. कथं च पुगलो अवणारहस्स च अवणं भासिता होति भूतं तच्छं कालेन, वणारहस्स च वणं भासिता होति भूतं तच्छं कालेन?

इधेकच्चो^१ पुगलो^२ वणो पि संविजजति अवणो पि संविजजति । यो तत्थ अवणो तं भणति भूतं तच्छं कालेन, यो पि^३ तत्थ वणो तं पि २० भणति भूतं तच्छं कालेन । तत्र^४ कालञ्जू होति तस्स पञ्चहस्स वेय्यकरण्या । एवं पुगलो अवणारहस्स च अवणं भासिता होति भूतं तच्छं कालेन, वणारहस्स च वणं भासिता होति भूतं तच्छं कालेन ।

(घ) नेव अवणारहस्स अवणं न वणारहस्स वणं भासति

४४. कथं च पुगलो नेव अवणारहस्स अवणं भासिता होति भूतं तच्छं कालेन, नो च वणारहस्स वणं भासिता होति भूतं २५

१-१. इधेकच्चे पुगले - सी० । २. स्या०, दो० पोत्थकेमु नतिथ । ३. तत्थ - स्या० ।

तच्छं कालेन ?

- R 51 यो तत्थ अवण्णो तं न भणति भूतं तच्छं कालेन, यो पि तत्थ वण्णो तं पि न भणति भूतं तच्छं कालेन । उपेक्षको विह्रति सतो सम्पजानो ।
- ५ एव पुगलो नेव अवण्णारहस्स अवण्णं भासिता होति भूतं तच्छं कालेन, नो पि वण्णारहस्स वण्णं भासिता होति भूतं तच्छं कालेन ।

(१८. क) उट्टानफलूपजीवी नो पुञ्जाफलूपजीवी

४५. कतमो च पुगलो उट्टानफलूपजीवी नो पुञ्जाफलू-
पजीवी ?

- यस्स पुगलस्स उट्टहतो घटतो वायमतो आजीवो अभि-
१० निब्बत्ति, नो पुञ्जातो – अयं वुच्चति पुगलो “उट्टानफलूपजीवी, नो पुञ्जाफलूपजीवी” ।

(ख) पुञ्जाफलूपजीवी नो उट्टानफलूपजीवी

४६. कतमो च पुगलो पुञ्जाफलूपजीवी नो उट्टानफलूपजीवी ?

परनिम्मितवसवत्ती^१ देवे^२ उपादाय ततूपरि^३ देवा पुञ्ज-
फलूपजीविनो न उट्टानफलूपजीविनो ।

(ग) उट्टानफलूपजीवी च पुञ्जाफलूपजीवी च

- B 159 १५ ४७. कतमो च पुगलो उट्टानफलूपजीवी च पुञ्जाफलूप-
जीवी च ?

यस्स पुगलस्स उट्टहतो घटतो वायमतो आजीवो अभि-
निब्बत्ति पुञ्जातो च – अयं वुच्चति पुगलो “उट्टानफलूपजीवी च पुञ्जाफलूपजीवी च” ।

(घ) नेव उट्टानफलूपजीवी नो पुञ्जाफलूपजीवी

- २० ४८. कतमो च पुगलो नेव उट्टानफलूपजीवी नो पुञ्जाफलूप-
जीवी ?

नेरयिका नेव उट्टानफलूपजीविनो नो पुञ्जाफलूपजीविनो ।

(१९. क) तमो तमपरायनो पुगलो

४९. कथं च पुगलो तमो होति तमपरायनो^४ ?

१-१. परनिम्मितवसवत्तिदेवे – सी०, स्था०, रो० । २. तत्पुरि – स्था० । ३. तम-
परायनो – सी० ।

इघेकच्चो पुगलो नीचे कुले पच्चाजातो होति — चण्डालकुले
वा नेसादकुले वा वेनकुले^१ वा रथकारकुले वा पुकुसकुले वा दलिदे^२
अप्पन्नपानभोजने कसिरवुत्तिके, यथ कसिरेन धासच्छादो लब्धति ।
सो च होति दुब्बण्णो दुद्दिसिको ओकोटिमको बन्हाबाधो काणो वा
कुणी वा खञ्जो वा पक्खहतो वा, न लाभी अन्नस्स पानस्स वत्थस्स ५
यानस्स मालागन्धविलेपनस्स सेय्यावसथपदीपेय्यस्स । सो कायेन दुच्च-
रितं चरति, वाचाय दुच्चरितं चरति, मनसा दुच्चरितं चरति । सो
कायेन दुच्चरितं चरित्वा वाचाय दुच्चरितं चरित्वा मनसा दुच्चरितं
चरित्वा कायस्स भेदा परं मरणा अपायं दुग्धति विनिपातं निरयं उप-
पज्जति । एवं पुगलो तमो होति तमपरायनो । १०

(क) तमो जोतिपरायनो पुगलो

५०. कथं च पुगलो तमो होति जोतिपरायनो ? इघेकच्चो
पुगलो नीचे कुले पच्चाजातो होति — चण्डालकुले वा नेसादकुले वा
वेनकुले वा रथकारकुले वा पुकुसकुले वा दलिदे अप्पन्नपानभोजने
कसिरवुत्तिके, यथ कसिरेन धासच्छादो लब्धति । सो च होति दुब्बण्णो
दुद्दिसिको ओकोटिमको बन्हाबाधो काणो वा कुणी वा खञ्जो वा १५
पक्खहतो वा, न लाभी अन्नस्स पानस्स वत्थस्स यानस्स मालागन्ध-
विलेपनस्स सेय्यावसथपदीपेय्यस्स । सो कायेन सुचरितं चरति, वाचाय
सुचरितं चरति, मनसा सुचरितं चरति । सो कायेन सुचरितं चरित्वा
वाचाय सुचरितं चरित्वा मनसा सुचरितं चरित्वा कायस्स भेदा परं
मरणा सुगति सग्गं लोकं उपपज्जति । एव पुगलो तमो होति जोति- २०
परायनो ।

R. 52

(ग) जोति तमपरायनो पुगलो

५१. कथं च पुगलो जोति होति तमपरायनो ? इघेकच्चो
पुगलो उच्चे कुले पच्चाजातो होति — खत्तियमहासालकुले वा ब्राह्मण-
महासालकुले^३ वा गहपतिमहासालकुले वा अङ्गे महद्वने महाभोगे पहूत-
जातरूपरजते पहूतवित्तपूकरणे पहूतधनधड्चे । सो च होति अभिरूपो २५
दस्सनीयो पासादिको परमाय वण्णपोक्खरताय समन्नागतो, लाभी

B. 160

१. वेणकुले — सी०, स्था०, रा० । २. दलिदे — सं० । ३. ब्राह्मणमहासालकुले —
सी०, एवमुपरि पि ।

अन्नस्स पानस्स वन्थस्स यानस्स मालागन्धविलेपनस्स सेय्यावसथ-
पदीपेय्यस्स । सो कायेन दुच्चरितं चरति, वाचाय दुच्चरितं चरति,
मनसा दुच्चरितं चरति । सो कायेन दुच्चरितं चरित्वा वाचाय दुच्चरितं
चरित्वा मनसा दुच्चरितं चरित्वा कायस्स भेदा परं मरणा अपायं
५ दुग्गति विनिपातं निरय उपपज्जति । एवं पुग्गलो जोति होति तम-
परायनो ।

(घ) ओति जोतिपरायनो पुग्गलो

५२ कथ च पुग्गलो जोति होति जोतिपरायनो ? इधेकच्चो
पुग्गलो उच्चे कुले पच्चाजातो होति – खत्तियमहासालकुले वा ब्राह्मण-
महासालकुले वा गहपतिमहासालकुले वा अङ्गे महद्वने महाभोगे पहूत-
१० जातरूपरजते पहूतवित्तूपकरणे पहूतधनधञ्जे । सो च होति अभिरूपो
दस्सनीयो पासादिको परमाय वण्णपोक्खरताय समन्नागतो, लाभी
अन्नस्स पानस्स वन्थस्स यानस्स मालागन्धविलेपनस्स सेय्यावसथपदी-
पेय्यस्स । सो कायेन सुचरितं चरति, वाचाय सुचरितं चरति, मनसा
१५ सुचरितं चरति । सो कायेन सुचरितं चरित्वा वाचाय सुचरितं चरित्वा
मनसा सुचरितं चरित्वा कायस्स भेदा परं मरणा सुगति सम्बं लोकं
उपपज्जति । एवं पुग्गलो जोति होति जोतिपरायनो ।

(२०. क) ओणतोणतो पुग्गलो

५३ कथ च पुग्गलो ओणतोणतो^१ होति .. पे० .. एवं पुग्गलो
ओणतोणतो होति ।

(ख) ओणतुण्णतो पुग्गलो

५४ कथ च पुग्गलो ओणतुण्णतो होति .. पे० .. एवं पुग्गलो
२० ओणतुण्णतो होति ।

(ग) उण्णतोणतो पुग्गलो

५५. कथ च पुग्गलो उण्णतोणतो होति .. पे० .. एवं पुग्गलो
उण्णतोणतो होति ।

(घ) उण्णतुण्णतो पुग्गलो

५६ कथ च पुग्गलो उण्णतुण्णतो होति .. पे० .. एवं पुग्गलो
उण्णतुण्णतो होति ।

१. ओनतीनतो – सी०, एषमूपरि पि ।

(२१) चत्तारो रुक्खूपमा पुगला

५७. तथ्य कतमे चत्तारो रुक्खूपमा पुगला ?

B. 161

चत्तारो रुक्खा — फेगु सारपरिवारो, सारो फेगुपरिवारो, फेगु फेगुपरिवारो, सारो सारपरिवारो । एवमेवं चत्तारोमे रुक्खूपमा पुगला सन्तो संविज्जमाना लोकस्मि । कतमे चत्तारो ? फेगु सारपरिवारो, सारो फेगुपरिवारो, फेगु फेगुपरिवारो, सारो सारपरिवारो । ५

(क) कथं च पुगलो फेगु होति सारपरिवारो ?

R. 53

इधेकच्चो पुगलो दुस्सीलो होति पापधम्मो, परिसा च रुवस्स होति सीलवती कल्याणधम्मा । एवं पुगलो फेगु होति सारपरिवारो । सेव्यथापि सो रुक्खो फेगु सारपरिवारो, तथूपमो अयं पुगलो । १०

(ख) कथं च पुगलो सारो होति फेगुपरिवारो ?

इधेकच्चो पुगलो सीलवा होति कल्याणधम्मो, परिसा च रुवस्स होति दुस्सीला 'पापधम्मा' । एवं पुगलो सारो होति फेगुपरिवारो । सेव्यथापि सो रुक्खो सारो फेगुपरिवारो, तथूपमो अयं पुगलो । १५

(ग) कथं च पुगलो फेगु होति फेगुपरिवारो ?

इधेकच्चो पुगलो दुस्सीलो होति पापधम्मो, परिसा पिस्स होति दुस्सीला पापधम्मा । एवं पुगलो फेगु होति फेगुपरिवारो । सेव्यथापि सो रुक्खो फेगु फेगुपरिवारो, तथूपमो अयं पुगलो । २०

(घ) कथं च पुगलो सारो होति सारपरिवारो ?

इधेकच्चो पुगलो सीलवा होति कल्याणधम्मो, परिसा पिस्स होति सीलवती कल्याणधम्मा । एवं पुगलो सारो होति सारपरिवारो । सेव्यथापि सो रुक्खो सारो सारपरिवारो, तथूपमो अयं पुगलो । २५

इमे चत्तारो रुक्खूपमा पुगला सन्तो संविज्जमाना लोकस्मि ।

(२२. क) रूपप्पमाणो रूपप्पसन्नो पुगलो

५८. कतमो च पुगलो रूपप्पमाणो रूपप्पसन्नो ? इधेकच्चो

१-१. दुस्सीलो पापधम्मो — रो० । २. सारो होति — रो० ।

पुगलो आरोहं वा पस्सत्वा परिणाहं वा पस्सत्वा सणां वा पस्सत्वा पारिपूर्व^१ वा पस्सत्वा तत्थ पमाणं गहेत्वा पसादं जनेति । अयं वुच्चति पुगलो रूपप्पमाणो रूपप्पमाणो ।

(ख) घोसप्पमाणो घोसप्पसन्नो पुगलो

B. 162

५६ कतमो च पुगलो घोसप्पमाणो घोसप्पसन्नो ? इधे-
५ कच्चो पुगलो परवण्णनाय परथोमनाय परपसंसनाय परवण्णहारिकाय^२
तत्थ पमाणं गहेत्वा पसादं जनेति । अयं वुच्चति पुगलो घोसप्पमाणो
घोसप्पसन्नो ।

(ग) लूखप्पमाणो लूखप्पसन्नो पुगलो

६०. कतमो च पुगलो लूखप्पमाणो लूखप्पसन्नो ? इधेकच्चो
पुगलो चीवरलूखं वा पस्सत्वा पत्तलूख^३ वा पस्सत्वा^४ सेनासनलूखं वा
१० पस्सत्वा विविध वा दुक्करकारिकं पस्सत्वा तत्थ पमाणं गहेत्वा पसादं
जनेति । अयं वुच्चति पुगलो लूखप्पमाणो लूखप्पसन्नो ।

(घ) धम्मप्पमाणो धम्मप्पसन्नो पुगलो

R. 54

६१. कतमो च पुगलो धम्मप्पमाणो धम्मप्पसन्नो ? इधे-
कच्चो पुगलो सीलं वा पस्सत्वा समाधि वा पस्सत्वा पञ्चं वा
पस्सत्वा तत्थ पमाणं गहेत्वा पसादं जनेति । अयं वुच्चति पुगलो
१५ धम्मप्पमाणो धम्मप्पसन्नो ।

(ङ. क) अत्तहिताय पटिपन्नो नो परहिताय

६२ कथं च पुगलो अत्तहिताय पटिपन्नो होति नो परहिताय ?
इधेकच्चो पुगलो अत्तना सीलसम्पन्नो होति, नो परं सीलसम्पदाय
समादपेति, अत्तना समाधिसम्पन्नो होति, नो परं समाधिसम्पदाय
समादपेति; अत्तना पञ्चासम्पन्नो होति, नो परं पञ्चासम्पदाय
२० समादपेति; अत्तना विमुत्तिसम्पन्नो होति, नो परं विमुत्तिसम्पदाय
समादपेति, अत्तना विमुत्तिज्ञाणदस्सनसम्पन्नो होति, नो परं विमुत्ति-
ज्ञाणदस्सनसम्पदाय समादपेति । एवं पुगलो अत्तहिताय पटिपन्नो
होति नो परहिताय ।

१ परिपूर्व – रो० । २ परवण्णहारिया – सी०, परवण्णभाग्निताय – रो० । ३-३. सी०
प्रोत्यक्षे नतिष्ठ ।

(क) परहिताय पटिपन्नो नो अत्तहिताय

६३. कथं च पुगलो परहिताय पटिपन्नो होति नो अत्तहिताय ? इधेकच्चो पुगलो अत्तना न सीलसम्पन्नो होति, परं सीलसम्पदाय समादपेति ; अत्तना न समाधिसम्पन्नो होति, परं समाधिसम्पदाय समादपेति ; अत्तना न पञ्जासम्पन्नो होति, परं पञ्जासम्पदाय समादपेति ; अत्तना न विमुत्तिसम्पन्नो होति, परं विमुत्तिसम्पदाय समादपेति ; अत्तना न विमुत्तिज्ञाणदस्सनसम्पन्नो होति, परं विमुत्तिज्ञाणदस्सनसम्पदाय समादपेति । एवं पुगलो परहिताय पटिपन्नो होति नो अत्तहिताय ।

(ग) अत्तहिताय चेव पटिपन्नो परहिताय च

६४. कथं च पुगलो अत्तहिताय चेव पटिपन्नो होति परहिताय च ? इधेकच्चो पुगलो अत्तना च सीलसम्पन्नो होति, परं च सीलसम्पदाय समादपेति, अत्तना च समाधिसम्पन्नो होति, परं च समाधिसम्पदाय समादपेति, अत्तना च पञ्जासम्पन्नो होति, परं च पञ्जासम्पदाय समादपेति ; अत्तना च विमुत्तिसम्पन्नो होति, परं च विमुत्तिसम्पदाय समादपेति ; अत्तना च विमुत्तिज्ञाणदस्सनसम्पन्नो होति, परं च विमुत्तिज्ञाणदस्सनसम्पदाय समादपेति । एवं^१ पुगलो अत्तहिताय चेव पटिपन्नो होति परहिताय च ।

(घ) नेव अत्तहिताय पटिपन्नो नो परहिताय

६५. कथं च पुगलो नेव अत्तहिताय पटिपन्नो होति नो परहिताय ? इधेकच्चो पुगलो अत्तना न सीलसम्पन्नो होति, नो परं सीलसम्पदाय समादपेति ; अत्तना न समाधिसम्पन्नो होति, नो परं समाधिसम्पदाय समादपेति, अत्तना न पञ्जासम्पन्नो होति, नो परं पञ्जासम्पदाय समादपेति, अत्तना न विमुत्तिसम्पन्नो होति, नो परं विमुत्तिसम्पदाय समादपेति, अत्तना न विमुत्तिज्ञाणदस्सनसम्पन्नो होति, नो परं विमुत्तिज्ञाणदस्सनसम्पदाय समादपेति । एव पुगलो नेव अत्तहिताय पटिपन्नो होति नो परहिताय ।

(२४. क) अत्तन्तयो पुगलो

६६. कथं च पुगलो अत्तन्तयो होति अत्तपरितापनानुयोगमनुयुक्तो ?

B 163

10

15

R 55

25

^१ रो० पोत्थके॒ नदिष॑ ।

इधेकच्चो पुगलो अचेलको होति मुत्ताचारो हत्यापलेखनो^१ न एहिभद्रन्तिको^२ न तिटुभद्रन्तिको नाभिहटं न उद्दिसकतं न निमन्तनं सादियति, सो न कुम्भमुखा पटिगण्हाति^३ न कलोपिमुखा^४ पटिगण्हाति न एलकमन्तर^५ न दण्डमन्तर^६ न मुसलमन्तर^७ न ढिन्नं भुञ्जमानानं न ५ गविभनिया न पायमानाय न पुरिसन्तरगताय न सङ्घृत्तीमु न यथ सा उपटितो होति न यथ मक्षिका सण्डसण्डचारिनी, न मच्छं न मंसं न सुरं न मेरय न थुसोदक पिवति । सो एकागारिको वा होति एकालोपिको, द्वागारिको वा होति द्वालोपिको पे० सत्तागारिको वा होति सत्तालोपिको, एकिस्सा पि दत्तिया यापेति, द्वीहि पि दत्तीहि १० यापेति . पे० . सत्तहि पि दत्तीहि यापेति, एकाहिक पि आहार आहारेति, द्वीहिक^८ पि आहार आहारेति पे०.. सत्ताहिक पि आहार आहारेति । इति एवरूपं ग्रह्मासिक पि परियाय-भत्तभोजनानुयोगमनुयुत्तो विहरति । सो साकभक्खो वा होति सामाक-भक्खो वा होति नीवारभक्खो वा होति दद्दुलभक्खो वा होति हटभक्खो १५ १५ वा होति कणभक्खो वा होति आचामभक्खो वा होति पिञ्जाकभक्खो वा होति तिणभक्खो वा होति गोमयभक्खो वा होति, वनमूलफलाहारो^९ यापेति पवत्तफलभोजी । सो साणानि पि धारेति मसाणानि पि धारेति छवदुस्सानि पि धारेति पसुकूलानि पि धारेति तिरीटानि पि धारेति अजिन^{१०} पि धारेति अजिनकिखप पि धारेति कुसचीर पि धारेति वाकचीर २० २० पि धारेति फलकचीर पि धारेति केसकम्बल पि धारेति वाळकम्बल^{११} पि धारेति उलूकपक्ख^{१२} पि धारेति, केसमसुलोचको^{१३} पि होति केसमसु-लोचनानुयोगमनुयुत्तो, उबटुको पि होति आसनपटिकिखन्तो, उकुटिको पि होति उकुटिकापधानमनुयुत्तो, कण्टकापस्सयिको पि होति कण्टका-पस्सये सेय्यं कपेति, सायततियक^{१४} पि उदकोरोहनानुयोगमनुयुत्तो विह-रति । इति एवरूपं अनेकविहितं कायस्स आतापनपरितापनानुयोग- २५

१ हत्यावलेखनो - स्याऽ । २ न एहिभद्रन्तिको - सी०, स्याऽ, रो०, एवमुपरि पि । ३ कुम्भीमुखा - स्याऽ । ४. पटिगण्हाति - सी०, पटिगण्हाति - रो० । ५. कलोपिमुखा - सी०, स्याऽ, खलोपिमुखा - रो० । ६. एलकमन्तर - सी० । ७. मुसलमन्तर - स्याऽ । ८. द्वाहिक^८ - सी० । ९. वनमूलफलाहारे - रो० । १०. अजिनानि - सी०, रो० । ११. वालकम्बल - सी०, स्याऽ, रो० । १२. उलूकपक्ख - स्याऽ, उलूकपक्ख - रो० । १३. केसमसुलोचनो - रो० । १४. सायततियक - स्याऽ, रो० ।

मनुयुत्तो विहरति । एवं पुगलो अत्तन्तपो होति अत्तपरितापनानुयोग-
मनुयुत्तो ।

R. 56

(क) परन्तपो पुगलो

६७ कथ च पुगलो परन्तपो होति परपरितापनानुयोग-
मनुयुत्तो ? इधेकच्चो पुगलो ओरविभको होति सूकरिको साकुणिको
मागविको लुटो मच्छधातको चोरो चोरधातको गोधातको^१ बन्धना- ५
गारिको, ये वा पनज्ज्ये पि केचि कुरुरकम्मन्ता । एवं पुगलो परन्तपो
होति परपरितापनानुयोगमनुयुत्तो ।

(ग) अत्तन्तपो च परन्तपो च पुगलो

६८ कथ च पुगलो अत्तन्तपो च होति अत्तपरितापनानुयोग-
मनुयुत्तो, परन्तपो च^२ परपरितापनानुयोगमनुयुत्तो ? इधेकच्चो पुगलो
राजा वा होति खत्तियो मुद्दावसितो^३ ब्राह्मणो वा महासालो । सो १०

पुरतिथमेन नरस्स नव^४ सन्धागार^५ कारापेत्वा केसमस्सु ओहारेत्वा खरा-
जिन^६ निवासेत्वा सप्तितेलेन कायं अबभिजित्वा मिगविसाणेन^७ पिट्ठु
कण्डुवमानो^८ सन्धागार पविसति सद्दि महेसिया ब्राह्मणेन च पुरोहितेन ।

सो तत्य अनन्तरहिताय भुमिया हरितुपलित्ताय^९ सेय्य कप्पेति । एकिस्सा^{१०}
गाविया सरूपवच्छाय य एकास्म थने खीरं होति तेन^{११} राजा यापेति, यं १५

दुतियस्म थने खीर होति^{१२} तेन महेसी यापेति, यं ततियस्म थने खीरं
होति तेन ब्राह्मणो पुरोहितो यापेति, यं चतुर्थस्म थने खीरं होति तेन
अग्निं जुहति, अवसेसेन वच्छको यापेति । सो एवमाह – “एत्का उसभा
हञ्जन्तु यञ्जन्त्याय, एत्का वच्छतरा हञ्जन्तु यञ्जन्त्याय, एत्का

वच्छतरियो हञ्जन्तु यञ्जन्त्याय, एत्का अजा हञ्जन्तु यञ्जन्त्याय, २०
एत्का उरवभा हञ्जन्तु यञ्जन्त्याय, एत्का^{१३} अस्सा हञ्जन्तु यञ्जन्त्याय”,
एत्का रुक्खा छिजजन्तु यूपत्थाय, एत्का दब्भा लूयन्तु^{१४} बरिहि-
सत्थाया^{१५}” ति । ये पिस्स ते होन्ति दासा ति वा पेस्सा ति वा कम्मकरा^{१६}

१. सी०, रो० पोत्थकेसु नत्थि । २. च होति – सी० । ३. मुद्दाभिसितो – स्या० ।
४-५. नव यञ्जनागार – सी०, नव सन्धागार – स्या०; नवयञ्जनागार – रो० । ५. लुरा-
जिन – स्या० । ६. मगविसाणेन – सी० । ७. कण्डुवमानो – सी० । ८. हरितुपत्थाय – सी० ।
९. एतिस्सा – स्या० । १०-११. सी० पोत्थके न दिसति । ११-१२. सी०, रो० पोत्थकेसु
नत्थि । १२. लुयन्तु – स्या० । १३. परहिसत्थाया – सी०; परिहिसत्थाया – स्या० ।
१४. कम्मकरा – रो० ।

ति वा, ते पि दण्डतज्जिता भयतज्जिता अस्सुमुखा रुदमाना परिकम्मानि करोन्ति । एवं पुग्गलो अत्तन्तपो च होति अत्तपरितापनानुयोगमनुयुक्तो, परन्तपो च परपरितापनानुयोगमनुयुक्तो ।

(८) नेव अत्तन्तपो च न परन्तपो च पुग्गलो

६६. कथं च पुग्गलो नेव अत्तन्तपो च होति न अत्तपरि-
५ तापनानुयोगमनुयुक्तो, न परन्तपो न परपरितापनानुयोगमनुयुक्तो ? सो अनन्तन्तपो अपरन्तपो दिह्वेव धम्मे निच्छातो निब्बुतो सीतीभूतो
सुखप्पटिसंबेदी^१ ब्रह्मभूतेन अत्तना विहरति ।

R 57 ७०. इधं तथागतो लोके उप्पज्जति अरह सम्मासम्बूद्धो विज्ञाचरणसम्पन्नो सुगतो लोकविदू अनुत्तरो पुरिसदम्मसारथि सत्था
१० देवमनुस्सानं बुद्धो भगवा । सो इमं लोक सदेवक समारक सब्रह्मकं सम्ममण्ड्राहणि पज सदेवमनुस्मं सयं अभिज्ञा सञ्चिकत्वा पवेदेति ।
१५ सो धम्म देसेति आदिकल्याणं मज्जेकल्याणं परियोसानकल्याणं सात्थ सब्धञ्जन, केवलपरिपुण्णं परिमुद्धं ब्रह्मचरियं पकासेति । त धम्मं सुनुति गहपति वा गहपतिपुत्तो वा अञ्जतारस्मि वा कुले पच्चाजातो ।

B 166 २० १५ सो त धम्मं मुत्वा तथागते सद्धं पटिलभति । सो तेन सद्वापटिलाभेन समन्वागतो इति पटिसञ्चिकव्वति – “सम्वाधो धरावासो रजापथो, अब्भोकासो पब्बज्ञा । नयिद सुकरं अगार अज्ञावसता एकन्तपरिपुण्णं एकन्तपरिसुद्धं सङ्खलिखितं ब्रह्मचरियं चरितुं । यन्नूनाह केसमस्तुं ओहारेत्वा कासायानि वथानि अच्छादेत्वा अगारस्मा अनगारियं पब्ब-
जेय्यं” ति ! सो अपरेन समयेन अप्पं वा भोगक्षवन्धं पहाय महन्तं वा भोगक्षवन्धं पहाय अप्पं वा ज्ञातिपरिवृद्धं पहाय महन्तं वा ज्ञातिपरिवृद्धं पहाय केसमस्तुं ओहारेत्वा कासायानि वथानि अच्छादेत्वा अगारस्मा अनगारियं पब्बजति ।

७१. सो एवं पब्बजितो समानो भिक्खूनं सिक्खासाजीव-
२५ समापन्नो पाणातिपात पहाय पाणातिपाता पटिविरतो होति निहितदण्डो निहितसत्थो लज्जी दयापन्नो सब्बपाणभूतहितानुकम्पी विहरति ।

१. सीतिभूतो – सी०, रो० । २. सुखपटिसंबेदी – सी०, स्या०, रो० । ३. सङ्खलिखितं – स्या०, रो० ।

अदिन्नादानं पहाय अदिन्नादाना पटिविरतो होति दिन्नादायी
दिन्नपाटिकङ्गी, अथेनेन सुचिभूतेन अत्तना विहरति ।

अब्रह्मचरियं पहाय ब्रह्मचारी होति आराचारी पटिविरतो
मेथुना गामधम्मा ।

मुसावादं पहाय मुसावादा पटिविरतो होति सच्चवादी सच्च- ५
सन्धो थेतो पच्चयिको अविसंवादको लोकस्स ।

पिसुणं वाचं पहाय पिसुणाय वाचाय पटिविरतो होति, इतो
सुत्वा न अमुत्र अवक्खाता इमेसं भेदाय, अमुत्र वा सुत्वा न इमेसं अवक्खाता
अमूसं भेदाय । इति भिन्नानं वा सन्धाता सहितान्^१ वा अनुप्पदाता
समग्गारामो समग्गरतो समग्गनन्दी समग्गकरण वाचं भासिता होति । १०

फस्सं वाचं पहाय फस्साय वाचाय पटिविरतो होति । या
सा वाचा नेला कण्णसुखा पेमनीया हृदयज्ञमा पोरी वहुजनकन्ता वहुजन-
मनापा तथारूपिं वाचं भासिता होति ।

सम्फप्पलाप पहाय सम्फप्पलापा पटिविरतो होति, कालवादी
भूतवादी अत्थवादी धम्मवादी विनयवादी निधानवति वाचं भासिता^३ १५
कालेन सापदेसं परियन्तवति अत्थसहितं ।

७२. सो बीजगामभूतगामसमारम्भा पटिविरतो होति, एक-
भत्तिको होति रत्तूपरतो विरतो विकालभोजना, नच्चगीतवादितविसूक-
दस्सना पटिविरतो होति, मालागन्धविलेपनधारणमण्डनविभूसनट्टाना
पटिविरतो होति, उच्चासयनमहासयना पटिविरतो होति, जातरूपरजत- २०
पटिगहणा पटिविरतो होति, आमकधञ्जपटिगहणा पटिविरतो होति,
आमकमंसपटिगहणा पटिविरतो होति, इत्थिकुमारिकापटिगहणा^४
पटिविरतो होति, दासिदासपटिगहणा^५ पटिविरतो होति, अजेळकपटि-
गहणा^६ पटिविरतो होति, कुकुटसूकरपटिगहणा पटिविरतो होति,
हृत्यिगवास्सवळवपटिगहणा^७ पटिविरतो होति, खेतवत्थुपटिगहणा २५
पटिविरतो होति, दूतेय्यपहिणगमनानुयोगा^८ पटिविरतो होति, कय-

B 167,
R 58

१. समाहितान - स्याऽ । २. फस्सा - सी० । ३. भासिता हूंति - सी० ।

४. इत्थीकुमारीपटिगहणा - रथाऽ । इत्थिकुमारिपटिगहणा - रो० । ५. दावीदास० -
स्याऽ । ६. अजेळक० - सी० । ७. हृत्यिगवास्सवळवा० - सी०, हृत्यिगवस्सवळव० - स्याऽ ।

८. दूतेय्यपहीनगमनानुयोगा - स्याऽ । दूतेय्यपहीण० - रो० ।

विक्रया पटिविरतो होति, तुलाकूटकंसकूटमानकूटा^१ पटिविरतो होति, उक्कोटनवज्ज्वनिकतिसाचियोगा^२ पटिविरतो होति, छेदनवधबन्धन-विपरामोसआलोपसहस्राकारा^३ पटिविरतो होति ।

७३ सो सन्तुदो होति कायपरिहारिकेन चीवरेन कुच्छि-
५ परिहारिकेन पिण्डपातेन । सो येन येनेव पक्कमति समादायेव पक्कमति,
सेव्यथापि नाम^४ पक्खी सकुणो येन येनेव डेति सपत्तभारो व डेति ।
एवमेव भिक्खु सन्तुदो होति कायपरिहारिकेन चीवरेन कुच्छिपरि-
हारिकेन पिण्डपातेन । सो^५ येन येनेव पक्कमति समादायेव पक्कमति ।
सो इमिना अरियेन सीलक्खन्धेन समन्नागतो अज्ञातं अनवज्जसुखं
१० पटिसंवेदेति ।

७४ सो चक्रवृना रूप दिस्वा न निमित्तगाही होति नानु-
व्यञ्जनगमाही । यत्वाधिकरणमेन चक्रखुन्द्रिय असवुतं विहरन्त अभि-
ज्ञादोमनस्सा पापका अकुसला धम्मा अन्वास्सवेयु, तस्स सवराय
पटिपञ्जति, रक्खति चक्रखुन्द्रिय, चक्रखुन्द्रिये संवर आपञ्जति; सोतेन
B 168 १५ सहं सुत्वा पे० धानेन गन्ध धायित्वा पे० जिब्हाय रस
सायित्वा पे० कायेन फोट्टव फुसित्वा पे० मनसा^६ धम्म
विड्धाय न निमित्तगाही होति नानुव्यञ्जनगमाही । यत्वाधिकरणमेन
१५ मनिन्द्रिय अरावुत विहरन्त अभिज्ञादोमनस्सा पापका अकुसला धम्मा
अन्वास्सवेयु, तस्स सवराय पटिपञ्जति, रक्खति मनिन्द्रियं, मनि-
२० न्द्रिये स्वर आपञ्जति । सो इमिना अरियेन इन्द्रियस्वरेन समन्नागतो
अज्ञातं अव्यासेकसुखं पटिसंवेदेति ।

७५ सो अभियक्लते पटिवकन्ते सम्पज्जानकारी होति, आलो-
किते विलोकिते सम्पज्जानकारी होति, सम्मितिज्ञते पसारिते सम्पज्जानकारी
होति, सङ्घाटिपत्तचीवरधारणे सम्पज्जानकारी होति, असिते पीते खायिते
२५ सायिते सम्पज्जानकारी होति, उच्चागपस्सावकम्भे सम्पज्जानकारी होति,
गते ठिते निसिन्ने सुत्ते जागरिते भासिते तुष्णीभावे सम्पज्जानकारी
होति ।

१ तुलाकूटमानकूटा — रु०। २ उक्कोटन वज्ज्वन निकतिसाचियोगा — सी०, म्या०।

३ छेदन वश बन्ध विपरामोसआलोपसहस्राकारा — स्था०। ४ सी० पोत्यके नत्यि । ५. सी० पोत्यके नत्यि । ६. मानसा — सी०।

७६. सो इमिना च^१ अरियेन सीलखवन्धेन समन्वागतो इमिना च अरियेन इन्द्रियसंबरेन समन्वागतो इमिना च अरियेन सतिसम्पज्जमेन समन्वागतो इमाय च अरियाय सन्तुष्टिया समन्वागतो विवितं सेनासनं भजति अरञ्जं रुखमूलं पञ्चत कन्दरं गिरिगृहं सुसानं वनपत्थं अब्भो-कास पलालपुञ्जं । सो पच्छाभत्तं पिण्डपातपटिकल्तो निसीदति पल्लङ्कं ५
आभुजित्वा उजु कायं पणिधाय परिमुखं सर्ति उपटुपेत्वा । सो अभिज्ञं लोके पहाय विगताभिज्ञेन चेतसा विहरति, अभिज्ञाय चित्तं परि-सोधेति; व्यापादपदोसं पहाय अव्यापश्चित्तो विहरति सब्बपाणभूत-हितानुकम्पी, व्यापादपदोसा चित्तं परिसोधेति, थीनमिद्दं^२ पहाय विगत-थीनमिद्दो विहरति आलोकसञ्ज्ञी सतो सम्पज्जानो, थीनमिद्दा चित्तं १० परिसोधेति; उद्धच्चकुकुच्चं पहाय अनुद्धतो विहरति अज्ञत्त वूपसन्त-चित्तो, उद्धच्चकुकुच्चा चित्तं परिसोधेति; विचिकिच्छं पहाय तिण्ण-विचिकिच्छो विहरति अकथद्वयी कुसलेसु धम्मेषु, विचिकिच्छाय चित्तं परिसोधेति ।

७७. सो इमे पञ्च नीवरणे पहाय चेतसो उपविकलेसे पञ्चाय १५
दुब्बलीकरणे विविच्चेव कामेहि विविच्च^३ अकुसलेहि धम्मेहि सवितवकं सविचारं विवेकजं पीतिसुखं पठमं ज्ञानं उपसम्पज्ज विहरति; वितवक-विचारानं वूपसमा अज्ञत्तं सम्पसादनं चेतसो एकोदिभाव अवितवकं अविचारं समाधिं पीतिसुखं दुतियं ज्ञानं उपसम्पज्ज विहरति, पीतिया च विरागा उपेक्खको च विहरति, सतो च सम्पज्जानो सुखं च कायेन २०
पटिसंवेदेति, यं त अरिया आचिक्खन्ति – “उपेक्खको सतिमा सुख-विहारी” ति ततियं ज्ञानं उपसम्पज्ज विहरति; सुखस्स च पहाना^४ दुखस्स च पहाना पुञ्चेव सोमनस्सदोमनस्सानं अत्थङ्गमा अदुक्खमसुख उपेक्खासतिपारिसुद्धं चतुर्थं ज्ञानं उपसम्पज्ज विहरति । २५ R. 60

७८. सो एवं समाहिते चित्ते परिसुद्धे परियोदाते अनङ्गणे विगतपक्किलेसे मुदुभूते कम्मनिये^५ ठिते आनेज्जप्पते पुञ्चेनिवासा-नुस्सतिज्ञाणाय चित्तं अभिनन्नामेति । सो अनेकविहितं पुञ्चेनिवासं अनुस्सरति, सेय्यथीदं^६ – एकं पि जाति द्वे पि जातियो तिस्सो पि जातियो

१. सी० पैतके नत्य । २. विनमिद्द – म०, एवमुपरि पि । ३. विविच्चेव – सी० ।
४. पहाना – सी०, एवमुपरि पि । ५. कम्मनीय – स्या०, रो० । ६. सेय्यथिद – म०,
एवमुपरि पि ।

चतस्सो पि जातियो पञ्च पि जातियो दस पि जातियो बीस^१ पि जातियो तिसं पि जातियो चत्तालीस^२ पि जातियो पञ्चासं पि जातियो जातिसं पि जातिसहस्रं पि जातिसतसहस्रं पि अनेके पि संबट्टकप्ये अनेके पि विवट्टकप्ये अनेके पि सवट्टविवट्टकप्ये – “अमुत्रासि एवनामो एवंगोत्तो ५ एववर्णो एवमाहारो एवमुखदुक्खपटिसंवेदी एवमायुपरियन्तो, सो ततो चुतो अमुत्र उदपादि^३; तत्रापासि एवनामो एवंगोत्तो एववर्णो एव- माहारो एवमुखदुक्खपटिसंवेदी एवमायुपरियन्तो, सो ततो चुतो इधूप- पन्नो” नि । इति साकार सउदेस अनेकविहित पुब्बेनिवासं अनुस्सरति ।

७६ सो एव समाहिते चित्ते परिसुद्धे परियोदाते अनज्ञने १० विगतूपविकल्पे मुद्भूते कम्मनिये ठिते आनेज्जपत्ते सत्तानं चूतूपापात- आणाय चित्तं अभिनिनामेति । सो दिव्वेन चकखुना विसुद्धेन अति- ककन्तमानुसेन सत्ते पस्सति चवमाने उपपञ्जमाने हीने^४ पणीते सुवर्णे दुव्वर्णे, सुगते दुगगते यथाकम्मूपगे सत्ते पजानाति – “इमे वत भोन्तो १५ सत्ता कायदुच्चरितेन समन्नागता, वचीदुच्चरितेन समन्नागता, मनोदुच्च- रितेन समन्नागता, अरियान उपवादका, मिच्छादिट्टिका मिच्छादिट्टि- कम्मसमादाना । ते कायस्स भेदा परं मरणा अपायं दुगति विनिपात निरय उपपन्ना” । इमे वा पन^५ भोन्तो सत्ता कायसुचरितेन समन्नागता वचीसुचरितेन समन्नागता मनोसुचरितेन समन्नागता अरियान अनुप- २० वादका सम्मादिट्टिका सम्मादिट्टिकम्मसमादाना । ते कायस्स भेदा परं मरणा सुगति सग्ग लोकं उपपन्ना” ति । सो इति दिव्वेन चकखुना विसुद्धेन अतिककन्तमानुसेन सत्ते पस्सति चवमाने उपपञ्जमाने हीने २५ पणीते सुवर्णे दुव्वर्णे, सुगते दुगगते यथाकम्मूपगे सत्ते पजानाति ।

८० सो एव समाहिते चित्ते परिसुद्धे परियोदाते अनज्ञने विगतूपविकल्पे मुद्भूते कम्मनिये ठिते आनेज्जपत्ते आसवान स्थ- २५ आणाय चित्तं अभिनिन्नामेति । सो “इदं दुक्खं” ति यथाभूतं पजानाति, “अय दुक्खसमुदयो” ति यथाभूत पजानाति, “अय दुक्खनिरोधो” ति यथाभूत पजानाति, “अय दुक्खनिरोधगामिनी पटिपदा” ति यथाभूतं पजानाति, “इमे आसवा” ति यथाभूत पजानाति, “अय आसवसमुदयो”

१. बीसर्ति – सी० । २. चत्तालीस – सी० । ३. उपादि – सी० । ४. हीणं – सी० । ५. उपन्ना – सी० । ६. दो० पीत्यके नस्ति ।

ति यथाभूतं पजानाति, “अयं आसवनिरोधो” ति यथाभूतं पजानाति, “अयं आसवनिरोधगमिनी पटिपदा” ति यथाभूतं पजानाति । तस्स एवं जानतो एवं पस्सतो कामासवा पि चित्त विमुच्चति भवासवा पि चित्तं विमुच्चति अविज्ञासवा पि चित्तं विमुच्चति । विमुतस्मि विमुत्त-
मिति आणं होति । “खीणा जाति, वुसित ब्रह्मचरियं, कत करणीयं, ५
नापरं इत्यत्ताया” ति पजानाति । एवं पुगलो नेव अत्तन्तपो च होति
न अत्तपरितापनानुयोगमनुयुत्तो, न परन्तपो न परपरितापनानुयोग-
मनुयुत्तो । सो अनत्तन्तपो अपरन्तपो दिष्टेव घम्मे निच्छातो निष्वुत्तो
सीतीभूतो मुखप्पटिसंवेदी ब्रह्मभूतेन अत्तना विहरति ।

(२५.क) सरागो पुगलो

८१. कतमो च पुगलो सरागो ? यस्स पुगलस्स रागो १०
अप्पहीनो, अयं वुच्चति पुगलो “सरागो” ।

(ख) सदोसो पुगलो

८२. कतमो च पुगलो सदोसो ? यस्स पुगलस्स दोसो
अप्पहीनो, अयं वुच्चति पुगलो “सदोसो” ।

(ग) समोहो पुगलो

८३. कतमो च पुगलो समोहो ? यस्स पुगलस्स मोहो
अप्पहीनो, अयं वुच्चति पुगलो “समोहो” । १५

(घ) समानो पुगलो

८४. कतमो च पुगलो समानो ? यस्स पुगलस्स मानो
अप्पहीनो, अयं वुच्चति पुगलो “समानो” ।

(२६.क) चेतोसमथस्स लाभी अधिपञ्जाधम्मविपस्सनाय न लाभी

८५. कथं च पुगलो लाभी होति अज्ञत्तं चेतोसमथस्स, न
लाभी अधिपञ्जाधम्मविपस्सनाय ? इधेकच्चो पुगलो लाभी होति
रूपसहगतानं वा अरूपसहगतानं वा समाप्तीनं, न लाभी लोकुत्तर-
मग्गस्स वा फलस्स वा । एवं पुगलो लाभी होति अज्ञत्तं चेतोसमथस्स,
न लाभी अधिपञ्जाधम्मविपस्सनाय । २०

१. सी०, म्या०, रो० पोत्थकेमु नदिय ।

(ल) अधिपञ्चाधमविपस्सनाय लाभी चेतोसमर्थस्स न लाभी

८६. कथं च पुगलो लाभी होति अधिपञ्चाधमविपस्सनाय, न लाभी अज्ञतं चेतोसमर्थस्स ? इधेकच्चो पुगलो लाभी होति लोकुत्तरमग्गस्स वा फलस्स वा, न लाभी रूपसहगतानं वा अरूपसहगतानं वा समाप्तीनं । एवं पुगलो लाभी होति अधिपञ्चाधमविपस्सनाय, ५ न लाभी अज्ञतं चेतोसमर्थस्स ।

(ग) उभिनं लाभी

R 62

८७. कथं च पुगलो लाभी चेव होति अज्ञतं चेतोसमर्थस्स, लाभी च अधिपञ्चाधमविपस्सनाय ? इधेकच्चो पुगलो लाभी होति रूपसहगतानं वा अरूपसहगतानं वा समाप्तीनं, लाभी लोकुत्तरमग्गस्स वा फलस्स वा । एवं पुगलो लाभी चेव होति अज्ञतं चेतोसमर्थस्स, १० लाभी च अधिपञ्चाधमविपस्सनाय ।

(घ) उभिनं श्लाभी

८८. कथं च पुगलो नेव लाभी होति अज्ञतं चेतोसमर्थस्स, न लाभी अधिपञ्चाधमविपस्सनाय ? इधेकच्चो पुगलो नेव लाभी होति रूपसहगतानं वा अरूपसहगतानं वा समाप्तीन, न लाभी लोकुत्तर-मग्गस्स वा फलस्स वा । एवं पुगलो नेव लाभी होति अज्ञतं चेतो- १५ संमर्थस्स, न लाभी अधिपञ्चाधमविपस्सनाय ।

(२७. क) अनुसोतगामी पुगलो

८९. कतमो च पुगलो अनुसोतगामी ? इधेकच्चो पुगलो कामे च पटिसेवति पापं च कम्मं करोति । अयं वुच्चति पुगलो “अनुसोतगामी” ।

(ख) पटिसोतगामीहुपुगलो

९०. कतमो च पुगलो पटिसोतगामी ? इधेकच्चो पुगलो २० कामे च न पटिसेवति^१ पापं च कम्मं न करोति । सो सहा^२ पि दुनखेन सहा^३ पि दोमनस्सेन अस्मुखेन^४ पि^५ रुदमानो परिपुण्णं परिसुद्धं ब्रह्म-चरियं चरति । अयं वुच्चति पुगलो “पटिसोतगामी” ।

१. सेवति - सी० । २. नह - सी० । ३-५ अस्मुखो - सी० ।

(ग) ठित्तो पुगलो

६१. कतमो च पुगलो ठित्तो ? इधेकच्चो पुगलो पञ्चनं ओरम्भागियानं सयोजनानं^१ परिक्षया ओपपातिको होति तत्य परिनिव्वायी अनावत्तिधम्मो तस्मा लोका । अयं वुच्चति पुगलो “ठित्तो” ।

(घ) पारङ्गतो पुगलो,

६२. कतमो च पुगलो तिणो पारङ्गतो^२ थले^३ तिद्विति^४ ब्राह्मणो ? इधेकच्चो पुगलो आसवान खया अनासव चेतोविमुत्ति पञ्जाविमुत्ति दिद्वेव धम्मे सय अभिञ्जा सच्छिकत्वा उपसम्पद्ज विहरति । अयं वुच्चति पुगलो तिणो पारङ्गतो थले तिद्विति ब्राह्मणो ।

(२८. क) अप्पस्सुतो सुतेन अनुपपन्नो

६३. कथं च पुगलो अप्पस्सुतो होति, सुतेन अनुपपन्नो ? इधेकच्चस्स पुगलस्स अप्पकं सुत होति सुतं गेय्य वेय्याकरण गाथं १० उदान इतिवुत्तकं जातकं अबभुतधम्म वेदल्ल । सो तस्स अप्पकस्स सुतस्स न अत्थमञ्जाय धम्ममञ्जाय^५ धम्मानुधम्मपटिपन्नो^६ होति । एवं पुगलो अप्पस्सुतो होति सुतेन अनुपपन्नो^७ । R. 63

(ख) अप्पस्सुतो सुतेन उपपन्नो

६४ कथं च पुगलो अप्पस्सुतो होति सुतेन उपपन्नो ? इधेकच्चस्स पुगलस्स अप्पकं सुत होति सुतं गेय्य वेय्याकरण गाथं उदानं १५ इतिवुत्तकं जातकं अबभुतधम्म वेदल्ल । सो तस्स अप्पकस्स सुतस्स अत्थमञ्जाय धम्ममञ्जाय धम्मानुधम्मपटिपन्नो होति । एव पुगलो अप्पस्सुतो होति सुतेन उपपन्नो ।

(ग) बहुस्सुतो सुतेन अनुपपन्नो

६५. कथं च पुगलो बहुस्सुतो होति सुतेन अनुपपन्नो ? इधेकच्चस्स पुगलस्स बहुक सुत होति सुतं गेय्य वेय्याकरण गाथं उदानं २० इतिवुत्तकं जातकं अबभुतधम्म वेदलं । सो तस्स बहुकस्स सुतस्स न

^१ सञ्जोजनान - स्याऽ । ^२ पारगतो - सी०, स्याऽ । ^३ फले - रो०, एव-मुण्डि पि । ^४ न धम्ममञ्जाय - स्याऽ, रो० । ^५ धम्मानुधम्मपटिपन्नो - सी०, न धम्मानुधम्मपटिपन्नो - स्याऽ, रो० । ^६ अनुपपन्नो - सी० ।

अत्यमञ्जाय धम्ममञ्जाय धम्मानुधम्मप्पितप्नो होति । एवं पुग्गलो बहुसुतो होति सुतेन अनुपपन्नो ।

(घ) बहुसुतो सुतेन उपपन्नो

६६. कथं च पुग्गलो बहुसुतो होति सुतेन उपपन्नो ?
इधेकच्चस्स पुग्गलस्स बहुकं सुत होति सुत गेय्य वेय्याकरण गाथ उदानं ५ इतिवृत्तकं जातकं अब्दुतधम्म वेदलं । सो तस्स बहुकस्स सुतस्स अत्यमञ्जाय धम्ममञ्जाय धम्मानुधम्मप्पितप्नो होति । एवं पुग्गलो बहुसुतो होति सुतेन उपपन्नो ।

(२६. क) समणमचलो पुग्गलो

B 173 ६७ कतमो च पुग्गलो समणमचलो ? इधेकच्चो पुग्गलो तिण्ण सयोजनानं परिक्षया सोतापन्नो होति अविनिपातधम्मो नियतो १० सम्बोधिपरायनो । अय वुच्चति पुग्गलो “समणमचलो” ।

(ख) समणपदुमो पुग्गलो

६८ कतमो च पुग्गलो समणपदुमो ? इधेकच्चो पुग्गलो तिण्ण सयोजनानं परिक्षया रागदोसमोहान तनुता सकदागामी होति, सकिदेव इमं लोक आगन्त्वा दुक्खस्मल्त करोति । अय वुच्चति पुग्गलो “समणपदुमो” ।

(ग) समणपुण्डरीको पुग्गलो

६९ कतमो च पुग्गलो समणपुण्डरीको ? इधेकच्चो पुग्गलो पञ्चन्न ओरम्भागियानं सयोजनानं परिक्षया ओपपातिको होति तत्थ परिनिव्वायी अनावतिधम्मो तस्मा लोका । अयं वुच्चति पुग्गलो “समणपुण्डरीको” ।

(घ) समणेसु समणसुखुमालो पुग्गलो

१०० कतमो च पुग्गलो समणेसु समणसुखुमालो ? इधेकच्चो २० पुग्गलो आसवानं खया अनासव चेतोविमुत्ति पञ्जाविमुत्ति दिट्टेव धम्मे सयं अभिञ्जा सञ्चिकत्वा उपसम्पद्ज विहरति । अय वुच्चति पुग्गलो “समणेसु समणसुखुमालो” ति ।

चतुक्कनिहसो ।

६ ५. पञ्चकपुरायसपञ्चन्ति'

(१. क) आरभति च विष्पटिसारी होति

१. तत्र य्वायं पुगलो आरभति^३ च विष्पटिसारी च होति तं च चेतोविमुत्ति पञ्जाविमुत्ति यथाभूतं नप्यजानाति यत्थस्स ते उप्पन्ना पापका अकुसला धम्मा अपरिसेसा निरुज्जन्ति, सो एवमस्स वचनीयो – “आयस्मतो खो आरम्भजा आसवा संविज्जन्ति, विष्पटिसारजा” आसवा पवडुन्ति । साधु वतायस्मा आरम्भजे आसवे पहाय विष्पटिसारजे आसवे पटिविनोदेत्वा चित्तं पञ्ज च भावेतु । एवमायस्मा अमुना पञ्चमेन पुगलेन समसमो भविस्सती” ति ।

R. 64

(ख) आरभति न विष्पटिसारी होति

२. तत्र य्वायं पुगलो आरभति न विष्पटिसारी च होति तं च चेतोविमुत्ति पञ्जाविमुत्ति यथाभूतं नप्यजानाति यत्थस्स ते उप्पन्ना पापका अकुसला धम्मा अपरिसेसा निरुज्जन्ति, सो एवमस्स वचनीयो – “आयस्मतो खो आरम्भजा आसवा संविज्जन्ति, विष्पटिसारजा आसवा नप्वडुन्ति । साधु वतायस्मा आरम्भजे आसवे पहाय चित्तं पञ्जं च भावेतु । एवमायस्मा अमुना पञ्चमेन पुगलेन समसमो भविस्सती” ति ।

B. 174

10

(ग) नारभति विष्पटिसारी होति

३. तत्र य्वायं पुगलो न आरभति विष्पटिसारी च होति तं च चेतोविमुत्ति पञ्जाविमुत्ति यथाभूतं नप्यजानाति यत्थस्स ते उप्पन्ना पापका अकुसला धम्मा अपरिसेसा निरुज्जन्ति, सो एवमस्स वचनीयो – “आयस्मतो खो आरम्भजा आसवा न संविज्जन्ति, विष्पटिसारजा आसवा पवडुन्ति । साधु वतायस्मा विष्पटिसारजे आसवे पटिविनोदेत्वा चित्तं पञ्जं च भावेतु । एवमायस्मा अमुना पञ्चमेन पुगलेन समसमो भविस्सती” ति ।

15

(घ) नारभति न विष्पटिसारी होति

४. तत्र य्वायं पुगलो न आरभति न विष्पटिसारी होति तं च चेतोविमुत्ति पञ्जाविमुत्ति यथाभूतं नप्यजानाति यत्थस्स ते उप्पन्ना पापका अकुसला धम्मा अपरिसेसा निरुज्जन्ति, सो एवमस्स वचनीयो –

20

^१ पञ्चकनिहेसो – सी०, स्या०; पञ्च पुगला – रो० । ^२. आरभति – सी०, स्या० ।
^३ विष्पटिसारजा च – सी० । ^४. म० पोत्तके नत्यि ।

“आयस्मतो खो आरम्भजा आसवा न संविज्जन्ति, विष्टिसारजा आसवा नपवद्वन्ति । साधु वतायस्मा चित्तं पञ्चां च भावेतु । एवमायस्मा अमुना पञ्चमेन पुगलेन समसमो भविस्ती” ति ।

(ड) पञ्चमो पुगलो

५. इमे चत्तारो पुगलो^१ अमुना पञ्चमेन पुगलेन एवं औब-
५ दियमाना एवं अनुसासियमाना अनुपञ्चेन आसवानं खयं पापुणन्ति ।

| (२. क) दत्वा अवजानाति

R. 65

६. कथं च पुगलो दत्वा अवजानाति ? इधेकच्चो पुगलो यस्स^२ पुगलस्स देति चीवरपिण्डपातसेनासनगिलानपञ्चय-
मेसज्जपरिकवारं, तस्स एवं होति – “अहं^३ दम्मि, अयं^४ पटिगण्हाती”
ति, तमेन दत्वा अवजानाति । एवं पुगलो दत्वा अवजानाति ।

(ख) संवासेन अवजानाति

१०. ७. कथं च पुगलो संवासेन अवजानाति ? इधेकच्चो पुगलो येन^५ पुगलेन सर्द्धि संवसनि द्वे वा तीणि वा वस्सानि, तमेन संवासेन अवजानाति । एवं पुगलो सवासेन अवजानाति ।

(ग) आधेय्यमुखो होति

B. 175

८. कथं च पुगलो आधेय्यमुखो होति ? इधेकच्चो पुगलो परस्स वण्णे वा अवण्णे वा भासियमाने खिष्पञ्चेव अधिमुच्चिता होति । एवं पुगलो आधेय्यमुखो होति ।

(घ) लोलो होति

९. कथं च पुगलो लोलो होति ? इधेकच्चो पुगलो इत्तरसद्धो होति इत्तरभत्ती^६ इत्तरपेमो इत्तरप्पसादो । एवं पुगलो लोलो होति ।

(ङ) मन्दो मोमूहो होति

१०. कथं च पुगलो मन्दो मोमूहो होति ? इधेकच्चो पुगलो कुसलाकुसले धम्मे न जानाति, सावज्जानवज्जे धम्मे न जानाति, २० हीनप्पणीते धम्मे न जानाति, कण्हसुवक्सप्पटिभागे धम्मे न जानाति । एवं पुगलो मन्दो मोमूहो होति ।

१. पुगलो – सी० । २. सी० पोत्वके नत्यि । ३. अयं – दो० । ४. अयं पन – सी०, स्या०, दो० । ५. सी०, दो० पोत्यकेसु नत्यि । ६. इत्तरभत्ति – स्या०, दो० ।

(३) पञ्च योधाजीवूपमा पुगला

११. तत्थ कतमे पञ्च योधाजीवूपमा पुगला ?

पञ्च योधाजीवा – इधेकच्चो योधाजीवो रजगगञ्चेव दिस्वा संसीदति विसीदति न सन्ध्यम्भति^१ न सबकोति सङ्गामं ओतरितु । एवरूपो पि इधेकच्चो योधाजीवो होति । अयं पठमो योधाजीवो सन्तो संविज्जमानो लोकस्मि ।

पुन च परं इधेकच्चो योधाजीवो सहति रजगमं, अपि च खो धजगगञ्चेव दिस्वा संसीदति विसीदति न सन्ध्यम्भति न सबकोति सङ्गामं ओतरितु । एवरूपो पि इधेकच्चो योधाजीवो होति । अयं दुतियो योधाजीवो सन्तो संविज्जमानो लोकस्मि ।

पुन च परं इधेकच्चो योधाजीवो सहति रजगमं सहति धजगमं, अपि च खो उस्सारणञ्चेव^२ मुत्वा संसीदति विसीदति न सन्ध्यम्भति न सबकोति सङ्गामं ओतरितु । एवरूपो पि इधेकच्चो योधाजीवो होति । अयं ततियो योधाजीवो सन्तो संविज्जमानो लोकस्मि ।

पुन च परं इधेकच्चो योधाजीवो सहति रजगमं सहति धजगमं सहति उस्सारण^३, अपि च खो सम्पहारे हञ्जन्ति व्यापज्जति^४ । एवरूपो पि इधेकच्चो योधाजीवो होति । अयं चतुर्त्यो योधाजीवो सन्तो संविज्जमानो लोकस्मि ।

पुन च परं इधेकच्चो योधाजीवो सहति रजगमं सहति धजगमं सहति उस्सारण सहति सम्पहारं । सो तं सङ्गामं अभिविजिनित्वा विजितसङ्गामो तमेव सङ्गामसीसं अज्ञावसति । एवरूपो पि इधेकच्चो योधाजीवो होति । अयं पञ्चमो योधाजीवो सन्तो संविज्जमानो लोकस्मि ।

इमे पञ्च योधाजीवा सन्तो संविज्जमाना लोकस्मि ।

१२. एवमेव^५ पञ्चमे^६ योधाजीवूपमा पुगला सन्तो संविज्जमाना भिक्खूसु । कतमे पञ्च ?

(क) इधेकच्चो भिक्खु रजगगञ्चेव दिस्वा संसी-
दति विसीदति न सन्ध्यम्भति न सबकोति ब्रह्मचरियं

१. सत्यम्भति – सी० । २. उस्सादनदेव – सी०, दो०, उस्सादनञ्चेव – स्या० ।
३. उस्सारण – सी०, स्या०, दो०, एवमपरिपि । ४. व्यापज्जति – सी०, दो० । ५. एवमेव –
सी०, स्या० । ६. पञ्च – सी० ।

५

१०

R. 66

15 -

B. 176

20

23

सन्धारितु', सिक्खादुब्बल्यं आविकत्वा^३ सिक्खं पच्च-
क्खाय हीनायावत्तति । किमस्स रजगर्स्मि? इष्व
भिक्खु मुणाति - "असुकर्स्मि" नाम गामे वा निगमे
वा इत्थी वा कुमारी वा अभिरूपा दस्सनीया पासादिका
परमाय वण्णपोक्खरताय समन्नागता" ति । सो तं
मुत्वा ससीदति विसीदति न सन्धम्भति न सक्कोति
ब्रह्मचरियं सन्धारेतु, सिक्खादुब्बल्यं आविकत्वा सिक्खं
पच्चक्खाय हीनायावत्तति । इदमस्स रजगर्स्मि ।

5

10

सेयथापि सो योधाजीवो रजगगञ्जेव दिस्वा
ससीदति विसीदति न सन्धम्भति न सक्कोति सङ्गामं
ओतरितु, तथूपमो अयं पुगलो । एवरूपो पि इघेकच्चो
पुगलो होति । अयं पठमो योधाजीवूपमो पुगलो
सन्तो संविज्जमानो भिक्खुसु^४ ।

15

50

25

(ख) पुन च परं इघेकच्चो भिक्खु सहति रजग्मं,
अपि च खो धजगगञ्जेव दिस्वा ससीदति विसीदति
न सन्धम्भति न सक्कोति ब्रह्मचरिय सन्धारेतु, सिक्खा-
दुब्बल्य आविकत्वा सिक्खं पच्चक्खाय हीनायावत्तति ।
किमस्स धजगर्स्मि? इष्व भिक्खु न हेव खो मुणाति -
"असुकर्स्मि नाम गामे वा निगमे वा इत्थी वा कुमारी
वा अभिरूपा दस्सनीया पासादिका परमाय वण्ण-
पोक्खरताय समन्नागता" ति, अपि च खो सामं पस्ति
इत्थि वा कुमारि वा अभिरूपं दस्सनीयं पासादिकं
परमाय वण्णपोक्खरताय समन्नागत । सो त दिस्वा
संसीदति विसीदति न सन्धम्भति न सक्कोति ब्रह्मचरियं
सन्धारेतु, सिक्खादुब्बल्य आविकत्वा सिक्खं पच्चक्खाय
हीनायावत्तति । इदमस्स धजगर्स्मि ।

सेयथापि सो योधाजीवो सहति रजग्मं, अपि च
खो धजगगञ्जेव दिस्वा ससीदति विसीदति न सन्ध-

१. सन्तानेतु - सी०, स्था०, रो०, एवमुपरि पि । २. आवीकत्वा - सी० । ३. अमृकर्स्मि
- सी०, स्था० । ४. लोकर्स्मि - रो० । ५. सामंयेव - सी० ।

म्भति न सकोति सङ्गामं ओतरितुं, तथूपमो अयं पुगलो । एवरूपो पि इधेकच्चो पुगलो होति । अयं दुतियो योधाजीवूपमो पुगलो सन्तो संविज्जमानो भिक्खूसु ।

(ग) पुन च परं इधेकच्चो भिक्खु सहति रजग्गं ५
सहति धजग्गं, अपि च खो उस्सारणञ्चेव सुत्वा
संसीदति विसीदति न सन्थम्भति न सकोति ब्रह्मचरियं
सन्धारेतु, सिक्खादुब्बल्यं आविकत्वा सिक्खं पच्चक्खाय
हीनायावत्ति । किमस्स उस्सारणाय ? इध भिक्खुं
अरञ्जगतं वा रुक्खमूलगतं वा सुञ्जागारगतं वा १०
मातुगामो उपसङ्कुमित्वा ऊहसति उल्लपति उज्जग्धति^१
उप्पण्डेति^२ । सो मातुगामेन ऊहसियमानो उल्लपिय-
मानो उज्जरिष्यमानो उप्पण्डियमानो संसीदति विसी-
दति न सन्थम्भति न सकोति ब्रह्मचरियं सन्धारेतु,
सिक्खादुब्बल्यं आविकत्वा सिक्खं पच्चक्खाय हीनाया- १५
वत्तति । इदमस्स उस्सारणाय ।

सेव्यथापि सो योधाजीवो सहति रजग्ग सहति
धजग्ग, अपि च खो उस्सारणञ्चेव सुत्वा संसीदति
विसीदति न सन्थम्भति न सकोति सङ्गामं ओतरितुं,
तथूपमो अयं पुगलो । एवरूपो पि इधेकच्चो पुगलो २०
होति । अयं ततियो योधाजीवूपमो पुगलो सन्तो
संविज्जमानो भिक्खूसु ।

(घ) पुन च परं इधेकच्चो भिक्खु सहति रजग्गं
सहति धजग्ग सहति उस्सारणं, अपि च खो सम्पहारे
हञ्जन्ति व्यापज्जति । किमस्स सम्पहारस्मि ? इध २५
भिक्खु अरञ्जगतं वा रुक्खमूलगत वा सुञ्जागारगतं
वा मातुगामो उपसङ्कुमित्वा अभिनिसीदति अभि-
निपञ्जति अज्ञोत्थरति । सो मातुगामेन अभि-
निसीदियमानो अभिनिपञ्जियमानो अज्ञोत्थरियमानो

१. उज्जग्धते - सी०; उज्जग्धेति - दो० । २. उप्पण्डेति - स्या०, एवमुपरि पि ।

सिक्खं अप्पच्चकलाय दुष्वल्यं अनाविकत्वा मेषुनं
धम्मं पठिसेवति । इदमस्स सम्पहारस्मि ।

सेव्यथापि सो योधाजीवो सहति रजग्ं सहति
धजग्ं सहति उस्सारण, अपि च खो सम्पहारे हञ्जति
व्यापज्जति, तथूपमो अयं पुण्गलो । एवरूपो पि
इधेकच्चो पुण्गलो होति । अयं चतुत्थो योधाजीवूपमो
पुण्गलो सन्तो संविज्जमानो भिक्खूम् ।

(ड) पुन च पर इधेकच्चो भिक्खु सहति रजग्ं
सहति धजग्ं सहति उस्सारणं सहति सम्पहारं ।

सो तं सङ्घामं अभिविजिनित्वा विजितसङ्घामो तमेव
सङ्घामसीसं अज्ञावसति । किमस्स सङ्घामविज-
यस्मि ? इध भिक्खु अरञ्जनगतं वा रुख्मूलगतं
वा मुञ्जागारगतं वा मानुगामो उपसङ्गमित्वा अभि-
निसीदनि अभिनिपञ्जति अज्ञोत्थरति । सो मातु-
गमेन अभिनिसीदियमानो अभिनिपञ्जियमानो
अज्ञोत्थरियमानो विनिवेठेत्वा विनिमोचेत्वा येन कामं
पक्कमति ।

सो विविन्न सेनामनं भजति अरञ्जन रुख्मूल पञ्चतं
कन्दर गिरिगुह सुसान वनपत्य अद्भोकास पलालपुञ्जं ।
सो अरञ्जनगतो वा रुख्मूलगतो वा मुञ्जागारगतो वा
निसीदनि पल्लङ्घ आभुजित्वा उजु कायं पणिधाय
परिमुख सति उपटुपेत्वा । सो अभिज्ञ लोके पहाय
विगताभिज्ञेन चेतसा विहरति, अभिज्ञाय चित्तं
परिसोधेति, व्यापादपदोम पहाय अब्यापनचित्तो
विहरति, सव्वपाणभूतहितानुकम्पी व्यापादपदोसा चित्त
परिसोधेति; थीनमिद्दौ पहाय विगतथीनमिद्दो विहरति
आलोकसञ्ची सतो सम्पजानो, थीनमिद्दा चित्तं परिसो-
धेति; उद्धञ्चकुकुञ्चं पहाय अनुद्धतो विहरति अज्ञतं
वूपसन्तचित्तो, उद्धञ्चकुकुञ्चा चित्तं परिसोधेति;

१ विनमिद्द - म०, एवमुपरि पि ।

विचिकिच्छं पहाय तिणविचिकिच्छो विहरति
अकथङ्गयी कुसलेसुः धम्मेसुः विचिकिच्छाय चित्तं
परिसोधेति ।

सो इमे पञ्च नीवरणे पहाय चेतसो उपकिळेसे
पञ्चाय दुब्बलीकरणे विच्छेव कामेहि विविच्छ ५
अकुसलेहि धम्मेहि सवितवकं सविचारं विवेकजं पीति-
सुखं पठमं ज्ञानं उपसम्पज्ज विहरति; वितक्कविचारानं
वूपसमा' दुतियं ज्ञानं ... पे०... ततियं ज्ञानं ... पे०...
चतुर्त्यं ज्ञानं उपसम्पज्ज विहरति ।

सो एव समाहिते चित्ते परिसुद्धे परियोदाते अनञ्जणे १०
विगतूपकिळेसे मुदुभूते कम्मनिये ठिते आनेज्जप्तते
आसवानं खयञ्जाणाय चित्तं अभिनिन्नामेति । सो “इदं
दुक्खं” ति यथाभूतं पजानाति, “अयं दुक्खसमुदयो” ति
यथाभूतं पजानाति, “अयं दुक्खनिरोधो” ति यथाभूतं
पजानाति, “अयं दुक्खनिरोधगामिनी पटिपदा” ति १५
यथाभूतं पजानाति, “इमे आसवा” ति यथाभूतं पजा-
नाति, “अयं आसवसमुदयो” ति यथाभूतं पजानाति,
“अयं आसवनिरोधो” ति यथाभूतं पजानाति, “अयं
आसवनिरोधगामिनी पटिपदा” ति यथाभूतं पजानाति ।

तस्म एवं जानतो एवं पस्सतो कामासवा पि चित्तं २०
विमुच्चति, भवासवा पि चित्तं विमुच्चति, अविज्जासवा
पि चित्तं विमुच्चति । विमुत्तस्म विमुत्तमिति ज्ञाणं
होति । “खीणा जाति, बुसितं ब्रह्मचरियं, कतं कर-
णीयं, नापरं इत्थत्ताया” ति पजानाति । इदमस्स
सञ्ज्ञामविजयस्मि । २५

सेयथापि सो योधाजीवो सहति रजगं सहति
धजगं सहति उस्सारणं सहति सम्पहारं, सो तं
सञ्ज्ञामं अभिविजिनित्वा विजितसञ्ज्ञामो तमेव
सञ्ज्ञामसीसं अज्ज्ञावसति, तथूपमो अयं पुगलो । एव-

रूपो पि इवेकच्चो पुगलो होति । अयं पञ्चमो
योधाजीवूपमो पुगलो सन्तो संविज्जमानो भिक्खूसु ।

इमे पञ्च योधाजीवूपमा पुगला सन्तो संविज्जमाना
भिक्खूसु ।

(४) पञ्च पिण्डपातिका

२ १३. तत्थ कतमे पञ्च पिण्डपातिका ?

मन्दत्ता मोमूहत्ता पिण्डपातिको होति, पापिच्छो इच्छापकतो
पिण्डपातिको होति, उम्मादा चित्तविक्लेपा^१ पिण्डपातिको होति, “वर्णितं
बुद्धेहि बुद्धासावकेही” ति पिण्डपातिको होति, अपि च अप्पिच्छतंयेव^२
निस्साय सन्तुट्टियेव निस्साय सल्लेखयेव निस्साय इदमत्थितंयेव^३
१० निस्साय पिण्डपातिको होति ।

तत्र य्वाय पिण्डपातिको अप्पिच्छतंयेव निस्साय सन्तुट्टियेव
निस्साय सल्लेखयेव निस्साय इदमत्थितंयेव निस्साय पिण्डपातिको^४,
अयं इमेसं पञ्चन्न पिण्डपातिकान अग्नो च सेष्टो च पामोक्खो^५ च उत्तमो
च पवरो च ।

१५ सेयथापि नाम गवा खीर, खीरम्हा दधि, दधिम्हा नवनीत^६,
नवनीतम्हा मण्पि, सप्पिम्हा सप्पिमण्डो, सप्पिमण्डं तत्थ अग्नामक्खायति,
एवमेव य्वाय^७ पिण्डपातिको अप्पिच्छतयेव निस्साय सन्तुट्टियेव निस्साय
सल्लेखयेव निस्साय इदमत्थितंयेव निस्साय पिण्डपातिको होति, अयं
इमेसं पञ्चन्न पिण्डपातिकान अग्नो च सेष्टो च पामोक्खो च उत्तमो च
२० पवरो च । इमे पञ्च पिण्डपातिका ।

(५-१४) पञ्च खलुपच्छाभत्तिकादि

B. 180 १४ तत्थ कतमे पञ्च खलुपच्छाभत्तिका ...पे०... पञ्च
एकासनिका पे० . पञ्च पंसुकूलिका पे० पञ्च तेचीवरिका
..पे०.. पञ्च आरञ्जिका ...पे०... पञ्च रुक्खमूलिका . पे०...
पञ्च अब्भोकसिका .पे० पञ्च नेसजिका पे०... पञ्च यथा-
२५ सन्थिका ...पे०.. ।

१ चित्तविक्लेपो – रो० । २ अप्पिच्छयेव – स्था०, रो० । ३ इदमटुटियेव –
सी०; इदमटिकेयेव – रो०, एवमुपरि पि । ४ पिण्डपातिको हेति – सी० । ५. मोक्खो –
सी० । ६ नोनीत – सी० । ७. स्वायं – रो० ।

१५. तत्थ कतमे पञ्च सोसानिका ?

मन्दता मोमूहत्ता सोसानिको होति, पापिच्छो इच्छापक्तो
सोसानिको होति, उम्मादा चित्तविक्षेपा सोसानिको होति, “वण्णित
बुद्धेहि बुद्धसावकेही” ति सोसानिको होति, अपि च अपिच्छ्रुतयेव
निस्साय सन्तुष्टियेव निस्साय सल्लेखयेव निस्साय इदमत्थितयेव ५
सोसानिको होति ।

तत्र य्वायं सोसानिको अपिच्छ्रुतयेव निस्साय सन्तुष्टियेव
निस्साय सल्लेखयेव निस्साय इदमत्थितयेव निस्साय सोसानिका, अय
इमेसं पञ्चन्न सोसानिकानं अग्नो च सेंट्रो च पामोक्खो च उत्तमो च
पवरो च ।

R. 70

10

सम्यथापि नाम गवा॑ खीर, खीरम्हा॑ दधि, दधिम्हा॑ नवनीत,
नवनीतम्हा॑ सप्ति, सप्तिम्हा॑ सप्तिमण्डो, सप्तिमण्ड तत्थ अग्नमव्यायति,
एवमेवं य्वाय सोसानिको अपिच्छ्रुतयेव निस्साय सन्तुष्टियेव निस्साय
सल्लेखयेव निस्साय इदमत्थितयेव निस्साय सोसानिको होति, अय
इमेसं पञ्चन्न सोसानिकानं अग्नो च सेंट्रो च पामोक्खो च उत्तमो॑ च १५
पवरो च । इमे पञ्च सोसानिका ।

पञ्चकनिहेसो ।

— — — o — — —

१. गावा - सी० । २-२. रो० पीत्यहे न दिस्सति ।

६ ६ छक्कपुगलपञ्जाति'

(१. क) सम्मासम्बुद्धो पुगलो

१. तत्र यवायं पुगलो पुब्वे अननुस्सुतेसु धम्मेसु सामं सच्चानि अभिसम्बुज्जति, तथं च सद्बञ्जत पापुणाति बलेसु^३ च वसीभावं, सम्मासम्बुद्धो तेन दट्टब्बो ।

(क) पञ्चेकसम्बुद्धो पुगलो

२ तत्र यवायं पुगलो पुब्वे अननुस्सुतेसु धम्मेसु सामं ५ सच्चानि अभिसम्बुज्जति, न च तथं सद्बञ्जत पापुणाति न च बलेसु^३ वसीभावं, पञ्चेकसम्बुद्धो तेन दट्टब्बो ।

(ग) महासावको पुगलो

३ तत्र यवायं पुगलो पुब्वे अननुस्सुतेसु धम्मेसु सामं सच्चानि अनभिसम्बुज्जति^४, दिट्टेव धम्मे दुक्खस्सन्तकरो^५ होति, सावकपारमि च पापुणाति, सारिपुत्तमोगल्लाना^६ तेन दट्टब्बा ।

(घ) अरहन्तो पुगलो

४. तत्र यवायं पुगलो पुब्वे अननुस्सुतेसु धम्मेसु सामं सच्चानि अनभिसम्बुज्जति, दिट्टेव धम्मे दुक्खस्सन्तकरो होति, न च सावकपारमि पापुणाति, अवसेमा अरहन्ता^७ तेन दट्टब्बा ।

(ङ) अनागामी पुगलो

५ तत्र यवायं पुगलो पुब्वे अननुस्सुतेसु धम्मेसु सामं सच्चानि अनभिसम्बुज्जति, न च दिट्टेव धम्मे दुक्खस्सन्तकरो होति, अनागामी होति अनागन्ता^८ इत्थत, अनागामी तेन दट्टब्बो ।

१. छक्कनिहो - सी०, स्या०, छ पुगला - रो० । २. फलेसु - रो०, एवमुपरि पिं ।

३ बलेसु च - स्या० । ४ अभिसम्बुज्जति - रो०, एवमुपरि पि । ५ दुक्खस्सन्तकरोति - सी०, एवमुपरि पि । ६ सारीपुत्तमोगल्लाना - स्या० । ७ अरहन्तो - स्या० । ८. अनागन्ता - स्या०, रो० ।

(४) सोतापन्नो सकदागामी पुगलो

६. तत्र य्वायं पुगलो पुब्वे अननुस्सुतेसु धम्मेसु सामं सच्चानि
अनभिसम्बुज्जति, न च दिट्ठेव धम्मे दुक्खस्सन्तकरो होति, आगामी
होति' आगन्ता' इत्यत्तं, सोतापन्नसकदागामिनो तेन दट्टब्बा ।

छक्कनिहेसो ।

— — — — — ० — — — — —

१-१. म० पौत्रके नत्य; सकदागामी होति - दौ० । २. आगन्त्वा - दौ० ।

५ ७. सत्तकपुगलपञ्चांशि

(१. क) सकि निमुगो निमुगो व होति

१. कथं च पुगलो सकि निमुगो निमुगो व होति ?
इधेकच्चो पुगलो समन्वागतो होति एकन्तकाळकेहि अकुसलेहि
धम्मेहि । एव पुगलो सकि निमुगो^१ निमुगो व होति ।

(ख) उम्मुजिज्ञत्वा निमुज्जति

२. कथं च पुगलो उम्मुजिज्ञत्वा निमुज्जति ?

३. इधेकच्चो पुगलो उम्मुजिज्ञति, साहु सद्वा कुसलेसु धम्मेसु,
माधु^२ हरी^३ कुसलेसु धम्मेसु, साधु ओत्तप्प कुसलेसु धम्मेसु, साधु विरियं
कुसलेसु धम्मेसु, साधु पञ्चा कुसलेसु धम्मेसु ति । तस्स सा सद्वा
नेव तिद्वृति नो वड्डुति हायतियेव, तस्स सा हरी नेव तिद्वृति नो वड्डुति
हायतियेव, तस्स तं ओत्तप्प नेव तिद्वृति नो वड्डुति हायतियेव, तस्स तं
१० विरियं नेव तिद्वृति नो वड्डुति हायतियेव, तस्स सा पञ्चा नेव तिद्वृति
नो वड्डुति हायतियेव । एव पुगलो उम्मुजिज्ञत्वा निमुज्जति ।

(ग) उम्मुजिज्ञत्वा ठितो होति

B 182

३. कथं च पुगलो उम्मुजिज्ञत्वा ठितो होति ?

इधेकच्चो पुगलो उम्मुजिज्ञति साहु सद्वा कुसलेसु धम्मेसु, साधु
हिरो कुसलेसु धम्मेसु, माधु ओत्तप्प कुसलेसु धम्मेसु, साधु विरियं कुसलेसु
१५ धम्मेसु, साधु पञ्चा कुसलेसु धम्मेसु ति । तस्स सा सद्वा नेव हायति
नो वड्डुति ठिता होति, तस्स सा हरी नेव हायति नो वड्डुति ठिता होति,
तस्स तं ओत्तप्प नेव हायति नो वड्डुति ठित होति, तस्स सा पञ्चा नेव हायति नो वड्डुति ठिता
होति । एव पुगलो उम्मुजिज्ञत्वा ठितो होति ।

(घ) उम्मुजिज्ञत्वा विपस्सति

४. कथं च पुगलो उम्मुजिज्ञत्वा विपस्सति विलोकेति ?

१. सी० पीरयके नतिष । २. साहु – सी०, उम्मुज्जति साहु – स्या०, रो०, एव-
मुपरि पि । ३. हरी – सी०, स्या०, रो० । ४. ठितो – रो०, एवमुपरि पि ।

इधेकच्चो पुगलो उम्मुज्जति साहु सद्वा कुसलेसु धम्मेसु, साधु हिरी कुसलेसु धम्मेसु, साधु ओतप्पं कुसलेसु धम्मेसु, साधु विरिय कुसलेसु धम्मेसु, साधु पञ्जा कुसलेसु धम्मेसु ति । सो तिण्णं संयोजनानं परिकल्पया सोतापन्नो होति अविनिपातधम्मो नियतो सम्बोधिपरायनो । एवं पुगलो उम्मुज्जित्वा विपस्सति विलोकेति ।

5

R 72

(ङ) उम्मुज्जित्वा पतरति

५. कथं च पुगलो उम्मुज्जित्वा पतरति ?

इधेकच्चो पुगलो उम्मुज्जति साहु सद्वा कुसलेसु धम्मेसु, साधु हिरी कुसलेसु धम्मेसु, साधु ओतप्पं कुसलेसु धम्मेसु, साधु विरिय कुसलेसु धम्मेसु, साधु पञ्जा कुसलेसु धम्मेसु ति । सो तिण्णं संयोजनानं परिकल्पया रागदोसमोहानं तनुता सकदागामी होति सकिदेव इम लोक आगन्त्वा 10 दुक्खस्सन्तकरो होति । एवं पुगलो उम्मुज्जित्वा पतरति ।

(च) उम्मुज्जित्वा पटिगाधप्पतो होति

६. कथं च पुगलो उम्मुज्जित्वा पटिगाधप्पतो होति ?

इधेकच्चो पुगलो उम्मुज्जति साहु सद्वा कुसलेसु धम्मेसु, साधु हिरी कुसलेसु धम्मेसु, साधु ओतप्पं कुसलेसु धम्मेसु, साधु विरिय कुसलेसु धम्मेसु, साधु पञ्जा कुसलेसु धम्मेसु ति । सो पञ्चन्न ओरम्भागियानं 15 संयोजनानं परिकल्पया ओपपातिको होति तथ्य परिनिव्वायी अनावत्ति धम्मो तस्मा लोका । एवं पुगलो उम्मुज्जित्वा पटिगाधप्पतो होति ।

(छ) उम्मुज्जित्वा तिण्णो होति

७. कथं च पुगलो उम्मुज्जित्वा तिण्णो होति पारङ्गतो थल तिटुति ब्राह्मणो ?

इधेकच्चो पुगलो उम्मुज्जति साहु सद्वा कुसलेसु धम्मेसु, साधु हिरी कुसलेसु धम्मेसु, साधु ओतप्पं कुसलेसु धम्मेसु, साधु विरिय कुसलेसु धम्मेसु, साधु पञ्जा कुसलेसु धम्मेसु ति । सो आसबानं खया अनासबं चेतोविमुत्ति पञ्जाविमुत्ति दिट्ठेव धम्मे सयं अभिञ्जा सच्छिकत्वा उपसम्पद्ज विहरति । एवं पुगलो उम्मुज्जित्वा तिण्णो होति पारङ्गतो थले तिटुति ब्राह्मणो ।

25

B 183

१. पटिगाधप्पतो - म०, एवमुपरि पि । २. पारङ्गतो - सी०, स्था० । ३. फले - रो०, एवमुपरि पि ।

(२. क) उभतोभागविमुत्तो पुण्यलो

द. कतमो च पुण्यलो उभतोभागविमुत्तो ?

इधेकच्चो पुण्यलो अटु विमोक्षे कायेन फुसित्वा विहरति
पञ्जाय चस्सा दिस्वा आसवा परिक्लीणा होन्ति । अयं वुच्चति पुण्यलो
उभतोभागविमुत्तो ।

(ख-छ) पञ्जाविमुत्तो ... सद्वानुसारी पुण्यलो

५ ६ कतमो च पुण्यलो पञ्जाविमुत्तो ... पे० ... कायसक्खी ...
दिट्ठिप्पत्तो सद्वाविमुत्तो धम्मानुसारी ... ।

कतमो च पुण्यलो सद्वानुसारी ?

यस्स पुण्यलस्स सोतापत्तिफलसञ्च्छकिरियाय पटिपन्नस्स सद्धि-
न्द्रिय अधिमत्तं होति, सद्वावाहि^१ सद्वापुब्बङ्गमं अरियमगं भावेति । अयं
१० वुच्चति पुण्यलो सद्वानुसारी । सोतापत्तिफलसञ्च्छकिरियाय पटिपन्नो
पुण्यलो सद्वानुसारी, फले ठितो सद्वाविमुत्तो ति ।

सत्तकनिदेसो ।

— — — ○ — — —

६ द. अट्टकपुगालपञ्चमसि

१. तत्ये^१ कतमे चत्तारो मग्गसमज्ज्ञनो, चत्तारो फल-
समज्ज्ञनो पुगला ?

R. 73

सोतापन्नो, सोतापत्तिफलसच्छकिरियाय पटिपन्नो; सकदागामी,
सकदागामिफलसच्छकिरियाय पटिपन्नो, अनागामी, अनागामिफल-
सच्छकिरियाय पटिपन्नो; अरहा, अरहत्तफलसच्छकिरियाय^२ पटिपन्नो,
इमे चत्तारो मग्गसमज्ज्ञनो, इमे^३ चत्तारो फलसमज्ज्ञनो पुगला ।

अट्टकनिहेसो ।

— — — ○ — — —

१. स्याऽ रोत्यके नर्त्य । २. अरहत्ताय - स्याऽ, रो० । ३. सी० रोत्यके नर्त्य ।

६६. नवकपुगलपञ्जति

(१. क) सम्मासम्बुद्धो पुगलो

B. 184

१ कतमो च पुगलो सम्मासम्बुद्धो ?

इधेकच्चो पुगलो पुव्वे अननुस्सुतेसु धम्मेसु सामं सच्चानि
प्रभिसम्बुज्जति, तथं च सब्बञ्जतं पापुणाति बलेसु च वसीभावं ।
अयं वुच्चति पुगलो सम्मासम्बुद्धो ।

(ख) पच्चेकसम्बुद्धो पुगलो

५ २ कतमो च पुगलो पच्चेकसम्बुद्धो ?

इधेकच्चो पुगलो पुव्वे अननुस्सुतेसु धम्मेसु सामं सच्चानि
अभिसम्बुज्जति, न च तथं सब्बञ्जतं पापुणाति न च बलेसु वसीभावं ।
अयं वुच्चति पुगलो पच्चेकसम्बुद्धो ।

(ग) उभतोभागविमुत्तो पुगलो

३ ३ कतमो च पुगलो उभतोभागविमुत्तो ?

१० इधेकच्चो पुगलो अटु विमोक्खे कायेन फुसित्वा विहरति
पञ्जाय चस्स दिस्वा आसवा परिक्खीणा होन्ति । अयं वुच्चति पुगलो
उभतोभागविमुत्तो ।

(घ) पञ्जाविमुत्तो पुगलो

४ ४ कतमो च पुगलो पञ्जाविमुत्तो ?

इधेकच्चो पुगलो न हेव खो अटु विमोक्खे कायेन फुसित्वा
१५ विहरति पञ्जाय चस्स दिस्वा आसवा परिक्खीणा होन्ति । अयं वुच्चति
पुगलो पञ्जाविमुत्तो ।

(ङ) कायसक्खी पुगलो

५ ५ कतमो च पुगलो कायसक्खी ?

इधेकच्चो पुगलो अटु विमोक्खे कायेन फुसित्वा विहरति
पञ्जाय चस्स दिस्वा एकच्चे आसवा परिक्खीणा होन्ति । अयं वुच्चति
२० पुगलो कायसक्खी ।

१ पच्चेकबुद्धो – सी०, एवमुगारि पि ।

(च) दिट्ठिप्पत्तो पुगलो

६. कतमो च पुगलो दिट्ठिप्पत्तो ?

R. 74

इघेकच्चो पुगलो “इदं दुक्खं” ति यथाभूतं पजानाति ... पे०... “अयं दुक्खनिरोधगमिनी पटिपदा” ति यथाभूतं पजानाति, तथागतप्पवेदिता चस्स धम्मा पञ्जाय बोद्धिष्ठा होन्ति बोचरिता, पञ्जाय चस्स दिस्वा एकच्चे आसवा परिक्खीणा होन्ति । अयं ५ वुच्चति पुगलो दिट्ठिप्पत्तो ।

(छ) सद्वाविमुत्तो पुगलो

७. कतमो च पुगलो सद्वाविमुत्तो ?

इघेकच्चो पुगलो “इदं दुक्खं” ति यथाभूतं पजानाति ... पे०... “अयं दुक्खनिरोधगमिनी पटिपदा” ति यथाभूतं पजानाति, तथागतप्पवेदिता चस्स धम्मा पञ्जाय बोद्धिष्ठा होन्ति बोचरिता, पञ्जाय चस्स दिस्वा एकच्चे आसवा परिक्खीणा होन्ति, नो च सो यथा दिट्ठिप्पत्तस्स । अयं १० वुच्चति पुगलो सद्वाविमुत्तो ।

B 185

(ज) धम्मानुसारी पुगलो

८. कतमो च पुगलो धम्मानुसारी ?

यस्स पुगलस्स सोतापत्तिफलसच्छकिरियाय पटिपन्नस्स पञ्जानन्दिर्यं अधिमत्तं होति, पञ्जावाहि पञ्जापुब्बङ्गम अरियमग्गं भावेति । अयं वुच्चति पुगलो धम्मानुसारी । सोतापत्तिफल-सच्छकिरियाय पटिपन्नो पुगलो धम्मानुसारी, फले ठितो दिट्ठिप्पत्तो । १५

(झ) सद्वानुसारी पुगलो

९. कतमो च पुगलो सद्वानुसारी ?

यस्स पुगलस्स सोतापत्तिफलसच्छकिरियाय पटिपन्नस्स सद्विन्द्रियं अधिमत्तं होति, सद्वावाहि सद्वापुब्बङ्गम अरियमग्गं भावेति । २० अयं वुच्चति पुगलो सद्वानुसारी । सोतापत्तिफलसच्छकिरियाय पटिपन्नो पुगलो सद्वानुसारी, फले ठितो सद्वाविमुत्तो ति ।

नवकनिहेसो ।

— — — ○ — — —

६ १०. दसकपुगलपञ्जाति^१

१. कतमेसं पञ्चन्नं इधं निटा ?

सत्तकवत्तुपरमस्स^२ कोलङ्कोलस्स एकबीजिस्स सकदागामिस्स
यो च दिट्ठे धम्मे अरहा – इमेसं पञ्चन्नं इधं निटा ।

कतमेसं पञ्चन्नं इधं विहाय निटा ?

५ अन्तरापरिनिब्बायिस्स उपहञ्चपरिनिब्बायिस्स असह्वारपरि-
निब्बायिस्स ससह्वारपरिनिब्बायिस्स उद्धंसोहस्स अकनिटुगामिनो –
इमेसं पञ्चन्नं इधं विहाय निटा ति ।

एत्तावता पुगलानं पुगलपञ्जात्ती ति ।

दसकनिहेसो ।

— :० : —

पुगलपञ्जात्तिपकरणं लिट्टितं ।

१. दसकनिहेसो – सी०, स्था०, दस पुगला – रो० । २. सत्तकवत्तुपरमस्स – स्था० ।

धातुकथा

विसेशपदावली

अनुष्ठानमणिका

म

अकुसला, धम्मा	४५, ५५	अनुपदिष्टभादानिया, धम्मा	२०, ५६
अचेतसिका, धम्मा	२६	अनुपश्चा, धम्मा	२३, ७६
अज्ञातवहिदा, धम्मा	२३	अपवयगामिनो, धम्मा	२१, ४५, ५८
अज्ञातवहिदारमणा, धम्मा	२४, ४६, ८०	अपरामट्टा, धम्मा	२८, ४७, ६१, ८१
अज्ञता, धम्मा	२३	अपरियापश्चा, धम्मा	३४, ४६, ६४, ८३
अज्ञतारमणा, धम्मा	२४, ४५, ५६, ८०	अप्पच्छया, धम्मा	२५, ३८, ४६, ६०, ८०
अज्ञतिका, धम्मा	३०, ४६	अप्पटिचा, धम्मा	२६
अञ्जाताविनिद्रिय	१५, ३७, ४०, ४३, ५२, ६६, ८६	अप्पमण्डा	३, १८, ३८, ४०, ४८, ७१, ७७, ८७
अङ्गिकानिद्रिय	१५, ३७, ४०, ४३, ६६, ७६, ८६	अप्पमाणा, धम्मा	२२, ७६
अहुरास, धातुयो	३, ७, १२, २५	अप्पमाणारमणा, धम्मा	२२, ४५, ५८, ७६
अतीता, धम्मा	२३	अप्पीतिका, धम्मा	३३
अतीतारमणा, धम्मा	२४, ४५, ५६, ८०	अबनन्तरमातिका	३
अदुक्लमसुखाय वेदनाय सम्पर्युता, धम्मा	१६, ४५, ५६	अव्याकता, धम्मा	१६
अधिष्ठोक्तो	३, १८, ३८, ४०, ४४, ५५, ८७	अवधा, धम्मा	३४, ६८
अनदञ्जातकञ्जास्तामीतिनिद्रिय	१५, ३७, ४०, ४३, ५२, ६६, ७६	अरियो, अटुक्किको ममो	३, १८, ३८, ४०, ४४, ५४, ७१, ७७, ८७
अनागता, धम्मा	२३	अरुभवी	१७, ४४, ५३, ७७
अनागतारमणा, धम्मा	२४, ४५, ५६, ८०	अरुवावचरा, धम्मा	३४, ४६, ६५, ८३
अनारमणा, धम्मा	२६, ४८, ६२, ८१	अस्तिविनो, धम्मा	२६, ४७
अनासवा, धम्मा	२७, ४७, ६०, ८१	अविचारा, धम्मा	३३, ८३
अनिदस्तनभप्पटिचा, धम्मा	२४	अविज्ञापच्छया सहृदारा	१६, ३७, ४०, ४३, ५२, ७०, ७६
अनिदस्तनसप्पटिचा, धम्मा	२४, ३५, ४६, ५६, ६०, ८०	अवितककम्बिचारा, धम्मा	२१, ४५, ५७, ६४, ७८
अनिदस्तनस्तना, धम्मा	२५	अवितककविचारमत्ता, धम्मा	२१, ५७, ७८
अनियता, धम्मा	२३, ३४	अवितका, धम्मा	३३, ८३
अनिय्यानिका, धम्मा	३४	असक्किलिट्टसक्किलेसिका, धम्मा	२०, ४५, ५६
अनुत्तरा, धम्मा	३४, ४६, ६४, ८३	असक्किलिट्टसक्किलेसिका, धम्मा	२०
अनुपादिभनुपादानिया, धम्मा	२०, ४५, ५६, ७८	असक्किलिट्टा, धम्मा	३१
अनुपादिका, धम्मा	३१, ८२	असक्किलेसिका, धम्मा	३२, ६३, ८२

प्राचीनगति		वास्तुकला	प्रो
भरेहा, वस्मा	२१, ४५, ५८, ७६	ओषा, वस्मा	२८, ३८, ४७, ६१, ८१, ८७
भहेतुका, वस्मा	२५		
आ			
आचयगापिनी, वस्मा	२१, ४५, ५८, ७६	कम्मभवी	३७, ४०, ५३, ५६
आसवविष्पयुता अनासवा, वस्मा	२७, ४७, ६०, ८१	कामभवी	१७
आसवविष्पयुता, वस्मा	२७	कामावचरा, वस्मा	३४
आसवविष्पयुता सासवा, वस्मा	२७	कायधातु	१०, ११
आसवसम्पयुता चेव नौ च आसवा, वस्मा	२७, ४७, ६१, ८१	कायविळ्डाणवातु	१०, ११, ३५
— वस्मा	२७, ४७, ६०, ८१	कायायतन	६
आसवा चेव प्रासवसम्पयुता च, वस्मा	२७, ३८, ४७, ६०, ८१, ८७	कायिन्दिय	१४, ३५, ४३, ५१, ७५
— सासवा च, वस्मा	२७, ३८, ४७, ६०	किलेसम्पयुता, वस्मा	३१
— वस्मा	८१, ८७, २७, ३८, ४०, ४७, ६०, ८१, ८७	— प्रसङ्गलेसिका, वस्मा	३२, ६३, ८२
		— सङ्क्लेशिका, वस्मा	३२
इ		किलेसम्पयुता चेव नौ च किलेसा, वस्मा	३२, ६३, ८२
इदिविन्दियं	१४, ३५, ३७, ४०, ४२, ५१, ७५, ८५	— वस्मा	३२, ६३, ८२
इदिपादा, वत्तारी	३	किलेसा चेव किलेसम्पयुता च, वस्मा	३१, ३६, ४८, ६२, ८२, ८७
इदिपादी	१८, ४४, ५४, ७७	— सङ्क्लिण्डा च, वस्मा	३१, ३६, ४८, ६२, ८२, ८७
इन्द्रियानि, पञ्च	३, १८, ३८, ४०, ४४, ५४, ७१, ७७, ८७	— सङ्क्लेशिका च, वस्मा	३१, ३६, ४८, ६२, ८२, ८७
		— वस्मा	३१, ३६, ६२, ८७,
उ		कुसला, वस्मा	१६, ४६, ५५
उपपत्तिभवी	१७	केनजि न विज्ञेया, वस्मा	२६
उपादा, वस्मा	३१, ४८, ६२, ८२	— विज्ञेया, वस्मा	२६
उपादानपञ्चवया कम्मभवी	१७		
उपादाना, वस्मा	३१, ३६, ४८, ६२, ८२, ८७	ग	
उपादिप्रा, वस्मा	३१	गम्या, वस्मा	२८, ३८, ४७, ६१, ८७
उपादिष्टुपादानिया, वस्मा	२०	गन्धधातु	१०, ११
उपायासी	१८, ३८, ४०, ४४, ५४, ७७, ८७	गन्धायतन	६
उपेक्षासहगता, वस्मा	२१, ३३, ४५, ४६, ५७, ६४, ६७, ७६, ८३		
		बानवातु	१०, ११
उपेक्षिन्द्रिय	१५, ३७, ४०, ४३, ५२, ६६, ६८, ७७, ८५	बानविळ्डाणवातु	१०, ११, १५
उपश्चाता, वस्मा	२३	बानायतन	६
उप्पादिनी, वस्मा	२३	बानिन्दिय	१४, ३५
ए		चक्रतायतन	
एकवोकारभवी	१८, ३५, ४४, ५३, ७६	८	
		८, १०, ३५, ४२, ५०, ७५	

चक्षुषातु	११, ३५		
चक्षुनियं	१४, ३५, ४३, ५१, ७५		
चक्षुविज्ञानांशातु	१०, ११, ३५, ७५		
चतस्रो, अप्यमङ्गावी	३		
चतुर्वेकारमभो	१७, ४४, ५३, ७७		
चत्तारि, शासनि	३		
— सच्चानि	३, १४		
चत्तारे, इडिपादा	३		
— महामवा	६५		
— सतिपट्टाना	३		
— सम्पत्ताना	३		
चित्तविषयता, घम्मा	२६, ४८, ६१		
चित्तविसद्गु, घम्मा	२६, ४८, ६१		
चित्तसमृद्धाना, घम्मा	३०, ४८		
चित्तसम्पयुता, घम्मा	२६, ३६, ६७, ८१		
चित्तसहभूनी, घम्मा	३०, ३६, ४८		
चित्तसहस्रमुद्गुनसहभूनी, घम्मा	३०, ३६, ६२, ६७, ८१		
चित्तसंसद्गुनसमृद्धाना, घम्मा	३०, ३६, ६२, ६७, ८१		
चित्तसहस्रमुद्गुनानुपरिवर्तिनी, घम्मा	३०, ३६, ६२, ६७, ८१		
चित्तसहस्रद्गु, घम्मा	२६, ३६, ६७, ८१		
चित्ता, घम्मा	२६, ४८, ६७, ८१		
चित्तानुपरिवर्तिनी, घम्मा	३०, ३६		
चित्	३, १६		
चेतना	३, १८, ३८, ४०, ४४, ५५, ६६, ८७		
चेतसिका, घम्मा	२६, ३६, ४८, ६२, ६७, ८१		
	अ		
जिव्हाधातु	१०, ११		
जिज्ञायतन	६		
जिव्हाविज्ञानांशातु	१०, ११, ३५		
जिज्ञिनियं	१४, ३५		
जीवितनिय	३७, ४२		
	इ		
ज्ञानानि, चत्तारि	३		
ज्ञान	१८, ४४, ५४, ७७		
	त		
उण्हापच्छया उपादानं	१७, ३७, ४०, ५३, ७६		
	द		
दस्मनेन पहातब्बहेतुका, घम्मा	२१, ३२, ४५, ४६,		
	५८, ६३, ७६, ८२		
— पहातब्बा, घम्मा	२१, ३२, ४५, ४६,		
	५८, ६३, ७६, ८२		
दुक्षससच्च	१६, ६५		
दुक्षाय वेदनाय सम्पयुता, घम्मा	४५, ५६		
दुक्षिणिय	१५, ३७, ४०, ४३, ६६,		
	७६, ८५		
दुक्ष	१८, ३७, ४०, ४४, ५४, ७७		
दोमनस्सिनिय	१५, ३७, ४०, ४३, ५२, ६६,		
	७६, ८५		
दोमनस्त	१८, ३७, ४०, ४४, ५४, ७७		
द्वादसायतनानि	३, १०		
	ध		
घम्माधातु	१०, ४२, ६५, ८४		
घम्मसञ्ज्ञिषातुकथाय मातिका	४		
घम्मायतन	६, १०, ४२, ६५, ८४		
घम्मा, अक्षुसला	४५, ५५		
— अवेतसिका	२६		
— अज्ञातविहृदा	२३		
— अज्ञातविहृदारमणा	२४, ४६, ८०		
— अज्ञाता	२३		
— अज्ञातारमणा	२४, ४५, ५६, ८०		
— अज्ञतिका	३०, ४८		
— अतीता	२३		
— अतीतारमणा	२४, ४५, ५६, ८०		
— अदुक्षमसुखाय वेदनाय सम्पयुता	१६,		
	४५, ५६		
— अनागता	२३		
— अनाशतारमणा	२४, ४५, ५६, ८०		
— अनारमणा	२६, ४८, ६२, ८१		
— अनासवा	२७, ४७, ६०, ८१		
— अनिदसनप्रयट्ठिका	२४		
— अनिदसनसम्पयट्ठिका	२४, ३५, ४६, ५६, ८०		
— अनिदस्तना	२५		
— अनियता	२३, ४४		
— अनियानिका	४४		

अम्मा, अनुत्तरा	३४, ४६, ६४, ८३	अम्मा, उपादिश्चुपादानिया	२०
— अनुपादिश्चुपादानिया	२०, ४५, ५६, ७८	— उपेक्षालसहगता	२१, ३३, ४५, ४६, ५७,
— अनुपादिश्चा	३१, ८२		६४, ६७, ८३
— अनुपादिश्चुपादानिया	२०, ५६	— उपश्चा	२३
— अनुप्यन्ना	२३, ७६	— उप्यादिनो	२३
— अपचयनागमिनी	२१, ४५, ५८	— ओष्ठा	२८, ४७, ६१, ८१, ८७
— अपरामट्टा	२८, ४७, ६१, ८१	— कामावचरा	३४
— अपरियापन्ना	३४, ४६, ६४, ८३	— किलेसविष्युता	३१
— अप्पच्छया	२५, ४६, ६०, ८०	— असद्भुलेसिका	३२, ६३, ८२
— अप्पटिंधा	२६	— सद्भुलेसिका	३२
— अप्पमाणा	२१, ७६	— किलेससम्प्युता	३२
— अप्पमाणारमणा	२२, ४५, ५८, ८१	— चेव नो च किलेसा	३२, ६३, ८२
— अप्पीतिका	३३	— किलेसा	३१, ६२, ८२, ८७
— अप्प्याकाता	१६	— चेव किलेससम्प्युता च	३१, ४८
— अप्पणा	३४, ६८		६२, ८२, ८७
— अर्हपावचरा	३४, ४६, ६५, ८३	— सद्भुलिट्टा च	३१, ४८, ६२, ८७
— अर्हपिनी	२६, ४७	— सद्भुलेसिका च	३१, ४८, ६२, ८७
— अविचारा	३३, ८३	— कुसला	१६, ४५, ५५
— अवितक्कमविचारा	२१, ४५, ५७, ६४, ७८	— केतचि न विज्ञेया	२६
— अवितक्कमविचारमत्ता	२१, ५७, ७८	— विज्ञेया	२६
— अवितक्का	३३, ८३	— गवा	२८, ४७, ६१, ८१, ८७
— असद्भुलिट्टप्रसद्भुलेसिका	२०, ४५, ५६	— चित्तविष्युता	२६, ४८, ८१
— असद्भुलिट्टप्रसद्भुलेसिका	२०	— चित्तविसद्गु	२६, ४८, ८१
— असद्भुलिट्टा	३१	— चित्तसम्भूता	३०, ४८
— असद्भुलेसिका	६२, ६३, ८२	— चित्तसम्प्युता	२६, ३६, ६७, ८१
— असद्भुता	२५, ४६, ६०, ८०	— चित्तमहभूती	३०, ४८
— असेक्षा	२१, ४५, ५८, ७६	— चित्तमधट्टसम्भूतानसहभूतो	३०, ६२, ६७, ८१
— अहेतुका	२५	— चित्तमधट्टसम्भूता	३०, ६२, ६७, ८१
— आचयनागमिनी	२१, ४५, ५८, ७६	— चित्तसम्भूतानातुपरिवर्तिनो	३०, ६२,
— आसवविष्युता आनासवा	२७, ४७, ६०, ८१		६७, ८१
— सासवा	२७, ४७, ६०, ८१	— चित्तसद्गु	२६, ३६, ६७, ८१
— आसवसम्प्युता चेव नो च आसवा	२७, ४७, ६०,	— चित्ता	२६, ४८, ६७, ८१
	६०, ८१	— चित्तनुपरिवर्तिनो	३०
— आसवा	२७, ४७, ६०, ८१, ८७	— चेतसिका	२६, ३६, ४८, ६२, ६७, ८१
— चेव आसवसम्प्युता च	२७, ४७, ६०,	— दस्सनेत पहातबहेतुका	२१, ३२, ४५, ४७,
	८१, ८७		५८, ६३, ७६, ८१
— सासवा च	२७, ४७, ६०, ८१, ८७	— पहातब्बा	२१, ३२, ४५, ४८, ५८,
— उपादा	३१, ४८, ६२, ८२		६३, ७६, ८२
— उपादाना	३१, ४८, ६२, ८२, ८७	— दुक्षाय वेदनाथ सम्प्युता	४५, ५६
— उपादिश्चा	३१		

वस्त्रा, न रक्षणवचरा	३४	वस्त्रा, नो परामासा	२८, ४७, ६१, ८१, ९७
— उपेक्षासहगता	३४	— चेव परामट्टा च २८, ४७, ६१,	८१
— कामावचरा	३४, ४६, ६४, ८३	— परित्ता	२२
— दस्तनेन पहातब्बहेतुका	३२	— परित्तारम्भणा	२२, ४५, ५८, ७६
— पहातब्बा	३२	— परियापक्षा	३४
— पीतिसहगता	३३	— पीतिसहगता २१, ३३, ४५, ४६, ५७, ६४, ८३	२३
— भावनाय पहातब्बहेतुका	३२	— बहिद्वा	२४
— पहातब्बा	३२	— बहिद्वारम्भणा	२४, ४५, ५८
— रूपावचरा	३४	— बाहिरा	३०, ४८
— हेतु	२५	— भावनाय पहातब्बहेतुका	२१, ३२, ४५, ५८,
— अहेतुका	२५		५८, ६४, ७६, ८२
— सहेतुका	२५, ४६, ६०, ८०	— पहातब्बा	२१, ३२, ४५, ४६, ५८,
— नियता	३४, ४६, ६५, ८३		६३, ७६, ८२
— नियानिका	३४, ४६, ६५, ८३	— मग्गहेतुका	२२, ४५, ५८, ७६
— नीवरणा	२८, ४७, ६१, ८१, ९७	— मग्गाधिपतिनो	२२, ४५, ५८, ७६
— नेव दरसनेन न भावनाय पहातब्बहेतुका	२१	— मग्गारम्भणा	२२, ४५, ५८, ७६
— पहातब्बा	२१	— मजिश्मा	२२
— नेवविपाकनविपाकधम्मवस्त्रा	२०, ५६, ७८	— महम्माता	४५, ५८, ७६
— नेवसेक्सलासेक्सला	२२	— महम्मारम्भणा	२२, ४५, ५८, ७६
— नेवाचयग मिनापचयगामिनो	२१	— मिच्छत्तनियता	२२, ४५, ५८, ७६
— नो आसवा	२७	— योगा	२८, ४७, ६१, ८१, ८७
— उपादा	३१	— रूपावचरा	३४, ४६, ६५, ८३
— किलेसा	३१	— रूपिनो	२६, ४६, ६०, ८०
— चित्तसमुद्घाना	३०	— लोकिद्या	२६
— चित्तसहभूनो	३०	— लोकुत्तरा	२६, ६०, ८०
— चित्तसद्गुसमुद्घानसहभूनो	३०	— विपाकधम्मवस्त्रा	२०, ४५, ५८, ७८
— चित्तसद्गुसमुद्घाना	३०	— विपाका	१४, ४५, ५८, ७८
— चित्तसद्गुसमुद्घानानुपरिवतिनो	३०	— सउत्तरा	३४
— चित्ता	२६, ४८	— सङ्क्लिणित्सङ्क्लेसिका	२०, ४५, ५८
— चित्तानुपरिवतिनो	३०, ४८	— सङ्क्लिणित्वा	३२
— पच्चुपप्राणा	२३, ८०	— चेव नो च किलेसा ३२, ३६, ८२	
— पच्चुप्यज्ञारम्भणा	२४, ४५, ५८	— सङ्क्लेसिका	३२
— पर्णीता	२८, ४५, ५८, ७६	— चेव नो च किलेसा	३२
— परामट्टा	२८	— सङ्क्लाता	२५
— चेव नो च परामासा	२८	— सनिवदस्सनप्यटिष्ठा २४, ३५, ४४, ५६, ५८, ८०	
— परामासविष्युता	२८	— सनिवदस्सना	२५, ३६, ६०, ८०
— अपरामट्टा	२८, ४७, ६१	— सप्तच्छया	२५
— परामट्टा	२८	— सप्तटिष्ठा	२६, ३६, ६०, ८०
— परामाससम्पूर्ता	२८, ४७, ६१, ८१	— सप्तीतिका	६८, ८१

धम्मा, सम्मतिनियता	२२, ४५, ५८, ७६	नामस्पष्पच्चया सळायतन	१७, ४३
— सरणा	३४, ४६, ६५, ६८, ८३	नियता, धम्मा	३४, ४६, ६५, ८३
— सविचारा	३३, ४६, ६४	नियानिका, धम्मा	३४, ४६, ६५, ८३
— सवितकसविचारा	२१, ४५, ५७, ६४, ६७, ८२	निरीबसच्च	१२, १३, ३७, ४३, ५१, ७५
— सवितका	३३, ४६, ६४, ६७, ८२	नीवरणा, धम्मा	२८, ३८, ४७, ६१, ८१, ८७
— सहेतुका	२५, ४६, ५६, ८०	नेव दस्सनेन न भावनाय पहातब्बहेतुका, धम्मा	२१
— चेव न च हेतु	२५, ४६, ६०, ८०	— पहातब्बा, धम्मा	२१
— सारमणा	२८, ४७, ६१, ८१	नेविपाकनविपाकधम्मधम्मा	२०, ४६, ७८
— नासवा	२७	नेवसञ्जातासञ्जाताद्वौ	१७, ४४, ५६, ७७
— चेव नो च आसवा	२७	नेवनेकलनासेकला, धम्मा	२२
— मुखसहगता	२१, ३५, ४५, ४६,	नेवाचयगामिनापवयगामिनो, धम्मा	२२
	५७, ६४, ७८, ८३	नो आसवा, धम्मा	२७
— मुखाय वेदनाय सम्पयुता	१६, ४५, ५६	— उपादा, धम्मा	३१
— सेकला	२१, ४५, ७६	— किलेसा, धम्मा	३१
— सयोजना	२८, ४७, ६१, ८१, ८७	— चित्तसमुद्भाना, धम्मा	३०
— हीना	२२, ४५, ५८, ७६	— चित्तसहभूते, धम्मा	३०
— हेतुविषयुता	२५	— चित्तसहसमुद्भानसहभूते, धम्मा	३०
— हेतुसम्पयुता	२५, ४६, ५६, ८०	— चित्तसहसमुद्भानानुपरिवर्तिनो, धम्मा	३०
— हेतु	२५, ४६, ५६, ८६	— चित्ता, धम्मा	२६, ४८
— चेव सहेतुका च	२८, ४६, ५६, ८०, ८७	— चित्तानुपरिवर्तिनो, धम्मा	३०, ४८
— हेतुसम्पयुता च	२८, ४६, ५६, ८०, ८७	— परामासा, धम्मा	२८
शातुयो, मट्टारस	३, ७, १२, २५		
			४
		पञ्चुपप्राणा, धम्मा	२३, ५०
न अरुपावचरा, धम्मा	३६	पञ्चुपप्रारम्भणा, धम्मा	२४, ४५, ५६
— उपेक्षासहगता, धम्मा	३६	पञ्चवक्षन्या	३, ५
— कामावचरा, धम्मा	३४, ४६, ६४, ८३	पञ्च, वलाति ३, १८, ४०, ४४, ५४, ७१, ७७, ८७	८७
— दस्सनेन पहातब्बहेतुका, धम्मा	३२	पञ्चवोकारधर्मद्वौ	१७
— पहातब्बा, धम्मा	३२	पञ्चनिद्रियानि	३, १८, ३८, ४०, ४४, ५४,
— पीतिसहगता, धम्मा	३३		७१, ७७, ८७
— भावनाय पहातब्बहेतुका, धम्मा	३२	पञ्चनिद्रिय	१५, ३७, ४०, ६६, ७६, ७७, ८६
— पहातब्बा, धम्मा	३२	पटिच्छसमुप्यादादि	१६
— रूपावचरा, धम्मा	३४	पटिच्छसमुप्यादो	३
— हेतु, धम्मा	२५	पणीता, धम्मा	२२, ४५, ५८, ७४
— अहेतुका, धम्मा	२५	परामट्टा चेव नो च परामासा, धम्मा	२८
— सहेतुका, धम्मा	२५, ४६, ६०, ८०	— धम्मा	२८
नयमातिका	३	परामट्टा अपरामट्टा, धम्मा	२८, ४७,
नयमुक्तमातिका	४		६१, ८१
		— धम्मा	२८

परामासविषयमुत्ता, परामट्टा, घम्मा	२८	मनायतन	६, ४२, ५०
परामाससम्प्रयुत्ता, घम्मा	२८, ४७, ६१, ८१	मनिदिव्यं	१४, ६६, ७५, ७६
परामासा चेव परामट्टा च, घम्मा	२८, ३८, ४७,	मनोधातु	१०, ११, ३५, ३६, ३७,
	६१, ८१	मनोविज्ञाणधातु	१०, ११, ३५, ३६, ३७, ३८,
— घम्मा	२८, ३८, ४७, ६१, ८१, ८७	महगता, घम्मा	४५, ५८, ७६
परिता, घम्मा	२८	महगतारम्भणा, घम्मा	२२, ४५, ५८, ७६
परितारम्भणा, घम्मा	२८, ४५, ५८, ७६	महभवा, चत्तारी	६५
परिदेवो	१८, ३५, ४०, ४४, ५३	मातिका, घम्मसङ्गिचातुकवाय	४
परियपन्ना, घम्मा	३४	मिच्छत्तिनियता, घम्मा	२२, ४५, ५८, ७६
पीतिसहगता, घम्मा	२१, ३३, ४५, ४६, ५७, ६४, ८३		
पुरितिनिदिव्यं	१४, ३५, ३७, ४५, ५१, ७५, ८५	य	

क

फस्सपच्चया वेदना	१७, ३७, ५३, ६६, ७०, ७६
फस्सो	३, १८, ३८, ४०, ४४, ५५, ६६, ८७
फोटुब्बधातु	१०, ११, ३५, ५१
फोटुब्बधायतन	६, ३५, ४२, ५०, ७५

ख

बलानि, पञ्च	३, १८, ४०, ४४, ५४, ७१, ७७, ८७
बहिद्वा, घम्मा	२३
बहिद्वारम्भणा, घम्मा	२४, ४५, ५६, ८०
बावीसतिनिदिव्यानि	३, १४
बाहिरा, घम्मा	३१, ४८
बोजसङ्गा, सत	३, १८, ७१, ७७, ८७

भ

भावनाय पहातब्बहेतुका, घम्मा	२१, ३२, ४५, ५६,
	५८, ६६, ७६, ८२
— पहातब्बा, घम्मा	२१, ३२, ४५, ५६, ५८,
	६३, ७६, ८२

म

मग्गसच्चं	१३, ३७, ४०, ४३, ५१, ८५
मग्गहेतुका, घम्मा	२२, ४५, ५८, ७६
मग्गाधिपतिनी, घम्मा	२२, ४५, ५८, ७६
मग्गारम्भणा, घम्मा	२२, ४५, ५८, ७६
मग्गो, घटुब्बिक्को अरियो	३, १८, ४५, ५५, ७७, ८७
मजिक्का, घम्मा	२२
मनसिकारी	३, १८, ३८, ४४, ५५, ६६, ८७

मनायतन	६, ४२, ५०
मनिदिव्यं	१४, ६६, ७५, ७६
मनोधातु	१०, ११, ३५, ३६, ३७,
मनोविज्ञाणधातु	१०, ११, ३५, ३६, ३७, ३८,
महगता, घम्मा	४५, ५८, ७६
महगतारम्भणा, घम्मा	२२, ४५, ५८, ७६
महभवा, चत्तारी	६५
मातिका, घम्मसङ्गिचातुकवाय	४
मिच्छत्तिनियता, घम्मा	२२, ४५, ५८, ७६
योगा, घम्मा	२८, ३८, ४७, ६१, ८७
र	
रसवातु	१०, ११
रसायतनं	६
रूपकल्पन्यो	५, ७, ८, ४२, ५०, ६८, ७५
रूपवातु	१०, ११
रूपभवो	५३, ७६
रूपायतन	६
रूपावचरा, घम्मा	३४, ४६, ६५, ८३
रूपिनी, घम्मा	२६, ४६, ६०, ८०
ल	
लक्षणमातिका	४
लोकिया, घम्मा	२६
लोकुलरा, घम्मा	२६, ६०, ८०
ब	
विज्ञाणकल्पन्यो	६, ८, ४२, ५०, ६८, ६६, ७५
विज्ञाणपच्चया नामरूप	१७, ४३
विपाकधम्मधम्मा	२०, ४५, ५६, ७८
विपाका, घम्मा	१८, ४५, ५६, ७८
विष्वयुतेन सङ्गहित घसङ्गहितं	३, १६
विरिदिव्यिदिव्यं	१५, ३७, ४०, ४३, ५२, ७६, ८६
विसभागी	४
वेदना	३, १८, ३८, ४५, ५५, ६६
वेदनाकल्पन्यो	५, ७, ८, ३८, ४२, ५०,
	६६, ६८, ६८, ७५
वेदनापच्चया तस्मा	१७, ३७, ४०, ५३, ८०, ७६

स

सदतरा, धम्मा	३४
सच्छिद्विद्विक्षिलेसिका, धम्मा	२०, ४५, ५६
सदिक्षितिहा चेव नो च किलेसा, धम्मा	३२, ६३, ८२
सदिक्षितिहा, धम्मा	३२, ६३, ८२
सच्छिलेसिका चेव नो च किलेसा, धम्मा	३२
— धम्मा	३२
सहृदा, धम्मा	२५
सहृदारकलन्धो	५—८, ३७, ५०, ६६, ६८, ६६, ७५
सहृदारपञ्चवदा विळज्ञाण	१७, ४३, ५२, ६६, ७०, ७६
सङ्ग्रहितेन सम्पूर्त	३, ८८
सच्चानि, चतारी	३, १४
सङ्ज्ञा	३, १८, ३८, ४४, ५५, ६६
सङ्ज्ञाकलन्धो	५—८, ३७, ४२, ५०, ६६, ६८, ६६, ७५
सङ्ज्ञाभवी	१७
सतिनिर्दय	१५, ३७, ४०, ४३, ५२, ७६, ८६
सतिपट्टाना, चतारी	३
सतिपट्टान	१८, ३८, ४०, ४४, ५४, ७७, ८७
सत्त, बोज्ज्ञा	३, १८, ३८, ७१, ७७, ८७
सदधारु	१०, ११
सद्विद्यतं	८
सदिनिर्दय	१५, ३७, ४०, ४३, ५२, ६६, ७६, ८६
सनिदस्तनसप्तिवा, धम्मा	२४, ३५, ४४, ४६, ५६, ८०
सनिदस्तना, धम्मा	२५, ३६, ६०, ८०
सप्तचब्दा, धम्मा	२५
सप्तटिवा, धम्मा	२६, ३६, ६०, ८०
सभायो	४
समाधिनिर्दय	१५, ३७, ४०, ४३, ५२, ६६, ७६, ८६
समुदयसन्धं	१३, ३७, ४०, ४३, ५१, ८५
सम्पर्यगी	३, ५०
सम्पर्युतेन विष्पूर्त	३, ६६
सम्पर्युतेन सङ्ग्रहितं	३, ८८

सम्मतनियता, धम्मा	२२, ४५, ५८, ७६
सम्मप्याना, धम्मा	३
सम्मप्यानं	१८, ३८, ४०, ४४, ५५, ७७, ७८
सरणा, धम्मा	३४, ४६, ६५, ६८, ८३
सविचारा, धम्मा	३३, ४४, ६४, ६७
सवितकक्षविचारा, धम्मा	२१, ४५, ५६, ६४, ६७, ८२
सवितका, धम्मा	३३, ४६, ६४, ६७, ८२
सहेतुका चेव न च हेतु, धम्मा	२५, ४६, ६०, ८०
— धम्मा	२५, ४६, ५६, ८०
स्थायतनपञ्चवा कस्तो	१७, ३७, ४०, ४४, ५२, ६६, ७०, ७६
सारमणा, धम्मा	२८, ४७, ६१, ८१
सासवा चेव नो च मासवा, धम्मा	२७
— धम्मा	२७
सूखमहगता, धम्मा	२१, ३३, ४५, ४६, ५७, ६४, ७८, ८३
सुखाय वेदनाय सम्पूर्ता, धम्मा	१६, ४५, ५६
सुविनिद्रिय	१५, ३७, ४३, ५२, ६६, ७६, ८५
सेक्सा, धम्मा	२१, ४४, ७६
सोको	१८, ३८, ४४, ५४, ७७
सोतवातु	१०, ११
सोतविळज्ञाणवातु	१०, ११, ३५
सोतायतन	८
सोतिनिर्दय	१५, ३५, ४०, ४३, ५२, ६६, ८५
सोमनस्तिसन्धिय	१५, ३७, ४०, ४३, ५२, ६६, ८५
संयोजना, धम्मा	२८, ३८, ४५, ६१, ८१, ८७
ह	
हीता, धम्मा	२२, ४५, ५८, ७६
हेतुविष्पूर्ता, धम्मा	२५
हेतुसम्पूर्ता चेव न च हेतु, धम्मा	२५, ४६, ६०, ८०
हेतुसम्पूर्ता, धम्मा	२५, ४६, ५६, ८०
हेतु चेव सहेतुका च धम्मा	२४, ४६, ५६, ८०, ८७
— धम्मा	२४, ४६, ५६, ८०, ८७

पुण्यगलपञ्जतिपालि

विसेतपदानं

प्रनुक्तकमणिका

अ		प्रनोत्तपी, पुण्यलो	६, १२
प्रकृप्यवस्मी, पुण्यलो	४, १६	प्रनोत्तप्य	३२
प्रकृतला, धर्मा	४०	प्रन्तरापरिनिवारी, पुण्यलो	६, २६, ११२
प्रकोष्ठनो, पुण्यलो	५, ३६	प्रन्थो, पुण्यलो	८, ४६
प्रज्ञातसंयोजनो, पुण्यलो	७, ३५	प्रपरिहानथस्मी, पुण्यलो	४, २०
प्रज्ञापेक्षतव्यो, पुण्यलो	६, ५७	प्रपरे तबो सत्यारो	६, ५६
प्रज्ञातातिनिध्य	४	प्रप्राणी, पुण्यलो	७, ३६
प्रज्ञानिध्य	४	प्रप्रमेयो, पुण्यलो	६, ५५
प्रहृ, प्रतियपुण्यला नियता	२२	प्रप्रवज्जो, पुण्यलो	१०, ६३
— पुण्यला	१८	प्रप्रसादनीये ठाने प्रप्रसाद उपदसिता,	
— विमोक्षा	१६	पुण्यलो	१२, ७६
प्रहारस, धातुयो	३	— पताद उपदसिता	
प्रतान, कामेसुभिच्छाचारी पुण्यलो	६०, ६१	पुण्यलो	१६, ७५
— च प्रदिनादारी, पुण्यलो	६०, ६१	प्रप्रस्मुतो सुतेन प्रनुपयज्ञो, पुण्यलो	१४, ६३
— पाणीतिपाती, पुण्यलो	६०, ६१	— उपप्राप्तो, पुण्यलो	१४, ६३
प्रतन्तपो, पुण्यलो	१३, ८३, ८५, ८६	प्रभोकासिका, पञ्च	१९, १०२
प्रतहिताय पटिपञ्जो, पुण्यलो	१३, ८३	प्रव्यासेकसुख	८८
— नो परहिताय पटिपञ्जो १३, ८२		प्रभव्यागमनो, पुण्यलो	५, २१
प्रदिनादाना पटिविरतो, पुण्यलो	६०, ६१	प्रभूपरतो, पुण्यलो	५, २१
प्रदिनादारी, पुण्यलो	६०, ६१	प्रभिज्ञालू, पुण्यलो	६१
प्रवञ्जनातञ्जस्तामीतिनिध्य	४	प्रभिज्ञायो, छ	२३
प्रतीर्या, पुण्यला	२२	प्रमक्षी, पुण्यलो	५, ३६
प्रमवज्जसुखं	८६	प्रमधारी, पुण्यलो	५, ३७
प्रमवज्जो, पुण्यलो	१०, ६४	प्रमायारी, पुण्यलो	५, ३८
प्रमागामिफलसच्चिकिरियाय पटिपञ्जो, पुण्यलो	६, २७, १०६	प्रमोहो	५१
प्रमायारी, पुण्यलो	६, १७, २६, २७, ५२, १०४, १०६	प्रम्बानि, चत्तारि	६८
प्रनिवतो, पुण्यलो	५, २२	प्रम्बूपमा पुण्यला, चत्तारो	११, ६८
प्रनिस्सुकी, पुण्यलो	७, ३७	प्ररहतफलसच्चिकिरियाय पटिपञ्जो,	
प्रनुपनारी, पुण्यलो	७, ३६	पुण्यलो	६, २८, १०६
प्रनुरक्षकाभज्ञो, पुण्यलो	५, २०	प्ररहतो, पुण्यलो	१६, १०४, १०६
प्रनुसेतगारी, पुण्यलो	१४, ६२	प्रदहा, प्रसेक्षा	२२
		— पुण्यलो	६, २८
		प्रतियपुण्यला, घट	२२

प्रतियमग्नी, सदावाही	१०८, १११	इष निष्ठा, इमेस पञ्चमं	११२
प्रतियो, पुगलो	५, २२	— कतमेसं पञ्चमं	१८, ११२
प्रस्कृपमचित्तो, पुगलो	१८, ४८	— विर्हिय निष्ठा, इमेस पञ्चमं	१८, ११२
प्रवकुज्जवपञ्जी, पुगलो	६, ४६	— कतमेसं पञ्चमं	१८, ११२
प्रवणारहस्स प्रवण भासिता	१२, ७६, ७७	इन्द्रियपञ्जीति	३, ४
— प्रवण भासिता	११, ७५	इन्द्रियानि, छ	४
प्रवण्यो, पुगलो	७६, ७८	इन्द्रियेशु, अगुत्तद्वारा	३३
प्रविज्ञासवा	६१	— अगुत्तद्वारो	७, ३३
प्रवहारपरिनिवायी, पुगलो	६, २६, ११२	— गुत्तद्वारा	३६, ४०
प्रसठो, पुगलो	७, ३७, ३८	— गुत्तद्वारो, पुगलो	७, ३६, ४०
प्रसपुरिसेन प्रसपुरिसतरो, पुगलो	१०, ६०	इस्सा	३०, ३७
प्रसपुरिसो, पुगलो	१०, ६०	इस्सुकी, पुगलो	६, ३०
प्रसमयविमुत्तो, पुगलो	४, १६		
प्रसमयजञ्जी	३४		
प्रसमजानो, पुगलो	७, ३४	उधटितञ्ज्ञ, पुगलो	११, ६४
प्रसेक्षणो, अरहा	२२	उच्चज्ञपञ्जी, पुगलो	६, ५०
प्रहिरिको, पुगलो	६, ३२	उट्टानफलूपञ्जीवी च पुञ्जफलूपञ्जीवी	
		— च, पुगलो	१२, ७८
		— नो पुञ्जफलूपञ्जीवी,	
		पुगलो	१२, ७८
आगतविसो च घोरविसो च पुगलो	७६	उण्णतुण्णातो, पुगलो	१३, ८०
— नो घोरविसो, पुगलो	७४	उण्णतोणातो, पुगलो	१३, ८०
आधियमुक्तो, पुगलो	१६, ६६	उत्तानो उत्तानोभासो, पुगलो	७१
आमो आमवणी, पुगलो	६६	— गम्भीरोभासो, पुगलो	७१
— पकवणी, पुगलो	६८	उदकरहूपमा पुगलो, चतारो	११
आयतनपञ्जीति	३	उदकलेलूपमो, पुगलो	६, १७, ५२, ५३
आरम्भिका, पञ्च	१६, १०२	उदसीतो भ्रकनिष्ठायी, पुगलो	६, २७, ११२
आरम्भि च विष्टिसारी च, पुगलो	१५, ६५	उड्डितस्ति, पुगलो	६, ४१
— न विष्टिसारी, पुगलो	१५, ६५	उपनाही, पुगलो	६, २६
आसामच्छारिय	३०, ३७	उपनाहो	३६
आसंवनिरोधगमामिनी, पटिपदा	१०१	उपहृचपरिनिवायी, पुगलो	६, २६, ११२
आसंवनिरोधो	१०१	उपेक्षिन्द्रिय	४
आसबसमुदयो	१०१	उभतीमागविमुत्तो, पुगलो	५, १७, १८, २३,
आसवा	१०१		१०८, ११०
— न वृक्षिति द्विन्न पुगलानं	८, ४२, ४३	उभिष्ठ अलाही, पुगलो	१४, ६२
— वृक्षिति द्विन्न पुगलानं	८, ४२	— साही, पुगलो	१४, ६२
आसीविसा, चतारो	७४	उम्मुजिज्ञता ठिओ, पुगलो	१७, १०६
आसीविसा पुगला, चतारो	११, ७४, ७५	— तिझो, पुगलो	१७, १०७
आससो, पुगलो	८, ४४	— निम्बुज्जति, पुगलो	१७, १०६
		— पटिलावप्त्तो, पुगलो	१७, १०७
६	४		
भृत्यन्दिय			

उम्मुक्तिजाता पत्ररति, पुगलो	१७, १०७	कासिकवर्त्य, विष्णु	५४
— विष्पस्ति, पुगलो	१७, १०६, १०७	— नवं	५४
चस्तारणाय	६६	— अजिह्वाय	५४
		कुप्पधम्मो, पुगलो	४, १६
ए		कुम्भा, चत्तारो	७०
एकचक्षु, पुगलो	६, ४६	कुम्भपमा पुगला, चत्तारो	११, ७०, ७१
एकबीजी, पुगलो	६, २५, ११२	कुम्भमच्छारिय	३०, ३७
एकासनिका, पञ्च	१६, १०२	कोष्ठनो, पुगलो	६, २६, ५७
एको, पुगलो	४	कोष्ठो	२६, ३६
		कोलङ्गोलो, पुगलो	५, २५, ११२
ओ			
ओणतुण्णतो, पुगलो	१३, ८०		
ओणतोणतो, पुगलो	१३, ८०	खन्वपञ्चाति	३
ओतपी, पुगलो	७, ३६	खलुपञ्चाभासिका, पञ्च	१६, १०२
ओतप्पं	३६		
ओरविभको, पुगलो	८५		
ओरम्भागियानि सयोजनानि, पञ्च	२७, ३५	ग	
		गजिता च वसिता च, पुगलो	६६
क		— नो वसिता, पुगलो	६६
कतमेस पञ्चवत्तं इष्ट निट्टा	११२	गन्धधातु	३
कल्याणधम्मेन कल्याणधम्मतर्तो, पुगलो	१०, ६३	गन्धायतन	३
कल्याणधम्मो, पुगलो	१०, ६२	गम्भीरो उत्तानोभासो, पुगलो	७१, ७२
कल्याणमित्तता, कतमा	३६	— गम्भीरोभासो, पुगलो	७१, ७२
कल्याणमित्तो, पुगलो	७, ३६	गांवं कत्ता च वसिता च, पुगलो	६८
कल्याणेन कल्याणतरो, पुगलो	१०, ६२	— नो वसिता, पुगलो	६७
कल्याणो, पुगलो	१०, ६१	गिलाना, तयो	४५
कामासवा	६१	गिलानूपमा पुगला, तयो	८, ४५, ४६
कामेसु च भवेतु च अवीतरागो, पुगलो	६, ५१	गूषभाणी, पुगलो	८, ४७
— वीतरागो, पुगलो	६, ५२	गोषातको, पुगलो	८५
कामेसुमिच्छाचारा पटिविरतो, पुगलो	६०, ६१	गोशभू, पुगलो	४, २१
कामेसुमिच्छाचारी, पुगलो	६०, ६१		
कामेसु वीतरागो भवेतु अवीतरागो,			
पुगलो	६, ५१, ५२	घ	
कायधातु	३	धानधातु	३
कायविञ्चाणधातु	३	धानविञ्चाणधातु	३
कायसक्षी, पुगलो	५, ८, १७, १८,	धानायतन	३
	२४, ४६, १०६, ११०	धानिन्द्रिय	४
कायसक्षीन	३	धोरविसो नो आगतविसो, पुगलो	७४
कायिन्द्रियं	४	घोसप्पमाणो घोसप्पसक्षी, पुगलो	१३, ८२
कासिकवर्त्यपमा पुगला, तयो	६, ५४		
		ज	
कायावतन	३	जवलायतन	३
कायिन्द्रियं	४	जवलायतन	३
कासिकवर्त्यपमा पुगला, तयो	६, ५४	जवलायतन	३

चक्षुनिद्र्य	४	जिज्ञास्यतन	५
चक्षुविज्ञानाणधातु	३	जिज्ञास्विज्ञानधातु	३
चतस्रो, मूर्चिका	६७	जिज्ञास्निद्र्य	४
चतुर्थं, ज्ञान	८६, १०१	जीवितिनिद्र्य	४
चत्तारि, ग्रन्थानि	६८	जोति जोतिपरायनो, पुगलो	१३, ८०
— सच्चानि	४	— तमपरायनो, पुगलो	१३, ७६, ८०
चत्तारो, ग्रन्थपमा, पुगला	११, ६८		
— आसीविसा	७४		
— आसीविसूपमा, पुगला	११, ७४, ७५	ज्ञानं, चतुर्थ	८६, १०१
— उदकरहृपमा, पुगला	११, ७१, ७२	— तत्त्वं	८६, १०१
— कुम्भा	७०	— दुतिय	८६, १०१
— कुम्भपमा, पुगला	११, ७०, ७१	— पठम	८६, १०१
— धम्मकथिका, पुगला	११, ६५, ६६		
— पुगला	१०		
— फलसमझिनो, पुगला	१८, १०६	टिटकपी, पुगलो	५, २२
— बलीबद्धपमा, पुगला	११, ७३, ७४	ठित्तो, पुगलो	१४, ६२
— मगासमझिनो, पुगला	१८, २८, १०६		
— मूर्चिकृपमा, पुगला	११, ६७, ६८		
— संख्या	८?	तत्त्वं, ज्ञान	८६, १०१
— संख्यपमा, पुगला	१३, ८१	तथागतो	८६
— वलाहका	६६	तपेता, पुगलो	८, ४३
— वलाहकूपमा, पुगला	११, ६६, ६७	तमो जोतिपरायनो, पुगलो	१३, ७६
चित्त, अभिज्ञानाय	१००	— तमपरायनो, पुगलो	१३, ७८
— उद्घच्छकुकुच्छा	१००	तपो, कासिकवत्थ्यपमा पुगला	६, ४४
— व्यापादपदोसा	१००	— गिलाना	४५
— विचिकिच्छाय	१०१	— गिलानूपमा पुगला	८, ४५, ४६
चेतनाभव्यो, पुगलो	४, २०	— पुगला	८
चोराचातको, पुगलो	८५	— पोत्थकूपमा पुगला	६, ५३
चोरो, पुगलो	८५	— कलसमझिनो	२२
		— सत्यारो	६, १०, ५८, ५९
		तिष्णो पारज्ञतो थले लिङ्गित बाह्यणो,	
छ, दग्धियानि	४०	पुगलो	१४, ६३
छ, पञ्जतियो	३	तित्तो च तपेता च, सम्मासम्बुद्धो	४३
— पुगला	१६	— पुगलो	८, ४३
— अभिज्ञानाय	२३	तिस्रो, विज्ञा	२३
छङ्गभिज्ञो, पुगलो	५, २३	तीर्णि, कासिकवत्थ्यानि	५४
		— समोजनानि	२१, २५, २७, १०७
जिगुच्छित्तब्बो, पुगलो	६, ५६, ५७	तुच्छो, पुगलो	७०
जिज्ञासातु	३	— विकटो, पुगलो	७१

तेषीवरिका, पञ्च	१६, १०२	धम्मप्रमाणो, धम्मप्रसारो पुगलो	१३, ८३
तेषीवरिका, पुगलो	५, २३	धम्ममञ्चरिय	३०, ३७
		धम्मविचयो	४१, ४२
		धम्मा, धक्षुसला	४०
		धम्मानुसारी, पुगलो	५, १८, २४, १०८, १११
		धम्मायतनं	३
		धातुपञ्जनि	३
		धातुयो, धट्टारस	३
दत्ता अवजानाति, पुगलो	१६, ६६		
दस, पुगला	१८		
दिट्टिप्पत्तो, पुगलो	५, ८, १७, १८,		
	२१, ४६, १०८, १११		
दिट्टिविपत्ति, कतमा	३५		
दिट्टिविपत्तो, पुगलो	७, ३५		
दिट्टिसम्पदा, कतमा	४२		
दिट्टिसम्पत्तो, पुगलो	८, ४२		
दुखलनिरोधगामिनी, पटिपदा	१०१		
दुखलनिरोधो	१०१		
दुखसच्च	४		
दुखसमुदयो	१०१		
दुखिक्षनिधियं	४		
दुख	१०१		
दुतियं, शानं	८६, १०१		
दुत्तप्पया, हे पुगला	८, ४२		
दुप्पमेय्यो, पुगलो	६, ५५		
दुष्वचो, पुगलो	७, ३२		
दुलभा लोकस्मि, हे पुगला	८, ४२		
दुस्सीलो पापघम्मो, पुगलो	५६		
दोमनस्सिनिधियं	४		
दोवचस्सता, कतमा	३२		
द्वादसायतनाति	३		
द्विचक्षु, पुगलो	८, ४६		
द्विन्मं पुगलानं आसवा न वड्हन्ति	८, ४३		
द्विन्मं पुगलानं आसवा वड्हन्ति	८, ४२		
हे पुगला	६		
— दुलप्पया	८, ४२		
— दुलभा लोकस्मि	८, ४२		
— सुतप्पया	८, ४२		
ध			
धजम्मं	६८		
धम्मक्षिका पुगला, चतारो	११, ६५, ६६		
धम्मक्षिको	६५, ६६		
धम्मवड्हु	३		

नेव सकगवचण्डो नो परगवचण्डो, पुगलो	७३	पठ्यात्मत्व	४१
— सेक्षनासेक्षना, पुगलो	२२	पठ्यात्मनियं	४, ४१
नैसज्जिका, पञ्च	१६, १०२	पटिपञ्चको, पुगलो	५, २२
प		पटिसोत्तमामी, पुगलो	१४, ६२
पक्को, आमवण्णी, पुगलो	६६	पठमं, क्षान	८६, १०१
— पक्कवण्णी, पुगलो	६६	पणीतधिमुक्तो, पुगलो	८, ४३
पच्चेकसम्बुद्धो, पुगलो	५, १६, १८, २३, १०४, ११०	पच्चिलेखपत्रो, पुगलो	६, ५२
पञ्च, अब्दोकासिका, पुगला	१६, १०२	पदपरमो, पुगलो	११, ४४
— आग्रक्षिका, पुगला	१६, १०२	पयिह्यासितम्बो, पुगलो	६, ५५— ५७
— एकासनिका, पुगला	१६, १०२	परगवचण्डो नो सकगवचण्डो, पुगलो	७३
— शोरभागियानि, सयोजनानि	२७, ३५	परन्तरो, पुगलो	१३, ८५, ८६
— स्वथा	३	परहिताय पटिपञ्चो, पुगलो	१३, ८३
— स्वलुपच्छाभत्तिका	१६, १०२	परिहानवम्मो, पुगलो	४, २०
— तेजीवरिका	१६, १०२	पसादीये ठाने अप्पसाद उपदसिता,	
— नीवरणा	८६, १०१	पुगलो	११, ७५
— नैसज्जिका	१६, १०२	— पसाद उपदसिता, पुगलो	१२, ७६
— पिण्डपातिका	१६, १०२	पळासी, पुगलो	६, ३०
— पुगला	१५	पळासो	३०, ३७
— पसुकूलिका	१६, १०२	पाणातिपाता पटिविरतो, पुगलो	६०, ६१
— मञ्च्यारियानि	३०, ३७	पाणातिपाती, पुगलो	६०, ६१
— यथासन्धतिका	१६, १०२	पापघमेन पापघमतरो, पुगलो	१०, ६२
— योधाजीवा	६७	पापघम्मो, पुगलो	१०, ६२
— योधाजीवपमा, पुगला	१६, ६७, १०२	पापमित्तता	३२
— इक्ष्यमरिका	१६, १०२	पापिमित्तो, पुगलो	७, ३२
— सोसानिका	१६, १०३	पापेन पापतरो, पुगलो	१०, ६१
पञ्चन्नं हृषि विह्यो निद्रा	१८, १०२	पापो, पुगलो	१०, ६१
पञ्चमो, पुगलो	६६	पासाणलेखपमो, पुगलो	६, ५२
पञ्चतियो, छ	३	पिण्डपातिका, पञ्च	१६, १०२
पञ्चा	४१	पिसुण्वाचो, पुगलो	६१
पञ्चाशालातोको	४१	पुगलपञ्चति	३, ४
पञ्चाश्रोभासो	४१	पुगल, घट	१८
पञ्चापञ्जोतो	४१	— अनरिया	२२
पञ्चापासादी	४१	— चत्तारो	१०
पञ्चाबल	४१	— अम्बूपमा	११, ६८
पञ्चाय परिपूरकारी, पुगलो	१०, ५८	— आसीविसूपमा	११, ७४, ७५
— मत्साओ कारी, पुगलो	१०, ५८	— उदकरहृपूपमा	११, ७१, ७२
पञ्चारतन	४१	— कृमूपमा	११, ७०, ७१
पञ्चाविमुक्तो, पुगलो	५, १७, १८, २३, १०८, १११	— अम्मकथिका	११, ६५, ६६
		— कलसमञ्जिनो	१८, १०६
		— शलीवद्धूपमा	११, ७३, ७४

पुग्ला, चत्तरो मगासमझिनो	१८, २२, १०६	पुग्लो, अनियतो	५, २२
— मूसिकूपमा	११, ६७, ६८	— अनिस्तुकी	७, ३७
— रक्खूपमा	१३, ८१	— अनुपनाही	७, ३६
— वलाहूपमा	११, ६६, ६७	— अनुरुक्खणाभव्यो	४, २०
— छ	१६	— अनुसोतगामी	१४, ६२
— तयो	८	— अनोलपी	६, ३२
— कासिकवत्थूपमा	६, ५४	— अन्तरापरिनिव्यायी	६, २६, ११२
— गिलानूपमा	८, ४५, ४६	— अन्धो	८, ४१
— पोत्थूपमा	६, ५३	— अपरिहानवम्मो	४, २०
— दस	१८	— अपठाती	७, ३६
— दुल्लभा लोकस्मि	४२	— अपमेय्यो	६, ५५
— द्वे	६	— अप्पवज्जो	१०, ६३
— नव	१८	— अप्पसादीये ठाने अप्पसाद	
— नेवसेक्सनासेक्सा	२२	उपदसिता	१२, ७६
— पञ्च	१५	— पसादं उपदसिता	११, ७५
— योधाजीवूपमा	१६, ६७, १०२	— आप्सस्तुतो सुतेन अनुपपश्चो	१४, ६३
— फले ठिता	२२	— उपपश्चो	१४, ६३
— सत्त	१७	— अभञ्जागमनो	५, २१
— उदकूपमा	१७	— अभयूपरतो	५, २१
— सुतप्या	४२	— अभिज्ञालु	६१
— सेवस्ता	२२	— अमक्ती	७, ३६
पुग्लो, अकृप्यवम्मो	४, १६	— अमच्छरी	७, ३७
— अबकोओनो	७, ३६	— अमायाती	७, ३८
— अज्जत्सप्तोजनो	७, ३५	— अरहत्फनलसच्छिकिरियाय	
— अज्जुपेक्षितब्दो	६, ५७	पटिपश्चो	६, २८, १०८
— अत्तना, कामेसुमिच्छाचारी	६०, ६१	— अरहन्तो	१६, १०४, १०६
— च अदिशादायी	६०, ६१	— अरहा	६, २८
— पाणातिपाती	६०, ६१	— अरियो	५, २२
— अत्तन्तपो च अत्तपरितापनानुयोग-		— अर्थकूपमचितो	८, ४८
मनुयुत्तो	१३, ८८, ८५, ८६	— अवकुजज्ञपञ्चो	६, ४६
— अत्तहिताय चेव पटिपश्चो		— अवाणारहस्त अवण्ण भासिता	१२, ७६,
परहिताय च १३, ८२, ८३			७७
— पटिपश्चो नो परहिताय १३, ८२		— वण्ण भासिता	११, ७५
— अदिशादाना पटिविरतो	६०, ६१	— अवण्णो	७६, ७८
— अदिशादायी	६०, ६१	— असङ्घारपरिनिव्यायी	६, २६, ११२
— अनवज्जो	१०, ६४	— असठी	७, ३७, ३८
— अनागामिकलसच्छिकिरियाय		— असप्तुरिसेन असप्तुरिसतरो	१०, ६०
पटिपश्चो	६, २७, १०६	— असप्तुरिसो	१०, ६०
— अनागामी	६, १७, २६, २७,	— असमयविमुत्तो	४, १६
	५२, १०४, १०६	— असम्पज्जानो	७, ३४

पुमालो, अहिरिको	६, ३२	पुमालो, प्रोणतुण्णतो	१३, ८०
— आगतविसो च धोरविसो च	७४	— श्रोणतोणतो	१३, ८०
— नो धोरविसो	७४	— श्रोतप्पी	७, ३६
— आधेयम्‌यो	१६, ६६	— ओराडिभको	८५
— आमो आमवण्णी	६६	— कल्याणधम्मेन कल्याणधम्मतरो	१०, ६३
— पकवण्णी	६८	— कल्याणधम्मी	१०, ६२
— आरभति च विष्टिमारी च	१५, ६५	— कल्याणमित्तो	७, ३६
— न विष्टिमारी	१७, ६७	— कल्याणेन कल्याणतरो	१०, ६२
— आमसो	८, ८४	— कल्याणो	१०, ६१
— हिन्दियेनु आगनडारो	७, ३३	— कामेनु च भवेनु च अवीतरामो	८, ५१
— गतडारो	७, ३६ ६०	— वीतरागो	८, ५२
— हस्युकी	६, ३०	— मिज्जाचारा पटिविरतो	६०, ६१
— उच्छितज्ञ	११, ६४	— मिज्जाचारी	६०, ६१
— उच्छितपञ्जी	६, ५०	— यीतरागो भवेनु अवीतरागो	५१, ५२
— उद्धानफलपञ्जीबी च पुञ्जपलप-		— कायमकावी	५, ८, १७, १८,
— जीबी च	१२, ७८		२४, ४६, १०८, ११०
— ना पुञ्जाफलपञ्जीबी	१२, ७८	— कुप्पथम्मा	४, १६
— उण्णतुण्णता	१३, ८०	— कोङ्नो	६, २६, ५७
— उण्णताण्णतो	१३, ८०	— कालडालो	५, २५, ११२
— उत्ताना उत्तानभासा	७१	— गजिता च वसिता च	६६
— गम्भीरोभासा	७१	— ना वसिता	६६
— उदकलेख्यमा	६, १७, ५२, ५३	— गम्भीरो उत्तानोभासा	७१, ७२
— उद्धासानो यक्सिंठुगामी	६, २७, ११२	— गम्भीरो गम्भीरोभासा	७१, ७२
— उपर्हितस्मति	७, ६१	— गाथ कत्ता च वसिता च	६८
— उपनाही	६, २६	— नो वसिता	६७
— उपर्ज्जपरिनिवायी	६, २६, ११२	— गृथभाणी	८, ४७
— उभतोभागविमुनो	५, १७, १८,	— गोधातको	८५
	२३, १०८, ११०	— गोपभृ	४, २१
— उभिन्न अलाभी	१४, ६२	— धोरविसो नो आगतविसो	७४
— लाभी	१४, ६२	— धोसप्पमणो धोसप्पमन्नो	१३, ८२
— उम्मुज्जित्वा छिनो	१७, १०६	— चेतनाभव्यदा	४, २०
— तिणो	१७, १०७	— चांधाताको	८५
— निमुज्जनि	१७, १०६	— चौरो	८५
— पटिगावपत्ता	१८, १०७	— छुम्भिको	५, २३
— पतरनि	१७, १०७	— जिग्जित्वब्दो	६, ५६, ५७
— विपस्ति	१७, १०६, १०७	— जोति जोतिपरायनो	१३, ८०
— एकचबलु	८, ४६	— तमपरायनो	१३, ७६, ८०
— एकबीजी	६, २५, ११२	— ठिकप्पी	५, २२
— एको	४	— छित्तो	१४, ६२
		— तप्पेता	८, ४३

पुगलो, तमो जोतिपरायनो	१३, ७६	पुगलो, नेव भासिता नो कत्ता	६६
- तमो तमपरायनो	१३, ७८	- नेव पुत्तप्पटिभानो नो मुत्तप्पटिभानो	११, ६५
- तिणो, पारङ्गतो	१४, ८३	- नेव सकगवचण्डो नो परगवचण्डो	७३
- तितो	८, ४३	- पक्को आमवण्णी	६६
- तुच्छो	७०	- पक्कबण्णी	६६
- चिवटो	७१	- पच्चेकसम्बुद्धो	५, १६, १८, २३, १०४, ११०
- तैविज्जो	५, २३	- पञ्चमो	६६
- दत्ता अवजानाति	१६, ६६	- पञ्जाय परिपूरकारी	१०, ५८
- दिट्ठिप्पतो	५, ८, १७, १८, २१, ४६, १०८, १११	- मत्तसी कारी	१०, ५८
- दिट्ठिविप्पत्रो	७, ३५	- पञ्जाविमुत्तो	५, २३, १०८, ११०
- दिट्ठिसम्पत्रो	८, ४२	- पटिपत्रको	५, २२
- दुप्पमेष्यो	६, ५५	- पटिसोतगामी	१४, ६२
- दुव्वच्छो	७, ३२	- पणीताचिमुत्तो	८, ४३
- दुस्सीलो, पापधम्मो	५६	- पयविलेखूपमो	६, ५२
- द्विचक्षु	८, ४६	- पदपरमो	११, ६४
- धम्मप्पम्माणो धम्मप्पम्माणो	१३, ८३	- पयिहपासितब्बो	६, ५५- ५७
- धम्मानुसारी	५, १८, २४, १०८, १११	- परगवचण्डो नो सकगवचण्डो	७३
- न आरभति न विप्पटिसारी	१५, ६५	- परत्तपो	१३, ८५, ८६
- न आरभति विप्पटिसारी	१५, ६५	- परहिताय पटिप्पत्रो	१३, ८३
- न पयिरुपासितब्बो	६, ५५- ५७	- परिहानधम्मो	४, २०
- न परत्तपो	१४, ८६, ८१	- पसादनीये ठाने अप्पसाद उपदसिता	११, ७५
- न भजितब्बो	६, ५५	- पसाद उपदसिता	१२, ७६
- न लामी घज्जत चेतोसमयस्त	१४, ६२	- पळासी	६, ३०
- अधिवच्छाधम्मविप्पस्तनाय	१४, ६१, ६२	- पाणातिपाता पटिविरतो	६०, ६१
- न सेवितब्बो	६, ५५- ५७	- पाणातिपाती	६०, ६१
- नियतो	५, २२	- पापधम्मेन पापधम्मतरो	१०, ६२
- निरासो	८, ४४	- पापधम्मो	१०, ६२
- नीचे कुले पञ्चाजातो	७६	- पापमितो	७, ३२
- नेत्यो	११, ६४	- पापेन पापतरो	१०, ६१
- नेव अतत्तपो	१४, ८६, ८१	- पापो	१०, ६१
- नेव अतहिताय पटिप्पत्रो	१३, ८३	- पासाणलेखूपमो	६, ५२
- नेव अवण्णारहस्त अवण्णं भासिता	१२, ७७	- पिसुणवाचो	६१
- नेव आगतविसो नो धोरविसो	७४	- पुञ्जाफलूपजीवी	१२, ७६
- नेव उट्टानफलूपजीवी नो पुञ्जाफलूपजीवी	१२, ७८	- नो उट्टानफलूपजीवी	७६
- नेव गज्जिता नो वसिता	६६	- पुयुज्जनो	५, २१
- नेव गाथ कत्ता नो वसिता	६८	- पुष्पपञ्जो	६, ५१
		- पुप्पमाणी	८, ४७

पुगलो, पुत्रे अनन्दमुतेसु धर्मसु, अनभि-		पुगालो, रूपप्रमाणो रूपप्रसन्नो	१३, ८१
सम्बुज्जति	१६, १७	- लाभी अज्ञात चेतोसमवस्था	१४, ६१,
- अभिसम्बुज्जति	१६		६२
	१७	- अधिपञ्चाशम्मविप्रसन्नाय	१४, ६२
- पूरो विवटो	७०	- रूपसहगतानं समापत्तीनं	१६-२१
- फलमवाचो	६१	- लुद्दो	८५
- फेमु कम्पुरिवारो	८१	- लुखप्रमाणो लुखप्रसन्नो	१३, ८२
- फेमु सारपरिवारो	८१	- लोलो	१६, ८६
- वन्यनागारिको	८५	- वज्जबहुलो	१०, ८३
- वहिङ्गास्योजनो	७, ३५	- वण्णारहस्यं प्रवणा भासिता	११, ७५
- वृहस्पति, सुतेन अनुगमनो	१५, ६३,	- वण्ण भासिता	१२, ७६, ७७
	६४	- वण्णो	७६, ७८
- उपग्रहो	१५, ६४	- विगतासो	८, ४४, ४५
- व्यापनचित्तो	६१	- विज्जूपमचित्तो	४८
- भेजितव्यो	६, ५५ - ५७	- विपन्नितत्त्वं	११, ६४
- भवागमनो	५, २१, २२	- सकंवयवचण्डो च परगवचण्डो च	७३
- भयूपरतो	४, २१	- नो परगवचण्डो	७३
- भासिता च कत्ता च	६६	- मकदागामिफलसच्छिकिरियाय	
- भासिता नो कत्ता	६६	पटिपशो	६, २७, १०६
- भोजन अमत्तज्ज्	७, ३३, ३४	- मकदागामी	६, १७, २५, २७,
- मत्तज्ज्	७, ४०, ४१		१०५-१०६, ११२
- मक्त्ती	६, २६, ३०	- सकि निमुगो निमुगो व	१७, १०६
- मच्छयवत्को	८५	- सठो	६, ३१
- मच्छरी	६, ३०, ३१	- सत्तववत्तुप्रस्तो	५, २५, ११२
- मधुभाषी	८, ४७	- सदिसो	५६
- मन्दो, मोम्हो	१६, ६६	- मदेसो	१४, ६१
- महासावको	१६, १०४	- सदानुसारी	५, १८, २४, १०८, १११
- मानविको	८५	- सदाविमुत्तो	५, ८, १७, १८,
- मायावी	६, ३१		२४, ४६, १०८, १११
- मिन्द्यादिट्टि	६१	- सप्तपुरिसेन सप्तपुरिसतरो	१०, ६०, ६१
- मद्गुर्सार्ति	७, ३४	- सप्तपुरिसो	१०, ६०
- मुत्तप्पटिभानो नो युत्तप्पटिभानो	११, ६५	- समणपद्मो	१५, ६४
- मुसावादा पटिविरतो	६०, ६१	- समणायुष्टरीको	१५, ६४
- मुसावादी	४७, ६०, ६१	- समणमचलो	१५, ६४
- युत्तप्पटिभानो च मुत्तप्पटिभानो	८	- समणेतु समणमुख्यमालो	१५, ६४
	११, ६५	- समयविमुत्तो	४, १६
- नो मुत्तप्पटिभानो	११, ६४	- समसीसी	५, २२
	८५	- समाधिस्त्वं परिपूरकारी	१०, ५८
- राजा		- मत्तसो कारी	१०, ५८
		- समानो	१४, ६१

पुगलो, समोहो	१४, २१	पूरो विटो, पुगलो	७०
— समजानो	७, ४१	पोत्यकूपमा पुगला, तयो	६, ५३
— सम्प्रप्तिलापी	६१	पसुकूलिका, पञ्च	१६, १०२
— सम्मासम्बुद्धो	५, १६, १८, २३, ४३, १०४, ११०		फ
— सरागो	१४, ६१	फलसबाचो, पुगलो	६१
— ससङ्खारपरिनिवारी	६, २६, ११२	फलसमझिनो, तयो	२२
— साकुणिको	८५	फले छिता, पुगला	२२
— सारो फेमपरिवारो	८१	फेमु फेमापरिवारो	८१
— सारो सारपरिवारो	८१	— सारपरिवारो	८१
— सावज्जो	१०, ६३	फोटुब्बाहातु	३
— सीलविपश्चो	७, ३४	फोटुब्बायतन	३
— सीनसम्पश्चो	८, ४१		ब
— सीलेतु परिपुरकारी	१०, ५८	बन्धनागारिको, पुगलो	८५
— सुणमेष्यो	६, ५५	बरिहिमल्याय, दब्बा लृयन्तु	८५
— मुरामरयमज्जपमादद्वाना पटिविरतो	६०,	बलीबदपमा पुगला, चत्तारो	११, ७३, ७४
	६१	बढिहासमयोजनो, पुगलो	७, ३५
— मुरामरयमज्जपमादद्वायी	६०, ६१	बहुस्युतो मुतेन अनुपपश्चो, पुगलो	१५, ६३, ६४
— मुवचो	०७, ३८	— उपपश्चो, पुगलो	१५, ६४
— सूकरिको	८५	बावीसतिनिद्रायानि	४
— सेक्ष्यो	५, २२	बीजगामभृतगामसमारम्भा	८७
— सेवितव्यो	५५-५७	ब्यापन्नचित्तो, पुगलो	६१
— सोतापत्तिफलसच्चिकिरियाय			भ
पटिपश्चो	६, २७, १०८, १०६, १११	भजितव्यो, पुगलो	६, ५५-५७
— सोतापश्चो	६, १७, २५, २७, १०५, १०७, १०६	भव्यागमनो, पुगलो	५, २१, २२
— सवासेन श्रवजानाति	१६, ६६	भयूपरतो, पुगलो	४, २१
— हिरिमा	७, ३८	भवानवा	६१
— हीनाधिमुत्तो	८, ४३	भासिता च कत्ता च पुगलो	६६
— हीनो	५५	— नो कत्ता, पुगलो	६६
पुञ्जाकन्तपूजीबी नो उट्टानफलपूजीबी,		भोजने अमतञ्जता, कतमा	३३
पुगलो	१२, ७६	— अमतञ्ज, पुगलो	७, ३३, ३४
पुष्पज्ञनो, पुगलो	४, २१	— मत्तञ्जता, कतमा	४०
पुष्पपञ्चो, पुगलो	६, ५१	— मत्तञ्ज, पुगलो	७, ४०, ४१
पुष्पभाणी, पुगलो	८, ४७		म
पुञ्जे अनन्तसुतोष घम्मेसु अनभिसम्बुद्धति,		मक्खी, पुगलो	६, २६, ३०
पुगलो	१६, १७	मक्खी, कतमो	२६, ३६
— अभिसम्बुद्धति,		मग्नसच्च	४
पुगलो	१६, १७		
पुरिसिनिद्र्य	४		

मग्नममज्जनो पुण्यला, चत्तारो	१६, २२, १०६	योधाजीवो, दुतियो	६७, ६६
मच्छ्रधातको, पुण्यलो	८५	- पञ्चमो	६७, १०२
मच्छरियानि, पञ्च	३०, ३७	- पठमो	६७, ६८
मच्छरी, पुण्यलो	६, ३०, ३१		
मधुभाषी, पुण्यलो	८, ४७		
मनायतन	३	रजगा	६८
मनिद्रिय	४	रमधातु	३
मनोधातु	३	रसायतन	३
मनोविज्ञानधातु	३	राजा, पुण्यलो	८५
मन्दो मोमूर्णे, पुण्यलो	१६, ६६	रक्तवृलिका, पञ्च	१६, १०२
महासावको, पुण्यलो	१६, १०८	रक्तवा, चत्तारो	८१
मालाविको, पुण्यलो	८५	रुक्खपमा पुण्यला, चत्तारो	१३, ८१
माया, कलमा	३१ ३८	रूपबलव्यो	३
मायावी, पुण्यनो	६, ३१	रूपधातु	३
मिच्छादिटि, पुण्यनो	६१	रूपापमाणो रूपप्यसन्नो, पुण्यलो	१३, ८१
मुद्रसंज्व, कलम	३४	रूपायतन	३
मुद्रस्ति, पुण्यलो	७, २८		
मुत्तप्पटिभानो नो युत्तप्पटिभानो, पुण्यलो	११, ६५	ल	
मुसावादा पटिवर्तो, पुण्यलो	६०, ६१	लाभमच्छरिय	३०, ३७
मुमावारी, पुण्यलो	४७, ६०, ६१	लाभी अज्जन चेनोसमयसम	
मूर्मिका, चत्तसो	६७	पुण्यलो १४, ६१, ६२	
मूर्मिकापमा पुण्यला, चत्तारो	११, ६७, ६८	- अधिपक्षाधमविष्मनाय,	
		पुण्यलो १४, ६२	
		- रूपसहायान समापतीन, पुण्यलो १६-२१	
य		लुष्टो, पुण्यलो	८५
यज्ञात्याय, आजा हृज्ञान्तु	८५	लुख्यपमाणो लख्यपसन्नो, पुण्यलो	१३, ८२
- आसा हृज्ञान्तु	८५	लोनो, पुण्यलो	१६, ८६
- उरभा हृज्ञान्तु	८५		
- उसभा हृज्ञान्तु	८५	व	
- वच्छतरा हृज्ञान्तु	८५	वजिरूपमचित्तो, पुण्यलो	८, ४८
- वच्छतरियो हृज्ञान्तु	८५	वज्जवहूलो, पुण्यलो	१०, ६३
यथामन्तिका, पञ्च	१६, १०२	वण्णमच्छरिय	३०, ३७
युत्तप्पटिभानो च मुत्तप्पटिभानो च,		वण्णारहस्य व्रवण भासिता, पुण्यलो	११, ७५
पुण्यलो	११, ६५	- वण्ण भासिता, पुण्यलो १२, ७६, ७७	
- नो मुत्तप्पटिभानो, पुण्यलो	११, ६४	वण्णो पि अवण्णो पि, पुण्यलो	७७, ७८
यूपत्याय, रक्तवा छिज्जन्तु	८५	वलाहका, चत्तारो	६६
यो च द्वित्र घम्ये अरहा	११२	वलाहकूपमा पुण्यला, चत्तारो	११, ६६, ६७
योधाजीवा, पञ्च	६७	वसिता नो गावं कत्ता, पुण्यलो	६७
योधाजीवपमा पुण्यला, पञ्च	१६, ६७, १०२	विगतासो, पुण्यलो	८, ४४, ४५
योधाजीवो, चतुर्थो	६७, १००	विज्जा, तिस्तो	२३
- ततियो	६७, ६६		

विज्ञप्तमवित्ती, पुगलो	८, ४८	समणपदुष्टो, पुगलो	१५, ६४
विड्युत्क्रमन्वयो	३	समणपुण्डरीको, पुगलो	१५, ६४
विपञ्चकतंत्र, पुगलो	११, ६४	समणमचलो, पुगलो	१५, ६४
विमोक्षा, घट्ट	१६	समणेसु समणसुखुमालो, पुगलो	१५, ६४
विरियन्द्रिय	४	समयविमुत्ती, पुगलो	४, १६
वेदनाक्रमन्वयो	३	समर्पीसी, पुगलो	५, २२
स			
सकगवचण्डो च परगवचण्डो च, पुगलो	७३	समार्थिस्त परिपूरकारी, पुगलो	१०, ५८
— नो परगवचण्डो, पुगलो	७३	— मत्ससो कारी, पुगलो	१०, ५८
सकदागामिकलसच्छिकिरियाय पटिपन्नो,		ममानो, पुगलो	१४, ६१
		समुदयसच्च	४
सकदागामी, पुगलो	६, २७, १०६	समोहा, पुगलो	१४, ६१
	६, १७, २५, २७,	सम्प्रज्ञन	४१
	१०५, १०६, ११२	सम्प्रज्ञानो, पुगलो	५, ४१
सकि निमुगो निमुगो व, पुगलो	१७, १०६	मम्पत्तिपापी, पुगलो	६१
सह्याद्रिकलन्वयो	३	सम्मार्हिति	४१, ४२
सञ्ज्ञमविजयो	१००, १०१	सम्मासम्बुद्धो, पुगलो	५, १६, १८, २३, ४३, १०४, ११०
सञ्चयपञ्जति	३, ४	सरागो, पुगलो	१४, ६१
सच्चानि, चनारि	४	ससद्धुरपरिनिष्ठायो, पुगलो	६, २६, ११२
सञ्चाकवलन्वयो	३	साकुणिको, पुगलो	८५
सठो, पुगलो	६, ३१	साठेय	३१, ३७
सति, कत्तमा	४१	सारो फेगुपरिवारो, पुगलो	८१
सतिन्द्रिय	४	— सारपरिवारो, पुगलो	८१
सततप्रत्यक्षपरमो, पुगलो	५, २५, ११२	सावज्जो, पुगलो	१०, ६३
सत्त, उदकूपमा पुगला	१७	सीलविपत्ति	३५
— पुगला।	१७	सीलविपत्तो, पुगलो	७, ३४
— सेक्षता	२१	सीनसम्पदा	४१
सत्त्वारो, अपरे तथा	१०, ५६	सीलसम्पत्रो, पुगलो	८, ४१
सत्त्वारो, तथा	१०, ५८, ५८	मीलेसु परिपूरकारी, पुगला	१०, ५८
सदिसो, पुगलो	५६	मुखिन्द्रिय	४
सदोसो, पुगलो	१४, ६१	मुतप्प्या, पुगला	८, ४२
सदधारु	३	मुप्पमेयो, पुगलो	६, ५५
सद्वायतन	३	मुरामेरयमज्जपमावदुला	
सद्वानुसारो, पुगलो	५, १८, २४, १०८, १११	पटिवरता, पुगलो	६०, ६१
सद्वावाही, अरियमग्नो	१०८	मुरामेरयमज्जपमावदुली	६०, ६१
सद्वाविमुत्ती, पुगलो	५, ८, १७, १८,	मुवचो, पुगलो	७, ३६
	२४, ४६, १०८, १११	मुकरिको, पुगलो	८५
सद्विन्द्रिय	४	सेक्षता, सत्त	२१
सप्तुरिसेन सप्तुरितरो, पुगलो	१०, ६०, ६१	— पुगला	५, २२
सप्तुरिसो, पुगलो	१०, ६०		

सेवितब्बो पुगलो	६	७४	५७	सामनस्सिन्द्रिय	४
सोतधातु	३			सावचसस्ता	३६
सोतविक्ष्याणधातु	३			सामानिवा पञ्च	१०३
सोतापत्तिफलसञ्ज्ञकिरियाय				मयाजानि तीर्ति ।	२१
पटिपङ्गो पुगला	६	८७	१०८	सवासन अवजानाति	२७
	१०६	१११			१६
सोतापन्नसकदागामिना			५८		६६
सोतापन्नो	६	१७	८५	हिरिमा पुगला	७
	१०२	१०३	१०६	हिरी	३८
सोतापथन	३			हीनाविमत्तो पुगला	८
सोतिद्विय	८			होनो पुगला	५५

ह

०

उपमायो

सत्यथापि त ग्रन्थ आम आमवर्णिण					६६
आम पक्कवर्णिण					६६
- पक्क आमवर्णिण					६६
- पक्क पक्कवर्णिण					७०
सत्यथापि त वामिक्वच य महग्रथ					५८
- वण्णपन्त					५४
- मुवसम्फन्नम्					५५
सत्यथापि नाम उत्के न वा चित् प न जर्ति					५२
सत्यथापि नाम कुम्भा उत्कुञ्जो त्र उत्क आमित्त भष्टानि					५१
- निकुञ्जो त्र उदक आमित्त विव ति					५०
सत्यथापि नाम गवा खार शीरस्ता दधि					१०२
सत्यथापि नाम चक्कुमा पुर्मा रल वरार्नतिमाद विज्ञातरिवाय ह्यानि पस्त्य					४८
सत्यथापि नाम तिदुक्कलात वन्न वा वठानाय वा घट्टित					५७
सत्यथापि नाम दुट्टुरुक्का कट्टन वा वठलाय वा					४८
सत्यथापि नाम पर्वविद्या नखा द्यिप लज्जिति					५२
सत्यथापि नाम पासाण नखा द्यिप न लज्जिति					५२
सत्यथापि नाम पुर्मसस उच्छव्य नानावृज्जवानि आकिण्णानि					५०
सत्यथापि नाम वज्रिरस्स नार्थ किञ्चित्प्रभज्ज					४८
सत्यथापि सा मसिका गाध कत्ता च वासिता च					६८
- नो वसिता					६७
- नव गाध कत्ता नो वसिता					६८
- वसिता नो गाध कत्ता					६७
सत्यथापि सो आसीविसो आगतविसा च धोरविसो च					७४
- नो धोरविसो					७४
- नेव आगतविसा नो धोरविसो					७४
					७५

सेम्यथापि सो उदकरहदो उत्तानो उत्तानोभासो	७२
- गम्भीरोभासो	७२
- गम्भीरो उत्तानोभासो	७२
- गम्भीरोभासो	७२
सेम्यथापि सो कुम्भो तुच्छो पिहितो	७०
- तुच्छो विवटो	७१
- पूरो पिहितो	७१
- पूरो विवटो	७०
सेम्यथापि सो पोत्थको प्रपाणो	५३
- दुखसंसम्फस्तो	५२
- दुखण्ठो	५२
सेम्यथापि सो बलीबद्दो नेव सकगवचण्डो नो परगवचण्डो	७३
- परगवचण्डो नो सकगवचण्डो	७३
- सकगवचण्डो च परगवचण्डो च	७३
- नो परगवचण्डो	७३
सेम्यथापि सो याधाजीवा सहृति रजग	६८-१०१
सेम्यथापि सा रब्लो फेग फेगुपरिवारा	८१
- मारपिच्चारे	८१
- मारा फेगुपरिवारा	८१
- सारपिच्चारा	८१
सेम्यथापि मा वताहको गजिता च वस्तिता च	६६
चावन्मिता	६६
नव नजिता ना वस्तिता	६७
वस्तिता ना गजिता	६८

— — ०

सुद्धिपण्ण

धातुकथा	पिटे	पन्तिप्रमुद्घाषठो	मुद्घाषठो
पिटे पन्तिप्रमुद्घाषठो	सुद्घाषठो	६६	१३ एकन
६ ० सङ्क्षणि धातुकथाव	० मङ्क्षणिधातु-	३२	६ सङ्क्षाक्षयन
	कथाय		
१० १६ ० हायतेनहि	० हायतेनहि		पुगलपक्षाति
१५ १६ वक्खुन्द्रिय	वक्खुन्द्रिय	१०	२ मत्स
२५ २८ हेतु	हेतु	५६	६ सवितव्यो
२८ ११ आयतेनहि	आयतेनहि	७६	१७ प्रप्सादनीय
३१ ६ परिक्षतता	परिक्षतता	१७८	पुगलो
५७ २५ एकेनाय	एकेनाय-	६६	१७

०

प्रकाशक . भिक्षु जगदीश काश्यप, मन्त्री, पार्सि प्रकाशन मण्डल,
बिहार नालंदा (पटना)
पत्रक . श्री कृष्णचन्द्र बेरी, विद्यामन्दिर प्रेस प्राइवेट लिमिटेड,
डी० १५/२८, मानमन्दिर, बाराणसी—१

